ספר

כתר תורה

הוכתרה והוכללה בעשרת הדברות ·
ובאותיות הלוחת כל המצות מבוארות ·
תרי"ג מצות מסיני נאמרות ·
ושבע לְהֵנָּה מחכמים מוזהרות ·
ויחד נשמעות מאותיות עשרת הדברות ·

(סדר המצות כדעת הרמב"ם ז"ל נחלקות ומבוארות דרך שיר :

מאת הרב המפורסם וכו' מו"ה דוב ארי' פערסקי נ"י. ממשפחת אדמו"ר הגאון האמתי מו"ה חיים זצ"ל
בעה"מ ספר הקדוש נפש החיים האב"ד דוואלאזין :

הוצאה שניה, בתוספת חלק שני, התרי"ג מצות מבוארות
בדרך שיר מהמחבר ע"פ סדר החינוך.

הוצאתי לאור, כלול בהדרו אני, חתנו חיים מענדיל
בן א"א מו"ה דוד נ"י קאסווער. נכד הרב וכו' מו"ה
יהודא ליב מפרעסבורג יע"א שאכהרלס שטערן.

נדפס

פ"ה"ק ירושלם תובב"א

בדפוס של ר' שמואל הלוי צוקערמאן ושותפיו,

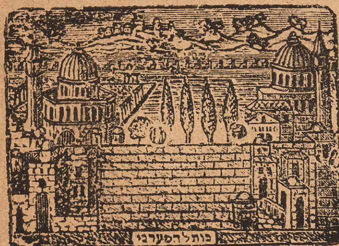
לכבוד דורשי זה ספר כתר תורה, הנני מתכבד
להודיע בזה, כי יוכלו להשיגו על פאסט לכל
מקומות מושבותיהם ממני המו"ל, כפי האדרעססע
שלי בזה.

HERRN H. M. KOSEWERSOHN

IN

JERUSALEM.

PALÖSTINE

בעזה"י

אני חח"מ ברצוני הטוב נתתי את זכות הדפסת ספרי כ"ת על התרי"ג מצות להדפיסו בעה"ק ירושלם תובב"א ליד חתני היקר המופלג וי"א כו' מו"ה חיים מענדיל הי"ו בהר"ר דוד נ"י קאסווער, באופן שידפיס את הספר על צד ההידור והיופי בכמד"א, ואין לי ולב"כ שום טו"מ ופ"פ בעולם כלל על זכות הדפסת ספרי זה בעה"ק תובב"א, וד' יהי בעזרו להוציאו לאור, להאיר אור התורה על פני תבל, ויראה ברכה בעמלו כחפצו, וחפץ חותנו המברכו בכל טוב סלה: המחבר:

כן באו לפני חח"מ הרב וכו' מו"ה דוב ארי' נ"י בעל המחבר ס' הנ"ל וחתנו המופלג וי"א מו"ה חיים מענדיל נ"י במוה"ר דוד קאסוועור נ"י ובקשו אותי לאשר ולקיים הענין הנ"ל, והנני בא על החתום בברכה שחפץ ד' יצליח ביד המוציא לאור, החותם בברכה ב' דר"ח אדר שנת תמהר ישועה פה עה"ק תובב"א:

שמואל סלאנט

מקום חותמו

הקדמת המוציא לאור.

בבכורה בטרם קיץ, כן בלעו המבינים בעם, זה ספר כתר תורה על התרי"ג מצות' אשר בו יראו החכמים והשרים, כי כל התורה כולה נכללה בעשרת הדברים, וזכה לשם טוב ולתהלה בחו"ל, ויצא לאור פעמים במדינת רוסיא, על ידי כבוד חותני שיחי' המחבר ס' הנ"ל, ועתה ספו תמו ואינם, ובאשר רבים ושלמים יתאוו תאוה להשיג את הספר היקר הלז, אלה, למען דעת מצות ד', והחלק מהמצות התלויות בהם, ואלה ליקרת הדברים הספונים בזה הספר כנודע למשכיל על דבר אמת ומבקשים מכבוד חותני המחבר שיחי' להוציאו לאור עולם פה עה"ק ת"ו, ובאשר חלוש למאוד הנהו ד' ירחם עליו, גלל כן העמסתי על עצמי הטורח הרב הזה בנפשי ומאדי להוציאו לאור עולם בכל מיני יופי כפי המבואר בהשטר כח והזכות שנתן לי על זה מכבוד חותני הרב המחבר נ"י, ובטחתי כי כל הרואה את יקרת הדברים הספונים בו, יחשקו בו, ויאספוהו אל ביתם להביא ברכה אל בתיהם, ולמען אראה ברכה בעמלי, גם אני המו"ל.

כה דברי מזכה הרבים בספר כתר תורה הזה להתלמד בעל פה כללות התרי"ג מצות ה'.

חיים מענדיל בהר"ד קאסווער נ"י

נכד הרב וכו' מוהרי"ל שאכהרלס שטערן מפרעסבורג.

הסכמת הרבנים הגאונים דפה עה"ק ת"ו :

הסכמת הרב הגאון מעוז ומגדול ראשון לציון שליט"א .

אנא נפשאי לא אחשוך פי לברך פעולת צדיק אשר פעל ועשה מע' הרב המופלג וכו' מו"ה דוב ארי' נ"י ב"ר זעליג פנחס ז"ל להביא החבור שלו ספר כתר תורה עוד הפעם בדפוס פעה"ק ירושלם ת"ו , ומחשבתו רצויה לזכות את הרבים , ע"כ אחלי יכונו למ"ע אחי ומרחמי לקרבו ולסעדו ולהחזיק בידו איש כמתנת ידו יחד כולם ישאו ברכה מאת ה' ברכה עד בלי די אמן .

כ"ד נא"ה החותם פה עה"ק יום אך טוב לחדש אלול שנת על עמך ברכת"ך סלה .

הצעיר רפאל מאיר פאניז'יל ס"ט .

הסכמת הרב הגאון המפורסם נזר ישראל והדרו כו' וכו' כקש"ת מוהר"ר
שמואל סלאנט הי"ו .

לא אמנע גם אנכי מלבא עה"ח ועל הגלוי כי ספר יקר הוא , והנני בל"נ לקבל ספר אחד כשיצא מבית הדפוס במחיר אשר ישית עליו הרב המחבר נ"י , והפץ ה' בידו יצליח שיראה ברכה בעמלו , כעתירת החותם בברכה היום כ"ב לחודש אלול תרמ"ב פה עה"ק ירושלם ת"ו . נאום שמואל סלאנט

מקום חותמו

הסכמת

הרב הגאון וכו' מוהר"ר יעקב שאול אלישר הי"ו,
אב"ד דק"ק ספרדים חי"ו.

הנה עיני רואות עוסק במלאכת מצוה מעלת הרב המופלג וכו' מו"ה דוב אריה נ"י ב"ר זעליג פנחס ז"ל, בהביאו את ספרו כתר תורה עוד הפעם על מכבש הדפוס פעה"ק ירושלם ת"ו למען יזכו להגות בו כל הטרודים בפרנסתם החרדים על דבר ה' דבר יום ביומו אחר התפלה ומחשבתו רצויה. והנני בבקשה למען אחי וריעי לתמכו ולסעדו איש כמתנת ידו ונאמן בעל הגמול לשלם על יתר, כ"ד המדבר בצדקה ביום ב"ך יברך לחודש אלול שנת אעלה בתמ"ר לפ"ק פעה"ק ירושלם דדהב"ה.

הצעיר יעקב שאול אלישר ס"ט בא סי' יש"א ברכ"ה.

הסכמת הרב הגדול וכו' מוה"ר יעקב יהודא לעווי הי"ו, ראב"ד דק"ק אשכנזים הי"ו.

אחרי אשר עם ה' מחבבים ליקח הספר כתר תורה למען אשר יהי' לזכרון התרי"ג מצות בדרך קצרה וכבר נתקבל בחו"ל כמה אלפים מיד הרב המחבר נ"י משני הוצאות שהוציא שמה, לכן כאשר מדפים ועולה עוד הפעם פה עה"ק הנני לחזק על ידו כדי לזכות הרבים שיהי' בזכרונם כל התרי"ג מצות, וכן נזכה לקיימם בביאת ינון בב"א.

נאם יעקב יהודה לעווי.

ויתר הסכמות מגאוני חו"ל הנדפסות מכבר לא הדפסתי כעת: כי כבדה עלי ההוצאה על זה בעה"ק תוב"ב. ואת כבודם הסליחה. המו"ל:

הקדמה

אמרו החכמים כי כל התורה רמוזה בעשרת הדברות. כמאמר הכתוב וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר. והכונה בתיבת לאמר דברים אלו יש בהם אמרות אחרות כלולות ורמוזות. וכן באה הקבלה בפרשת יתרו: הני עשר אמירן דאורייתא אינון כללי דכל פקודי אורייתא כו' עד אלין אתחקקו על לוחי אבנין: ובמס' מגילה י"ט ועליהם ככל הדברים מלמד שהראה הקב"ה למשה בסיני דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים ומה שהסופרים עתידים לחדש. כי כל המצות עקרן בעשרת הדברות: וענפיהם בתורה שבכתב המבוארה בתורה שבע"פ: והגאון רבינו סעדי' חבר ס' אזהרות ומצא כל המצות באלה עשרת הדברות. ותלה בכל דבור מצות התלויות בו. והנה רבים אתנו מסדרי מערכה לתרי"ג מצות: אמנם מעטים המה מגלי הסוד האמתי המקובל בעדת ישורון. כי בעשרת הדברות נכללו כללות התרי"ג מצות בשמותם ובאזהרתם. אשר באמת לכבוד ולתפארת לבני ישראל, להראות את כל דת משה וישראל. לפני חכמי העמים והשרים. כי נכללה בעשרת הדברים. כמאמר הכתוב „כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים". וראו זה מצאתי לאחד קדוש מדבר ר' דוד ויטל זיע"א שהוציא לאור תעלומה ספר כתר תורה זה קרוב לשבעה יובלות ומצא כל מצות התורה באותיות עשרת הדברות: וסדר סדר המצות לפי דעת הרמב"ם ז"ל נאמן תורתנו. כת"ר אותיות הנמצאות בלוחת העדות לכת"ר מצות: תרי"ג מסיני ושבע מדרבנן. כל אות ואות מלה תבנה שם המצוה להודיע: ובל טיב המצוה בבאורו הרחב וביע. ובאשר שהספר ההוא איננו כמעט במדינתנו וגם איננו שוה לכל נפש רק לגדולים חקרי לב לקחתי רק את שירתו הקדושה אשר ברוח ה' דבר בה. כאשר תראו במבוא הספר הזה, ועל דברי השירה הזאת תמכתי יסודותי לבארה כיד ה' הטובה עלי בדרך שיר: והנני מודיע בזה דברי הגאון בעצמו, „כי יש בכל חרוזי השירה כונה מכוונת כי לא באו במקרא ובהזדמן והמחפש ימצא" עכ"ל: ובדרכיו הלכתי לבאר כל מצוה על מקומה. וגם ציונים הצבתי לכל מצוה כפי אשר ציין הגאון ז"ל בספרו כתר תורה חנ"ל וכפי החלקים אשר חלק בכבודו כל המצות סדרתי גם אני. וזכות הגאון הזה יעמיד לי שימצאו דברי אלה חן בעיני אלהים ואדם. דברי עבדכם:

המבאר.

יסוד הדת בעשרת הדברות : וכל המצות באותיות ספורות .

אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים :
לא יהיה לך אלהים אחרים על פני : לא תעשה לך פסל וכל
תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ :
לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון
אבת על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי : ועשה חסד לאלפים לאהבי
ולשמרי מצותי : לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את
אשר ישא את שמו לשוא : זכור את יום השבת לקדשו : ששת ימים
תעבד ועשית כל מלאכתך : ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא תעשה
כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך : כי
ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם
וינח ביום השביעי על כן ברך יהוה את יום השבת ויקדשהו : כבד את
אביך ואת אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך .
לא תרצח : לא תנאף : לא תגנב : לא תענה ברעך עד שקר : לא תחמד
בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך:

(וחרות על הלוחת שש מאות ועשרים אותיות : ובמכתב אלהים עולה כת"ר) .

מבוא

לר' דוד ויטל. וידבר דוד את דברי השירה הזאת.

א ב ג ד ה
אֱלוֹהַּ· נוֹרָא· כְּאַהֲבָתוֹ· יַחֵד· יִתְקַדֵּשׁ·

ו ז ח ט
הִלּוּכְךָ׃ וּבִתְפִלָּה· הִתְדַּבְּקוּתֶךָ׃ אַבֵּד

י יא יב יג יד טו
לְמוּד· הַקִּדּוּשׁ· יֶתֶר· כְּתִיבָתֶךָ· — אֱלָהּ· שְׁמַע·

טז יז יח יט כ כא
רְשׁוּמִים· הַקְהֵל· וּבָרֵךְ· צִיצִית· אֶזְרוֹעַ· תְּפִילִין·

כב כג כד כה כו
יִשְׂמְחוּ׃ כְּרוּתֶךָ· — מִקְדָּשׁ· אָיוֹם· רְאֵה·

כז כח כט ל לא
צַוָּאר· מִשְׁמָרוֹת· צְרוּעִים· רְחִיצַת׃ יָדַיִם·

לב לג לד לה לו
מְשִׁיחָתֶךָ· מַעֲרֶכֶת· בַּנֵּרוֹת׃ יַקְטָר· תַּבְעֵרָה׃

לז לח לט מ מא
עִלּוּי· בְּבִגְדֵי· דֶּשֶׁן׃ יְטַמְּאוּ· מִבְּתוּלוֹתֶךָ׃ —

מב מג מד מה מו מז
לֵוִי· אַהֲרֹן׃ יַקְרִיב· הַשַּׁבָּת· יִתְחַדֵּשׁ· הַפֶּסַח·

מח מט נ נא נב נג
לָעוֹמֶר· כְּבַכֵּר· אֹכֶל· לַשָּׁנָה׃ הַכִּפּוּר· יוֹם·

נד נה נו נז נח נט
סֻכָּתֶךָ· — אַחֲרוֹן· חַג· רְאִיָּה· יְשִׁישׁוּ· מִשְׁחִיטָתֶךָ·

ס סא סב סג סד סה
עֲשֵׂה· לַיְלָה׃ פֶּסַח׃ נְדָבוֹת· יְבִיאוּן· לְחַטָּאת

מבוא

[סו]אָשָׁם · [סז]תְּשׁוּרַת · [סח]עוֹלוֹת · [סט]שְׁלָמִים · [ע]הוֹרָאוֹתֶיךָ ·

[עא]לְשִׁירֵי · [עב]כַּפָּרָה · [עג]פְּסוּלֵי · [עד]סָפֵק · [עה]לָעוֹלָה · [עו]וַדַּאי·

[עז]כָּרֵת · [עח]לְזִבוּתֶךָ · —[עט]תְּטַהֵר· [פ]מְצֹרָע · [פא]וְיוֹלֶדֶת· [פב]נוֹתָר

[פג]הַבְעָרַת · [פד]אַרְמוֹן · [פה]שְׁמִינִי · [פו]רָצוֹן· [פז]בְּכוֹר· [פח]שֶׁיִּפָּדֶה·

[פט]מֵחֲמוֹר · [צ]יֵעָרְפוּ · [צא]מַעַשְׂרוֹתֶיךָ· — [צב]מְלִיחָה· [צג]מְעִילָה·

[צד]עֶרְכְּךָ· [צה]לְשָׂדֶה · [צו]וּבְהֵמָה · [צז]אָדָם· [צח]שֶׁיָּמִיר· [צט]רְחִישָׁתֶךָ·

[ק]בִּכּוּרִים · [קא]אֲמִירָתָן · [קב]רִאשׁוֹן · [קג]צֶמֶד · [קד]מַעֲשֵׂר ·

[קה]תַּפְרִישׁ · [קו]חַלַּת · [קז]תְּרוּמָתֶךָ · [קח]וִדּוּי · [קט]אֱמֹר· [קי]שֶׁלַּכֹּהֵן

[קיא]רֵאשִׁית · [קיב]בְּהֵמָה · [קיג]מְנֵה · [קיד]יוֹבֵל · [קטו]מִגְּאוּלַת· [קטז]מוֹשָׁב

[קיז]תְּקַע · [קיח]חֲצוֹצְרוֹת · [קיט]תְּבִיעוֹתֶיךָ · — [קכ]לִשְׁמִטַּת· [קכא]אֶרֶץ·

[קכב]רְבִיעִית · [קכג]צַד· [קכד]לֶקֶט · [קכה]אָמִיר · [קכו]תְּפָרֵט · [קכז]שִׁכְחָה

[קכח]תְּטַמֵּא · [קכט]חַיָּה · [קל]וְזָבָה · [קלא]הַזָּב · [קלב]לְאוֹכְלִין · [קלג]הַשְּׁרָצִים·

[קלד]מֵתֶךָ · — [קלה]וּמְצֹרָע · [קלו]לְבוּשׁוֹ · [קלז]אַרְמוֹנוֹ · [קלח]תְּמוּתָה·

[קלט]עֵרוּי · [קמ]בְּפָרָה · [קמא]דִּינֵי · [קמב]מִקְוָאוֹתֶיךָ · — [קמג]כְּהִתְגַּלָּה·

[קמד]יְכַר · [קמה]אֲגֻדָּה · [קמו]נָזִיר · [קמז]כְּגֵדֵל · [קמח]יְשִׁישִׁים· [קמט]יְרֵא· [קנ]הוֹרֶיךָ·

קנא קנב קנג קנד קנה
וּמַלְכוּת · הִתְנַבְּאוּתֶיךָ · — אֵם · לִשְׁחוֹט · הַכִּסּוּי ·

קנו קנז קנח קנט קס
יְבַדְּקוּ · כַּדָּגִים · אַרְבֶּה ׃ לְחַיָּתֶךָ ׃ — קֹדֶשׁ ·

קסא קסב קסג קסד קסה קסו
נוֹחֶךָ · אֱכוֹל · פְּסָחִים · קָרוּא · דַּבֵּר · עֹמֶר ·

קסז קסח קסט קע קעא
וּבֵעוּר · נְתִינָתֶךָ ׃ — אֶחָד · בַּשּׁוֹפָר · תִּתְעַנֶּה ·

קעב קעג קעד קעה קעו קעז
עֲשִׂירִי ׃ לוּלָב · בַּסּוּכָּה · נוֹחַ · יֵעָצֵר · מַעֲקֶה ·

קעח קעט קפ קפא קפב קפג
עָרֵי · לְוִיָּתֶךָ · — שׁוֹפְטִים · לְרַבִּים · שָׁמוּעַ · יִשָּׁווּ ·

קפד קפה קפו קפז קפח
מְזִמָּה · וַיַּחְקְרוּ ׃ עֵדִים · לְמַלְכוּתֶיךָ · — רוֹצֵחַ ·

קפט קצ קצא קצב קצג קצד
בְּנֶפֶשׁ · עֶגְלָה · יְפֵיפִיָּה · מָשׁוּחַ · לַמִּלְחָמָה · שׂוֹנְאִים ·

קצה קצו קצז קצח קצט ר
נִדָּחִים · אֱזֵנִי · יְצִיאָתֶךָ · — וּמַכַּת · עֵץ · שְׂרֵפָה ׃

רא רב רג רד רה רו
הֶרֶג · חֶנֶק · סְקִילָה · דָּמִים ׃ לִקְבוּרָתֶךָ · — אֲלָפִים ·

רז רח רט רי ריא ריב
לְשָׂדֶה · פְּתִיחַת · יְקוֹד · מֶקַח · לִטְעוֹן · אוּמָן ·

ריג ריד רטו רטז ריז
הַשּׁוֹאֵל · בְּחִנָּם · יְרוּשָּׁתֶךָ — וַעֲזוֹב · לְהָקִים ·

ריח ריט רכ רכא רכב רכג
שְׂעוֹרִים · מַלְוַת · רִבִּית ׃ יוֹם · מַשְׂכִּיר · צְדָקָה ·

רכד רכה רכו רכז רכח
וּנְדָרִים ׃ תּוֹכַחַת · יָשִׁיבוּ · לַנִּגְזָל · אֲבֵדָתֶךָ ׃ —

רכט רל רלא רלב רלג רלד רלה
תְּשַׁחֲרֵר · שָׂא ׃ אָמָה · אִשָּׁה · תְּאָרֵשׂ · שֵׁם · מְאַנֵּס ·

מבוא

רלו רלז רלח רלט רמ
יְפַת תֹּאַר · הַסָּטָה · וַחֲלִיצַת · הִתְיַבְּמוּתֶךָ · — אִגֶּרֶת ·

רמא רמב רמג רמד רמה
לְהַכְרִית · הָעֲמָלֵקִי · יִגַּשׁ · כְּנַעֲנִי · לְהַעֲנִיק ·

רמו רמז רמח
שְׁקָלִים · וְגֵר · אַהֲבָתֶךָ · —

מצות לא תעשה ·

א ב ג ד ה
כֹּפֶר · יִפָּסֵל · לַעֲשׂוֹת · אֱלֹהוֹת · יִשְׁתַּחֲוֶה ·

ו ז ח ט
נֶעֱבַד · קְלָלָה · הַשְׁבָּעָתֶךָ · — יִתְחַלֵּל ·

י יא יב יג יד
הַמְנַסֶּה · וְהַמַּדִּיחַ · הַמֵּסִית · אַהֲבָתוֹ · תִּשְׂנָא ·

טו טז יז יח יט
אַבְּדוֹ · שֶׁתַּזְכֶּה · רָעָתֶךָ · — יַעֲבִירוּ · שְׁכִיוֹת ·

כ כא כב כג כד
אֱלִילִים · אֲשֵׁרַת · תְּקוּמָתֶךָ · — שֵׁם · מְנַבֵּא ·

כה כו כז כח כט
וְשַׁקְרָן לַהֲרוֹג · שָׁוְא · וּשְׁבוּעָה · אֱלֹהוּתֶךָ · —

ל לא לב לג לד לה
זָקָן · כְּתֹבֶת · וְקָרַחַת · רֹאשׁ · אֲגֻדּוֹת · תְּאַיֵּב ·

לו לז לח לט מ
יִדְּעוֹנִי · וְחֻקּוֹתָם · מַלְבִּישָׁתֶךָ · — הָאִשָּׁה · שֶׁתְּנַחֵשׁ ·

מא מב מג מד מה מו
בְּעוֹנֵת · תְּכַשֵּׁף · לַחֲבוֹר · קְסָמִים · דְּרִישָׁה · שְׁאֵלָה ·

מז מח מט נ נא
וּשְׁאֵלָה · שַׁעַטְנֵז · שֶׁמִּתְכַּסֶּה · תּוֹעֲבָתֶךָ · יִתְוָעֵב ·

נב נג נד נה נו נז
מוֹשָׁבָם · יִתְבַּזּוּ · מִצְרַיִם · תְּרַחֵק · עֵשָׂו · בְּעַמּוֹן ·

נח נט ס סא סב סג
דְּרוֹשׁ · וּבְטַח · עֲצֵי · שְׂנוּאִים · יִכָּרֵתוּ · תְּלִיָּתֶךָ ·

סד סה סו סז סח סט
כֹּהֵן · לְעֶזְרַת · מִקְדָּשׁ · לְוִיָּה : אֶשְׁכָּר · כְּסוּת ·

ע עא עב עג עד
תִּפָּרַע · כִּיצִיאָתֶךָ · — וְזָר · יִתְעַסֵּק · וְעוֹבֵר ·

עה עו עז עח עט פ
מוּם · הוּטְמָא · שֶׁמֶשׁ · בַּמִּזְבֵּחַ · יִקְטֹר · עָשׁוֹן :

פא פב פג פד פה פו
יוֹסֵךְ · שֶׁמֶן · בַּדִּים · תַּחֲרָה · לַאֲפוּדָתֶךָ · יִבְנוּ

פז פח פט צ צא צב
הַמַּעֲלוֹת · וַיַּעֲלוּ · הַקָּדָשִׁים · אָב · לְשָׁחוּט · הַמּוּם ·

צג צד צה צו צז צח
יַעֲבִירוּן : כְּנָכְרִי · לִזְרִיקָה · אִשֶּׁה · תִּתֵּן · עוֹף ·

צט ק קא קב קג
שְׂאוֹר · הַחְמָצָתֶךָ · — כַּשֶּׁמֶן · לְבוֹנָה · מְשִׁיחַת ·

קד קה קו קז קח
לְבוֹנַת · אֶתְנַן · כְּהָמִיר · הִשְׁתַּנּוּתֶךָ · — אָטוּם ·

קט קי קיא קיב קיג קיד
תְּרוּמָה · הַכֹּהֵן · וְתוֹשָׁבֵי : בִּתּוֹ · נוֹתָר · כְּפִגֵּל ·

קטו קטז קיז קיח קיט
וְקָדָשִׁים · בְּחַטְּמָאוֹת · תּוֹעֵבָה · כָּלִיל · עוֹלָה ·

קכ קכא קכב קכג קכד קכה
בִּפְנִים · דָּמִים · כְּזָרוּתֶךָ · — וְטָמֵא : אוֹנֵן · מֵת ·

קכו קכז קכח קכט קל
תְּבוּאָה · כַּתִּירוֹשׁ · וְיִצְהָר · בְּכוּרוֹת — הַחוּצָה ·

קלא קלב קלג קלד קלה קלו
מוּנָחִים · תִּפְסַח · כִּיהֲדוּתֶךָ · — וְעָרֵל · גֵּר · רֵעִים ·

קלז קלח קלט קמ קמא קמב
כְּהוֹתִיר · אֱמוֹרֵי · שְׁחִיטָה · רִאשׁוֹן · בַּשֵּׁנִי · שָׁבוּר ·

מבוא

קמג קמד קמה קמו קמז
עֲצָמוֹת · רֵיקָם · יֵאָחֵר · כְּהַקְדָּמָתְךָ · — כַּמְּטַבֵּל ·

קמח קמט קנ קנא קנב קנג
יַחֵל · שְׁאֵרִית · שְׁמִירָה · תַּמָּה · יִבְעוֹל · מְבִיאָה ·

קנד קנה קנו קנז קנח
יְטַמֵּא · מְכַהֵן · עֲזוּבָה · שֶׁזָּנְתָה · הִתְחַלְּלוּתְךָ · —

קנט קס קסא קסב קסג קסד
יִכְבּוֹשׁוּ · הָאָרֶץ · וְיִשְׁתַּנֶּה · הַלֵּוִי · אֲחֻזָּה · תַּחֲרִים ·

קסה קסו קסז קסח קסט קע
הַבְּכוֹר · שֶׁלַּבְּהֵמָה · מֶלַח · יֵעָבֵד · מְגוּזָּז · וַעֲרוּפָתֶךָ

קעא קעב קעג קעד קעה קעו
אֲסוּרָה · תְּמוּתַת · הַטְּרֵפָה · אֶרֶץ · רֶמֶשׂ · צִפּוֹר ·

קעז קעח קעט קפ קפא קפב
אֲגַם · תּוֹלַעְתְּךָ · — הַמַּיִם · יִשְׁרְצוּ · מֵחֵלֶב · וְדָם ·

קפג קפד קפה קפו קפז קפח
אֵבֶר · תְּבַשֵּׁל · כְּחָלָב · לְגִידִים · אָכוֹל · שׁוֹר ·

קפט קצ קצא קצב קצג קצד
רְאִיָּתְךָ · בִּמְצִיאָה · מַחֲצָה · וְחָמֵץ · יִתְעָרֵב · נְזִירוּת

קצה קצו קצז קצח קצט
חַרְצַנִּים · בְּזַגָּם · יְבֵשִׁים · וְלַחִים · מְלֵאָתְךָ · —

ר רא רב רג רד רה
הֶחָדָשׁ · שֶׁקָּלוּי · בְּכַרְמֶל · יוֹם · עָרְלָה · יֵינוֹתֶיךָ

רו רז רח רט רי ריא
עוֹלְלוֹת · לַכֶּרֶם · כִּלְאַיִם · נִזְרָעִים · בְּהֵמָה · רוֹבַעַת

ריב ריג ריד רטו רטז
כַּלָּיֶתְךָ · — יְלַקְטוּ · הַשִּׁכְחָה · וּשְׁבִיעִית · הַסְּפִיחַ ·

ריז ריח ריט רכ רכא
אִילָן · תֶּאֱסוֹף · יוֹבֵל · וּקְצִירוֹ · מְאַסֵּפַת ·

רכב רכג רכד רכה רכו
הַצְמָתָתְךָ · — שְׁבוּת · בֵּעֵר · תְּחוּם · וּפֶסַח ·

רכז רכח רכט רל רלא
יְשַׁבְתּוֹ · קְרִיאַת · דִּין · שֶׁמְּכַפֶּרֶת · הַסֻּכָּה ·

רלב רלג רלד רלה רלו
וּשְׁמִינִיתֶךָ · — כַּתּוֹרָה · בִּרְכַּת · דַּיָּנִים · אוּמָּתֶנוּ ·

רלז רלח רלט רמ רמא רמב
תְּנַשֵּׂא · אָבִיךָ · בֶּרֶךְ · יָשָׁר · כַּבֵּד ׃ וְרַחֵם ·

רמג רמד רמה רמו רמז
אֶבְיוֹן · תַּטֶּה ׃ אִישׁ · מַזִּיק · בְּלִקִיחָתֶךָ ׃ —

רמח רמט רנ רנא רנב רנג
לְרַבִּים · מְזַכֵּה · עוֹמֵד · נִשְׁמַע · יַלֶּקֶה · אָנוּס ·

רנד רנה רנו רנז רנח רנט
רוֹדֵף · כְּחִישָׁה · וּכְפִירָה · נֶעֱשַׁק · יוֹנוּ · מִקְּחוֹ ·

רס רסא רסב רסג רסד
יִתְאַנֵּה · כְּגֵרוּתֶךָ · — עֶבֶד ׃ לְאוֹנָאָה · הַלְבָּנַת ·

רסה רסו רסז רסח רסט
אֱמֻלָּלִים · דַּם · מִכְשׁוֹל · הַכְשָׁלָתֶךָ ׃ — אַלְמָנָה ·

רע רעא רעב רעג רעד
שָׁעָה · רֵחַיִם · יִתְמַשְׁכְּנוּ · הַלְוָאָה · וְרִבִּית ׃

רעה רעו רעז רעח רעט
הִתְמַצְּאוּתֶךָ · — אַמֵּץ · לֶעָנִי · הָעוֹבֵר · יִשָּׁמֵט ·

רפ רפא רפב רפג רפד רפה
כְּשָׂכִיר · נַפְשֶׁךָ · תְּנוּפָה · נְקָמָה · לְנוֹטֵר · כְּבִישָׁה ·

רפו רפז רפח רפט רצ רצא
לַיָּפָה · אֵיבָתֶךָ ׃ — תַּגְלֶה · רוֹצֵחַ · צַדִּיק · חָף ·

רצב רצג רצד רצה רצו רצז
לְיַיֵּעַד · אֲמָתֶךָ ׃ — תִּשְׂנָא · נֹאוּף · אֱמוֹל · פָּצוּעַ ·

רצח רצט ש שא שב שג
לְהָקִים · אֲבֵדָתֶךָ · — תַּשִּׂיג ׃ גְּנֵבַת · נֶפֶשׁ · בִּגְזֵלָה ·

שד שה שו שז שח שט
לְשַׁלּוֹחַ · אֵם ׃ תִּגְלַחַת · עֲקִירַת · נָזִיר · הַטַּמֵּא ·

מבוא

שי שיא שיב שיג שיד שטו
בִּכְנִיסָתֶךָ · — רָכִיל · עִיר · כִּמְדוּחוֹת · עַד · דַּיָּן ·

שטז שיז שיח שיט שכ
שֶׁקֶר · קָרוֹב · רִשְׁעָתֶךָ · — לְמִדַּת · אֲבָנִים :

שכא שכב שכג שכד שכה שכו
תַּאֲוָה · חֶמְדַּת · מְכַשֵּׁף · דָּבָר · בְּעֶבֶד · יַעֲבוֹד ·

שכז שכח שכט של שלא שלב
תִּרְדֶּה · רְדִיָּתֶךָ · עֲרָיוֹת · כְּאָב · לְאֵם · אָחוֹת ·

שלג שלד שלה שלו שלז
תּוֹלֶדֶת · חֲלָצֶיךָ · מוֹלֶדֶת · דּוֹדָתְךָ · אֵשֶׁת־אָח ·

שלח שלט שמ שמא שמב שמג
שְׁתַּיִם · תּוֹלַדְתָּהּ · רְבִיַּת , עָלֶיהָ · כַּלָּה · וְסֵת ·

שמד שמה שמו שמז שמח
עֲמִית · בִּתְּךָ · דּוֹדְךָ · וְאָבִיךָ · וַאֲחוֹתוֹ · אֲחוֹת־

שמט שנ שנא שנב שנג
אִמְּךָ · מִשְׁכְּבֵי : תֶּבֶל · וּבְהֶמְתְּךָ · וּמַחֲשָׁבוֹת

שנד שנה שנו שנז שנח שנט
שֶׁלְּמַמְזֵר · וְאוֹנֵס , רָע · וּמְגָרֵשׁ · וּמְיַבֵּם · חֲסִימָתֶךָ ·

שס שסא שסב שסג שסד שסה
מֶלֶךְ , רִכְבּוֹ , וְנָשָׁיו , וּזְהָבוֹ , כְּתוֹסֶפֶת , לְגֵרְעוּתֶךָ :

שבע מצות דרבנן

א ב ג ד ה ו
אוֹר , שַׁבָּת , רִנָּה , לְקְרִיאָה , רְחִיצָה , עֵרוּבִין ,

ז
בְּבִרְכוֹתֶיךָ :

ויתבארו לפנינו התיבות, בשיר ובאור רחובות, בעזר רוכב ערבות .

ליום ראשון

א אֱלוֹהַ בְּשֵׁם · דְּעוּ מֵרֵאשִׁית הַדְּבָרִים ,
ב נוֹרָא מִמָּרוֹם הִנֵּהוּ · וּמוּסָרָיו מְגַבְּרִים ·
ג כְּאַהֲבָתוֹ לִיצוּרָיו · יֶאֱהָבוּהוּ מִבְחֲרֵי בְרוּאָיו ,
ד יָחִיד הִנֵּהוּ · וּלְיַחֲדוֹ יַשְׁמִיעוּ קְרוּאָיו ·
ה יִתְקַדֵּשׁ הַשֵּׁם · בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲדָתוֹ ,
ו הָלוֹךְ בִּדְרָכָיו · עֲשׂוֹת טוֹב וָחֶסֶד כְּמִדָּתוֹ ·
ז וּתְפִלַּתְכֶם תֶּעֱרַב לְשֵׁם · כְּקָרְבָּן וְעוֹלָה ,
ח הִדָּבֵק בְּיוֹדְעֵי שְׁמוֹ · מְאֹד נַעֲלָה ·
ט אַבֵּד תְּאַבְּדוּן · כָּל פֶּסֶל וֶאֱלִיל ,
י לִמְדוּ תוֹרָה · יוֹמָם גַּם לָיִל ·

ציונים

א מצות עשה הראשונה להאמין שיש אלוה מצוי ממציא לכל הנמצאים ומנהיג לכל הברואים שנאמר אנכי ה' אלהיך . חיובה תדירי לכל ובכל מקום . ובאורה במסכת מכות פרק הלוקין ופירשה הרמב"ם בספר המדע הלכות יסודי התורה פרק חמישי : ב ליראה את השם הנכבד והנורא , בפ' עקב את ה' אלהיך תירא , וחיובה הכל כנ"ל , ובאורה במסכת סנהדרין פרק ד' מיתות , הר"מ בס' המדע שם פרק שני : ג לאהוב השם יתעלה , בפ' ואתחנן ואהבת את ה' אלהיך כו' , חיובה הכל כנ"ל , באורה בספרי ובמסכת ברכות פרק הרואה ופירשה הר"מ בספר המדע שם פרק שני : ד להאמין שהשם יתעלה הוא אחד , בפ' ואתחנן שמע ישראל כו' , חיובה הכל כנ"ל , ובאורה בספרי ובמדרש , ברכות פרק היה קורא , ר"מ ס' המדע שם פרק ראשון . ה לקדש השם , בפ' אמור ונקדשתי בתוך בני ישראל כו' , חיובה הכל כנ"ל , ובאורה בת"כ ובספרי ובמס' סנהדרין פ' ד' מיתות הר"מ בס' המדע שם פרק חמישי : ו ללכת בדרכי השם יתעלה , בפ' תבא והלכת בדרכיו , חיובה הכל כנ"ל , ובאורה בספרי ובמסכת סוטה פ"א , הר"מ בספר המדע הלכות דעות פרק ראשון : ז להתפלל לשם בכל יום , בפרשת משפטים , ועבדתם את ה' אלהיכם , ומפי השמועה למדו עבודה זו תפלה , חיובה הכל כנ"ל, ספרי, ברכות , ר"מ ס' אהבה הל' תפלה פרק ראשון : ח להתדבק בשם ופי' להתדבק בחכמים , פ' עקב ובו תדבק, חיובה הכל כנ"ל , ספרי , פסחים פא"ע , שבת פ' במה אשה הר"מ בס' המדע הל' דעות פ"ו : ט לאבד ע"ג בא"י , בפ' ראה אבד תאבדון חיובה לכל , סנהדרין פ' הנחנקין , ע"ג פ' כה"צ , הר"מ בס' המדע הל' ע"ג פ' שביעי : י ללמוד תורה וללמדה , בפרשת ואתחנן

כתר תורה

יא הַקְדִּישׁוּ חֳדָשִׁים · לְפִי חָכְמַת הַתְּכוּנָה ,
יב יִתְרָה הַמֶּלֶךְ יִכְתּוֹב · סֵפֶר לִתְבוּנָה :
יג כִּתְבוּ תוֹרָה · כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל ,
יד אָלַת אֱלֹהִים · הִשָּׁבְעוּ בְּשֵׁם הָאֵל ·
טו שְׁמַע תִּקְרְאוּ תָּמִיד , בְּכָל יוֹם שְׁתֵּי פְּעָמִים ,
טז רְשׁוּמִים יִהְיוּ שַׁעֲרֵיכֶם בְּשֵׁם שַׁדַּי · מֶלֶךְ עוֹלָמִים :
יז הַקְהִילוּ הַקָּהָל · בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה ,
יח וּבָרְכוּ לַחְמְכֶם · כְּשָׂבְעֲכֶם כִּלְיוֹת חִטָּה :
יט צִיצִת תַּעֲשׂוּ · עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיכֶם ·

ציונים

ואתחנן ושננתם לבניך כו׳ חיובה לזכרים בכל מקום וזמן , עיקר באורה בקדושין פ״א , ספרי , ר״מ ס׳ המדע הלכות תלמוד תורה , פ״א : יא לקדש חדשים ולחשב שנים וחדשים בב״ד , בפרשת בא החדש הזה לכם , שמור את חדש האביב כו׳ , ושמרת את החקה כו׳ , נחיובה לנסמכין בארץ ישראל ועתה סומכין אנו על החשבון המקובל , רה״ש ובמס׳ ברכות סנהדרין פ׳ ראשון הר״מ בספר זמנים הל׳ קה״ח : יב לכתוב המלך ס״ת לעצמו יתר על אותו הספר שהיה לו כשהיה הדיוט , בפ׳ שופטים וכתב לו את משנה כו׳ חיובה למלך , גבאורה במס׳ סנהדרין פ׳ כ״ג ר״מ ס׳ אהבה הל׳ תו״מ וס״ת פרק שביעי : יג לכתוב כל איש ישראל ס״ת לעצמו , ועתה כתבו לכם כו׳ , חיובה לזכרים בכל מקום וזמן סנהדרין פ׳ כ״ג , מנחות פ׳ הקומץ רבה , רמב״ם שם שם : יד להשבע בשם מי שנתחייב שבועה מן התורה בב״ד , בפרשת עקב ובשמו תשבע , חיובה לכל בכל מקום וזמן , תמורה פ״א ועיקרה בסנהדרין פ׳ ד׳ מיתות , נדרים פ״א , ר״מ ס׳ הפלאה הלכות שבועות פרק ראשון : טו לקרות שמע פעמים ביום , בפ׳ ואתחנן ודברת בם בשבתך בביתך כו׳ , חיובה לזכרים בכל מקום וזמן ובאורה בברכות , הרמב״ם ספר אהבה הלכות ק״ש מפרק ראשון ואילך : טז שיהיו השערים והפתחים רשומים במזוזה , שם וכתבתם כו׳ , חיובה לכל בכל מקום וזמן , ברכות פ׳ מי שמתו קדושין פ״א , ע״ג פ״א מציעא פ׳ השואל , מנחות , ר״מ הל׳ תומ״ז פרק ה׳ ופרק ו׳ : יז להקהיל את העם לשמוע התורה במוצאי שביעית , בפ׳ וילך מקץ שבע שנים וגו׳ הקריאה מוטלת על המלך , והשמיעה על הכל , סוטה פ׳ א״נ חגיגה פ״א ר״מ ס׳ קרבנות הל׳ חגיגה פרק שלישי : יח לברך השם אחר המזון , בפ׳ עקב ואכלת ושבעת וברכת , חיובה לזכרים , ומספק גם לנקבות , בכל מקום וזמן , ועיקר באורה בברכות , ר״מ ספר אהבה הלכות ברכות פרק ראשון : יט לעשות ציצית על כנפי הכסות , בפ׳ שלח ועשו להם

כֶּתֶר תּוֹרָה

כ אֶזְרוֹעֲכֶם תְּחַזְּקוּ· בְּאוֹת עַל יְדֵיכֶם׃

כא תְּפִלִּין עַל רָאשֵׁיכֶם, יְהִי תָמִיד לְתִפְאֶרֶת,

כב יְשַׂמַּח הֶחָתָן לַחֲדָשָׁה· עַד שָׁנָה הָאַחֶרֶת,

כג כָּרְתוּ בְּרִית לִזְכוּרְכֶם· בְּנֵי שְׁמוֹנַת יָמִים,

כד מִקְדָּשׁ תִּבְנוּ· וְהַבַּיִת יְהִי נָכוֹן לְעוֹלָמִים,

כה אֵימָה עֲלֵיכֶם תִּפּוֹל· מִמְּעוֹן הַמִּקְדָּשׁ,

כו רְאוּ בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת, לִשְׁמוֹר הַמִּקְדָּשׁ,

כז צַוָּאר וְכָתֵף תִּתְּנוּ לְמַשָּׂא אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ,

כח מִשְׁמָרוֹת לַכֹּהֲנִים· וּבַמּוֹעֲדִים כְּאֶחָד יֵחָשְׁבוּ בַקֹּדֶשׁ,

צ י ו נ י ם

ציצית, חיובה לזכרים בכל מקום וזמן, יבמות פ"א, ריש מס' ערכין, שבת פרק במה מדליקין, סוף לולב הגזול, סוף ארבעה נדרים, ועיקרה במנחות, הר"מ ס' אהבה הלכות ציצית: כ להניח תפילין של יד, וקשרתם לאות על ידך: כא להניח תפילין של ראש, והיו לטוטפות כו', וחיוב שתיהן לזכרים בכל מקום וזמן, מנחות, סוף ערובין, ערכין פ' משקלי עלי, מגילה פ' הקורא עומד, פסחים פ"א, ענין עובר לעשיתן והפטור מהם במס' ברכות פ' מי שמתו קדושין פ"א ר"מ ס' אהבה הל' תפילין: כב לשמח חתן את אשתו בשנה א' שלקחה, בפ' תצא נקי יהיה כו' חיובה לכל חתן בכל מקום וזמן, סוטה פ' משוח מלחמה, ספרי, ר"מ ס' זמנים הלכות מלכים פ"ז: כג למול את הבן בפ' תזריע וביום השמיני ימול כו', חיובה לזכרים בכל מקום וזמן, שבת פ' ר"א דמילה, יבמות פ' הערל קדושין פרק ראשון ר"מ ס' אהבה הלכות מילה: כד לבנות בית המקדש, בפרשת תרומה ועשו לי מקדש, חיובה לציבור ישראל, בזמן שרוב ישראל בארץ ישראל, ומדתו ותבניתו במס' מדות, ותבנית כלי המקדש סוף מנחות, יומא ר"מ ס' עבודה הלכות בית הבחירה, כה ליראה מן המקדש פירוש לקחת אימה בלב ממי שמצוה על יראתו, בפ' קדושים ומקדשי תיראו, חיובה לכל בארץ ישראל בכל זמן, ובאורה בברכות פ' הרואה, יבמות פ"א ספרי ר"מ ס' עבודה הלכות בית הבחירה פרק שביעי: כו לשמור המקדש תמיד בכל לילה, בפ' קרח ושמרתם את משמרת הקדש, חיובה בזמן שבה"מ קיים לכהנים ולוים כהנים מפנים ולוים מבחוץ בכ"ד מקומות, תמיד פ"א, מדות, מכלתא, הר"מ ספר עבודה הלכות בית הבחירה פ"ח: כז לשאת את הארון בכתף על הצואר כשנושאין אותו, בפר' נשא בכתף ישאו, חיובה לכהנים ולוים בזמן שיש ארון הקודש, סוטה פ' אלו נאמרין מנחות פרק שתי הלחם, ספרי, ר"מ ס' עבודה הלכות כלי המקדש: כח להיות הכהנים עובדים במקדש

כט צָרוּעַ · זָב · וְטָמֵא · תָּאִיצוּ לְשַׁלְּחָם מִמַּחֲנֵיכֶם ,
ל רַחֲצוּ הַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעֲבוֹדָה · יְדֵיכֶם וְרַגְלֵיכֶם ,
לא יְדֵיכֶם הַכֹּהֲנִים שְׂאוּ · לְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל נַחֲלָתִי ,
לב מִשְׁחַתְכֶם תָּכִינוּ לְכֹהֵן וָמֶלֶךְ בִּסְגֻלָּתִי ,
לג מַעֲרֶכֶת לֶחֶם וּלְבוֹנָה · לְשֻׁלְחָנִי תַּעֲלוּ ,
לד בְּנֵרוֹת תָּאִירוּ · לַהַב מְנוֹרָתִי הַעֲלוּ ,
לה יֻקְטַר בְּמִזְבַּח הַזָּהָב · קְטֹרֶת הַמְעֻשֶּׂרֶת ,
לו תַּבְעִירוּ בַּמִּזְבֵּחַ לְאִשִּׁי , אֵשׁ מוּזֶרֶת ,

צ י ו נ י ם

במקדש למשמרות במועדים עובדים כאחד, בפרשת שופטים כי יבא הלוי, חיובה לכהנים בזמן הבית, ובאורה סוף סוכה ספרי ר"מ ס' עבודה הלכות כלי המקדש פרק רביעי: **כט** לשלח הטמאים מן המחנה, בפרשת נשא וישלחו מן המחנה כו', חיובה לכל בכל זמן בארץ ישראל, ואף בזמן הזה אסור לטמא להכנס לבית המקדש, שבועות פרק א' מכות פרק אחרון, פסחים פ' א"ד ופ' מי שהיה טמא, ר"מ ס' עבודה הל' ביאת מקדש פ' שלישי: **ל** לקדש הכהנים ידיהם ורגליהם בשעת עבודה, בפרשת תשא ורחצו אהרן ובניו כו', חיובה לכהנים, זבחים פרק שני מגילה פ"א ר"מ ס' עבודה הלכות ביאת מקדש פ"ג: **לא** שישאו הכהנים ידיהם לברך את ישראל, בפ' נשא כה תברכו, חיובה לכהנים בכל מקום וזמן, מגילה, תענית, ועקרה בסוטה פ' א"נ, ר"מ ס' אהבה הל' תפלה וב"כ פ' י"ד ופ' ט"ו, **לב** לעשות שמן המשחה להיות מוכן לדברים הצריכים משיחה, בפ' תשא ועשית אותו שמן כו', חיובה לצבור בזמן הבית, כריתות פ"א ר"מ ס' עבודה הלכות כלי המקדש פרק ראשון: **לג** לסדר לחם הפנים ולבונה זכה בכל שבת על השלחן, בפ' אמור ולקחת סלת ואפית כו' חיובה לכהנים בזמן הבית, ובאורה במנחות ועיקרה בפ' התכלת, ת"כ, ר"מ הל' תמידין ומוספין פ' חמישי, **לד** להדליק הנרות על המנורה, בפ' תצוה להעלות נר תמיד, חיובה לכהנים בזמן הבית, יומא פ"א ופ' טרף בקלפי ולענין פתילות בשבת פ' ב"מ, ספרי ת"כ, ועיקרה במנחות פ' כל הקרבנות ר"מ ס' עבודה ה' תמידין ומוספין: **לה** להקטיר קטורת על מזבח הזהב שבהיכל שני פעמים בכל יום, בפ' תצוה והקטיר עליו כו', לכהנים בזמן הבית, יומא פ"א מנחות פ' התכלת והעיקר בכריתות פ"א ר"מ ס' עבודה הל' תמומ"ס פ"ג: **לו** להבעיר אש על המזבח תמיד אע"פ שהיא יורדת מן השמים, בפ' צו אש תמיד תוקד כו', ואומר ונתנו בני אהרן אש כו' לכהנים בזמן הבית, תמיד, ועיקרה

ביומא

לז עָלֹה הַכֹּהֲנִים בְּרֹאשׁ · וּלְכַבְּדָם בַּעֲטֶרֶת ·

לח בִּגְדֵי כְהֻנָּתָם יַעֲשֶׂה · לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת ·

לט דֶּשֶׁן הַמִּזְבֵּחַ · הַכֹּהֲנִים תָּמִיד יָרִימוּ ,

מ יִטַּמְּאוּ לִשְׁאֵרֵיהֶם מִצְוָה · וַעֲלֵיהֶם יָהִימוּ ,

מא מֵהַבְּתוּלוֹת · הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל · לְאִשָּׁה יִבְחַר ,

מב לֵוִי יַעֲבֹד תָּמִיד · בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶבְחַר ,

מג אַהֲרֹן וְהָעוֹלִים לִגְדֻלָּתוֹ · יָבִיאוּ מִנְחָתָם לַתָּמִיד ,

מד יַקְרִיבוּ שְׁנֵי כְבָשִׂים לַיּוֹם · עוֹלַת תָּמִיד ,

ציונים

ביומא פ' טרף בקלפי ר"מ ס' עבודה הלכות תמומ"ס פ"ג : **לז** לכבד לזרע אהרן לכל דבר שבקדושה להעלותם ולנשאם ולהקדימם לכל דבר , בפ' אמור וקדשתו , חיובה לכל בכל מקום וזמן , נדרים פרק קונם , גטין פ' הנזקין הוריות פ' כהן משוח , ספרי ר"מ ס' עבודה הלכות כלי המקדש והעובדים פ"ד , **לח** ללבוש בגדי כהונה בשעת עבודתם , בפ' תצוה ועשית בגדי קדש כו' , חיובה לכהנים בזמן הבית , יומא פ"א ופ' בא לו , סוכה פ"א שבת פ' במה אשה , ספרי , זבחים פרק שני , ר"מ ס' עבודה הלכות כלי המקדש פרק עשירי : **לט** להרים הכהנים הדשן בכל יום מעל המזבח , בפרשת צו והרים את הדשן כו' , לכהנים בזמן הבית , שבת פ' שמונה שרצים , פסחים פ' כ"ש , תמורה פ' ולד חטאת , תו"כ , ועקרה ביומא פרק ראשון , ר"מ ס' עבודה הלכות תמידין ומוספין פרק שני : **מ** להיותם מטמאים להקרובים , בפרשת אמור לה יטמא מצוה , חיובה לזכרי כהונה , זבחים פ' טבול יום ולענין אבילות במס' מועד קטן , והאבילות הוא חיוב לכל בכל מקום וזמן ר"מ ס' שופטים הלכות אבל מפרק ראשון ואילך : **מא** מ"ע שישא הכ"ג בתולה , בפ' אמור והוא אשה בבתוליה יקח , חיובה לכ"ג , ובאורה יבמות פ' הבא על יבמתו , קדושין פרק עשרה יוחסין , כתובות פ' אלו נערות , ר"מ ס' קדושה הלכות אסורי ביאה פי"ז : **מב** להיות הלוי עובד במקדש , בפ' קרח ועבד הלוי כו' , חיובה ללוים בזמן הבית , סוכה פ' החליל תמיד ערכין פרק אין נערכין , ר"מ ס' עבודה הלכות כלי המקדש והעובדים פ"ג : **מג** להקריב כ"ג מנחה בכל יום , בפ' צו זה קרבן אהרן ובניו כו' , חיובה לכ"ג , תו"כ מנחות פ' התכלת ר"מ ס' עבודה הלכות תמידין ומוספין פרק שלישי : **מד** להקריב ב' כבשים ליום א' בבקר וא' בערב , עולת תמיד , חיובה לצבור בזמן הבית להמציאן ועל הכהנים להקריבן , וכן כל השתים עשרה מצות הבאות לפנינו , יומא פ"ב , מנחות פ' התכלת , תמיד נשחט , ר"מ ס' עבודה

הל'

מה הַשַּׁבָּת קֹדֶשׁ הוּא · וְקָרְבָּנוֹ תּוֹסִיף ,
מו יִתְחַדֵּשׁ הַחֹדֶשׁ כָּמוֹהוּ · בְּקָרְבָּנוֹת לְהוֹסִיף ,
מז הַפֶּסַח יוֹם חַגֵּיכֶם · תּוֹסִיפוּ בוֹ קָרְבַּנְכֶם ,
מח לָעֹמֶר עוֹלָה תַּעֲשׂוּ · בַּהֲבִיאֲכֶם רֵאשִׁית קְצִירְכֶם ,
מט כְּבַכֵּר הַתְּבוּאָה , מוּסָף תָּבִיאוּ בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם ,
נ אֵכֶל לְקָרְבָּנוֹת תָּבִיאוּ לֶחֶם מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם ,
נא לְשָׁנָה הַחֲדָשָׁה · בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי · קָרְבָּן תּוֹסִיפוּ ,
נב הַכִּפּוּרִים בֶּעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ · הַמּוּסָפִים סְלִיחַתְכֶם יוֹסִיפוּ ,
נג יוֹם סְלִיחָה הוּא · וַעֲבוֹדַת אֵל תֵּעָשֶׂה כְּכָל הַדְּבָרִים ,
נד מוּסְפֵי הֶחָג · בְּשִׁלּוּם פָּרִים · הַיָּמִים יִהְיוּ מְסֻדָּרִים ,
נה אַחֲרוֹן לֶחָג הַזֶּה עֲצֶרֶת הוּא · וְקָרְבָּן הוֹסִיפוּ בְּשִׂמְחַתְכֶם

צ י ו נ י ם

מה להוסיף קרבן מוסף ביום השבת , בפ' פנחס וביום השבת כו', חיובה הכל כנ"ל , יומא פרק שני , תמיד , מנחות הל' תמידין ומוספין פ"א : **מו** להוסיף קרבן בראש חדש , שם ובראשי חדשיכם כו' , חיובה כנ"ל ובאורה מנחות פ' התכלת , ספרי , הרמב"ם בספר עבודה שם פרק רביעי : **מז** להוסיף קרבן בחג הפסח שנאמר ובחדש הראשון כו' , חיובה הכל כנ"ל , ובאורה שם במקומות הנזכרים : הרמב"ם שם פ' שביעי : **מח** להקריב מנחת העומר בששה עשר בניסן עם כבש אחד בן שנתו לעולה , בפרשת אמור והבאתם את עומר כו' מנחות פרק ר' ישמעאל , תו"כ ושם במקומות הנזכרים : **מט** להוסיף קרבן בחג השבועות , בפ' פנחס וביום הבכורים , חיובה כנ"ל , ובאורה בתמיד פ"א , ובספרי , ר"מ ספר עבודה הלכות תמידין ומוספין פרק שמיני : **נ** להביא שתי חלחם עם הקרבנות הקרבין בגלל לחם ביום השבועות , בפרשת אמור ממושבותיכם תביאו לחם כו' , חיובה כנ"ל ובאורה במנחות , הר"מ שם שם : **נא** להוסיף קרבן בראש השנה , בפרשת פנחס ובחדש השביעי באחד לחדש כו' , חיובה כנ"ל ובאורה בתמיד פ"א ובספרי , הר"מ פ"ט שם : **נב** להוסיף קרבן ביום הכפורים , בפ' אמור ובעשור לחדש השביעי כו' , תמיד פ"א ספרי , ר"מ פ' עשירי שם , וחיובה כנ"ל : **נג** לעשות עבודת יוה"כ על הסדר , הקרבנות והוידוין המתוקנין ביום צום כפור, בזאת יבא אהרן כו' חיובה כנ"ל , יומא , הר"מ בס' עבודה הלכות יוה"כ פ"א : **נד** להוסיף קרבן בחג הסכות , ובחמשה עשר יום לחדש השביעי כו' , חיובה כנ"ל , תמיד פ"א ר"מ ס' עבודה הלכות תמומ"ס פרק עשירי : **נה** להוסיף קרבן

בחג

נו חֲגֵיכֶם שָׁלֹשׁ בַּשָּׁנָה · בְּכִפְלַיִם תְּשַׁלְּמוּ עַל שַׁלְמֵי חֲגִיגַתְכֶם
נז רְאוּתְכֶם בִּרְגָלִים פְּנֵי בִּמְעוֹנִי, לְפָנַי יֵרָאֶה,
נח יְשִׂישׂוּ בְּנֵיכֶם בְּשַׁלְמֵי שִׂמְחָה · וּלְפָנַי לְהִתְנָאֶה,
נט מִשְּׁחִיטַת הַפֶּסַח · לִפְנוֹת עֶרֶב הַפֶּסַח · בֵּאַרְתִּי,
ס עֲשֵׂה גַּם הַשֵּׁנִי כַּדָּת · בְּעֶרֶב דִּבַּרְתִּי,
סא לַיְלָה תֹּאכְלוּ בְּשַׂר זֶבַח פֶּסַח הָרִאשׁוֹן,
סב פֶּסַח הַשֵּׁנִי כָּרִאשׁוֹן הִנֵּהוּ · וְתֹאכְלוּהוּ בְּאִישׁוֹן,
סג נִדְבַתְכֶם הוּבָאָה בְּרֶגֶל הָרִאשׁוֹן : הִנֵּה מְהוּדֶּרֶת,

ציונים

בחג האחרון שהוא ש"ע, ביום השמיני עצרת תהיה כו', חיובה כנ"ל ובאורה במקומות הנזכרים וחיוב שתים עשרה מצות אלו הנ"ל לציבור ישראל להמציאן ולכהנים להקריבן בבית המקדש כנ"ל: **נו** לחוג ברגלים, בפ' משפטים שלש רגלים תחוג לי בשנה, והחגיגה האמורה בתורה הוא שיקריב ביום טוב הראשון של חג שלמים ואינם באים אלא מבהמה: **נז** להראות לפני ה' ברגלים שנאמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, וענין זאת המצוה שיעלה עם כל בניו הזכרים שיכולים ללכת ברגליהם ויקריב עולת ראיה בהראותו והיא הנקראת עולת ראיה ובאה אף מן העוף, וחיוב ב' מצות אלו לזכרים בזמן הבית: **נח** לשמוח ברגלים, ושמחת בחגך, ושמחה זו שיקריב שלמים יתר על שלמי חגיגה, ואלה נקראים שלמי שמחה, ובכלל השמחה הזאת כל מיני שמחה בחג, חיובה לכל בזמן הבית, ובאור שלשתן בחגיגה פ"א ובערבי פסחים ופ"א דקדושין ר"מ פ' קרבנות ה"ח פ"א: **נט** לשחוט הפסח בי"ד בניסן אחר חצות, בפ' בא ושחטו אותו כל קהל עדת כו', חיובה לכל בזמן הבית, ובאורה במסכת פסחים, הרמב"ם בספר הקרבנות הלכות ק"פ פ"א: **ס** לעשות פסח שני בליל ט"ו אייר מי שהיה טמא או בדרך רחוקה, בפ' בהעלותך דבר אל בני ישראל כו' חיובה לזכרים בזמן הבית ולנשים רשות, ובאורה ספרי פסחים פרק מי שהיה טמא ר"מ ס' קרבנות הלכות ק"פ פ"ה: **סא** לאכול בשר פסח הראשון בליל ט"ו ניסן, בפרשת בא ואכלו את הבשר בלילה הזה כו', חיובה לכל בזמן הבית: **סב** לאכול בשר פסח שני בליל ט"ו אייר בפ' בהעלותך על מצות ומרורים יאכלוהו, חיובה בזמן הבית לזכרים, ולנשים רשות כנ"ל, ובאורן ברכות פ"א, פסחים פ' אחרון זבחים פ' שני ובאיזהו מקומן, מגילה, מכלתא, רמב"ם הל' קרבן פסח פ' שמיני: **סג** להביא כל הקרבנות שיש על האדם בחובה או בנדבה ברגל הראשון שפגע בו, בפ' ראה ובאת שמה והבאתם שמה כו' חיובה לכל נודר ומתנדב בזמן הבית, ובאורה בראש השנה פ"א הר"מ בספר

עבודה

סד יָבִיאוּ קָרְבָּנוֹת לְמִקְדָּשִׁי · אַף מֵאֶרֶץ אַחֶרֶת ,
סה לַחֲטָאֵיכֶם חַטָּאת תָּבִיאוּ · כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיכֶם ,
סו אָשֹׁם אֲשַׁמְתֶּם · לְהָבִיא אָשָׁם הִזְהַרְתִּיכֶם ,
סז תְּשׁוּרַתְכֶם עָלַי עֲרֵבָה · קָרְבַּן הַמְּנָחוֹת ,
סח עוֹלוֹתֵיכֶם כַּמִּשְׁפָּט · עַל הָאֵשׁ מוּנָחוֹת ,
סט שַׁלְמֵיכֶם תַּשְׁלִימוּ לְפִי חֻקֵּי תוֹרָתִי ,
ע הוֹרָאוֹת בְּאֹהָלִים נְטָיו · קָרְבָּן פָּקַדְתִּי ,
עא (לְשִׁירֵי) לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו · הוּכָנָה הַמִּנְחָה מִקְּמִיצָה · נוֹתֶרֶת
עב כַּפָּרַת חַטָּאת לְבְעָלֶיהָ · וּבְשָׂרָהּ לְכֹהֵן מְבֻשֶּׁרֶת ,
עג פְּסוּלֵי הַקֳּדָשִׁים · בְּמוּם נָפְלוּ · הַעֲלוּ בְּכַסְפֵּיכֶם ,

ציונים

עבודה הל' מעשי הקרבנות פ' י"ד : סד להטפל בהבאת הקרבנות מחוץ לארץ לבית הבחירה , בפ' ראה רק קדשך כו' , חיובה לכל בזמן הבית , בכורות , תמורה , ספרי , ר"מ ס' עבודה הל' מעשי הקרבנות פרק ארבעה עשר : סה לעשות קרבן חטאת , בפ' צו זאת תורת החטאת , מנחות , זבחים והעיקר באיזהו מקומן ובתורת כהנים ר"מ ס' עבודה ה' מעה"ק פ"ז : סו לעשות קרבן אשם שנאמר וזאת תורת האשם , ובאורה שם הרמב"ם שם פרק תשיעי : סז להקריב קרבן המנחה , בפרשת ויקרא ונפש כי תקריב קרבן מנחה כו' ובאורה בפ' כל המנחות הר"ם שם פ' י"ג : סח לעשות העולה כמשפטה , בפרשת צו וזאת תורת העולה , תמיד פ"א ובמנחות ובזבחים פרק איזהו מקומן ר"מ שם פ' ששי : סט לעשות זבח השלמים כמשפט הכתוב בתורה , וזאת תורת זבח השלמים מנחות פ' כל המנחות ועקרה בזבחים פ' איזהו ר"מ פ"ט שם וחיוב ב' מצות אלו לכהנים להקריבן כי להם משפט העבודה : ע להקריב ב"ד קרבן אם טעו בהוראה בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת , בפ' ויקרא ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר , חיובה לסנהדרין בזמן הבית , זבחים , הוריות , ר"מ ס' קרבנות ה"ש פי"ד : עא לאכול הכהנים שירי המנחות , בפ' צו והנותרת ממנה יאכלו כו' : עב להיות הכהנים אוכלין בשר חטאת ואשם ובעלים מתכפרים , בפ' תצוה ואכלו אותם אשר כפר בהם , חיוב ב' מצות אלו לזכרי כהונה בזמן הבית , מנחות , ספרי , זבחים פ' איזהו ר"מ ס' עבודה ה' מעה"ק פ"ב : עג לפדות הקדשים בעלי מומין ויצאו לחולין ויאכלו , בפ' ראה רק בכל אות נפשך תזבח כו' , חיובה לכל בזמן הבית , בכורות פרק הלוקח ופ' כל פסולי , תמורה פ'

ואלו

עד סָפֵק בְּחַטָּאת · וְאִיסּוּרוֹ כָּרֵת · תְּלוּהוּ בְּאַשְׁמוֹתֵיכֶם,

עה לְעוֹלֶה וְלְיוֹרֵד · לַעֲבֵרוֹת יְדוּעוֹת · כַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם,

עו וְהַיּוֹדֵעַ אָשָׁם נַפְשׁוֹ · יְכַפֵּר אַשְׁמָתוֹ בְּקָרְבַּן אָשָׁם,

עז כָּרֵת לְעוֹשֶׂה מֵזִיד · וְחַטָּאת יָבִיא הַשּׁוֹגֵג הַנִּמְהָר,

עח לַזָּב רִפְאוּתִי בְּקָרְבָּן · אַחַר מִזּוֹבוֹ יִטְהָר,

עט תִּטַּהֵר גַּם הַזָּבָה בְּקָרְבָּן · וְאַחַר טָהֳרָה,

פ מְצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ · רִפְאוּתָיו בְּקָרְבָּנוֹ מֵהַמְּאֵרָה,

פא וְיוֹלֶדֶת בִּמְלֹאת יָמֶיהָ · אָז בְּקָרְבָּנָהּ טְהֵרָה,

פב נוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח · בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף מְהֵרָה,

פג הַבְעִירוּ טָמֵא וּפָסוּל · שַׁלְּחוּ לְבֵעֲרָה,

ציונים

ואלו קדשים ר"מ ס' עבודה הלכות איסורי מזבח פרק ראשון: **עד** להקריב היחיד קרבן אם נסתפק לו אם חטא חטא שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת קבועה, בפ' ויקרא ונפש כי תחטא כו', וזהו הנקרא אשם תלוי וחיובה לכל בזמן הבית ר"מ ס' קרבנות הלכות שגגות פרק שמיני: **עה** להקריב קרבן עולה ויורד על עברות ידועות כל אחד כפי אשר תשיג ידו שנאמר ואם לא תגיע ידו כו', חיובה לכל בזמן הבית, הוריות שבועות, והעיקר בכריתות, ר"מ ס' קרבנות הלכות שגגות פ' עשירי: **עו** להקריב על עברות ידועות ק' אשם, והוא הנקרא אשם ודאי, נפש כי תחטא ומעלה מעל כו', חיובה לכל בזמן הבית, כריתות פ"א ועקרה בהוריות ר"מ שם תחילת פרק תשיעי: **עז** להקריב היחיד ק' חטאת אם שגג בלא תעשה שיש בה מעשה שחייבין על זדונה כרת, בפ' ויקרא ואם נפש אחת תחטא בשגגה כו', חיובה לכל בזמן הבית, יבמות פרק שני מכות פרק הלוקין, שבת פרק כ"ג שבועות פרק שני, כריתות, ר"מ שם פ"א: **עח** להקריב הזב קרבן אחר שיטהר מזובו, בפרשת מצורע וכי יטהר הזב מזובו: **עט** להקריב הזבה קרבן אחר שתטהר שנאמר ואם טהרה מזובה כו', וחיובן בזמן הבית: **פ** להקריב המצורע קרבן אחר שיטהר, זאת תהיה תורת המצורע, חיובה לכל בזמן הבית: **פא** להקריב היולדת קרבן אחר שתטהר, בפ' תזריע ובמלאת ימי טהרה כו', בזמן הבית, ובאורה בכריתות ובנזיר, נדה, סוף נגעים, קנים, זבין, תו"כ, הר"מ בס' קרבנות ה' מחוסרי כפרה פרק ראשון: **פב** לשרוף הנותר, בפ' צו והנותר מבשר הזבח כו', ובכלל הנותר גם הפגול, חיובה לזכרי כהונה בזמן הבית: **פג** לשרוף בשר קדש שנטמא, והבשר אשר יגע כו', חיובה לקדשים הנשרפין במקדש לכהנים, ולקדשים קלים הנשרפין בכל העיר

כתר תורה

פד אַרְמוֹנִי יוּבָאוּ קָרְבְּנוֹתֵיכֶם · לְבֵית הַבְּחִירָה ׳

ליום שני

פה שְׁמִינִי לְיוֹם הֻלֶּדֶת שׁוֹר וָכֶשֶׂב לְקָרְבָּן אֶרְצֵהוּ ׳

פו רְצוֹנִי בְּקָרְבָּנְךָ יִהְיֶה · תָּמִים כִּי תְבִיאֵהוּ ׳

פז בְּכוֹר בְּהֵמָה הַנִּקְרֶבֶת · תַּקְדִּישׁוּ לֵאלֹהֵיכֶם ׳

פח שֶׁתִּפְדּוּ בְּנֵי הַיִּשְׂרְאֵלִית · בְּכוֹרֵי בְּנֵיכֶם ׳

פט מֵחֲמוֹר נוֹלָד בְּכוֹר · שֶׂה תְּהִי תְמוּרָתוֹ ׳

צ יֵעָרֵף הַבְּכוֹר הַזֶּה · אִם לֹא פָּדוּ אוֹתוֹ ׳

צא מַעֲשַׂר הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה · הָעֲשִׂירִי יְהִי קֹדֶשׁ ׳

ציונים

העיר לבעלים, ובאור שתיהם כפסחים פ"א ופ' כיצד צולין, סוף תמורה זבחים פ' איזהו, תורת כהנים, ר"מ ס' עבודה הל' פסולי המוקדשין פ' י"ט: **פד** להקריב כל הקרבנות במקדש דוקא, בפרשת ראה במקום אשר יבחר כו', חיובה לכל בזמן הבית, בכורות פרק הלוקח, תמורה פרק אלו קדשים, ספרי, ר"מ ספר עבודה הל' מעשי הקרבנות פ' י"ח:

פה להיות קרבן בהמה נקרב מיום השמיני והלאה, בפ' אמור שור או כשב כו', חיובה לכל בזמן הבית, עיקרה בחולין פרק השוחט ופרק אותו ואת בנו, תורת כהנים, נדה פ' יוצא דופן זבחים פ"א ר"מ הל' איסורי מזבח פ"ג: **פו** להיות קרבן בהמה תמים, בפ' אמור איש כי יקריב זבח שלמים כו', חיובה לכל בזמן הבית, תמורה, חולין פ"א ועיקרה במנחות ובתורת כהנים, ר"מ ס' עבודה הל' אסורי מזבח פ"א: **פז** להקדיש בכור בהמה טהורה ולהקריבו, בפ' ראה כל הבכור כו', חיובה לכל, זבחים פ' טבול יום, חולין פ' א"ט, תמורה פ' ואלו קדשים ערכין פ' המקדיש בכורות פ"א ופ' עד כמה, ר"מ ס' קרבנות הל' בכורות פ"א: **פח** לפדות בכור אדם, בפ' קרח אך פדה תפדה כו', חיובה לזכרים ישראלים, קדושין פ"א, סוף ערבי פסחים ׳ והעיקר בבכורות פרק יש בכור, ספרי, ר"מ ס' קרבנות הל' בכורות פרק ראשון: **פט** לפדות פטר חמור, בפרשת תשא ופטר חמור תפדה בשה: **צ** לערוף פטר חמור, ואם לא תפדה וערפתו, וחיוב שתי מצות אלו לכל אדם מישראל ולא לכהן ולוי, בכל מקום וזמן, בכורות פ"א, ר"מ ס' זרעים הלכות בכורים פרק שנים עשר: **צא** לעשר הבהמה הטהורה, בפרשת בחקתי וכל מעשר בקר וצאן כו', חיובה לכל בכל מקום וזמן, אבל אסרו חכמים לעשר בזמן הזה, זבחים פ' איזהו ועיקרה בבכורות פ' מעשר בהמה ובתו"ב.

צב מֶלַח לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ, בְּרִית לִבְשַׂר הַקֹּדֶשׁ,

צג מְעִילָה בַּקֹּדֶשׁ. יְכַפֵּר בְּקֶרֶן וַחֲמִישִׁיתוֹ,

צד עֵרֶךְ בַּיִת, הַכֹּהֵן יַעֲרִיךְ אוֹתוֹ,

צה לִשְׂדֵה אֲחֻזָּה, זֶרַע חֹמֶר מֵאֲדָמָה קְרַצְתִּי,

צו וּבְהֵמָה הַטְּמֵאָה, מִשְׁפָּטָהּ בְּפִי הַכֹּהֵן חָרַצְתִּי,

צז אָדָם. עֶרְכּוֹ לְפִי שָׁנָיו. הֶעֱרַכְתִּיו בְּתוֹרָתִי,

צח שֶׁיָּמִיר בְּהֵמָה. נִקְדְּשׁוּ שְׁתֵּיהֶם. הֲלֹא בְּסִפְרָתִי,

צט רְחִישַׁת שְׂפָתַיִם. לְקָרְבָּן וּצְדָקָה. הַדָּבָר לְמַלְאוֹת,

ק בִּכּוּרֵי אַדְמַתְכֶם קֹדֶשׁ וְלַמִּקְדָּשׁ עֲלֵיכֶם לְהַעֲלוֹת,

קא אִמְרוּ וַעֲנוּ בַּהֲבָאַת הַבִּכּוּרִים. אֶת הַדְּבָרִים הַכְּתוּבִים,

ציונים

ובתו"כ ר"מ ס' קרבנות הל' בכורות פרק ששי: **צב** למלוח כל הקרבנות קודם שיעלו למזבח, בפ' ויקרא על כל קרבנך תקריב מלח, חיובה לזכרי כהונה בזמן הבית, מנחות פ' הקומץ רבה ר"מ ס' עבודה הלכות אסורי מזבח פרק חמישי: **צג** לשלם השוגג במעילה מה שמעל לה' ולהוסיף חומש, בפ' ויקרא נפש כי תמעול מעל כו', חיובה לכל בזמן הבית, מעילה פ' הנהנה, תו"כ, ר"מ ס' עבודה הלכות מעילה פ"א: **צד** להיות מעריך הבית נותן כערך הכהן, בפ' בחוקותי ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לה' כו': **צה** להיות מקדיש שדה נותן כערך הכתוב בתורה ואם משדה אחוזתו יקדיש איש לה' כו', וחיוב שתי מצות אלו לכל מקדיש בזמן הבית: **צו** להיות מעריך בהמה טמאה נותן דמיה שנא' ואם כל בהמה טמאה: **צז** להיות מעריך אדם נותן דמים הקצובים בתורה, חיובן לכל בזמן הבית, ובאור ארבעתן בערכין, ר"מ ס' הפלאה הלכות ערכין וחרמים מפרק ראשון ואילך: **צח** להיות התמורה קדש, בפ' בחוקותי ואם המר ימיר כו', חיובה לכל בזמן הבית, תמורה פ' ראשון ר"מ ס' קרבנות הל' תמורה פ"א: **צט** לקיים כל אדם כל מה שרחש והוציא בשפתיו מקרבן וצדקה וכיוצא בהן, בפ' תצא מוצא שפתיך תשמור כו', חיובה לכל בכל מקום וזמן, רה"ש פ"א שבועות פ"ג, נדרים, ספרי, ר"מ ס' הפלאה ה"נ פ"א: **ק** להפריש הבכורים, ולהביאן לבית הבחירה שנאמר ראשית בכורי אדמתך כו', חיובה לכל בזמן הבית, מס' תרומות, ב"ב פ' לא יחפור והעיקר במס' בכורים ר"מ ס' זרעים הלכות בכורים פרק שני: **קא** לקרות ולאמר על הבכורים את הדברים הכתובים בפ' תבוא וענית ואמרת כו', לזכרים בזמן הבית, בכורים פרק ג', סוטה פ' אלו נאמרין ר"מ ס' זרעים הל' בכורים פרק רביעי: **קב** להפריש

מעשר

קב רִאשׁוֹן הוּא הַמַּעֲשֵׂר הָרִאשׁוֹן · לִבְנֵי לֵוִי הָאֲהוּבִים ,

קג צֶמֶד לְרִאשׁוֹן · גַּם מַעֲשֵׂר הַשֵּׁנִי לַעֲשֵׂר · וְאָז תִּתְעַשֵּׁר

קד מַעֲשֵׂר לִתְרוּמַת כֹּהֵן · בֶּן הַלֵּוִי יָרִים וִיעַשֵּׂר ,

קה תַּפְרִישׁוּ לֶעָנִי · בַּשְּׁלִישִׁית וּבַשִּׁשִּׁית לִשְׁמִטַּת שַׁבְּתוֹתֵיכֶם ,

קו חַלַּת לֶחֶם תָּרִימוּ לַכֹּהֵן מֵרֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם ,

קז תְּרוּמַת רֵאשִׁית תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן · אֲשֶׁר בּוֹ בָחַרְתִּי ,

קח וִדּוּיִם תַּרְבּוּ · מֵחַטֹּאתֵיכֶם תָּשׁוּבוּ · וְאֶנָּחֵם מֵהָרָעָה גָּזַרְתִּי ,

קט אִמְרוּ וִדּוּי הַמַּעֲשֵׂר · כְּכַלּוֹתְכֶם לַעְשֵׂר בָּרְבִיעִית וּבַשְּׁבִיעִית ,

ציונים

מעשר ראשון ללוים והוא הנקרא מעשר ראשון , חיובה לכל בארץ ישראל מס' מעשר ראשון, תורת כהנים , ר"מ ס' זרעים הלכות מעשרות פרק ראשון : קג צמד פירושו זוג כמו צמד בקר , להפריש מעשר שני , עשר תעשר כו' חיובה כנ"ל ובאורה במס' ראש השנה , ומס' מעשרות ר"מ ס' זרעים הל' מעשר שני פ"א : קד להיות הלוים מפרישין מעשר מן המעשר שלוקחין מישראל ונותנים לכהנים, בפ' קרח ואל הלוים תדבר כו' , חיובה כנ"ל , תרומות , כל הגט , ר"מ ס' זרעים הל' תרומות פ"א , קה להפריש מעשר עני תחת מ"ש בשנה השלישית וששית משנות השמיטה , חיובה כנ"ל, ובאורה במעשרות , ר"מ ס' זרעים הל' מתנות עניים פרק ששי : קו להפריש חלה מן העיסה לכהן , בפ' שלח ראשית עריסותיכם כו', חיובה לכל בא"י מן התורה , ובחוץ לארץ בכל זמן מדבריהם , חולין פ' הזרוע בכורות פרק עד כמה ביצה פ"א מנחות פרק ר"י ועקרה בחלת ר"מ ס' זרעים ה' בכורים פ"ה ו' ז' : קז להפריש תרומה גדולה לכהן, בפ' שופטים ראשית דגנך כו' חיובה בא"י בזמן שיושבין הכל עליה מן התורה , ובאופן אחר מדרבנן , מעשרות פ"א , חלה פ"ג , חולין פ"א , והעקר בתרומות ובספרי , ר"מ ספר זרעים הלכות תרומות פרק ראשון : קח להתודות לפני ה' מכל חטא ולשוב בתשובה , בפ' נשא והתודו את חטאתם אשר עשו , חיובה לכל בכל מקום וזמן ובאורה ביומא פרק יוה"כ ובראש השנה פ' ראשון ובספרי , ר"מ ס' המדע הלכות תשובה : קט להתודות ודוי המעשר בפ' תבא כי תכלה לעשר כו', חיובה לזכרים בזמן הבית , ובאורה במעשר שני פ' אחרון סוטה פ' אלו

נאמרין

ק׳ (שלכהן) שְׁנֵי חֲרָמִים בְּתוֹרָתִי נִרְשָׁמִים · לְכֹהֵן וּלְבֶדֶק הַבַּיִת ,

קיא רֵאשִׁית גֵּז צֹאנְכֶם , בְּנֵי אַהֲרֹן זָכוּ בְּמַתָּנָה ,

קיב בְּהֵמָה זִבְחֵתֶם, הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה לָהֶם לְמָנָה ,

קיג מְנֵה בְּיוֹבֵל, שֶׁבַע פְּעָמִים, שַׁבְּתוֹת שָׁנִים ,

קיד יוֹבֵל לְקַדֵּשׁ , בְּשַׁבָּתוֹן וּשְׁמִטָּה , הַחֲמִשִּׁים לַשָּׁנִים,

קטו מִגְּאֻלַּתְכֶם בַּל תִּתְיָאֲשׁוּ בְּכֹל אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם ,

קטז מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה , לְיָמִים תִּתְּנוּ גְּאֻלַּתְכֶם ,

קיז תִּתְקְעוּ בַּיּוֹבֵל· דְּרוֹר לִקְרֹא לְעַבְדֵיכֶם וּלְאַמְהוֹתֵיכֶם,

קיח חֲצוֹצְרוֹת לְקָרְבָּנוֹת · וְכָל צָרָה לֹא תָבֹא עֲלֵיכֶם ,

ציונים

נאמרין , ר"מ ס' זרעים הלכות מעשר שני פ' אחד עשר : **קי** לדון בדיני חרמים מהם לה' ומהם לכהן , בפ' בחקותי כל חרם קדש קדשים הוא לה' , ובפרשת קרח כל חרם בישראל לך יהיה , חיובה לכל בזמן הבית , ובאורה בב"ק פ' מרובה ובב"מ פ' ראשון ובהזהב סנהדרין פ"א ועקרה בערכין פ' משקלי עלי והעקר בהמקדיש שדהו ר"מ ס' הפלאה הלכות ערכין וחרמים פרק ששי : **קיא** ליתן לכהן ראשית הגז בפ' שופטים וראשית גז צאנך תתן לו , חיובה בא"י ללוים וישראלים לזכרים ונקבות בכ"ז חולין פ' ראשית הגז ר"מ ס' זרעים הלכות בכורים פרק עשירי : **קיב** ליתן כל זובח בהמה לכהן הזוהלוה"ק בפ' שופטים וזה יהיה משפט הכהנים כו' , חיובה לכל בכל מקום וזמן , בחולין ולא במוקדשין , חולין פ' הזרוע הר"מ בס' זרעים הלכות בכורים פרק תשיעי : **קיג** למנות שני יובל שנים ושמיטות , בפר' בהר וספרת לך שבע שבתות שנים כו' : **קיד** לקדש שנת היובל בשבתון ובשמיטה שנאמר וקדשתם את שנת החמשים ומשגלו שבט ראובן וגד וחצי שבט מנשה בטלו היובלות שנאמר וקראתם דרור בארץ לכל יושביה בזמן שכל יושביה עליה , ובאור שתי מצות אלו בגיטין פ' מי שאחזו והעקר בערכין הר"מ ס' זרעים הל' שמיטה ויובל פרק עשירי : **קטו** ליתן גאולה לארץ בשנת היובל שנאמר ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ וזהו דין שדה אחוזה ושדה מקנה שחוזר לבעלים ביובל הר"מ פ' י"א שם : **קטז** להיות גאולה בבתי ערי חומה , ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה כו' ערכין פר' המקדיש שדהו , ושם באור ארבעתן ובת"כ הר"מ פרק י"ב שם : **קיז** לתקוע שופר בשנת היובל ביוה"כ , והעברת שופר תרועה בעשור לחדש כו' וחיוב שלשתן לכל בא"י בזמן שהיובל נוהג כמבואר לעיל במצות יובל ובאורה ברה"ש, ובערכין ובספרי, ר"מ שם פרק עשירי : **קיח** לתקוע בחצוצרות

כתר תורה

קיט תְּבִיעוּת כֶּסֶף הַשְׁמִיטוּ, בִּשְׁנַת שְׁמִטָּה קָרָאתִי,
קכ לִשְׁמוֹט לַשָּׂדֶה · צִמְחָהּ הוֹצִיאָהּ · וְצִוִּיתִי בִרְכָתִי,
קכא אַרְצְכֶם תָּבוּר בַּשְּׁבִיעִית · שִׁבְתוּ מֵחָרִישׁ וְקָצִיר,
קכב רְבִיעִית לִנְטִיעוֹת קֹדֶשׁ · וְשָׁם תַּעֲלוּ הַבָּצִיר,
קכג צַד הַשָּׂדֶה לֶעָנִי וְלַגֵּר תִּהְיֶה, בְּקָמַת הַשִּׁבֳּלִים,
קכד לְלַקֵּט הַנּוֹפְלוֹת מִיֶּדְכֶם, זָכוּ אֵלֶּה הָאֻמְלָלִים,
קכה אָמִיר הַגַּרְגְּרִים, לֶעָנִי תַּעַזְבוּ בְּעַנְפֵי כַרְמֵיכֶם,
קכו תִּפְרְטוּ בְּכֶרֶם · כִּי תִבְצְרוּ עֲנָבִים · לַעֲנִיֵּיכֶם,
קכז שָׁכַחְתָּ עֹמֶר בַּשָּׂדֶה · לֶעָנִי וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה,
קכח תִּטְמָא וּתְטַמֵּא הַנִּדָּה · שִׁבְעַת יָמִים בְּנִדָּתָהּ תִּהְיֶה,

צ י ו נ י ם

בשעת הצרות ועל הקרבנות, בפרשת בהעלותך וכי תבואו מלחמה בארצכם כו׳, חיובה לכהנים ובאורה ברה״ש ובתענית ובספרי, ר״מ ס׳ זמנים הלכות תעניות פ״א: קיט להשמיט אדם כל הלואותיו בשמיטה לבלתי יתבע מהמחויבים לו, בפרשת ראה וזה דבר השמיטה כו׳ ומדברי סופרים נוהגת אף בזמן הזה, ובאורה בגיטין פ׳ השולח, ובשבועות פרק כל הנשבעין מכות פ״א ועקרה בשבועות ר״מ ס׳ זרעים הלכות שמיטה ויובל פ״ט: קכ להשמיט כל מה שתוציא הארץ בשביעית בפר׳ משפטים ושש שנים תזרע את ארצך כו׳ חיובה לכל בא״י בזמן שיושבין על אדמתן, שביעית מכילתא ר״מ ספר זרעים. הלכות שמיטה ויובל פ״ד: קכא לשבות מעבודת הארץ בשביעית בפרשת בהר ושבתה הארץ שבת לה׳ חיובה בא״י לכל בכ״ז שיושבין עליה, ובאורה בשביעית פ״א הר״מ בהלכות שמיטה ויובל פ״א: קכב להיות נטע רבעי קדש, בפ׳ קדושים ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים לה׳ חיובה לכל בכז״מ בא״י ובאורה במעשר שני ועקרה בערלה פ״ב הר״מ ספר זרעים הלכות מע״ש ונטע רבעי פ״ט: קכג להניח בצד השדה פאה לעניים בקמה, בפרשת קדושים ובקצרכם את קציר ארצכם כו׳, קכד כשקוצר ומאלם יניח הלקט לעניים, השבלים הנופלות בשעת הקציר, ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם: קכה להניח עוללות לכרם, שנאמר וכרמך לא תעולל לעני ולגר תעזוב אותם: קכו להניח הפרט הנפרט מהענבים בשעת הבציר, ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם: קכז להניח עומר השכחה, בפ׳ תצא כי תקצור קצירך בשדך כו׳ חיוב חמש מצות אלו לכל היא בכל זמן בא״י מה״ת ובחוץ לארץ מדרבנן ובאורן במכות פ׳ בתרא ועקרן בפאה ובת״כ הר״מ בס׳ זרעים הלכות מתנות עניים מפ״א

קכט חַיָּה כְּנִדָּה הִנָּהּ, וְכָמוֹהָ הֲלֹא תִטְמָא,
קל וְזָבָה בְּנִדָּתָהּ, וּבְלֹא עֶת־נִדָּתָהּ תִּטְמָא,
קלא הַזָּב טָמֵא וּמְטַמֵּא גַּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים,
קלב לָאוֹכָלִים וְלַמַּשְׁקִים, הַקַּלִּים לְטוּמְאָה הֱיוּ זְהִירִים,
קלג הַשְּׁרָצִים הַנֶּאֱמָרִים ׃ שְׁמוֹנָה הֵם ׃ הַטְּמֵאִים וְהַמְטַמְּאִים,
קלד מֵתִים בְּמַגָּע, בְּמַשָּׂא, וּבְאֹהֶל, יְטַמְּאוּ שִׁבְעַת יָמִים,
קלה וּמְצֹרָע טָמֵא וּמְטַמֵּא, כִּרְאוֹת הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע,
קלו לְבוּשׁוֹ צֶמֶר וּפִשְׁתִּים ׃ כָּמוֹהוּ ׃ הַבֶּגֶד הַמְנֻגָּע

ציונים

מפ"א ואילך: **קכח** להיות הנדה טמאה ומטמאה לאחרים בפרשת מצורע שבעת ימים תהיה בנדתה כל הנוגע כו': **קכט** להיות היולדת טמאה כנדה שנאמר אשה כי תזריע וילדה: **קל** להיות הזבה טמאה ומטמאה, בפ' מצורע ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים כו' וחיוב שלש מצות אלו לכל ובכל מקום וזמן לענין שלא ליגע בהן ושלא לבא על שום אחת מהן, ולענין טומאה אינם כי אם בזמן הבית כאשר יתבאר: **קלא** להיות הזב טמא ומטמא שנאמר איש כי יהיה זב מבשרו כו' באור ארבעתן במגילה פ"א ועקרו בנדה ובזבין ובתו"כ והר"מ פירשן בספר טהרה הלכות מטמאי משכב ומושב פ"א: **קלב** להיות אוכלין ומשקין מתטמאין, בפרשת שמיני מכל האכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא וכל משקה כו', בבורות פ"א יומא פרק יוה"כ, שבת, פסחים פ"א עוקצין פרק בתרא ושם העיקר ובתו"כ, הר"מ בספר טהרה הלכות טומאת אוכלין פ"א: **קלג** להיות שמונה שרצים מטמאים שנאמר וזה לכם הטמא בשרץ כו', חולין פרק העור והרוטב, שבת פרק שמונה שרצים, עוקצין פרק אחרון תו"כ הר"מ בספר טהרה הלכות שאר אבות הטומאה פרק א': **קלד** להיות המת מטמא במגע ובמשא ובאהל שנאמר בפרשת פרה הנוגע במת לכל נפש אדם כו' וכתיב אדם כי ימות באוהל, חולין פרק בהמה המקשה נזיר פרק ג' מינין, שבועות פרק ידיעות הטומאה והעקר באהלות ובספרי הר"מ ספר טהרה הלכות טומאת מת מפרק א' והלאה: **קלה** להיות המצורע טמא ומטמא, בפרשת תזריע אדם כי יהיה בעור בשרו כו', באורה במגלה פ"ק, בנדה פרק בא סימן, בשבועות פ"א והעקר בנגעים ובתו"כ, הר"מ בספר טהרה הלכות טומאת צרעת פ"א: **קלו** להיות בגד המנוגע טמא ומטמא שנאמר והבגד כי יהיה בו נגע צרעת כו' באורה בזבחים פרק איזהו, שבת פרק ב"מ והעיקר בנגעים ובתו"כ, הר"מ.

קלז אַרְמוֹן וּבֵית הַמְּנֻגָּע · טָמֵא וּמְטַמֵּא · בְּאֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם ׳

קלח תְּמוּתָה טְמֵאָה וּמְטַמְּאָה ׳ נִבְלַת בְּהֵמָה הַכְּשֵׁרָה לַאֲכִילַתְכֶם ׳

קלט עֵירוּי הַזֶּרַע · טָמֵא עֲדֵי תִּשְׁקַע הַחַמָּה ׳

קמ בְּפָרַת חַטָּאת לְטַהֵר · כְּמִשְׁפַּט הַפָּרָה הָאֲדֻמָּה ׳

קמא דִּינָהּ מְפֹרָשׁ וּמוּפְלָא · טוּמְאָה וְטַהֲרָה וּמַיִם הַחַיִּים ׳

קמב מִקְוָאוֹת לְחֶלְאָה וְטוּמְאָה · תִּקַּנְתִּי בּוֹר מַיִם ׳

קמג כְּהִתְגַּלַּח הַמְּצֹרָע בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי · יְגַלַּח כָּל שְׂעָרֵהוּ ׳

קמד יֻכַּר לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ ׳ בְּאוֹתוֹת לְהַכִּירֵהוּ ׳

ציונים

הר"מ בפ' י"ב ממקום הנזכר: **קלז** להיות בית המנוגע טמא ומטמא בפ' מצורע כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזה, ונתתי נגע צרעת כו' נגעים תו"כ הר"מ שם פרק י"ד ט"ו ט"ז שם. **קלח** להיות הנבלה שהיא התמותה מטמאה במגע ובמשא שנאמר בפרשת שמיני וכי ימות מן הבהמה כו' חולין פרק המקשה, זבחים פרק חטאת העוף, שבת פרק ר"א דמילה, עוקצין פ' אחרון, תו"כ הר"מ בספר טהרה הלכות שאר אבות הטומאה מפ"א ואילך: **קלט** להיות ש"ז מטמאה, בפרשת מצורע ואיש כי תצא ממנו ש"ז ורחץ כו' נדה פרק המפלת ופרק יוצא דופן שבת פרק ר"ע יבמות פרק ד' אחין זבין פ"ב ובתו"כ הר"מ בפ"ה שם וחיוב שתים עשרה מצות הללו לכל הוא בזמן הבית: **קמ** לעשות בפרה אדומה כמשפט האמור בפרשת חקת ויקחו אליך פרה אדומה כו', חיובה לצבור בזמה"ב ועקרה במסכת פרה הר"מ בס' טהרות הלכות פרה אדומת מפ"א ואילך: **קמא** דיני מי נדה להיותן מטמאין לאדם טהור ומטהרין לאדם מטומאת מת כנאמר בפרשת פרה, חיובה לכל בזמה"ב, תמורה פ"א יומא פ' טרף בקלפי סוכה פרק לולב, זבחים פ"א, קדושין פ"א סוטה פרק א"נ מגילה פרק הקורא והעיקר בפרה ובתו"כ ר"מ בס' טהרה הלכות פ"א מפ"א והלאה: **קמב** להיות הטהרה מכל טומאה בטבילה במי מקוה, בפרשת מצורע ורחץ במים את כל בשרו, חיובה לכל בכל מקום ובכ"ז שרוצים להטהר, זבין, טבול יום, ועקרה במקואות ובספרי הר"מ בס' טהרה הלכות מקואות מפ"א ואילך: **קמג** להיות המצורע מגלח ביום השביעי כל שערו שנאמר והיה ביום השביעי יגלח כו' נגעים פרק בתרא, נזיר פ' ב' נזירים והעקר בפרק ג' מינין ובתו"כ ר"מ בספר טהרה הלכות טומאת צרעת פי"א: **קמד** להיות המצורע ידוע וניכר לכל בדברים האמורים

קמה אֲגֻדַּת אֵזוֹב · אֶרֶז · וְצִפֳּרִים · חַיִּים · לַמְּצֹרָע בְּטָהֳרוֹ,

קמו נָזִיר יְגַדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ · כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ,

קמז (כגדל) כְּגַלְּחוֹ בִּמְלוֹאוֹ · יְמַלֵּא בְּקָרְבָּנוֹת : וְגַם בְּטֻמְאָתוֹ,

קמח יְשִׁישׁ יְכֻבַּד · אַף זָקֵן שֶׁקָּנָה חָכְמָתוֹ,

קמט יְרֵא בְּנִי הוֹרֶיךָ · אֶת אָבִיךָ וְאִמֶּךָ,

קנ הוֹרֶיךָ אֵלֶּה כַּבֵּד · לְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ,

קנא וּמֶלֶךְ תִּמְנוּ בְּאַרְצְכֶם · אֶזְרָח מִקֶּרֶב אֲחֵיכֶם,

קנב הַנְּבוּאָה תִּשְׁמְעוּ וְתַקְשִׁיבוּ בְּקוֹל הַהוּקָם מֵאֱלֹהֵיכֶם,

ציונים

האמורים בו שנאמר והצרוע אשר בו הנגע כו׳ , חיובה בזמן שיש כהנים הרואים נגעים , מגלה פ״א מ״ק פ׳ ואלו מגלחין פסחים פ׳ א״ד, ערכין פ׳ יש בערכין תו״כ ר״מ שם שם פ״י : קמה להיות הטהרה מן הצרעת בין צרעת אדם בין צרעת הבית בעץ ארז ואזוב ושני תולעת ושתי צפרים זמים חיים שנאמר זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו כו׳ , וחיוב שלש מצות אלו לכל בכל מקום וזמן על פי הכהנים , ובאור מצוה זו בפרק יש בערכין ובסוטה פרק היה מביא ובהאיש מקדש ובנזיר פ׳ ג׳ מינים ובנגעים ובתו״כ הר״מ שם פי״א : קמו לגדל הנזיר שערו שנאמר כל ימי נדר נזרו תער לא יעבור על ראשו עד מלאת הימים כו׳ , חיובה לכל בארץ ישראל ובחוץ לארץ כופין אותו לעלות לא״י ובאורה בסוטה פרק היה מביא והעקר בנזיר פ׳ ג׳ מינין ובספרי ר״מ ס׳ הפלאה הלכות נזירות פ״א : קמז לגלח הנזיר על כל קרבנותיו במלאת ימי נזרו או אם נטמא בתוך ימי נזרו , בפ׳ נשא וכי ימות מת עליו כו׳ , חיובה לכל בזמה״ב ובאורה במקומות הנזכרים הר״מ שם פ״ו שם : קמח לכבד החכמים וזקנים דכתיב בהם בישישים חכמה בפרשת קדושים מפני שיבה תקום והדרת פני זקן , חיובה לכל בכל מקום וזמן ובאורה בקדושין פ״ק הר״מ בס׳ המדע הלכות ת״ת פ״ה : קמט לירא מאב ואם שנאמר איש אמו ואביו תיראו : קנ לכבד לאב ואם שהם ההורים בפ׳ יתרו כבד את אביך ואת אמך , וחיוב שתי מצות אלו לכל ובכל מקום וזמן ובאורן בקדושין פ״ק ובספרא וענין המכה בנו הגדול במ״ק פ׳ אלו מגלחין ר״מ ס׳ שופטים ה׳ ממרים פ״ו : קנא למנות מלך , בפ׳ שופטים שום תשים עליך מלך חיובה לכל ישראל בכניסתן לארץ ובאורה סוטה פ׳ משוח , בריתות פ׳ שמיני ועקרה בסנהדרין פכ״ג ובספרי הר״מ בס׳ שופטים הל׳ מלכים פ״א : קנב לשמוע מכל נביא שיגיד לנו האמת שנאמר נביא מקרבך מאחיך כמוני כו׳ חיובה לכל בכל זמן , סנהדרין פ׳ בתרא הר״מ בס׳

כתר תורה

קנג אִם תְּשַׁלַּח, לְמַעַן יִטַב לָךְ לְמִדּתֶיךָ ,

קנד לִשְׁחוֹט בְּהֵמָה · חַיָּה · וְעוֹף · כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ,

קנה הַכִּסּוּי בְּחַיָּה וְעוֹף · הִזְהַרְתִּי בֶּעָפָר לְכַסּוֹת ,

קנו יִבְדְּקוּ מִטָּמֵא לְטָהוֹר · בְּסִמָּנֵי עוֹפוֹת לְנַסּוֹת ,

קנז (בדגים) כְּאֶסּוֹף דָּגִים · תַּבְדִּילוּ מִטָּמֵא לְטָהוֹר בְּסִמָּנִים ·

קנח אַרְבֶּה בַּחֲגָבִים הוֹלְכֵי אַרְבַּע · הֲלֹא מְצוּיָּנִים ,

קנט לִבְהֵמָה וּלְחַיָּה , אוֹתוֹת הוּשְׂמוּ , בְּאֵלֶּה הַדְּבָרִים ,

קס קַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת , בְּבוֹאוֹ וְצֵאתוֹ בְּקִדּוּשׁ דְּבָרִים ,

קסא נוּחֲךָ בַּשַּׁבָּת תָּשִׁיב רוּחֶךָ · מִשֵּׁשֶׁת יָמִים ,

צ י ו נ י ם

המדע הלכות יסודי התורה פ"ח ופ"ט: קנג לשלח האם מקן צפור ולקחת הבנים כפ' תצא כי יקרא קן צפור כו' חיובה לכל בכל מקום וזמן ובאורה בחולין פ' שלוח הקן , הר"מ בס' קדושה הל' שחיטה פי"ג: קנד לשחוט מי שרוצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף , בפ' ראה וזבחת מבקרך ומצאנך כאשר צויתיך , חיובה לכל בכמו"ז, חולין פ"א ב' הר"מ שם פ"א, קנה לכסות דם חיה ועוף אחר שחיטה , בפ' אחרי ואיש איש מבית ישראל ומן הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה כו' , חיובה לכל בכל מקום וזמן ובאורה בחולין פרק כסוי הדם , הרמב"ם בפרק י"ד ממקום הנזכר : קנו לבדוק בסימני העוף להבדיל בין הטמא לטהור שנאמר בפ' ראה כל צפור טהורה תאכלו , סימני עוף טהור לא נתפרשו בתורה רק מנה הכתוב מינים הטמאים בלבד ושאר מיני העוף מותרים והמינים האסורים הם כ"ד , כל מי שבקי בהם אוכל עוף שאינו מהם ומי שאינו בקי בהם בודק בסימנים שנתנו החכמים : קנז לבדוק בסימני דגים להבדיל בין טמא לטהור , בפ' שמיני את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אותם תאכלו : קנח לבדוק בסימני ארבה שהם החגבים שנאמר אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההולך על ארבע אשר לו כרעים ממעל לרגליו כו' : קנט לבדוק בסימני בהמה וחיה שנאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה כו' , וחיוב ארבעתן לכל הוא ובכל מקום וזמן ובאורן בבכורות ועקרן בחולין פ' אלו טריפות ובספרי , והר"מ פירשן בס' קדושה הלכות מאכלות אסורות פ"א : קס לקדש את יום השבת בדברים שנאמר זכור את יום השבת לקדשו ובאורה ברכות פ' מי שמתו , ובנזיר פ"א , ובשבועות פ"ג והעקר בפסחים פ' ע"פ , ובמכילתא הר"מ ס' זמנים הלכות שבת פכ"ט : קסא לנוח ולשבות ביום השביעי , בפ' משפטים ששת ימים תעשה מעשיך וכו' וחיוב שתי מצות אל

לכל

קסב אֱכוֹל בַּלַּיְלָה מַצָּה · בָּרִאשׁוֹן לְשִׁבְעַת הַיָּמִים ,

קסג פֶּסַח לֶחָג שִׁבְעָה · וְאַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבּוֹתוּ ,

קסד קִרְאוּ עֲצָרָה , בַּשְּׁבִיעִי לֶחָג הַזֶּה · וּמִמְּלָאכָה תִּשְׁבּוֹתוּ

קסה דַּבְּרוּ וְסַפְּרוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם בְּלֵיל פֶּסַח ,

קסו עֹמֶר יְסֻפַּר שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת · מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח ,

קסז וּבַעֲרוּ הֶחָמֵץ בְּעֶרֶב הַפֶּסַח מֵהַבָּתִּים וּמֵהַמַּתְבּוּאוֹת ,

קסח נְתִינַת הַתּוֹרָה · בַּשְּׁלִישִׁי · בַּשִּׁשִּׁי · תָּחֹגּוּ לַשָּׁבוּעוֹת ,

ליום שלישי

קסט אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי · תַּשְׁבּוֹתוּ · בְּתַשׁוּבַת הַשָּׁנָה ,

קע בַּשּׁוֹפָר תַּמְלִיכוּנִי · וְתִזָּכְרוּ בִּתְרוּעָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה ,

ציונים

לכל הן בכל מקום ובכל זמן ועקר באורה בשבת , הר"מ בס' זמנים הלכות שבת מפ"א ואילך : **קסב** לאכול מצה בליל פסח שהוא ט"ו בניסן , בפרשת בא בראשון בי"ד יום לחדש בערב תאכלו מצות וכו' : **קסג** לשבות ביום הא' של פסח , ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו : **קסד** קרא מקרא קודש לשבות ביום הז' של פסח שנאמר וביום השביעי מקרא קודש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו : **קסה** לדבר ולספר ביציאת מצרים בליל פסח שנאמר והגדת לבנך וכו' , וחיוב אריבעתן לכל הוא בכל מקום וזמן , באורה סוף פסחים ר"מ פ"ז ממקום הנזכר : **קסו** לספור ספירת העומר ממחרת הפסח בפ' אמור וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם וכו' , חיובה לזכרים בכ"מ וזמן מנחות פ' ר' ישמעאל הר"מ בס' עבודה הלכות תמידין ומוספין סוף פ"ז : **קסז** לבער החמץ בערב הפסח שנאמר בפ' בא אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם חיובה לכל בכ"מ ובכל זמן , ובאורה בפסחים פ"א , והר"מ פירשה בס' זמנים הלכות חמץ ומצה מפ"ב והלאה : **קסח** לשבות בחג השבועות שבו נתנה התורה , בפ' אמור וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו חקת עולם בכל מושבותיכם לדורותיכם :

קסט לשבות באחד לחדש השביעי שנאמר דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תתועה מקרא קדש , וחיוב שתי מצות אלו לכל הם בכל מקום וזמן , ובאורן במס' יו"ט ר"מ ס' זמנים הלכות שביתת יו"ט מפ"א ואילך : **קע** לשמוע קול שופר

בר"ה

קעא תִּתְעַנּוּ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה · בַּחֲמִשָּׁה עִנּוּיִם לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם ,

קעב עֲשִׂירִי הַזֶּה תְּשַׁבְּתוּ · וּבִתְשׁוּבָה אֶרְצֶה לְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיכֶם ,

קעג לוּלָב וְעָבוֹת · הָדָר וַעֲרָבוֹת · בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ ,

קעד בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים · זֵכֶר לַעֲנְנֵי קֹדֶשׁ ,

קעה נוּחַ מֵעֲבֹדָה · בָּרִאשׁוֹן לֶחָג הַזֶּה לְקַדְּשׁוֹ בְּשַׁבָּתוֹן ,

קעו יֵעָצֵר מִמְּלָאכָה · חַג הָעֲצֶרֶת · בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן ,

קעז מַעֲקֶה לַגַּגּוֹת עֲשׂוּ · וּלְהַרְחִיק הַנֶּזֶק מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם ,

קעח עָרֵי מִקְלָט לַשּׁוֹגֵג תָּכִינוּ · וְתַסַּקְלוּ מְסִלּוֹתֵיכֶם ,

קעט לַלְוִיִּם עָרִים מֵאֲחֻזַּתְכֶם תִּתֵּנוּ · וּמִגְרָשׁ סְבִיבוֹתָם ,

ציונים

בר"ה , בפרשת פנחס וכחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם, חיובה לזכרים ובאורה במסכת ר"ה הלכות שופר פ"א : **קעא** להתענות ביוה"כ , בפרשת אמור אך בעשור לחדש השביעי הזה יוה"כ הוא ועניתם את נפשותיכם והקרבתם אשה לה' : **קעב** לשבות בעשירי הזה שהוא יוה"כ שנאמר שבת שבתון הוא לכם , וחיוב ב' מצות אלו לכל הן בכ"מ וזמן ובאורן ביומא ועקרן פ' יוה"כ ר"מ שם הל' שביתת עשור מפ"א ואילך : **קעג** ליטול לולב בראשון של חג שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כו' : **קעד** לישב בסוכה שבעת ימי החג שנאמר בסוכות תשבו שבעת ימים כו' וחיוב שתי מצות אלו לזכרים ובאורן בסוכה ר"מ שם הלכות סוכה ולולב : **קעה** לנוח ולשבות ביום הראשון של חג הסוכות : **קעו** לשבות בשמיני עצרת שנאמר אך בחמשה עשר כו' ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון, וחיוב שתי מצות אלו לכל בכל מקום וזמן ובאורן במסכת יו"ט ר"מ שם הלכות שביתת יו"ט פ"א : **קעז** לעשות מעקה בפרשת תצא כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו , חיובה לכל בכ"מ וזמן , חולין פ' ראשית הגז , סוכה פ"א מ"ק פ"א ע"ז פרק אין מעמידין ב"ב פרק המוכר את הבית ושם העקר, ספרי, ספרא, הר"מ בספר נזיקין ה' רוצח ושמירת נפש פי"א : **קעח** להכין שש ערי מקלט כדי שתהיינה מוכנות למכה נפש בשגגה ושיתקנו הדרך אליהם בפרשת שופטים שלש ערים תבדיל לך כו' ועוד שלש הבדיל יהושע , חיובה בא"י ובאורה מכות פרק הגולין, ספרי, הר"מ ספר נזיקין שם פ"ח : **קעט** לתת ללוים ערים לשבת , בפרשת

קפ שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים · בְּעָרֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁפּוֹט אוֹתָם ,

קפא לָרַבִּים לְהַטּוֹת הַמִּשְׁפָּט · בְּדָבָר קָטֹן וְגָדוֹל ,

קפב שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ · תּוֹרַת בֵּית־דִּין הַגָּדוֹל ,

קפג יִשְׁווּ בַּעֲלֵי הַדִּין · לְשׁוֹפְטֵיהֶם · בְּעָמְדָם לַמִּשְׁפָּט ,

קפד מְזִמַּת עֵדֵי רֶשַׁע · בְּרֹאשָׁם תּוּשַׁב כַּדָּת וְכַמִּשְׁפָּט ,

קפה וְ חָקְרוּ בְּעֵדוּתָם · וְיִדְרְשׁוּ בִּשְׁאֵלָתָם · הָאֱמֶת יַגִּידוּ ,

קפו עֵדוּת יְדַעְתֶּם · לִזְכוּת וּלְחוֹבָה · לְמְיֻדָּעֵיכֶם תַּגִּידוּ ·

קפז לְהַלְקוֹת כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ · אֶת הָרָשָׁע בָּאָדָם ,

ציונים

בפרשת מסעי צו את בני ישראל ונתנו ללוים מנחלת אחוזתם ערים לשבת כו', חיוב שתי מצות אלו לכל ישראל בזמן שהם שרוין על אדמתן, ובאורה במכות , ובערכין פ' כשם ושם העקר ובספרי הר"מ ספר זרעים הלכות שמיטה ויובל פי"ג : **קפ** למנות שופטים ושוטרים בכל קהל ישראל שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך כו' , חיובה על הצבור בא"י להעמיד סנהדרין גדולה וקטנה ובית דין של שלשה , ובאורה במכות , ובסנהדרין ובספרי ר"מ ספר שופטים הלכות סנהדרין פ"א : **קפא** לנטות אחרי רבים אם תהיה מחלוקת בדינין בין הסנהדרין או כל ב"ד שיהיה , בפרשת משפטים אחרי רבים להטות וחיובה לכל בכל מקום וזמן ובאורה במקומות הנזכרים ר"מ פ"ח שם במקום הנזכר : **קפב** לשמוע מכל בית דין הגדול שיעמדו להם לישראל , בפרשת שופטים ע"פ התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה , חיובה לכל בזמן שיש ב"ד (בא"י) סוף סנהדרין ספרי הר"מ שם הל' ממרים פ"א : **קפג** להשוות הבעלי דין בשעה שעומדין בדין , בפרשת קדושים בצדק תשפוט את עמיתך, חיובה לכל דיין הדן בכל מקום וזמן , יבמות פרק נושאין , מכות פ"א , שבועות פ' שבועת העדות , ספרא ר"מ שם הלכות סנהדרין פכ"א : **קפד** לעשות לעדים זוממין כמו שזממו לעשות , בפרשת שופטים ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו כו' , חיובה לבית דין הסמוך בא"י , מכות פ"א סנהדרין פ' ז"ב מכילתא ר"מ שם הלכות עדות פי"ח : **קפה** לדרוש ולחקור העדים , בפרשת ראה ודרשת וחקרת ושאלת היטב כו' , חיובה לכל דיין בכל מקום , פרקי אבות , סנהדרין פרק אחד דיני ממונות והעקר בפרק היו בודקין הר"ם שם : **קפו** להעיד בב"ד למי שיש לו עדות , בפרשת ויקרא ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד כו' , חיובה לזכרים שהם בתורת עדות , סנהדרין פרק אד"מ ופרק היו בודקין והעקר בשבועות פ' שבועת העדות ר"מ שם הלכות עדות פי"ח : **קפז** להלקות את המחויב מלקות , בפרשת תצא והיה אם בן הכות הרשע כו' חיובה לב"ד הסמוכין בא"י

כתר תורה

קפח רוֹצֵחַ בִּשְׁגָגָה יִגָּלֶה · וְיֻצַּל מִיַּד גּוֹאֵל הַדָּם ·
קפט בְּנֶפֶשׁ הָרוֹדֵף · אַף יֻצַּל הַנִּרְדָּף · מֵחֲמַת גָּבֶר ,
קצ עֲרוֹף עֶגְלָה · לְלֹא נוֹדָע · הַמַּפִּיל חָלָל לַקֶּבֶר ·
קצא יְפֵיפִיָּה חֲשַׁקְתֶּם · כַּדָּת תַּעֲשׂוּ · בְּצֵאתְכֶם לַמִּלְחָמָה ,
קצב מְשׁוּחַ מִלְחָמָה · יְדַבֵּר · בְּקָרָבְכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה ,
קצג לַמִּלְחָמָה נַפְשְׁכֶם אוֹתָהּ · לְשָׁלוֹם תִּקְרְאוּ בַּתְּחִלָּה ,
קצד שׂוֹנְאֵי שִׁבְעַת הָעַמִּים · תַּצְמִיתוּ ׃ וְתִהְיוּ תְּהִלָּה ·
קצה נִדַּחַת עִיר אַרְצְכֶם · תְּהָרְסוּהָ וְלֹא תִבְנוּהָ ,
קצו אֲזֵנֵיכֶם לַמִּלְחָמָה · גַּם יָתֵד יֻקַּח · וּכְצֵאתְכֶם תְּכַסּוּהָ ·

ציונים

באי סוף מכות הר"מ הל' סנהדרין פט"ז : **קפח** להגלות הרוצח בשגגה בפרשת מסעי והצילו העדה את הרוצח כו' , חיובה בא"י בזמן שיושבין על אדמתן לכל בית דין , מכות פרק הגולין ספרי הר"מ ספר נזיקין הל' רוצח פ"ה : **קפט** להציל הנרדף אף בנפשו של רודף בפרשת תצא כי ינצו אנשים כו' , חיובה לכל בכ"מ וזמן סנהדרין פרק בן סורר ספרי הר"מ ספר נזיקין הלכות רוצח פ"א : **קצ** לערוף עגלה בנחל איתן אם נמצא הרוג נופל בארץ ולא נודע מי הכהו , בפרשת שופטים כי ימצא חלל כו' , חיובה לזקני העיר הקרובה אל החלל בזמן שיש בית דין הגדול בירושלים ובאורה סוטה פ' עגלה ערופה ובספרי ר"מ ספר נזיקין הל' רוצח פ"ט : **קצא** לעשות ליפת תואר כדין האמור בפרשת כי תצא , חיובה לזכרים היוצאים למלחמה בזמן שיושבין על אדמתן , קדושין פרק קמא, ספרי, ר"מ ספר שופטים הל' מלכים ומלחמותיהם פ"ח : **קצב** למשוח כהן למלחמה , בפרשת שופטים והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן כו' , ובאורה בסוטה פ' משוח מלחמה הר"מ בספר שופטים הלכות מלכים ומלחמותיהם פ"ז : **קצג** לעשות במלחמת הרשות כמו שכתוב בה שנאמר כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום כו' , ובאורה בספרי ופרק משוח מלחמה הר"מ פ"ו שם : **קצד** להחרים שבעת העמים בפ' ואתחנן כי יביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונשל גוים רבים כו' , חיובה היה לצבור ישראל ומלך בא"י : **קצה** לעשות לעיר הנדחת כדין האמור בפרשת ראה שנאמר הכה תכה את יושבי העיר ההיא כו' חיוב ד' מצות אלו לזכרים כי הם הנלחמים וארבעתם מהמצות המוטלות על הצבור והמלך בזמן שהיו ישראל על אדמתן ויש להן ב"ד הגדול שדנין עיר הנדחת , סנהדרין ספרי הר"מ בספר המדע הלכות ע"ג פ"ד : **קצו** להתקין יתד על כליו לחפור ולכסות מקום יציאתו , בפרשת תצא

ויתד

קצז יְצִיאָתְךָ הַתְקֵן בַּמִּלְחָמָה · מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הֱנֵהוּ ,

קצח וּמַכָּה וְחַבּוּרָה בַּחֲבֵרְךָ · בְּכֶסֶף מִמַּחֲלָה תִּפְדֵּהוּ ·

קצט עֵץ מְשֻׁחָת · לְאִישׁ מַשְׁחִית כְּהוּמָת · וְעָלָיו תִּתְלוּהוּ ,

ר שְׂרֵפָה לְאִישׁ זִמָּה · הַבְעִירוּ הַפְּתִילָה , וּמִקִּרְבְּכֶם תְּבַעֲרוּהוּ ·

רא הֶרֶג וְאַבֵּד · לְאָבְדוּ דֶרֶךְ · הֱיוּ בַּחֶרֶב דָּנִים ,

רב חֶנֶק לְנוֹאֲפֵי חַסְרֵי־לֵב , זָרִים בֵּין הַבָּנִים

רג סַקְּלוּ בָּאֲבָנִים · אֶת הַמְּזִידִים , תּוֹרָתִי הֵפֵרוּ ,

רד דָּמִים לַגַּנָּב · שְׁנַיִם · אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה · כַּדָּת יִגְזֹרוּ ·

רה לִקְבּוֹר הַנֶּעְדָּר · בַּיּוֹם הַהוּא · וְאַךְ לִכְבוֹדוֹ תְּלִינוּהוּ

ציונים

ויתד תהיה לך על אזנך והיה בשבתך כו׳ : קצז להתקין מקום יציאה חוץ למחנה שנאמר ויד תהיה לך מחוץ למחנה כו׳ , וחיוב שתי מצות הללו לאנשי מחנה ישראל חלוצי צבא בא״י ובאורן בברכות פ׳ מי שמתו ועקרן בספרי הר״מ ספר שופטים הל׳ מלכים ומלחמותיהם סוף פ״ו : קצח להיות החובל בחברו משלם ממון , בפרשת משפטים וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו כו׳ , חיובה לב״ד של ג׳ הסמוכין בא״י , גטין פרק הנזקין והעקר בב״ק פרק החובל הר״מ ספר נזיקין הלכות חובל ומזיק פ״א, וכל אלו הדינין בענין הסנהדרין בימי הבית : קצט לתלות מומתי ב״ד , בפ׳ תצא וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אותו על עץ , סוף ע״ג , סוטה פרק היה נוטל סנהדרין פ׳ נגמר הדין , ספרי ר״מ ספר שופטים הל׳ סנהדרין פט״ו : ר להיות ב״ד שורפין החייב שריפה , בפרשת קדושים באש ישרפו אותו ואתהן : רא להיות בית דין הורגין בסייף החייב הריגה , בפרשת משפטים נקום ינקם : רב להיות ב״ד ממיתין בחנק החייב חנק , בפרשת קדושים מות יומת הנואף והנואפת : רג להיות ב״ד סוקלין באבנים את החייב סקילה, בפרשת תצא וסקלתם אותם באבנים ומתו, חיוב חמש מצות אלו לסנהדרין בא״י שהיו דנין דיני נפשות , ובאורן בסנהדרין והעקר בפרק ד׳ מיתות הר״מ ס׳ שופטים הלכות סנהדרין פ״ד : רד לדון בדיני הגנב במיתה או בתשלומין שהם הדמים , בפרשת משפטים וגונב איש ומכרו כו׳ וכתיב כי יגנוב איש שור או שה וטבחו כו׳ , חיובה לנסמכין בא״י באורה בב״ק ובב״מ , ר״מ ספר נזיקין הלכות גנבה מפ״א ואילך : רה לקבור מתים, בפרשת תצא כי קבור תקברנו ביום ההוא, חיובה לכל בכל מקום וזמן , ובאורה סוף ע״ג סנהדרין פרק נגמר הדין , ספרי ר״מ

ספר

כתר תורה

רו אָלֶף עִסְקוֹ רָע · יוּעַד בִּבְעָלָיו · וּבְדַת יַעֲלוּהוּ ,
רז לְשָׂדוֹת נִבְעֲרוּ · בְּשֵׁן וָרֶגֶל · בְּמֵיטַב יְשַׁלֵּם ,
רח פְּתִיחַת הַבּוֹר · וּכְרִיָּתָהּ · יִסָּמֵךְ הַנּוֹפֵל בָּהּ וִיהוֹלָם
רט יַקְדָּתֶם אֵשׁ · שַׁלְּמוּ בְּמֵיטַב · כְּנֶאֱכַל גָּדִישׁ וְקָמָה ,
רי מִקְחֲכֶם : וּמְכִירַתְכֶם · תִּנָּקֶה מֵאוֹנָאָה נִרְשָׁמָה ·
ריא לְטוֹעֵן וְנִטְעָן · הָבִיאוּ עֵצָה · עֲשׂוּ פְלִילִיָּה ,
ריב אוּמָן בִּשְׂכָרוֹ · יִשְׂבַּע · לְלֹא פֶשַׁע וּרְמִיָּה ·
ריג הַשּׁוֹאֵל יְשַׁלֵּם לְאָנְסוֹ · אַף כִּי אֵין פֶּשַׁע ,
ריד בְּחִנָּם שׁוֹמֵר · לֵאלֹהִים יִקְרַב אִם לֹא שָׁלַח יְדֵי רֶשַׁע ·
רטו יְרֻשַּׁתְכֶם לְזַרְעֲכֶם · וּלְאֵין בֵּן לַבָּנוֹת תְּחַלְּקוּהָ ,

ציונים

ספר שופטים הלכות סנהדרין פט"ו : רו לדון בנזקי השוורים הנקראים אלפים , בפרשת משפטים וכי יגוף שור איש את שור רעהו כו' : רז לדון בנזקי הבער , כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר כו' : רח לדון בנזקי הבור שנאמר וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה כו' : רט לדון בדיני האש שנאמר כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל כו' וחיוב ארבעתן לענין קנסות ונזק מאינו מצוי הוא לדיינין הסמוכין בא"י ולענין נזק המצוי חיובו בכ"מ וזמן, ובאור הד' מצות אלו בבא קמא הר"מ ספר נזיקין הלכות נזקי ממון מפ"א והלאה : רי לדון בדיני מקח וממכר , בפרשת בהר וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו , ובאור מצוה זו בקדושין פ"ק ובבא בתרא ועקרו בב"מ הר"מ בספר קנין הלכות מכירה מפ"א ואילך : ריא לדון בדיני טוען ונטען , בפרשת משפטים על כל דבר פשע על שור על חמור כו' , ובאורה בפ"ק דמציעא ופ"ב דכתובות ובשבועות פרק שבועת הדיינין ובמכילתא הר"מ בס' קנין הל' טוען ונטען מפ"א ואילך : ריב פירוש שנותנים לו כלים לעשות בשכרו כלומר לדון בדיני נושא שכר והשוכר , שנאמר כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמור כו' : ריג לדון בדיני השואל שנאמר וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר כו' : ריד לדון בדיני שומר חנם , כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור כו' באור מצות הללו בב"מ הר"מ בס' משפטים הל' שאלה ופקדון מפ' א' ואילך : רטו לדון בדיני ירושות ונחלות , בפרשת פנחס ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כי ימות ובן אין לו כו' , חיוב שש מצות אלו לכל דיין בב"מ וזמן ב"ב פ' יש נוחלין ופ' מי שמת הר"מ בספר משפטים

רטז וַעֲזוֹב לַחֲמוֹר שׂוֹנַאֲךָ בְּמַשָּׂא · וְעִמּוֹ יַחַד תְּפָרְקוֹ ׳
ריז לְהָקִים וְלִטְעוֹן · הַמַּשָּׂא לְעָיֵפָה · נוֹפֶלֶת בַּדֶּרֶךְ ·
ריח שְׁעוּרִים לְצַדֵּק · בַּמִּשְׁקָל · בַּמִּדָּה · כְּדָת וּכְעֵרֶךְ ׳
ריט מַלְוֶה לָאֵל · לֶעָנִי עִמָּךְ · וּמְכַבְּדוֹ · לָאֶבְיוֹנִים ׳
רכ רִבּוּת כֶּסֶף · הַשֵּׁךְ נֶשֶׁךְ לְשִׁבְעַת הָעַמִּים ׳ הַכְּנַעֲנִים
רכא יוֹם נִשְׁלַם · יְשַׁלֵּם לְשָׂכִיר יוֹם בַּעֲבוֹדָתוֹ ·
רכב מִשָּׂכִיר · כִּי יִבְצוֹר · לֶאֱכוֹל לֹא יִבָּצֵר · עֵת עֲבוֹדָתוֹ
רכג צְדָקָה פִּזֵּר לְאָחִיךָ לַעֲנִיֶּךָ · דֵּי בִּרְכָתֶךָ ׳
רכד וּנְדָרִים לְהָפֵר · וּלְקַיֵּם כְּכָל הַיּוֹצֵא מִשְּׂפָתֶיךָ ׳
רכה תּוֹכַחְתְּךָ לַבְּקָרִים תִּהְיֶה · לַעֲמִיתְךָ וְאוֹהַבְךָ ׳

ציונים

רטז לפרוק המשא מעל בהמת חברו, בפ' משפטים כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו: **ריז** לטעון המשא ולהקימה על בהמת חברו, בפרשת תצא לא תראה את חמור אחיך או כו' חיוב שתיהן לכל בכל מקום וזמן ובאור שתיהן במציעא פרק אלו מציאות והר"מ פירשן בספר נזיקין הלכות רוצח ושמירת נפש פ' י"ג: **ריח** לצדק המאזנים עם המשקלות והמדות בפ' קדושים מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם, חיובה לכל בכל מקום וזמן באורה במציעא פ' איזהו נשך ב"ב פ' המוכר את הספינה ספרי הר"מ בס' נזיקין ה' גנבה פ' שמיני: **ריט** להלוות לעניים, בפ' משפטים אם כסף תלוה את עמי את העני עמך ואם זה חובם, חיובה לכל בכ"מ וזמן מכלתא מציעא פ' איזהו נשך, הר"מ בס' משפטים הל' מלוה ולוה פ' א': **רכ** להלות לכנענים ברבית לנכרי תשיך (בא"י) וחיובה כנ"ל ובאורה בספרי ובאיזהו נשך ר"מ פ"ה שם: **רכא** ליתן שכר שכיר בזמנו ביומו תתן שכרו כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן, באורה במציעא פרק המקבל ר"מ ס' משפטים ה' שכירות פ' י"א: **רכב** להיות השכיר אוכל בזמן השכירות שנאמר כי תבא בכרם רעך כו', חיובה לכל בכ"מ וזמן ב"מ פ' השואל, ר"מ פ' י"ב ממקום הנזכר: **רכג** ליתן צדקה לעניים בפ' ראה כי פתוח תפתח את ידך לו כו', חיובה לכל בכ"מ וזמן כתובות פ' אעפ"י, גיטין פ' הנזקין, ספרי ב"ב פ"א הר"מ בס' זרעים הל' מתנות עניים פ' ז': **רכד** לדון בהפרת נדרים ככל הדינים האמורים בפ' מטות וידבר משה אל ראשי המטות כו', חיובה לזכרים בכל מקום וזמן, שבועות נדרים, ספרי, הר"מ בספר הפלאה הלכות נדרים פרק י"ב: **רכה** להוכיח החוטא בפ' קדושים הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו

רכו יָשִׁיבוּ הָעֲבוֹט לַמִּסְכֵּן · וְשָׁכַב בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרְכָךְ ,

רכז לַנִּגְזָל לְהָשִׁיב כַּסְפּוֹ · וְהָעֹשֶׁק אֲשֶׁר גְּזָלוּהוּ ,

רכח אֲבֵדָה הָשֵׁב כִּמְצָאֲךָ · אוֹ לְעֵת יִדְרְשׁוּהוּ ·

רכט תְּשַׁחְרֵר עַבְדְּךָ הָעִבְרִי · וְהָעִבְרִיָּה · עֲבָדוּךָ שֵׁשׁ שָׁנִים ,

ל שְׁאָנָּה לְאִשָּׁה · אוֹ תְּיַעֲדֶנָּה כְּמִשְׁפָּט · לְאַחַד הַבָּנִים ,

רלא אָמָה הָעִבְרִיָּה · תְּנוּ לָהּ פִּדְיוֹן מֵעֲבוֹדַתְכֶם ,

רלב אִשָּׁה תִּקְחוּ · אָז תִּרְבּוּ · כְּבִרְכָתִי אֶתְכֶם ·

רלג תְּאָרְסוּהָ בִּדְרָכִים שְׁלֹשָׁה · בְּבוֹאֲכֶם · בִּשְׁטַרְכֶם · וּבְכַסְפֵּיכֶם ,

רלד שֵׁם רָע הוֹצֵאתֶם לִבְתוּלָה · עוֹלָם תֵּשֵׁב תַּחְתֵּיכֶם ·

ציונים

המא חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה בערכין פ' יש בערכין ב"מ פ' א"מ שבת פ' במה אשה, ספרא הר"מ ס' המדע ה' דעות פ' ששי: רכו להשיב המשכון בעת שהבעלים צריכין לו, בפ' תצא השב תשיב לו את העבוט כו', חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה במציעא פ' המקבל ובמכילתא הר"ם בס' משפטים ה' מלוה ולוה פ"ג: רכז להשיב את הגזלה, בפ' ויקרא והשיב את הגזלה אשר גזל כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן מכות פרק הלוקין בכורות פרק שני מציעא פ' המקבל, ב"ק פרק חגוזל הר"מ בס' נזיקין ה' גזלה פ"א: רכח להשיב האבדה, בפ' תצא לא תראה את שור אחיך כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן ועקר באורה בב"מ פ' אלו מציאות ובספרא ובספרי ובמכלתא הר"מ בספר נזיקין ה' גנבה ואבדה פ' י"א: רכט לשחרר עבד ואמה העברים, בפ' משפטים כי תקנה עבד עברי כו': רל לישא אמה העבריה לעצמו או לבנו שנאמר אשר לא יעדה, וכתיב ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה: רלא לפדות אמה העבריה שנאמר והפדה, חיוב שלש מצות אלו בזמן שהיובל נוהג ובאורן בקדו' פ"א ובספרי הר"מ בס' קנין ה' עבדים מפ"א ואילך: רלב לקחת אשה, בפ' בראשית ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו כו', חיובה לזכרים בכ"מ וזמן ועקר באורה ביבמות הר"מ בס' נשים הלכות אשות מפ"א ואילך:
רלג לארס אשה, לקדשה באחת מג' דרכים, בפ' תצא כי יקח איש אשה, חיובה לכל בכ"מ וזמן ועקרה בקדושין פ"א ר"מ ה' אישות מפ"א ואילך: רלד לישב מוציא שם רע עם אשתו כל ימיו שנאמר כי הוציא

שם

רלה מְמַאֵנֵּס אֶת אֲנוּסָתוֹ · יִשָּׂא תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה ׳
רלו יְפַתֶּה בְּפִיהוּ · בְּמֹהַר כֶּסֶף חֲמִשִּׁים יְמַהֲרֶנָּה ·
רלז הַסֹּטָה מֵאִישָׁהּ · בְּמַיִם הַמְאָרְרִים הַכֹּהֵן יַשְׁקֶנָּה ·
רלח וַחֲלוֹץ הַנַּעַל · בְּמוֹעֵצוֹת וָדָעַת · כִּי לֹא יְיַבְּמֶנָּה ·
רלט הִתְיַבֵּם לְאֵשֶׁת אָחִיךָ הַמֵּת · וְלֹא יִגָּרַע מִנַּחֲלָתֶךָ ׳
רמ אִגֶּרֶת תִּכְתּוֹב · לְגָרֵשׁ אֵשֶׁת מְדָנִים · וְגָדְלָה שִׂנְאָתֶךָ ׳
רמא לְהַכְרִית זֶרַע עֲמָלֵק · לִמְחוֹתָם מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם ·
רמב הָעֲמָלֵקִי הַזֶּה · בְּמַעֲשָׂיו לִזְכּוֹר · כְּצֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם ·
רמג יִנָּגֵשׂ לַכְּנַעֲנִים · שׂוֹנְאֵי שְׁמִי וְאוֹיְבֵי נַפְשׁוֹתֵיכֶם ·
רמד כְּנַעֲנִי עֶבֶד עֲבָדִים לְעוֹלָם · וְלִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם ׃

ציונים

רלה לישא אונס את אנוסתו שנאמר ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה, חיוב שתיהן לענין מלקות וקנס בזמן הבית שהיו דנין דיני קנסות ולענין שתשב תחת בעלה ולא יוכל המוציא שם רע לגרשה ושישאנה נוהג בכ"מ: רלו לדון במפתה בחמשים כסף ובשאר דיניו, בפ' משפטים וכי יפתה איש בתולה כו', חיובה לב"ד הסמוכין בארץ ישראל שדנין דיני קנסות ועקר באור שלשתן במס' כתובות פ' אלו נערות ופ' נערה, שנתפתתה הר"מ פירשן בס' נשים ה' נערה בתולה מפ"א ואילך: רלז לעשות לסוטה כפי האמור בפ' נשא, ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת, וחיובה לזכרים בזמן הבית ואין משקין את הסוטה אלא בב"ד של שבעים, סוטה ר"מ בס' נשים ה' סוטה מפ"א ואילך: רלח לחלוץ, בפ' תצא וחלצה נעלו מעל רגלו: רלט לייבם אשת אחיו מאביו כשמת בלא זרע, כי ישבו אחים יחדיו כו', חיוב שתיהן לזכרים בכל מקום וזמן, יבמות הר"מ בס' נשים הל' יבו"ח מפ"א ואילך: רמ לגרש האשה אם לא תמצא חן בעיניו באגרת שבוקין וגט פטורין שנאמר והיה אם לא תמצא חן בעיניו כו', חיובה לזכר מגרש לאשתו בכל מקום וזמן גטין הר"מ בס' נשים הל' גרושין: רמא להברית זרע עמלק, בפ' תצא מחה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים: רמב לזכור המעשה הרע שעשה לנו עמלק שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק כו', חיוב שתי מצות אלו לזכרים בכ"מ וזמן, סנהדרין פ' כ"ג הר"מ בס' שופטים הל' מלכים ומלחמותיהם: רמג ליגוש לכנענים, בפ' ראה את הנכרי תגוש חיובה בא"י ובכל מקום שהם בכ"ז, ובאורה בספרי הר"מ ס' משפטים ה' מלוה ולוה פ"א: רמד לעבוד בעבד כנעני לעולם, בפ' בהר והתנחלתם אותם כו' חיובה לכל בכל מקום וזמן קדושין גיטין, ר"מ ס'

כתר תורה

רמה לְהַעֲנִיק מִטּוּבְכֶם · לְעַבְדֵיכֶם וּלְאַמְהוֹתֵיכֶם הָעִבְרִי וְהָעִבְרִיָּה ׃

רמו שְׁקָלִים תֶּחֱצוּן · מִדֵּי שָׁנָה · עוֹבְרֵי הַפְּקוּדִים לִפְדִיָּה,

רמז וְגֵרִים תֶּאֱהָבוּ · כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּמִצְרָיִם ·

רמח אַהֲבַת רֵעִים · כְּמוֹכֶם · זֹאת תּוֹרַת הַחַיִּים ·

תמו הרמ"ח מצות עשה · בעזר האל האומר ועושה ·
ונתחיל לבאר המצות לא תעשה · בעזר האל בלעדו בלתי נעשה,

מצות לא תעשה

ליום רביעי

א כּוֹפֵר בְּעִקָּר, לֹא יִנָּקֶה מִכָּל רָעָה, בְּמִשְׁפַּט אֵל אֱמוּנָה,

ב יִפְסְלוּ דֹּרְשִׁים לְפֶסֶל, הִשָּׁמְרוּ לָכֶם, וְלֹא בְיֶדְכֶם כָּל תְּמוּנָה,

ג לַעֲשׂוֹת לָכֶם נֶאֱסָרָה, אַף לְזָרִים עֲבֹדָה הַזָּרָה,

ציונים

ס' קנין ה"ע פ"ה: **רמה** להעניק לע"ע ולאמה העבריה בצאתן חפשי בפ' ראה העניק תעניק לו כו', חיובה בא"י בזמן שהיובל נוהג קדושין פ"א הר"מ בס' קנין הל' עבדים פ"ג: **רמו** לתת מחצית השקל בכל שנה, בפ' תשא זה יתנו כו', חיובה בזמן המקדש מס' שקלים הר"מ ס' זמנים הל' שקלים: **רמז** לאהוב את הגר, בפ' עקב ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: **רמח** לאהוב כל אדם, בפ' קדושים ואהבת לרעך כמוך, חיוב שתיהן לכל בכ"מ ובכל זמן ובאורן שבת פ' ב"מ ובמציעא סוף פרק הזהב:

מצות לא תעשה

א מי שמעלה על דעתו חלילה שיש אלוה אחר זולת השי"ת נקרא כופר בעיקר ועובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ובמצוה ראשונה של המצות עשה נתבאר מקום באור מצוה זו איה איפא: **ב** שלא יעשה פסל ולא יעשו לו אחרים שנאמר לא תעשה לך פסל וכל תמונה: **ג** שלא לעשות ע"ג בידו לאחרים ואפי' לכנעני, בפ' תשא אלהי מסכה לא תעשה לך לפיכך העושה ע"ג בידו לעצמו לוקה שתים:

שלא

ד אֱלֹהוֹת אַף לְנוֹי, לֹא תָצוּרוּ כָּל צוּרָה,

ה יִשְׁתַּחֲווּ הַגּוֹיִם לָהֵמָּה, וְאַתֶּם אַף לֹא כְּעָבְדָתָם,

ו נֶעֶבְדָה הַזָּרָה מִמּוּזָרִים, וְהַבָּאִים בִּבְרִיתִי יִמָּנְעוּ
מִנְּתִיבָתָם,

ז קְלָלָה וְנֶחֱרָצָה, מֵאִתִּי תֵצֵא לְנוֹקֵב שְׁמִי בְּשֵׁם,

ח הִשָּׁבְעוּ וְהַשְׁבִּיעוּ בִּשְׁמִי, וְלֹא בְמוּזֶרֶת, מוּסַבַּת הַשֵּׁם.

ט יִתְחַלְּלוּ חֲלָלִים הַמְחַלְּלִים קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם, הַמְהֻלָּל מְאֹד.

י הַמְנַסִּים אֶת מֹשֶׁה, בְּמַסָּה, לֹא יְנַסּוּן הַנָּבִיא עוֹד.

יא וְהַמַּדִּיחִים לְזָרָה, מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ לֹא יַדִּיחוּךָ,

יב הַמְסִיתִים לַפְּסִילִים, רֵעִים וַאֲהוּבִים לֹא יְסִיתוּךָ.

ציונים

ד שלא לעשות צורות לנוי ואף ע"פ שאין ע"ג שנאמר בפ' יתרו לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב כלו' צורות של כסף וזהב כדי שלא יטעו בהם הטועים וידמו שהם לע"ג, אזהרת ג' מצות אלו במכלתא ובאורן במס' ע"ג פ' כה"צ הר"מ בס' המדע הל' ע"ג פ"ג: ה שלא להשתחות לע"ג אפי' שאין דרך עבודתה בכך שנאמר לא תשתחוה להם וה"ה שאסור לזבות לקטר ולנסך אע"פ שאין זה עבודתה: ו שלא לעבוד ע"ג בדברים שדרכה להעבד שנאמר ולא תעבדם, חיוב שש אזהרות הללו לכל הן בכל מקום וזמן ובאור שתי מצות אלו במכלתא ובסנהדרין ה' ד' מיתות הר"מ בס' המדע הל' ע"ג פ"ג: ז שלא לנקוב שם השם בפ' אמור ונוקב שם ה' מות יומת רגום ירגמו כו' ואזהרתו מאלהים לא תקלל חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה במכלתא ובסנהדרין פ' ד' מיתות הר"מ בס' המדע הל' ע"ג פ"ב: ח שלא לישבע בשם ע"ג ושלא להשביע הכנענים בשמה בפרשת משפטים ושם אלהים אחרים לא תזכירו חיובה לכל בכל מקום וזמן סנהד' פ' ד' מיתות ה' ע"ג פ"ה: ט שלא לחלל שם הקב"ה, בפ' אמור ולא תחללו את שם קדשי כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן פסחים פ' כ"ש יומא פ' בתרא והעיקר בע"ג פ' אין מעמידין סנהדרין פ' ב"ס ופ' ד' מיתות מכלתא ספרי הר"מ ס' המדע ה' יסוה"ת פ"ה: י שלא לנסות דבר ה', בפ' ואתחנן לא תנסו את ה' אלהיכם כאשר נסיתם במסה, חיובה לכל בכ"מ וזמן סנהדרין פ' הנחנקין ערכין פ' יש בערכין הר"מ ס' המדע הל' יסודי התורה בסופה: יא שלא להדיח אחרי ע"ג, בפ' משפטים לא ישמע על פיך וזו אזהרת למדיח אזהרת מצוה זו במכילתא ועקרה בסנהדרין פ' ד' מיתות ופ' הנשרפין ופ' חלק הר"מ בס' המדע ה' ע"ג פ"ד: יב שלא להסית אדם מישראל אחר ע"ג בפ' ראה כי יסתך אחיך בן אמך כו' וזו היא

אזהרת

יג אַהֲבָתוֹ עֲזוֹב, מֵסִית הוּא, לֹא תֹאבֶה לוֹ,

יד תִּשְׂנָאֵהוּ שִׂנְאָה, קַנֵּא קִנְאָה, לֹא תִשְׁמַע לוֹ׃

טו אָבְדַן נֶפֶשׁ וּבָשָׂר הַמֵּסִית לֹא תַצִּיל עֲמוֹד עַל דָּמוֹ,

טז שֶׁתִּזַּכֶּה נַפְשְׁךָ כִּי לֹא תְזַכֵּהוּ. וְלֹא תָחוּס עַל דָּמוֹ.

יז רָעָתוֹ תָּרִיעַ, בַּל תֶּחֱשֶׁה מֵהַבִּיעַ, חוֹבָה לִמְסִיתֶךָ׃

יח יַעֲבִירוּ הַכְּנַעֲנִים בְּנֵיהֶם לַמֹּלֶךְ, וְאַתָּה לֹא תְחַלֵּל שֵׁם
אֱלֹהֶיךָ.

יט שְׂכִיּוֹת לְהִשְׁתַּחֲוֹת, כְּאַבְנֵי מַשְׂכִּיתָם, לֹא תִתְּנוּ
בְּאַרְצְכֶם.

כ אֱלִילִים אִלְּמִים, לָהֶם לֹא תִפְנוּ, וְלֹא בְסִפְרֵיהֶם, מַבָּטְכֶם

כא אֲשֵׁרָה וְכָל עֵץ, אַף לְיִפִי הַמִּזְבֵּחַ, לֹא תִטַּע.

כב תְּקוּמַת מַצֵּבָה, לֹא תָקִימוּ בִּמְקוֹם אָהֳלֵי נֶטַע.

כג שֵׁם אֲחֵרִים, לֹא תַזְכִּירוּ, וְלֹא תְדַבְּרוּ בִשְׁמָם עֲתִידוֹת,

ציונים

אזהרת המסית: יג פירש שלא לאוב המסית שנאמר לא תאבה לו: יד שלא לעזוב השנאה למסית שנאמר ולא תשמע אליו: טו שלא להציל המסית אלא עומד על דמו שנאמר ולא תחוס עינך עליו: טז שלא ילמוד המוסת זכות על המסית שנאמר ולא תחמול: יז שלא ישתוק המוסת מללמד חובה על המסית אם ידוע לו חובה עליו שנאמר ולא תכסה עליו וחיוב שבע אזהרות אלו לכל בכ"מ וזמן וביאורן בספרי ובמכלתא ובסנהד' והעקר פ' ד' מיתות הר"מ בס' המדע ה' ע"ג פ' חמישי: יח שלא להעביר מזרעו למולך, בפ' אחרי ומזרעך לא תתן כו', חיובה לכל בכל מקום וזמן סנהדרין פ' ד' מיתות ר"מ ה' ע"ג פ' ששי: יט שלא ליתן אבן משכית, בפ' בהר ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה, חיובה לכל בכ"מ וזמן, מגילה פ' בני העיר ספרא הר"מ הל' ע"ג פרק ששי: כ שלא לפנות אחר ע"ג, בפ' קדושים אל תפנו אל האלילים, וכן אסור לקרות בספריהם, חיובה לכל בכ"מ וזמן שבת פרק שואל ספרא ר"מ ה' ע"ג פ' שני: כא שלא ליטע אילן אצל המזבח, בפ' שופטים לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח כו': כב שלא להקים מצבה שנאמר ולא תקים לך מצבה אשר שנא ה' אלהיך, חיובה לכל בכ"מ וזמן ע"ג פ' כה"צ ופ' ר' ישמעאל ר"מ שם פ' ששי: כג שלא להתנבאות בשם ע"ג שנאמר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא:

שלא

כד מִתְנַבֵּא בִּשְׁמָם, וְנָתַן מוֹפֵת, לֹא תִשְׁמַע אֶל הַחִידוֹת ·
כה וְשֶׁקֶר שְׂנֵאתִי, הַנָּבִיא לֹא צִוִּיתִי, לֹא יָזִיד לְדַבֵּר ·
כו לְהָרְגֵהוּ לֹא תָגוּרוּ, וְלֹא תִירְאוּ מִשֶּׁקֶר מְדַבֵּר ·
כז שָׁוְא וְתָפֵל, שַׁנּוֹת וְכַחֵשׁ, הַיָּדוּעַ לֹא תִשָּׁבְעוּ,
כח וּשְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, לֹא תִפְרָעוּ ·
כט אֱלָהוּתִי בִּשְׁמִי, בְּקָדְשָׁתִי וּמִקְדָּשִׁי, לֹא תַכְרִיתוּ,
ל זָקָן בַּחֲמֵשׁ הַפֵּאוֹת, הַשֵּׂעָר בְּתַעַר לֹא תַשְׁחִיתוּ,
לא כְּתֹבֶת קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ בִּבְשַׂרְכֶם, כַּגּוֹיִם הַנִּשְׁלָחִים
מִפְּנֵיכֶם,
לב וְקָרְחָה לָמֵת, יִשְׂרָאֵל וְכֹהֲנִים, לֹא תָשִׂימוּ בֵּין עֵינֵיכֶם·
לג רֹאשׁ בְּתַעַר, לֹא תַקִּיפוּ פְּאַתְכֶם אַתֶּם הַגְּבָרִים,

ציונים

כד שלא לשמוע למתנבא בשם ע"ג, בפ' ראה כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום ונתן אליך אות או מופת ובא האות והמופת כו' לא תשמע אל דברי הנביא ההוא: **כה** שלא להתנבאות שקר, בפ' שופטים אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר כו' חיוב ג' מצות הללו לכל בכ"מ וזמן: **כו** שלא למנוע מלהרוג נביא השקר ולא לירא ממנו שנאמר בזדון דברו הנביא לא תגור ממנו חיובה בזמן שישראל על אדמתן לסנהדרין ע"א, ובאור ד' מצות אלו בסנהדרין פ"ק ופ' הנחנקין ועקרן בפ' ד' מיתות הר"מ בס' המדע ה' ע"ג פ"ה: **כז** שלא להשבע לשוא שנאמר לא תשא כו', ונחלקת לד' חלקים א' שנשבע על דבר ידוע שאינו כן, ב' על דבר ידוע בלעדו ג"כ ואין בזה ספק, ג' נשבע לבטל מצוה, ד' שנשבע על דבר שאין בו כח לעשותו: **כח** שלא לעבור על שבועת בטוי, בפ' קדושים ולא תשבעו בשמי לשקר וחיוב שתיהן לכל בכ"מ וזמן ובאורן בשבועות ובנדרים פ' אלו מותרים ספרא, הר"מ בספר הפלאה ה' שבועות פ"א: **כט** שלא לאבד ביה"מ או בתי כנסיות או בתי מדרשות וכן אין מוחקין את שמות הקדושים, אין מאבדין כתב הקודש, בפ' ראה אבד תאבדון כו' לא תעשון כן לה' אלהיכם חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה בספרי, ובשבת פ' כ"כ מס' סופרים פ"ד סוף מכות ר"מ הל' יסוה"ת פ' ששי: **ל** שלא להשחית פאת זקן, בפ' קדושים ולא תשחית את פאת זקנך וחמש פאות יש בו, חיובה לזכרים בכ"מ וזמן פ"ק דשבועות נזיר פ' ב' נזירים קדושין פ"ק סוף מכות ובתורת כהנים. **לא** שלא לכתוב בגוף כעו"ג שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בבשרכם: **לב** שלא לשים קרחה על מת בפ' ראה ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת: **לג** שלא להקיף

כתר תורה

לד אֲגֻדּוֹת לֹא תִתְגּוֹדְדוּ לְנֶפֶשׁ וּלְזָרָה וְהַשּׁוֹפְטִים מְזֻהָרִים

לה תְּאַיְבוּ אוֹיְבֵי הָאוֹבוֹת, לֹא תִפְנוּ אֲלֵיהֶם,

לו יִדְעוֹנִי יָדוּעַ לִמְיֻדָּעֵיהֶם, וְלֹא תֵדְעוּ מַעֲשֵׂיהֶם.

לז וּבְחֻקּוֹתָם לֹא תֵלֵכוּ בְּמִנְהֲגֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם,

לח מַלְבּוּשֵׁי זְכָרִים לִגְבָרִים, וְלֹא תַעֲדוּ עֲדִי נָשִׁים עֲלֵיכֶם

לט הָאִשָּׁה לֹא תַעֲדֶה עָלֶיהָ עֲדִי וּבֶגֶד אֲנָשִׁים,

מ (שתנחש) שֶׁלֹּא תְנַחֲשׁוּ רָחָשְׁתִּי, וְלֹא תֵלְכוּ לִקְרַאת נְחָשִׁים.

מא בְּעוֹנַת הַיּוֹם, לֹא תְעוֹנֵנוּ, הַטּוֹבוֹת וְהָרָעוֹת לִתְלוֹת בַּיָּמִים:

מב (תכשף) תִּשָּׁמְרוּ מִלְּכַשֵּׁף וְרָעָה לָכֶם לֹא תְאֻנֶּה, מִקּוֹסְמֵי קְסָמִים.

ציונים

להקיף פאת הראש, בפ' קדושים לא תקיפו פאת ראשכם: **לד** שלא להתגודד בפ' ראה בנים אתם לה' אלהיכם כו' ובכלל אזהרה זו לנפש מת ולע"ג ושלא יהיו שני בתי דינין בעיר אחת בשני מנהגים וחיוב חמש אזהרות אלו לכל הן בכ"מ וזמן, מכות פ' הלוקין, נזיר פ' ב' נזירים ופ' ג' מינים סנהד' פ' ד' מיתות ופ"ק דקדושין ועקרן בספרי ובתורת כהנים ר"מ בס' המדע הל' ע"ג פ' י"ב: **לה** שלא לעשות מעשה אוב בפרשת קדשים אל תפנו אל האובות: **לו** שלא לעשות מעשה ידעוני שנאמר אל תפנו אל האובות ואל הידעונים ובאור שתיהן בסנהדרין פ' ד' מיתות ר"מ הל' ע"ג פ"ו: **לז** שלא ללכת בחקות עובדי ע"ג ולא במנהגיהם שנאמר בפ' קדושים ולא תלכו בחקות הגוי אשר אני משלח מפניכם כו', שבת פ' המצניע סוף סוטה ועקרה בע"ג פ' אין מעמידין ספרי הר"מ בס' המדע הל' ע"ג פי"א: **לח** שלא יעדה איש עדי אשה, בפ' תצא ולא ילבש גבר שמלת אשה: **לט** שלא תעדה אשה עדי איש שנאמר לא יהיה כלי גבר על אשה ובאור שתי מצות אלו בשלהי מכות ובנזיר פ' ב' נזירים הר"מ בס' המדע הל' ע"ג פרק י"ב: **מ** שלא לנחש, בפרשת קדושים לא תנחשו: **מא** שלא לעונן שנאמר ולא תעוננו ובאור שתי מצות אלו בשבת פ"ק ופ' במה אשה ופרק המצניע חולין פרק גיד הנשה והעקר בסנהדרין פרק ד' מיתות, ספרא ספרי: **מב** שלא לכשף, בפרשת שופטים לא ימצא

מג (לחבור) לֹא יִמָּצֵא בְךָ חָבֵר, לְאַנְשֵׁי חוֹבְרֵי חָבֶר,

מד קְסָמִים לֹא תִקְסוֹם, לֹא יִמָּצֵא בְךָ הַדָּבָר.

מה דָּרוֹשׁ לֹא תִדְרְשׁוּ אֶל הַמֵּתִים הוֹרְדוּ שְׁאוֹלָה,

מו שְׁאֵלָה מֵאוֹיְבֵי בַּעַל הָאוֹב, לֹא תִשְׁאָלָה.

מז וְשָׁאֹל בְּיִדְּעוֹנִי כְּגוֹי לֹא תֵדָע, הַיְדִיעָה נֶאֱסֶרֶת,

מח שַׁעַטְנֵז לֹא תִלְבָּשׁוּ צֶמֶר וּפִשְׁתִּים, וְיַחְדָּו מְשׁוּזֶרֶת.

מט (שמתכסה) שְׂרֵפָה גָּזַרְתִּי לְצִפּוּי הַפְּסִילִים, לֹא תַחְמְדוּ לָשׂוּם בִּכְלֵיכֶם,

נ (תועבתך) תִּקְרוֹבַת הַזָּרָה נֶאֱסֶרֶת, וְלֹא תָבִיאוּ הֲנָאָתָהּ אֶל בָּתֵּיכֶם.

נא יִתְוַעֲבוּ עוֹבְדֶיהָ הַכְּנַעֲנִים מִלְּהִתְחַתֵּן בָּהֶם, וְלֹא יְסִירוּ בָנֶיךָ,

ציונים

מג שלא לחבור חבר, שנאמר לא ימצא בך כו׳ וחובר חבר. מד שלא לקסום, שנאמר לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: מה שלא לדרוש אל המתים, שנאמר לא ימצא בך כו׳ ודורש אל המתים: מו שלא לשאול בבעל אוב שנאמר לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש כו׳ ושואל אוב כו׳: מז שלא לשאול בבעל ידעוני שנאמר וידעוני, באור שמונה מצות הללו שהם מנחש, מעונן, מכשף, חובר, קוסם, דורש אל המתים, שואל לאוב, ושואל ידעוני, בשבת פ״ק ופ׳ במה אשה ופ׳ המצניע ופ׳ כ״כ, ברכות פ׳ מי שמתו שבועות פ׳ ידיעות הטומאה, סנהדרין פ׳ חלק ועקרן פ׳ ד׳ מיתות, ספרא ספרי הר״מ בס׳ המדע הלכות ע״ג פי״א: מח שלא ללבוש שעטנז והוא כלאים בבגד, בפ׳ תצא לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו, יבמות פ״ק שבת פ׳ ב״ב מכות פ׳ הלוקין ברכות פ׳ מי שמתו והעקר במס׳ כלאים פ״א ואחרון ובספרי הר״מ ס׳ זרעים הלכות כלאים פ״י: מט שלא ליהנות מצפוי נעבד בפ׳ עקב פסילי אלהיהם תשרפון באש לא תחמוד כסף וזהב עליהם, מכות פ׳ הלוקין והעקר בע״ג פ׳ כה״צ ספרי הר״מ בס׳ המדע הלכות ע״ג פ״ח: נ שלא ליהנות מתקרובת ע״ג וכל הנעשה בשבילה שנאמר ולא תביא תועבה אל ביתך שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא, וחיוב שש עשרה אזהרות הללו לכל חן בב״מ וזמן, ובאורה סוף מכות סנהדרין פ׳ הנחנקין והעקר בע״ג פ׳ כה״צ ובספרי הר״מ הלכות ע״ג פ״ז: נא לתעב ע״ג ושלא להתחתן

נב מוֹשָׁבָם לְהָלְאָה תְּזָרֶה מֵאַרְצֶךָ, וְלֹא יִהְיוּ לְמוֹקֵשׁ
בְּקִרְבֶּךָ ·

נג יִתְבַּזּוּ עוֹבְדֶיהָ, וְלֹא תְחָנֵם, אָז בְּשָׁלוֹם תַּחֲנֶה,

נד מִצְרַיְמָה לֹא תָשׁוּבוּ, אַךְ לִסְחוֹרָה, וְתַעַבְרוּ בְּמַחֲנֶה ·

נה תַּרְחִיקוּ הַמִּצְרִים שְׁלֹשָׁה, וְדוֹר רְבִיעִי לֹא תְתַעֲבוּהוּ,

נו עֵשָׂו כְּמִצְרִי הֱנֵהוּ, וְדוֹר רְבִיעִי לְאָח תַּחְשְׁבוּהוּ ·

נז בִּקְהַל יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל, לֹא יָבֹא עַמּוֹן וּמוֹאָב לְעוֹלָם,

נח דְּרֹשׁ לֹא תִדְרְשׁוּ שְׁלוֹמָם וְטוֹבָתָם כָּל יְמֵיכֶם לְעוֹלָם ·

נט וּבִטְחוּ בֵּאלֹהֵיכֶם, וּבְקָרְבְּכֶם לֹא תִרְאוּ כִּי שְׁמִי שָׁמָּה,

ס עֲצֵי מַאֲכָל, בְּמָצוֹר לֹא תַשְׁחִיתוּ, וְאַף בְּלֹא עֵת מִלְחָמָה

ציונים

להתחתן בהם, בפרשת ואתחנן לא תתחתן בם כו' ובאורה יבמות פרק הנשרפין קדושין פ' ע"י, ברכות פ' הרואה ועקרה בע"ג פ' אין מעמידין הר"מ ס' קדושה הלכות אסורי ביאה פי"ב: נב שלא להושיב עו"ג בא"י בפ' משפטים לא ישבו בארצך פן יחטיאו אתך לי כו': נג שלא לחון על עו"ג בא"י, בפ' ואתחנן ולא תחנם, חיוב ג' אזהרות הללו לכל הן בכ"מ וזמן ובאור שתי מצות הללו בערכין ועקרן בעו"ג פ"א ופ' אין מעמידין ובספרי הר"מ בס' המדע הלכות ע"ג פ"י: נד שלא לשכון בארץ מצרים לעולם בפ' שופטים לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד, רק לסחורה או לעבור דרך עליה לכבוש אר־צות אחרות מותר, באורם בסנהדרין פרק כ"ג סוכה פרק החליל ועקרה בירושלמי הר"מ ס' שופטים ה' מלכים ומלחמותיהם פ"ה: נה שלא לרחק מצריים מן הקהל אלא עד ג' דורות שנאמר בפ' תצא לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו: נו שלא להרחיק זרע עשו מן הקהל עד ג' דורות שנאמר לא תתעב אדומי כי אחיך הוא: נז שלא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי כו' וחיוב ד' אזהרות אלו לכל בכ"מ וזמן, ובאור ג' מצות אלו בכריתות פ"ק קדושין פ' ע"י והעקר ביבמות פ' הערל הר"מ בס' קדושה הל' אסורי ביאה פי"ב: נח שלא לדרוש שלום לעמון ומואב בהכנסם למלחמה שנאמר לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימיך לעולם, באורם בספרי הר"מ בס' משפטים ה' מלכים פ"ו: נט שלא ליראה מהאויבים במלחמה, בפ' שופטים לא תערוץ מפניהם וחיוב שתי אזהרות אלו לזכרים חלוצי צבא היוצאים למלחמה בא"י ובאורן בסוטה פ' משוח מלחמה הר"מ בפ"ז ממקום הנזכר: ס שלא להשחית אילן מאכל ואפי' שלא בשעת מלחמה, וכן כל שיש בו השחתה אסור שנאמר כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם

סא שְׂנוּאִים לְאַבֵּד, לֹא תְחַיֶּה נְשָׁמָה, מֵהָעַמִּים הַשִּׁבְעָה,
סב יִכָּרְתוּ מֵאָדָם, וְלֹא תִכְרְתוּ לָהֶם בְּרִית וּשְׁבוּעָה:
סג תָּלוּי בְּמִשְׁפַּט מָוֶת, עַל הָעֵץ לֹא תָלִינוּ,
סד כֹּהֲנִים בִּמְנוּחָתָם, לָבוֹא אֶל הַקֹּדֶשׁ לֹא יִהְיֵינוּ:
סה לָעֲזָרָה הַכֹּהֲנִים הַטְּמֵאִים לֹא יָבוֹאוּ לִפְנִים מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל,
סו מִקְדָּשׁ נִגְבַּל לַכֹּהֲנִים בְּמוּמָם מִבּוֹא לִפְנִים מֵהָאֲרִיאֵל:
סז לְוִיָּה וּמַחֲנֶה קֹדֶשׁ, וְלֹא יִכָּנְסוּ טְמֵאִים לְהַר הַבַּיִת,
סח (אשכר) אֶל לַמִּקְדָּשׁ, מֵהַמִּזְבֵּחַ וּמַעְלָה, וְלֹא לְהוֹרוֹת הַשִּׁכּוֹר מֵרְבִיעִית:

ציונים

להלחם עליה כו' חיובה לכל בכל מקום וזמן ב"ק פ' החובל ב"ב פ"ב מכות פ' הלוקין והגולין ספרי הר"מ במקום הנזכר פ"ו: **סא** שלא להחיות כל נשמה משבעה עממין שנאמר בפ' שופטים רק מערי העמים האלה אשר ה' אלהיך נותן לך נחלה לא תחיה כל נשמה, חיובה בא"י בזמן שהם על אדמתן סוטה פ' משוח מלחמה הר"מ ס' משפטים הל' מלכים פ"ו: **סב** שלא לכרות ברית לשבעה עממין, בפ' משפטים כי אתן בידכם את יושבי הארץ וגרשתמו מפניך לא תכרות להם כו', לכל בב"מ וזמן שהם נמצאים, ע"ג פ"ק המדע הל' ע"ג פ' עשידי: **סג** שלא להלין התלוי על העץ, בפ' תצא וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אותו על עץ לא תלין נבלתו על העץ: **סד** שלא יכנסו כהנים למקדש רק בשעת העבודה, בפ' אחרי דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרוכת, ואל יבא בכל עת אל הקדש זה קדש הקדשים, מבית לפרוכת להזהיר על כל הבית, באורה במנחות יומא פ"ק, ספרי הר"מ ס' עבודה הלכות ביאת מקדש פ"ב: **סה** שלא יכנס כהן טמא לעזרה בפ' נשא ולא יטמאו את מחניהם פסחים פ' א"ד כלים פ"ק ריש מס' שבועות, ספרי, מכילתא הר"מ פ"ג ממקום הנזכר: **סו** שלא יכנוס כהן בעל מום בין מום קבוע ובין מום עובר מן המזבח ולפנים, בפ' אמור אך אל הפרוכת כו', חיוב ג' אזהרות אלו לכהנים ובאור מצוה זו בסנהדרין פ' הנשרפין ובספרי הר"מ פ"ו שם: **סז** שלא יכנס טמא למחנה לויה ושכנגדו לדורות להר הבית, בפ' תצא כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור כו', חיובה לכל בכ"ז, ריש כלים מדות פ"ג פסחים פ' מי שהיה, ספרי הר"מ ס' עבודה הל' ביאת מקדש פ"ג: **סח** שלא יכנס למקדש ושלא יורה בתורה שתוי יין, בפ' שמיני יין ושכר אל תשת כו' ולהורות כו' חיובה לכל בב"מ וזמן

לענין

כתר תורה

סט כְּסוּת וּבִגְדֵי הַכֹּהֲנִים, בְּבוֹאָם בַּקֹּדֶשׁ, לֹא יִהְיוּ פְּרוּמִים ,
ע (תפרע) תִּפְאֶרֶת לְרֹאשָׁם נָתַתִּי, וְלֹא יִפְרָעוּ,
וּבְתִסְפָּרְתָּם רְשׁוּמִים.
עא כְּעָבְדָם בַּקֹּדֶשׁ, לֹא יֵצְאוּ מֵהַמִּקְדָּשׁ פֶּן יָמוּתוּ,
עב וְזָרִים, לְנַסֵּךְ לִזְרוֹק וּלְהַקְטִיר יִנָּזֵרוּ, וְלֹא יָמוּתוּ.
עג יִתְעַסְּקוּ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אִישׁ בַּעֲבוֹדָתוֹ, וְלֹא יַחֲלִיפוּ
מִשְׁמַרְתָּם,
עד וְעוֹבְרֵי תַּחַת שִׁבְטִי, עֲדֵי יַעֲבוֹר מוּמָם לֹא יִלְבְּשׁוּ
תִּפְאַרְתָּם.
עה מוּם אִתָּם נוֹלָד אוֹ יָדֵי בָהֶם נָגָעָה, לֹא יִקְרְבוּ
לְדוֹרוֹתָם,
עו הַטְּמֵאִים בַּמִּקְדָּשׁ לֹא יַעֲבוֹדוּ, וְיִנָּזְרוּ מֵחִלּוּל הַשֵּׁם
כְּאַזְהָרָתָם.

ציונים

לענין הוראה: **סט** שלא יכנס כהן למקדש קרוע בגדים שנאמר ובגדיכם לא תפרומו: **ע** שלא יכנס כהן למקדש פרוע ראש, ראשיכם אל תפרעו, ובאור ג' אלו הוריות פ' אמרו לו זבחים פ' שני, סנהדרין פ' הנשרפין ספרא ספרי הר"מ בס' עבודה הל' ביאת מקדש ס"א: **עא** שלא יצאו הכהנים מן המקדש בשעת עבודה שנאמר ומפתח אהל מועד לא תצאו כו' וחיוב ג' אזהרות אלו לכהנים ובאורה הוריות פ' בתרא זבחים פ' כל הפסולים והעקר בסנהדרין פ' כה"ג ובתו"כ הר"מ פ"ב ממקום הנזכר: **עב** שלא יעבד זר בבית המקדש, בפ' קרח וזר לא יקרב אליכם, חיובה לכל ובאורה פ' בתרא דזבחים והעקר ביומא פ' בראשונה סנהדרין פרק הנשרפין, ספרי הר"מ בס' עבודה הל' ביאת מקדש פ"ט **עג** שלא יתעסקו הלוים בעבודת הכהנים ולא הכהנים בעבודת הלוים שנאמר וגם את אחיך מטה לוי שבט אחיך הקרב אתך כו', חיוב מצוה זו לכהנים וללוים, ערכין תמיד פ"א, מכלתא הר"מ ס' עבודה הל' כלי המקדש והעובדים פ"ג: **עד** שלא יעבוד בעל מום עובר שנאמר כי כל איש אשר בו מום לא יקרב ומפי השמועה למדו שזו אזהרה לבעל מום עובר: **עה** שלא יעבוד בעל מום קבוע בפ' אמור דבר אל אהרן לאמר איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום לא יקרב ובאור שתיהן בבכורות פ' אלו מומין ובספרא הר"מ ס' עבודה הל' ביאת מקדש פ"ו: **עו** שלא יעבוד כהן טמא שנאמר דבר אל אהרן

ואל

עז שֶׁמֶשׁ נָטָה לָלוּן, אַחֲרֵי הִטָּבְלוּ הַכֹּהֲנִים, עֲבֹדָתָם
לֹא חֻלָּלָה,

עח בַּמִּזְבֵּחַ אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד, וְלֹא תִכְבֶּה, בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה.

עט יֻקְטַר בַּזָּהָב, וְלֹא זָרָה, מִנְחָה וָנֶסֶךְ, וְעוֹלוֹתֵיכֶם,

פ עֹשׁוֹן הַקְּטֹרֶת בְּמַתְכֻּנְתָּהּ, לֹא תָכִינוּ, לְהָרִיחַ בְּמַעֲשֵׂיכֶם

פא יוּסָכוּ הַנְּסִיכִים, מִמִּשְׁחַת קֹדֶשׁ וְלֹא יִסְכוּ הַזָּרִים,

פב שֶׁמֶן כְּמַתְכֻּנֶת הַקֹּדֶשׁ, לֹא יֵעָשֶׂה, וּלְהָמָשַׁח מְזֻהָרִים,

פג בַּדֵּי אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, בְּשֵׂאת אוֹתוֹ לֹא יוּסָרוּ מִמְּקוֹמוֹתָם,

פד תַּחֲרָה לְפִי מְעִילֵי הַכֹּהֲנִים, וְלֹא יִקָּרְעוּ אוֹתָם.

פה לְאֵפֹדַת כֹּהֵן גָּדוֹל, חִבּוּר תִּהְיֶה, לֹא תִזַּח הַמְחֻבֶּרֶת,

פו (יבנו) יִבָּנֶה מִזְבֵּחַ בְּלִי גָזִית, וְאַל תְּהִי הָאֶבֶן בְּחֶרֶב נִגְזֶרֶת

ציונים

ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל כו' סנהדרין פ' הנשרפין הר"מ פ"ד ממקום, הנזכר: **עז** שלא יעבוד כהן טבול יום עד שיעריב שמשו שנאמר קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם ומפי השמועה למדו שזו אזהרה לטבול יום, חיוב ד' אזהרות הללו לכהנים בזמן הבית, ובאורה סנהדרין פ' הנשרפין הר"מ הל' ביאת מקדש פ"ד: **עח** שלא לכבות אש המזבח, בפ' צו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, חיובה לכל בזמן הבית שכל מי שמכבה אף גחלת אחת לוקה זבחים פ"י ספרי, הר"מ ס' עבודה הלכות תו"מ פ"ב: **עט** שלא להקטיר ולהקריב על מזבח הזהב רק הקטורת שבכל יום, בפ' תצוה לא תעלו עליו קטורת זרה כו', חיובה לכהנים בזמן הבית: **פ** שלא לעשות עישון כתואר הקטורת ובמתכונתו בפ' תשא והקטורת כו', ובאור שתיהן פ"ק דכריתות הר"מ ס' עבודה הל' כלי המקדש: **פא** שלא לסוך זר משמן המשחה שנאמר על בשר אדם לא ייסך: **פב** שלא לעשות כמתכונת שמן המשחה שנאמר ובמתכונתו לא תעשו כמוהו כו' חיוב שלש אזהרות הללו לכל הן בכ"מ וזמן ובאור שתיהן כריתות פ"ק הר"מ ס' עבודה הל' כלי המקדש פ"א: **פג** שלא יסורו בדי הארון מהטבעות בשאת אותו, בפ' תרומה בטבעות הארון כו' לא יסורו ממנו, סוף מכות, יומא פ' בא לו הר"מ פ"ב שם: **פד** שלא יקרע המעיל, בפ' תצוה כפי תחרה יהיה לו לא יקרע והוא הדין לכל בגדי כהונה: **פה** שלא להזיח החשן מעל האפוד שנאמר ולא יזח החשן מעל האפוד, וחיוב שלש אזהרות אלו לכל הם בכל מקום וזמן שנמצאים ארון בגדי כהונה ובאור שתיהן פ' הלוקין הר"מ ס' עבודה ה' כלי המקדש פ"י: **פו** שלא לבנות אבני המזבח גזית, בפ' יתרו ואם מזבח אבנים תעשה לי

פז הַמַּעֲלוֹת בּוֹ נֶאֱסָרוֹת , וְלֹא תַעֲלוּ עָלָיו בְּמַעֲלוֹת ׃
פח וַיַּעֲלוּ עָלָיו הַקֳּדָשִׁים , הִשָּׁמְרוּ לָכֶם בַּחוּץ לְהַעֲלוֹת ׃
פט הַקֳּדָשִׁים חוּצָה לַמַּחֲנֶה לֹא תִשְׁחָטוּ , אַךְ בִּמְקוֹם קְדֻשָּׁתָם ,

צ אָב וּבְנוֹ בְּיֶדְעֲכֶם , אוֹתָהּ וּבְנָהּ בְּיוֹם אֶחָד נֶאֶסְרָה שְׁחִיטָתָם ׃

צא לִשְׁחוֹט אַל תָּבִיאוּ ,הַשְּׁבֻרִים וְהָעִוְּרִים, וְכָל מוּם לְקָרְבָּן
צב הַמּוּמִים לֹא יֻקְדְּשׁוּ אַף דְּמֵיהֶם , נִדְמוּ מִקָּרְבָּן ׃
צג (יעבירון) יַעַבְרוּ תַּחַת שִׁבְטָם , לֹא תַקְרִיבוּם , לִבְרִיּוּתָם הַמְתִּינוּ ,

צד כַּנָּכְרִי כְּמוּכֶם ,מִיָּדוֹ בְּהֵמָה הוּמָמָה ,לְהַקְרִיב לֹא תְהִינוּ ׃
צה לִזְרוֹק דָּם נֶאֱסָר , לֹא יִתְּנוּ הַמַּתָּנוֹת בַּמִּזְבֵּחַ ,

צ י ו נ י ם

רי כו׳ : **פז** שלא לעלות במעלות על המזבח שלא תגלה ערות העולה שנא׳ ולא תעלה במעלות על מזבחי כו׳ , חיוב שתי אזהרות אלו לכל הן בזמן הבית ובאורן במדות פ״ג במכלתא הר״מ ס׳ עבודה הל׳ בית הבחירה פ״א : **פח** שלא להעלות הקדשים בחוץ בפ׳ ראה השמר לך פן תעלה עולותיך בכ״מ אשר תראה כי אם כו׳ : **פט** שלא לשחוט קדשים בחוץ בפ׳ אחרי איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה כו׳ וחיוב שתיהן לכל ובכ״מ וזמן שאף היום השוחט בהמה לשם קדשים חייב ובאורן זבחים פרק השוחט , כריתות פ״ק , ספרי הר״מ ס׳ עבודה הל׳ מעשי הקרבנות פי״ח : **צ** שלא לשחוט בהמה ובנה ואם נודע ודאי שזה אביו אין שניהם ביום א׳ ג״כ , חיובה לכל ובכ״מ וזמן , חולין פרק אותו ואת בנו הר״מ ס׳ קדושה הל׳ שחיטה פי״ב: **צא** שלא לשחוט בעלי מומין לשם קרבן שנאמר עורת או שבור כו׳ ומפי השמועה למדו שזו אזהרה לשוחט : **צב** שלא להקדיש בעלי מומין לגבי המזבח ואפי׳ לדמי נסכים שנאמר כל אשר בו מום לא תקריבו מפי השמועה למדו שזו אזהרה למקדיש בעלי מומין , חיוב שתי אזהרות אלו לכל הן בכ״מ וזמן , ספרי , תמורה פ״ק , בכורות פ״ו , הר״מ ס׳ עבודה הל׳ אסורי מזבח פ״א : **צג** שלא להקריב בעל מום עובר , בפ׳ שופטים לא תזבח לה׳ אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כו׳ ומפי השמועה למדו שזו אזהרה לבעל מום עובר : **צד** שלא להקריב בעל מום אף מידי עו״ג המביא קרבן כזה בפ׳ אמור ומיד בן נכר לא תקריבו כו׳ : **צה** שלא לזרוק דם בעלי מומין לגבי

צו אִשֶּׁה לְשֵׁם לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ ·

ליום חמישי

צז (תתן) תֵּת וְהַטִּיל מוּם, תִּזָּהֲרוּ בִּבְהֵמָה הַקְּדֻשָּׁה לְקָדָשִׁים

צח עוֹף הוּמְלַק לְחַטָּאת, רֹאשׁוֹ לֹא תַבְדִּילוּ בְּקֹדֶשׁ
הַקֳּדָשִׁים ·

צט שְׂאֹר וּדְבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ, וְעֵרוּב הָעֵרֶב בַּקֹּדֶשׁ נֶאֱסָרָה

ק הַחָמֵץ הַמִּנְחָה, הַכֹּהֲנִים לֹא יַחְמִיצוּ, הַנִּקְמֶצֶת לָהֶם
נִשְׁאָרָה ·

קא כַּשֶּׁמֶן הַיּוֹרֵד לַמְּנָחוֹת, בְּמִנְחַת הַחוֹטֵא לֹא יָשִׂים הַשֶּׁמֶן

קב לְבוֹנָה עָלֶיהָ לֹא יִתֵּן, וּכְפֻלַּיִם לֶעָוֹן, לַלְּבוֹנָה וְלַשֶּׁמֶן ·

קג מִשְׁחַת שֶׁמֶן לֹא תוּצַק, בְּמִנְחַת הָאִשָּׁה הַסּוֹטָה,

ציונים

לגבי המזבח שנא' ומעוך וכתות ונתוק וכרות לא תקריבו לה', ומפי השמועה למדו שזו אזהרה לזורק: **צו** שלא להקטיר אמורי בעלי מומין שנאמר ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה', וחיוב ארבעתן לכהנים בזמן הבית שלהם משפט העבודה וכל שכן לזרים:

צז שלא ליתן מום בקדשים שנאמר כל מום לא יהיה בו ומפי השמועה למדו שזו אזהרה שלא יתן בו מום, חיובה לכל בכ"מ וזמן, תמורה פ"ק, ספרי הר"מ בהל' א"מ פ"א: **צח** שלא להבדיל ראש חטאת העוף בפ' ויקרא ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל, חיובה לכל בזמה"ב שכל מי שיבדיל לוקה מנחות פ' כה"מ ועקרה בזבחים פ' ק"ק ופ' שחיטת חולין תו"כ, ספרי, הר"מ ס' עבודה הל' מעשי הקרבנות פ"ז: **צט** שלא להקטיר שאור ודבש שנאמר כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה' מנחות פ' כל המנחות הר"מ ס' עבודה הל' אסורי מזבח פ"ה: **ק** שלא לעשות שיירי המנחות חמץ, בפ' צו לא תאפה חמץ חלקם נתתי אותה מאשי, וחיוב ב' אזהרות אלו לכל הן בזמן הבית שאף ישראל שעבר על אחת מהן לוקה, ובאורה פ' כל המנחות הר"מ ס' עבודה הל' מעשי הקרבנות פי"ב: **קא** שלא יתן שמן במנחת חוטא שנאמר לא ישים עליה שמן: **קב** שלא לתת עליה לבונה שנאמר ולא יתן עליה לבונה ובאורן בזבחים פ' ק"ק מנחות פ' כל המנחות, הר"מ ס' עבודה ה' מעה"ק פי"ב: **קג** שלא ליצוק שמן במנחת סוטה שנא' בפ' נשא והביא האיש

קד לְבוֹנָה לֹא יִתֵּן, בְּמִנְחַת עֲשִׂתָּה בַּסֵּתֶר וְשָׂטָה ·

קה אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב מָאַסְתִּי הִרְחַקְתִּי מִמִּקְדָּשִׁים

קו כְּהָמִיר טוֹב בְּרָע, כֵּן חִלּוּפָם, לֹא תְּמִירוּ בְּמִקְדָּשִׁים :

קז הִשְׁתַּנּוּת לֹא תִּהְיֶה, בְּקָדָשִׁים מִקְּדֻשָּׁה לִקְדֻשָּׁה אַחֶרֶת,

קח אֲטוּמֵי עָרְלָה בַּכֹּהֲנִים, תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים לָהֶם נֶאֱסֶרֶת ·

קט תְּרוּמַת רֵאשִׁית, לַכֹּהֵן הוּרָמָה, וְלֹא יֹאכְלוּהָ הַזָּרִים,

קי הַכֹּהֲנִים הַטְּמֵאִים, תְּרוּמָה טְהוֹרָה וּטְמֵאָה מִלֶּאֱכוֹל מֻזְהָרִים ·

קיא וְתוֹשָׁבוֹ לְעוֹלָם, וּשְׂכִירוֹ לְשָׁנִים, בְּלַחְמוֹ לֹא יֹאכֵלוּ,

ציונים

האיש את אשתו אל הכהן כו׳ לא יצוק עליה שמן : **קד** שלא ליתן עליה לבונה וחיוב ארבע מצות אלו לכהנים המקריבים בזמן הבית שיש ב״ד של ע״א העושין משפט הסוטה ובאור שתיהן מנחות פ׳ כל המנחות, ספרי, מכלתא, הר״מ ס׳ נשים הל׳ סוטה פ״ג : **קה** שלא להקריב אתנן זונה ומחיר כלב שנאמר בפ׳ תצא לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה׳ אלהיך כו׳, חיובה לכל בזמה״ב, ע״ג פ׳ כה״צ תמורה פ׳ כל האסורין ספרי הר״מ ס׳ עבודה ה׳ אסורי מזבח פ״ד : **קו** שלא להמיר בקדשים בפ׳ בחקותי ואם בהמה כו׳ יהי׳ קדש לא יחליפנו כו׳, תמורה והעקר בפ׳ אחרון, הר״מ ס׳ קרבנות הל׳ בית הבחירה פ״א : **קז** שלא לשנות את הקדשים שנאמר אך בכור אשר יקדיש איש לה׳ אם שור אם שה לה׳ הוא וחיוב ב׳ אזהרות לכל הן בכ״מ וזמן שאין משנים מקדושה לקדושה אחרת תמורה פ׳ אחרון הר״מ ס׳ קרבנות הל׳ תמורה פ״ד : **קח** שלא יאכל הערל שהוא האטום תרומה וה״ה לשאר קדשים ודבר זה נלמד מג״ש נאמר בפ׳ אמור תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש, ואמרו ביבמות פרק הערל נאמר תו״ש בתרומה ונא׳ תושב ושכיר בפסח כו׳ ואזהרה זו לכל כהן ערל בכל מקם וזמן שיש תרומה ובאורה יבמות שם, הר״מ ס׳ זרעים ה׳ תרומות פ״ז : **קט** שלא יאכל הזר תרומה בפ׳ אמור וכל זר לא יאכל קדש חיובה לכל בכל מקום וזמן שיש תרומה ובאורה יומא פ׳ יוה״כ ובמציעא פ׳ הזהב ברכות פ׳ כיצד מברכין פסחים פ׳ כ״ש ועקרה בתרומות פ״ו הר״מ פ״ו שם : **קי** כהן טמא אסור לאכול תרומה בין טהורה ובין טמאה שנא׳ איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב כו׳ חיובה לכהנים בא״י שאז יש תרומה דאורייתא שהוא בזמן הבית וישראל יושבין על אדמתן ובאורה מקומות הנזכרים ובהנשרפין ובת״כ הר״מ פ״ז ממקום הנז׳ : **קיא** שלא יאכל אפילו תושב כהן ושכיר תרומה שנא׳ תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש, חיובה לכל שכיר עולם שהוא התושב ולשכיר שנים של

כהן

קיב בִּתּוֹ חֲלָלָה, זוֹנָה וַחֲלָלָה, לְלַחְמוֹ לֹא יְיַחֵלוּ ·

קיג נוֹתַר בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ, כְּזַיִת לֹא יֵאָכֵל, עֵת מִמּוֹעֲדוֹ יְאַחֲרֵהוּ ·

קיד כְּפִגֵּל בְּמַחֲשָׁבָה, לְקָרְבָּן לֹא יֵחָשֵׁב, וּפִגּוּל לֶאֱכוֹל הִנֵּהוּ

קטו וְקָדָשִׁים הוּטְמָאוּ, הַטְּהוֹרִים אוֹתָם לֹא יֹאכֵלוּ, וּבָאֵשׁ יִשָּׂרֵף,

קטז (בהטמאת) בְּטֻמְאַת הַגּוּף, קֹדֶשׁ טָהוֹר וְטָמֵא לֹא יֹאכַל עֲדֵי בַמַּיִם יִצָּרֵף ·

קיז תּוֹעֵבָה לֹא תֹאכְלוּ, כְּנִפְסְלוּ אוֹ בְמוּם הוּטְלוּ הַקָּדָשִׁים,

קיח כָּלִיל תָּקְטָר, לֹא תֵאָכֵל, מִנְחַת כֹּהֵן הָעוֹבֵד בַּקֳּדָשִׁים,

קיט עוֹלָה וּמַכְשִׁירֶיהָ, לְאָכְלָה מֵהֶם כְּזַיִת, לֹא תוּכְלוּ,

ציונים

קיב שלא תאכל כהן בזמן שיש תרומה ובאורה נרשם במצוה ק"ט: **קיב** שלא תאכל חללה תרומה ולא בשאר קדשים שנאמר ובת כהן כי תהיה לאיש זר כו' חיובה לכל חללה בזמן שיש תרומה דאורייתא ובאור המצוה הזאת במקומות הנזכרים הר"מ פ"ו בהל' תרומות: **קיג** שלא לאכול נותר בפ' קדושים והנותר עד יום השלישי באש ישרף כו': **קיד** שלא לאכול פגול בפ' צו המקריב אותו לא יחשב פגול יהיה כו' באור שתי מצות אלו במנחות הקומץ רבה וזוטא, כריתות פסחים פ"ק והעיקר בזבחים פ' שני ופ' איזהו מקומן ובתורת כהנים הר"ם ס' עבודה הל' פסולי המוקדשין עד פ' י"ח: **קטו** שלא לאכול מהקדשים שנטמאו, והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף: **קטז** שלא יאכל אדם שנטמא בקדשים שנאמר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו כו', וחיוב ארבעתן לכל הן בזמן הבית ובאור שתיהן במס' זבחים פ' י"ג ובת"כ הר"מ ס' עבודה ה' פסולי המוקדשין פ' י"ח: **קיז** שלא לאכול פסולי המוקדשין וכן קדשים שנפל בהם מום שנאמר בפ' ראה לא תאכל כל תועבה, חיובא לכל בכל מקום וזמן שאף בזמן הזה אם הקדישו ונפסל ואכלו חייב, בכורות פ' כל פסולי, ספרי הר"מ סדר עבודה במקום הנזכר: **קיח** שלא תאכל מנחת כהן בפ' צו וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל ובאורה במנחות פ' התכלת ובספרי הר"מ ס' עבודה הל' מעשה הקרבנות פי"א: **קיט** שלא לאכול בשר עולה וסלתה ושמנה ויינה של נסכיה ומאימוריה בין לפני זריקה ובין לאחריה בפ' ראה לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות בקרך

כתר תורה

קכ בְּפָנִים לְכַפֵּר הוּבָאוּ, לֹא יֵאָכֵלוּ, וּבָאֵשׁ יֵאָכֵלוּ,

קכא דָּמִים נִזְרְקוּ, הַבָּשָׂר אָז לַאֲכָלָה נִרְצָה, וְלֹא בַּתְּחִילָה,

קכב כְּזָרוּתְךָ כֵּן תּוּזָר, מֵהֲנָאַת קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים וּמִכָּל אֲכִילָה

קכג וְטָמֵא, אַף בִּירוּשָׁלַיִם עֲדֵי יִפָּדֶה לֹא יֹאכַל, הַמַּעֲשֵׂר הַשֵּׁנִי,

קכד אוֹנֵן לֹא יֹאכַל מַעֲשֵׂר הַשֵּׁנִי, כְּנֶאֱמַר לֹא אָכַלְתִּי בְאוֹנִי

קכה (מת) מִמֶּנּוּ לְמֵת לֹא תוֹצִיאוּ, אַף לְתַכְרִיכֵי מֵת מִצְוָה,

קכו תְּבוּאָתוֹ בִּשְׁעָרֵיכֶם לֹא תֹאכֵלוּ, יְרוּשָׁלַיְמָה לְהַעֲלוֹת עֲלֵיכֶם הַמִּצְוָה,

קכז בְּתִירוֹשְׁכֶם, הַתִּירוֹשׁ מִמֶּנּוּ, לֹא תוּכְלוּ לֶאֱכוֹל בִּשְׁעָרֵיכֶם,

קכח וְיִצְהָר זֶה הַמַּעֲשֵׂר, שָׁמָּה תְּבִיאוּ מִכָּל עָרֵיכֶם,

ציונים

קכ שלא לאכול מבשר החטאות הנעשות בפנים בפ' צו וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף מנחות פ' כהמ"נ ועקרה בזבחים פ' איזהו מקומן: קכא שלא לאכול מבשר הקדשים קודם זריקת הדם בפ' ראה לא תוכל לאכול בשעריך כו' וחיוב ארבע אזהרות הללו לכל הן בזמן הבית וביאור מצוה זו סוף מכות הר"מ ס' עבודה הל' מעשה הקר' פי"א: קכב שלא יאכל זר מבשר קדשי קדשים בפ' תצוה וזר לא יאכל כי קדש הם, חיובא למי שאינו כהן בזמה"ב ובאורה סוף מכות ופ' איזהו מקומן הר"מ ס' עבודה הל' מעשה הקרבנות פי"א: קכג שלא לאכול מעשר שני בטומאה אפי' בירושלי' עד שיפדה שנ' ולא בערתי ממנו בטמא: קכד שלא לאכול מ"ש באנינות שנא' לא אכלתי באוני ממנו: קכה שלא להוציא דמי מ"ש בשאר דברים שאין בהם צורך אכילה ושתיה אפי' לתכריכי מ"מ שנאמר ולא נתתי ממנו למת חיוב ג' מצות אלו לכל הן בזמן הבית ובאור שלשתן פסחים פ"ק זבחים פ"ב, מכות פ' הלוקין ועקרן במעשר שני פ"ג: קכו שלא לאכול מ"ש של דגן חוץ לירושלים שנא' לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך: קכז שלא לאכול מ"ש של תירוש חוץ לירושלים שנאמר לא תוכל לאכול כו' ותרושך: קכח שלא לאכול מ"ש של יצהר חוץ לירושלים שנא' לא תוכל כו' ויצהרך חיוב ג' אלו לכל הן בזמן שחייבין במעשרות ובאורן במעשר שני ושלהי מכות הר"מ בפ' שני ממקום.

קכט בְּכוּרוֹת עֶדְרֵיכֶם הַתְּמִימִים , לֹא יֵאָכְלוּ חוּצָה לִירוּשָׁלַיִם ,

קל הַחוּצָה מֵהָעֲזָרָה, לֹא יֵצְאוּ הַכֹּהֲנִים לֶאֱכוֹל קָדְשֵׁי שָׁמַיִם

קלא מוּנָחִים הַבִּכּוּרִים בָּעֲזָרָה , אָז יֵאָכְלוּ , וְלֹא טֶרֶם שָׁמָּה הוּבָאוּ ,

קלב תִּפְסְחוּ בְּצָלִי , וְלֹא נָא , וּבַמַּיִם , הַפְּסָחִים לֹא יוּבָאוּ :

קלג כִּיהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל, בַּפֶּסַח לֹא יֹאכַל אִישׁ לֹא אָמַן בּוֹ ,

קלד וְעָרֵל אַף לְאָנְסוֹ , בְּאָסוֹן אֶחָיו , לֹא יֹאכַל בּוֹ :

קלה גֵּר תּוֹשָׁב בַּפֶּסַח לֹא יֹאכֵל , עָרֵל הִנֵּהוּ ,

קלו רֵעִים לְאָכְלוֹ בְּהִתְחַבְּרוּ , הִשָּׁמֵר מִבַּיִת לְהוֹצִיאֵהוּ :

קלז כְּהוֹתִיר מִשָּׂבְעֶךָ , מֵחֲגִיגַת הַפֶּסַח לֹא תוֹתִירָה ,

ציונים

ממקום הנזכר : **קכט** שלא לאכול בכור תמים חוץ לירושלים שנ' ובכורות בקרך וצאנך באורה במכות פ' בתרא , ספרי ר"מ ס' קרבנות הל' בכורות פ"א : **קל** שלא יאכלו הכהנים חטאת ואשם חוץ לעזרה שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך כו' ובכורות בקרך וצאנך ומפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר ק"ק חוץ לעזרה והוא הדין לקדשים קלים חוץ לירושלים סוף מכות ספרי הר"מ ס' עבודה הלכות מעש' הקרבנות פי"א **קלא** שלא לאכול הכהנים הבכורים קודם הנחתם בעזרה שנאמר לא תוכ' לאכול כו' , ותרומת ידך אלו הבכורים , חיוב ג' אלו לכהנים , וכש"כ לישראלי' ובאורה בהלוקין ובספרי הר"מ ס' זרעים הל' בכורי' פ"ג **קלב** שלא לאכול הפסח נא ומבושל בפ' בא אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים כי אם צלי אש פסחים פ' כיצד צולין הר"מ הל' קרבנות פ"ח : **קלג** שלא להאכיל בשר הפסח לישראל שהמיר דתו שנא' זאת חוקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו : **קלד** שלא לאכול הערל בשר הפסח שנא' וכל ערל לא יאכל בו והוא אותו שמתו אחיו מחמת מילה : **קלה** שלא להאכיל בשר הפסח לגר תושב שנא' וכל ערל לא יאכל : **קלו** שלא להוצי' כזית מבשר הפסח חוץ מן החבורה שנאמ' לא תוציא מן הבי' מן הבשר חוצה . ובאור הד' אלו פסחים פרק האשה ר"מ ס' קרבנות הל' קרבן פסח פ"ט : **קלז** שלא להותיר מבשר הגיגת י"ד ליום ג' בפ' ראה ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבוקר מפי השמועה למדו שזו אזהרה למניח בשר חגיגה י"ד ליום ט"ז בבוקר באורה פסחים פ'

קלח אֵמוּרֵי הַפֶּסַח, לֹא תָלִין, עֲדֵי שַׁחַר אָעִירָה.

קלט שְׁחִיטַת הַפֶּסַח עַל חָמֵץ, דָּמוֹ לֹא יֵרָצֶה, בְּעֶרֶב הַפֶּסַח

קמ רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם הַפֶּסַח בְּקָרְבָּנוֹת, וְלֹא תוֹתִירוּ
מִבְּשַׂר הַפֶּסַח.

קמא בַּשֵּׁנִי כֵּן הִשָּׁמְרוּ לָכֶם, מִלְּהוֹתִיר בְּשָׂרוֹ לְמָחֳרָתוֹ,

קמב שְׁבִירַת עֶצֶם, בְּפֶסַח הָרִאשׁוֹן לֹא תָסוּר מֵאַזְהָרָתוֹ.

קמג עַצְמוֹת הַשֵּׁנִי, לֹא תְשַׁבְּרוּ, בְּלֵיל חֲמִשָּׁה עָשָׂר לַשֵּׁנִי,

קמד רֵיקָם בִּרְגָלִים לֹא תַעֲלוּ לִרְאוֹת פְּנֵי בִּמְעוֹנִי.

קמה יְאַחֲרוּ בִּנְדָרִים וּנְדָבוֹת, יִדְרוֹשׁ הַשֵּׁם מֵעִמָּם וְיִיַסְּרֵם,

קמו כְּהַקְדֵּם לְבִכֵּר, לֹא יְשַׁנּוּ תַפְקִידָם, מְלֵאָה, וְדֶמַע,
וְיַעַשְׂרֵם.

ציונים

א״ד ומס׳ חגיגה, ר״מ ס׳ קרבנות הל׳ ק״פ פ״י: קלח שלא להניח אמורי הפסח עד שיפסלו בלינה בפרשה משפטים ולא ילין חלב חגי עד בוקר: קלט שלא לשחוט הפסח ועדיין חמץ קיים שנאמר לא תשחט על חמץ דם זבחי ובאור שתיהן בפסחים פרק תמיד נשחט הר״מ פרק י׳ מהלכות ק״פ: קמ שלא להותיר מבשר פסח הראשון עד בוקר שנאמר ולא תותירו ממנו עד בוקר: קמא שלא להותיר מבשר פסח שני עד בוקר בפ׳ בהעלותך לא ישאירו ממנו עד בוקר ובאור שתיהן זבחים פ׳ דם חטאת, פ׳ הלוקין מכלתא הר״ם פ״י ממקום הנזכר: קמב שלא לשבור עצם מעצמות של קרבן פסח בפ׳ בא ועצם לא תשברו בו: קמג שלא לשבור עצם מעצמות ק״פ שני בפ׳ בהעלותך ועצם לא ישברו בו, וחיוב שתים עשרה אזהרות הללו לכל הן בזמן הבית ובאור שתיהן בפסחים פ׳ כיצד צולין והר״מ ס׳ קרבנות הל׳ ק״פ פ״י: קמד שלא לעלות לחג בלא קרבן בפ׳ ראה לא יראו פני ריקם. חיובה לזכרים בזמן הבית ובאורה במס׳ חגיגה פ״א הר״מ ס׳ קרבנות הל׳ חגיגה פ״א: קמה שלא לאחר הנדרים והנדבות בפ׳ תצא כי תדור נדר לה׳ אלהיך לא תאחר לשלמו כי דרש ידרשנו ה׳ אלהיך מעמך והיה בך חטא חיובה לכל בכ״מ וזמן ובאורה בחגיגה פ״א הר״מ ס׳ עבודה הל׳ מעשה הקרבנות פי״ד: קמו שלא להקדים הבכורים והתרומות והמעשרות זה לזה אלא יפריש אותם כסדר, בפ׳ משפטים מלאתך ודמעך לא תאחר, חיובה בזמן שהמעשרות נוהגות, באורה בתרומות פ״א ובמכלתא והר״מ ס׳ זרעים הל׳ תרומות פ״ג:

שלא

קמז כְּטֶבֶל טֶרֶם הוּרְמָה הַתְּבוּאָה, הִשָּׁמְרוּ מִלֶּאֱכוֹל הַטֶּבֶל
קמח יַחֵל לֹא יְיַחֵלוּ נֶדֶר וְאִסָּר , אַחֲרֵי יָצָא מִפִּיהֶם הַהֶבֶל.
קמט שְׁאֵרִית לֹא תַשְׁאִירוּ בְּקָדָשִׁים, וּמִבְּשַׂר זֶבַח תּוֹדַתְכֶם
קן שְׁמִירָה בַּקֹּדֶשׁ , לֹא תַשְׁבִּיתוּ , וּמִמִּזְבַּח כַּפָּרַתְכֶם .
קנא תַּמָּה בְּתוּלָה , לְכֹהֵן גָּדוֹל . וְלֹא הַפְּסוּלָה לְאִשָּׁה ,
קנב (יבעול) יְחַלֵּל הָאִשָּׁה בְּלִי קֶדֶשׁ , כִּי בָעַל הָאַלְמָנָה מֵאִשָּׁה .
קנג מִבִּיאַת אֹהֶל יִשָּׁמֵר כֹּהֵן הַגָּדוֹל , לְכָל נַפְשׁוֹת מֵת ,
קנד יִטַּמְּאוּ לִשְׁאֵרֵיהֶם, וְלֹא הַמָּשׁוּחַ, אַף לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו הַמֵּת
קנה מִכֹּהֵן בְּבֵיתִי, לְמֵתִים לֹא יִטַּמָּא, רַק לִקְרוֹבָיו הַנֶּעְדָּרִים

ציונים

קמז שלא לאכול טבל בפ' אמור ולא יחללו את שם קדשי בנ"י את אשר ירימו לה' כו' , חיובה לכל בכ"מ וזמן שתרומות ומעשרות נוהגות , מכות פ' הלוקין , סנהדרין פ' הנשרפין והעקר בתרומות ובדמאי הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסורות פ"י: **קמח** שלא יעבור אדם על מה שחייב על נפשו בנדר בפ' מטות איש כי ידור נדר לה' כו' לא יחל דברו חיובה לכל בכ"מ וזמן, שבועות נדרים פ' ד' נדרים ספרי הר"מ ס' הפלאה ה"נ פ"א : **קמט** שלא להותיר ולהשאיר מבשר זבח התודה ומשאר הקדשים אחר זמן אכלתן בפ' אמור וכי תזבחו זבח תודה לה' כו' לא תותירו ממנו עד בוקר חיובה לכל בזמן הבית כריתות פ"ק הר"מ ס' קרבנות הל' פסולי המוקדשין פי"ח : **קן** שלא לשבות שמירה מבית המקדש בפרשת קרח ושמרתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח כו' חיובה לכהנים והלוים בזמן הבית , תמיד פ"ק , מדות , ספרי הר"מ ס' עבודה הל' בית הבחירה פ"ח : **קנא** שלא יקח כ"ג אלמנה כי אם בתולה תמה בפרשת אמור אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח: **קנב** שלא יבעול כ"ג אלמנה אפי' בלא קדושין מפני שהוא מחללה שנאמר ולא יחלל זרעו בעמיו באור שתיהן ביבמות פ' הבא ע"י קדושין פ' ע"י הר"מ ס' קדושה הל' אסורי ביאה פרק י"ח. **קנג** שלא יכנס כ"ג באוהל עם המת ואפילו לקרוביו שנאמר ועל כל נפשות מת לא יבא : **קנד** שלא יטמא כ"ג ואפי' לקרובים שנאמר לאביו ולאמו לא יטמא וחיוב ארבעתן לכהן גדול לבדו, ובאור שתיהן פ' הלוקין נזיר פכ"ג והעקר באהלות פ' אחרון ת"כ הר"מ ס' שופטים הל' אבל פ"ג : **קנה** שלא יטמא כהן הדיוט לשאר מתים חוץ מקרוביו שנאמר לנפש לא יטמא בעמיו באורה במקומות הנזכרים והר"מ

קנו עֲזוּבָה מֵאִישָׁהּ, מְקַחַת אוֹתָהּ לְאִשָּׁה הַכֹּהֲנִים מֻזְהָרִים

קנז שֶׁזָּנְתָה מִבָּנוֹת, לֹא יִקָּחוּהָ הַכֹּהֲנִים. הִיא הָאִשָּׁה הַזּוֹנָה

קנח הִתְחַלֵּל בַּחֲלָלוֹת, הַכֹּהֲנִים לֹא יִתְחַלְּלוּ, לְקָטֹן וּלְגָדוֹל אַחַת הֵנָּה.

קנט יִכְבְּשׁוּ אֶרֶץ, שִׁבְעַת הָעַמִּים, לֹא יְחַלֵּק שָׁלָל, לְשֵׁבֶט הַלֵּוִי.

קס הָאָרֶץ הַזֹּאת, לֹא יַנְחִילוּ, לִבְנֵי אַהֲרֹן וּלְבֵית הַלֵּוִי.

קסא וְהִשְׁתַּנּוּת לֹא תִהְיֶה, מֵעָרֵי הַלְוִיִּם, מִמִּגְרְשֵׁיהֶם וּשְׂדוֹתֵיהֶם,

קסב הַלְוִיִּם לֹא תַעַזְבֵם, מִלְּשַׂמְּחָם בְּמַתָּנוֹת בְּמוֹעֲדֵיהֶם.

קסג אֲחֻזָּה נֶחְרֶמֶת לְאָדָם וּבְהֵמָה כְּהַחֲרָמוֹ לֹא יִמָּכְרוּ לְעוֹלָם,

קסד תַּחֲרִימוּ וְלַכֹּהֵן תִּהְיֶה לַאֲחֻזָּה, וְלֹא תוּכְלוּ מִיָּדוֹ לְגָאֳלָם

ציונים

והר"מ באותו הפרק: **קנו** שלא ישא כהן הדיוט גרושה דהיינו עזובה: **קנז** שלא יקח כהן אפי' הדיוט, זונה: **קנח** שלא יקח כהן אפי' הדיוט חללה שנאמר אשה זונה וחללה לא יקחו וחיוב ד' אזהרות אלו לכהנים בכ"מ וזמן קדושין ע"י ועקרן יבמות פ' הבא על יבמתו ופ' האשה רבה הר"מ ס' קדושה הל' אסורי פיאה פי"ז: **קנט** שלא יקח כל שבט לוי חלק בבזה בשעת כבוש א"י, בפ' שופטים לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי ה' ונחלתו יאכלון: **קס** שלא יקח כל שבט הלוי חלק בארץ שנא' ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו כו', חיוב שתיהן בבתרא פ' יש נוחלין ספרא ספרי הר"מ בס' זרעים הל' שמיטה ויובל פי"ג: **קסא** שלא לשנות מגרשי הלוים ושדותם בפ' בהר ושדה מגרש עריהם כו' חיובה לכל בזמן שישראל על אדמתן שאז היובל נוהג ערכין פ' בתרא הר"מ פי"ג מהל' שמיטה: **קסב** שלא לעזוב את הלוים בפ' ראה השמר לך פן תעזוב את הלוי כו' חיובה לכל בזמן שישראל על אדמתן חגיגה פ"א הר"מ ס' קרבנות הל' חגיגה פ"ב. **קסג** שלא למכור שדה החרם בפ' בחקותי אך כל חרם אשר יחרים איש לה' כו' וזהו סתם חרמים: **קסד** שלא יגאל שדה החרם שנא' ולא יגאל ומה יעשה בשדה החרם נא' בפ' לכהן תהיה אחוזתו, חיוב ב' מצות אלו לכל הן בזמן שהיובל נוהג ועקרן בערכין פ' המוכר שדהו, הר"מ ס' הפלאה

קסה הַבְּכוֹר קֹדֶשׁ, וְלֹא יִפָּדֶה, בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה,

קסו שֶׁלַּבְּהֵמָה הַמְעֻשֶּׂרֶת, הַגְּאוּלָה נֶאֱסֶרֶת, וְכָמוֹהָ גַם הַתְּמוּרָה.

קסז מֶלַח לֹא יַשְׁבִּיתוּ הַכֹּהֲנִים מֵעַל כָּל קָרְבְּנוֹתֵיהֶם,

קסח יַעַבְדוּ עֲבָדַי בִּבְקָרִים, וְלֹא בִּבְכוֹר שׁוֹרֵיהֶם.

קסט מְגוֹזְזֵי צֹאנֶךָ, יִפָּרְשׁוּ הַקֳּדָשִׁים הַחֲמוּרִים, כִּבְכוֹר הַקַּל

קע וַעֲרִיפַת הָעֶגְלָה, בְּנַחַל אֵיתָן, לַעֲבֹדוּ לְעוֹלָם לֹא תֵּחָל.

קעא אִסּוּרֵי בְהֵמָה וְחַיָּה, בְּאוֹתוֹ תַּכִּירוּ, וְהַטְּמֵאָה תְּנַכְּרוּהָ

קעב תְּמוּתַת הַבְּהֵמָה לֹא תֹאכֵלוּ, וּבְשֵׁם נְבֵלָה תְּכַנּוּהָ.

קעג הַטְּרֵפָה הַנּוֹטָה לָמוּת, לֹא תֹאכֵלוּ, וְלַכֶּלֶב מַכְשֵׁרָה,

צִיּוּנִים

הפלאה הל׳ ערכין וחרמים פ״ו: **קסה** שלא לפדות בכור בהמה טהורה בפ׳ קדושים אך בכור שור או בכור כשב כו׳, חיובה לכל בזמן הבית תמורה פ״א והעקר בבכורות ובספרי הר״מ ס׳ קרבנות הלכות בכורות פ״א: **קסו** שלא לגאול מעשר בהמה בפ׳ בחקותי וכל מעשר בקר וצאן כו׳ חיובה לכל בכ״מ וזמן שאף אסור לעשות בזה״ז מ״מ אם עבר ועשה אם מכר או גאל עובר בלאו הזה ובאורה שם והעקר בספרי הר״מ פ״ו שם: **קסז** שלא להשבית מלח מעל הקרבנות בפ׳ ויקרא ולא תשבית מלח ברית כו׳ וחיובה לכהנים בזמן הבית ועקרה במנחות פ׳ כל המנחות ובספרא הר״מ ס׳ עבודה הל׳ מזבח פ״ה: **קסח** שלא לעבוד בבכור והוא הדין לשאר הקדשים בפ׳ ראה לא תעבוד בבכור שורך: **קסט** שלא לגוז הבכור והוא הדין לשאר קדשים, ולא תגוז בכור צאנך, וחיוב ב׳ מצות אלו לכל הם בכ״מ ובכ״ז ובאור שתי מצות אלו בפ׳ הלוקין ועקרן במס׳ חולין פ׳ ראשית הגז ובמס׳ בכורות הר״מ ס׳ עבודה הל׳ מעילה פ״א: **קע** שלא לעבוד בנחל איתן ולא לזרעו לעולם בפרשת שופטים והורידו זקני העיר את העגלה אל נחל איתן אשר לא יעבד בו ולא יזרע כו׳, חיובה לכל ובכל זמן שיודעים ששם עשו עגלה ערופה ובאורה בהלוקין והעקר בסוטה פ׳ ע״ע הר״מ ס׳ נזיקין הל׳ רוצח פ״י: **קעא** שלא לאכול בהמה וחיה טמאה בפ׳ שמיני אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה ומפריסי הפרסה כו׳ ובאורה בפ׳ אלו טריפות ובספרי ובתו״כ הר״מ ס׳ קדושה הל׳ מאכלות אסורות פ״ב: **קעב** שלא לאכול מבהמה שמתה שהיא הנקראת נבלה בפ׳ ראה לא תאכלו כל נבלה כו׳ ובאורה מכות פ׳ הלוקין, זבחים פ׳ חטאת העוף, והעקר בחולין ובת״כ הר״מ שם פ״ד: **קעג** שלא לאכול טרפה בפ׳ משפטים ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב

כתר תורה

קעד אֶרֶץ שׁוֹרֶצֶת שְׁרָצִים, שֶׁקֶץ הֵמָּה, וַאֲכִילָתָם נֶאֱסָרָה ·

קעה רֶמֶשׂ לֹא תֹאכֵלוּ , הַנּוֹלָדִים מֵאַשְׁפַּתּוֹת וּגְלָלִים מְכוֹעָרִים ,

קעו צִפֳּרִים תְּשַׁקְּצוּ מִן הָעוֹף , וְלֹא תֹאכְלוּ רַק הַטְּהוֹרִים ·

קעז אַגְמֵי מַיִם , דָּגִים טְמֵאִים יִפְרוּ לֹא תֹאכֵלוּ, בְּסִמָּנֵיהֶם מְצוּיָּרִים ,

קעח תּוֹלַעַת הַפֵּרוֹת , לֹא תֹאכֵלוּ , וְהוֹלְכֵי גָחוֹן בַּתּוֹרָה מְבֹאָרִים ·

קעט הַמַּיִם יִשְׁרְצוּ קְטַנּוֹת וּגְדוֹלוֹת בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים מְסֻמָּנִים בִּלְבוּשֵׁיהֶם ,

קפ יִשְׁרְצוּ הָעוֹפוֹת הַטְּמֵאִים , רְאֵה הִזְהַרְתִּיךָ בְּסֵדֶר רְאֵה מֵאֲכִילוֹתֵיהֶם ·

קפא מֵחֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז תִּשָּׁמֵרוּ , וְיֵעָשֶׂה רַק וְלִמְלַאֲכוֹתֵיכֶם ,

ציונים

תשליכון אותו באורה במס' חולין פ' אלו טרפות הר"מ ס' קדושה הלכות מאכלות אסורות באותו הפרק : קעד שלא לאכול שרץ הארץ בפ' שמיני וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל והוא שפרה ורבה מזכר ונקבה : קעה שלא לאכול רמש הארץ שנאמר ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ ואלו המינים נבראים מאשפות ומגופי, הנבלות כגון רמה ותולעה וכיוצא בהם שאינם נבראים מזכר ונקבה : קעו שלא לאכול עוף טמא שנא' ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם : קעז שלא לאכל דג טמא שנא' ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים שקץ הוא לכם : קעח שלא לאכול תולעת הפירות שנאמר כל הולך על גחון כו' : קעט שלא לאכול שרץ המים שנאמר וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם : קפ שלא לאכול שרץ העוף שנא' בפ' ראה וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו , ובאור שבע מצות אלו במס' חולין פ' אלו טריפות , ובספרי , ובספרא הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסורות פ"ב : קפא שלא לאכול חלב בפ' צו דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו וחלב נבילה וטריפה יעשה לכל מלאכה ואכול לא תאכלוהו באורה בבריתות

קפב וְדַמֵי בְּהֵמָה, חַיָּה, וְעוֹף, לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם
קפג אֵבֶר מִנֶּפֶשׁ חַיָּה לֹא תֹאכֵלוּ, הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר,
קפד תַּבְשִׁיל בָּשָׂר לְבַדּוֹ הַכָּשֵׁר, וְעִמּוֹ יַחַד, הֶחָלָב נֶאֱסָר.
קפה כְּחָלָב הַנֶּאֱסָר לְתַבְשִׁיל, כֵּן לֹא תְּבַשֵּׁל, בַּאֲכִילַת בָּשָׂר בְּחָלָב,
קפו לְגִיד הַנָּשֶׁה, לֹא תְנַשֶּׁה מֵאִסּוּר הַגִּיד בְּיֶרֶךְ מִשְׁלָב.
קפז אָכֹל כְּזוֹלֵל, שָׁתֹה כְּסוֹבֵא, נָא, לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם,
קפח שׁוֹר הַנִּסְקָל, לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ, כְּשָׁפְכוֹ דַּם הָאָדָם.
קפט רָאֹה לֹא תִּרְאוּ, חָמֵץ כָּל שִׁבְעָה, בְּכָל גְּבוּלְכֶם,
קצ בִּמְצִיאוּת לֹא יִמָּצֵא הַשְּׂאֹר, שִׁבְעַת יָמִים בִּגְבוּלְכֶם.

ציונים

בכריתות פ"ק ועקרה בפ' ספק אכל חלב הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסורות פ"ז. **קפב** שלא לאכול דם שנאמר וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם כו' ובאורה בכריתות פ' דם שחיטה ובתו"כ הר"מ פ"ו ממקום הנזכר: **קפג** שלא לאכול אבר מן החי בפ' ראה רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש באורה בחולין ועקרה בגיד הנשה ובספרי הר"ם פ"ה ממקום הנזכר: **קפד** שלא לבשל בשר בחלב בפ' משפטים לא תבשל גדי בחלב אמו: **קפה** שלא לאכול בשר בחלב בפ' תשא לא תבשל גדי בחלב אמו ומפי השמועה למדו שאחד לאסור אכילה ואחד לאסור בשול, סוף תמורה ובפ' האיש מקדש ועקרה בחולין בפ' כל הבשר הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסורות פ"ט: **קפו** שלא לאכול גיד הנשה בפ' וישלח על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה, חיוב שש עשרה אזהרות הללו לכל הן בב"מ ובכל זמן ובאורה בחולין פ' גיד הנשה ובת"כ הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסורות פ"ח: **קפז** שלא לאכול ולשתות דרך זולל וסובא בפ' תצא בננו זה סורר ומורה איננו שומע בקולנו זולל וסובא, חיובה לכל והנקבה אינה נדונית בדין הזה ודינו בסקילה בזמן שהיו הסנהד' בא"י ועקרה פ' בן סורר ומורה הר"מ ס' שופטים ה' ממרים פ"ז: **קפח** שלא לאכול בשר שור הנסקל בפ' משפטים וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו וגם אסור בהנאה חיובה לכל במקום ובזמן שהיו ב"ד הדנין דין שור הנסקל. ע"ג פ' אין מעמידין ב"ק שור שנגח ד' וה' קדו' פ' האיש מקדש ועקרה בפסחים פ' כ"ש, מכלתא הר"מ ס' קדושה הלכות מאכלות אסורות סוף פ"ד: **קפט** שלא יראה חמץ בפסח כל שבעה שנא' בפ' בא ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך: **קצ** שלא ימצא שאור כל שבעה, שבעת ימים שאור

לא

קצא מֵחֲצִי הַיּוֹם, בְּעֶרֶב הַפֶּסַח, מֵעֵת שְׁחִיטָתוֹ, לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ,

קצב וְחָמֵץ וּשְׂאֹר לֹא תֹאכְלוּ כְּזַיִת, זֶה שְׂעוֹר הֶחָמֵץ.

קצג יִתְעָרֵב הֶחָמֵץ, אֶת הַמַּאֲכָל לְעָרֵב, לֹא תֹאכְלוּ הַמַּחֲמֶצֶת,

קצד נָזוֹר יִנָּזְרוּ הַנְּזִירִים מִיַּיִן, וְיִזָּהֲרוּ מֵאֲשֶׁר מִמֶּנּוּ נֶחְמֶצֶת.

קצה חַרְצַנִּים לֹא יֹאכְלוּ, הֲלֹא הֵמָּה חַרְצַנֵּי הַגֶּפֶן,

קצו בְּזַגִּים לֹא יִתְגָּאֲלוּ, וּבְכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא מֵהַגֶּפֶן.

קצז יְבֵשִׁים לֹא יֹאכֵלוּ, וְלֹא יִטְעֲמוּ מִפְּרִי הַכֶּרֶם,

קצח וְלַחִים לֹא יִלְחֲמוּ, בְּסֹרֶם וְגוּמָלָם, וַאֲשֶׁר יָנִיצוּ בַּכֶּרֶם.

לְיוֹם שִׁשִּׁי

קצט מְלֵאָתְךָ לֹא תֹאכַל, מִתְּבוּאָה וָיֶרֶק, כְּנִזְרְעוּ כִּלְאָיִם,

צִיּוּנִים

לא ימצא בבתיכם ובאור שתיהן בפסחים ר"מ ס' זמנים הל' חמץ ומצה פ"ד: **קצא** שלא לאכול חמץ ביום ארבעה עשר בניסן מחצות ולמעלה בפרשה ראה לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות באורה שם במקום הנזכר, הר"מ פרק ראשון שם במקום הנזכר: **קצב** שלא לאכול חמץ בפסח בפרשת בא ולא יאכל חמץ: **קצג** שלא לאכול תערובות חמץ שנא' כל מחמצת לא תאכלו, וחיוב חמש אזהרות הללו לכל הן בכ"מ ובכל וזמן, ובאור שתיהן פ"ק דכריתות ועקרן בפסחים פ' אלו עוברין ופרק כ"ש הר"מ ס' זמנין הל' חמץ ומצה פ"א: **קצד** שלא ישתה הנזיר יין ולא דבר שנתערב בו יין בפ' נשא איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' מיין ושכר יזיר חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה: **קצה** שלא יאכל חרצנים שנאמר מחרצנים לא יאכל, **קצו** שלא יאכל זגים שנאמ' ועד זג לא יאכל. **קצז** שלא יאכל ענבים יבשים שנא' ויבשים לא יאכל: **קצח** שלא יאכל ענבים לחים שנא' וענבים לחים ויבשים לא יאכל וחיוב חמש אזהרות אלו לכל הנודע בנזירות בכ"מ וזמן ובאור ה' האלו בהלוקין ועקרן בנזיר פ' ג' מינין הר"מ ס' הפלאה ה' נזירות פ"ה:

קצט שלא לאכול כלאי הכרם שנא' בפ' תצא פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם, חיובה לכל היא בכל זמן בא"י ובחוץ לארץ

ר הֶחָדָשׁ לֹא יֵאָבֵל, עֲדֵי הָעֹמֶר וְעוֹלָתוֹ מוּבָאִים.

רא שָׁקְלוּי בְּשִׁבֳּלִים, לֹא תֹאכֵלוּ, עֲדֵי עֹמֶר וּמִנְחָתוֹ יוּבָאוּ,

רב בְּכַרְמֶל לֹא תִלְחָמוּ, עַד עֶצֶם הַיּוֹם חֻקֵּי מַלְאוּ.

רג יוֹם כִּפּוּרִים הִיא, וּבוֹ לֹא תֹאכֵלוּ, וְכַשֶּׁלֶג אַלְבִּין הַשָּׁנִים,

רד עָרְלַת פִּרְיְכֶם לֶאֱכוֹל נֶאֶסְרָה לָכֶם, עַד תֹּם שָׁלשׁ שָׁנִים.

רה יֵין נֶסֶךְ לֹא תִשְׁתּוּ, מֵחֵלֶב זְבָחֵימוֹ, וְיֵין נְסִיכָם,

רו עוֹלְלוֹת בְּכֶרֶם לֹא תְעוֹלֵל, וְלַעֲנִיִּים בְּגֶפֶן תַּזְנִיחָם.

רז לְכֶרֶם לֹא תָבוֹא, לְלַקֵּט הַגַּרְגְּרִים מִגֶּפֶן נִפְרָט,

רח כִּלְאַיִם מִזְּרוֹעַ, תִּכְלָאוּ, תְּבוּאָה וְיֶרֶק בְּכֶרֶם הַפֹּרָט.

ציונים

לארץ מדרבנן: קדושין פ"ק ופ' האיש מקדש פסחים פ' כ"ש והעקר בכלאים ובספרי הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסורות פ"י: ר שלא לאכול חדש מחמשת מיני תבואה קודם שנקרב העומר בט"ז בניסן בפ' אמור ולחם קלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה כו': רא שלא לאכול קלי מתבואה חדשה עד יום הנ"ל שנא' וקלי כו' לא תאכלו: רב שלא לאכול כרמל מתבואה חדשה שנ' וכרמל לא תאכלו כו' ומפי השמועה למדו שלשתן לאוין חלוקין וחיוב ג' אלו לכל הן בב"מ וזמן ובאורן ברה"ש פ' יו"ט, סוכה פ' לולב, מנחות פ' ר' ישמעאל ועקרן בכריתות פ"ק הר"מ ס' קדושה שם פ"י: רג שלא לאכול ביוה"כ שנאמר כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמה, חיובה לכל בכ"מ וזמן יומא פ' יוה"כ הר"מ ס' זמנים הל' שביתת עשור פ"י: רד שלא לאכול ערלה עד שלש שנים בפ' קדושים וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו כו' שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל אזהרה זו לכל היא בכ"מ וזמן קדושין פ"ק ב"ב פ' לא יחפור פסחים פ' כ"ש ועקרה בערלה הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסו' פ"י: רה שלא לשתות יין נסך שנתנסך לעבודת כוכבים בפ' האזינו אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם, חיובה לכל בב"מ וזמן ובאורה במס' ע"ג פ' אין מעמידין ובספרי הר"מ ס' קדושה הל' מאכלות אסורות פי"א: רו שלא לבצור עוללות הכרם בפ' קדושים וכרמך לא תעולל, ואין הפרט והעוללות נוהגים אלא בכרם בלבד: רז שלא ללקט פרט הכרם שנא' ופרט כרמך לא תלקט, וחיוב שתי אזהרות הללו לכל הוא בא"י ובחוץ לארץ נוהגת מדרבנן בכל זמן ובאור שתיהן בחלוקין ועקרה במס' פיאה הר"מ ס' זרעים הל' מתנות עניים פ"ד: רח שלא לזרוע תבואה

רט נִזְרָעִים לַאֲכִילַת אָדָם, בְּשָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם,

רי בִּבְהֵמָה לִמְשׁוֹךְ וְלַעֲבוֹד, בִּשְׁנֵי מִינֵיהֶם הֱיוּ נִכְלָאִים.

ריא רָבוֹעַ לְלֹא מִינָהּ, לֹא תַרְבִּיעוּ, בָּעוֹף, בַּחַיָּה, וּבַבְּהֵמָה

ריב כְּלוֹת קְצִיר אַרְצְכֶם, לֹא תְכַלּוּ, הַפֵּאָה בְּקָמָה.

ריג יְלַקְּטוּ הָעֲנִיִּים, וְלֹא הַבְּעָלִים בְּקָצְרָם, אֶת הַשִּׁבֳּלִים הַנּוֹפְלוֹת.

ריד הַשְּׁכוּחָה בֵּין הָעֳמָרִים, זָכוּ הָאֶבְיוֹנִים, וְלֹא הַבַּיְתָה לְהַעֲלוֹת.

רטו וּבַשְּׁבִיעִית, הָאָרֶץ תִּשְׁבּוֹת בְּשַׁבָּתוֹן, שָׂדְךָ לֹא תִזָּרַע,

רטז הַסָּפִיחַ בַּשְּׁבִיעִית לֹא תִקְצוֹר, וְאַף כִּי לֹא נִזְרַע,

ריז אִילָנוֹת, וְכָל עֵץ פְּרִי לֹא תַעֲבוֹדוּ, בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית,

ריח תַּאַסְפוּ פֵּרוֹת, לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים, וְלֹא תִבְצְרוּ עִנְּבֵי שְׁבִיעִית.

ציונים

או ירק בכרם בפ' תשא לא תזרע כרמך כלא'ם, חיוב אזהרה זו לכל הוא בא"י בכ"ז, ובח"ל נוהג מדרבנן ובאורה במס' כלאים ובספרי הר"מ ס' זרעים הל' כלאים פ"ה: רט שלא לזרוע שני מיני זרעים בפרשת קדשים שדך לא תזרע כלאים, ואין אסור רק הזרעים הראוים למאכל אדם חיובה בא"י לכל ובכל זמן, באורה במס' כלאים ובספרי הר"מ ס' זרעים הלכות כלאים פ"א: רי שלא לעשות מלאכה עם שני מיני בהמה כאחת בפ' תצא לא תחרש בשור ובחמור יחדו: ריא שלא להרביע בהמה מין בשאינו מינו בפ' קדושים בהמתך לא תרביע כלאים, וחיוב שתי אזהרות הללו לכל הן בכ"מ וזמן ובאורן בכלאים פ' ח' הר"מ ס' זרעים הל' כלאים פ"ט. ריב שלא לקצור כל השדה שנאמר ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך לקצור: ריג שלא ללקט השבלים הנופלות בשעת קצירה שנאמר ולקט קצירך לא תלקט: ריד שלא ליקח השכחה בפ' תצא כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה כו', חיוב ג' מצות אלו לכל הן בא"י מה"ת ובח"ל רק דרבנן ובאורן במס' פיאה, הר"מ ס' זרעים הל' מתנות עניים מפ"א ואילך: רטו שלא לעבוד אדמה בשביעית בפ' בהר ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע: רטז שלא לקצור ספיחי שביעית כדרך שקוצרים בשאר השנים שנאמר את ספיח קצירך לא תקצור ומה שהצמיחה הארץ מעצמה מהזרע שנפל נקרא ספיח: ריז שלא לעבוד אילן בשביעית שנא' וכרמך לא תזמור ואחד הכרם ואחד שאר האילנות כמוהו: ריח שלא לאסוף פירות

ריט יוֹבֵל הִיא, וְלֹא תַעַבְדוּ אֲדָמָה וְאִלָן בִּשְׁנַת הַחֲמִשִּׁים ,

רכ וְקָצוֹר הַסְּפִיחַ בַּיּוֹבֵל תִּמְנָעוּ , וּבַשָּׂדֶה יִהְיוּ נְטוּשִׁים :

רכא מֵאֲסִיפַת הַפֵּרוֹת, תַּאַסְפוּ יְדֵיכֶם בַּיּוֹבֵל , וְהַגְּפָנִים לֹא יִבָּצְרוּ ,

רכב הַצְמֵת שָׂדוֹת לֹא תַצְמִיתוּ , וּבַיּוֹבֵל תָּשׁוּבְנָה אַחֲרֵי נִמְכָּרוּ ·

ליום השבת

רכג שַׁבְּתוּ בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ , לֹא תַעֲשׂוּ בוֹ כָּל מְלָאכָה ,

רכד בָּעֵר אֵשׁ לֹא תְבַעֲרוּ בוֹ , וְאַף לַעֲנוֹשׁ כַּהֲלָכָה ·

רכה תְּחוּם לָכֶם נִגְבָּל, לֹא תַעַבְרוּהוּ בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ ,

רכו וּבְפֶּסַח לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה, בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ

ציונים

פירות האילן בשביעית כדרך שאוספין בכל שנה שנ' ואת ענבי נזירך לא תבצור וה"ה לשאר אילנות וחיוב ד' מצות אלו לכל הן בא"י בזמן שיושבין עליה ישראל ובזמן הזה נוהגים שם מדרבנן : **ריט** שלא לעבוד בשנה היובל בין אדמה בין אילן שנא' יובל היא שנת החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו : **רכ** שלא ל קצור ספיחי יובל כשאר השנים שנאמר לא תקצרו את ספיחיה : **רכא** שלא לאסוף פירות יובל כאסיפת שאר השנים שנא' ולא תבצרו את נזיריה , ובאור שבע מצות אלו במס' שביעית הר"מ ה"ש ויובל : **רכב** שלא למכור שדה בא"י לצמיתות וחיוב ד' האזהרות בא"י בזמן שיושבין על אדמתן ובאורה במס' ערכין פ' המוכר שדהו הר"מ ס' זרעים הל' שמיטה ויובל פ"א :

רכג שלא לעשות מלאכה ביום השבת בפ' יתרו ויום השביעי לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך , עקרה במס' שבת סנהדרין פ' ד' מיתות ופ"ק דכריתות הר"מ ס' זמנים הל' שבת פ"א : **רכד** שלא לענוש בשבת בפ' ויקהל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת והוא הדין לשאר עונשין באורה בסנהדרין פ' אחד דיני ממונות ויבמות פ"ק ובמכלתא הר"מ פכ"ד ממקום הנזכר : **רכה** שלא לצאת חוץ לתחום ביום השבת בפ' בשלח שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי , מקום זה הוא תחום העיר ולא נתנה תורה שעור לתחום זה אבל חכמים העתיקו שתחום זה הוא חוץ לי"ב מיל כנגד מחנה ישראל באורה בעירובין ובירו' ובמכלתא ר"מ ס' זמנים הלכות שבת פכ"ז : **רכו** שלא לעשות מלאכה ביום הראשון של פסח בפ' אמור ביום הראשון

מקרא

רכז יִשְׁבְּתוּ וְלֹא תֵעָשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לְחַג הַפֶּסַ

רכח קִרְאוּ עֲצָרָה מִמְּלָאכָה, בִּכְלוֹת שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹ
מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח.

רכט דִּין בּוֹ אָדִין, בַּיּוֹם הַזֶּה, עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּרֹא
הַשָּׁנָה,

רל (שמכפרת) שֶׁאֲכַפֵּר בְּעֶצֶם צוֹם הֶעָשׂוֹר, לֹא תַעֲשׂ
בוֹ מְלָאכָה אַחַת בַּשָּׁנָה.

רלא הַסֻּכָּה כְּשִׁבְתְּכֶם בָּהּ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ, תֵּאָסְר
מִמְּלָאכָה,

רלב (ושמיניתך) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת מִקְרָא קֹדֶשׁ לֹ
תַעֲשׂוּ מְלָאכָה.

רלג כְּתוֹרַת אִישׁ, תְּהִי כִּתְרוֹ לְשִׁפּוּט, וְלֹא תִתֵּן לְחָכָ
וְלֹא בְתוֹרָתִי,

ציונים

מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו : **רכז** לשבו
ממלאכה ולא לעשות מלאכה ביום השביעי של פסח שנא' ביום השביע
מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו : **רכח** שלא לעשות מלאכ
ביום שבועות שנא' וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם כ
מלאכת עבודה לא תעשו : **רכט** שלא לעשות מלאכה ביום ראש השנ
שהוא יום דין, שנא' בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבת
זכרון תרועה מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו עקר באור ה
מצות אלו במס' יו"ט ובמכלתא הר"מ פירשן בס' זמנים הל' שבית
יו"ט פ"א : **רל** שלא לעשות מלאכה ביה"כ, שנא' וכל מלאכה ל
תעשו בעצם היום הזה כי יו"כ הוא לכפר עליכם לפני ה' אלהיכם, באור
פ"ק דכריתות שבת פ' אלו קשרים ונדרים פ' בתרא ועקרה ביומא פ"א
הר"מ ס' זמנים הל' שביתת עשור פ"א : **רלא** שלא לעשות מלאכ
ביום א' של סוכות שנא' ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבודה ל
תעשו : **רלב** שלא לעשות מלאכה ביום שמיני עצרת שנא' ביום השמי
מקרא קדש יהיה לכם והקרבתם כו' חיוב שש אזהרות אלו לכל הן בכ"
וזמן ובאורן במסכת ביצה והר"מ ספר זמנים הל' שביתת יו"ט פ"א
רלג שלא למנות דיין אדם שאינו חכם בד"ת אפי' חכם בחכמות אחרו
בפ' דברים לא תכירו פנים במשפט, חיובה לכל בכ"מ וזמן, ע"ג פ' ר"
ובהוריות

רלד (ברכת) בָּרֵךְ אֱלֹהִים, שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ, לֹא תְקַלֵּל,
וְלֹא תִלָּקֶה כִּפְלַיִם כְּדָתִי ·
רלה דַּיָּנִים לֹא תַמְרֶה פִּיהֶם, וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרוּךָ,
רלו אֻמָּתְךָ לְקַלֵּל לֹא תֵקַל, לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ הֶאֱמִירוּךָ ·
רלז תְּנַשֵּׂא לְמֶלֶךְ וְנָשִׂיא, וְלֹא תָאֹר שָׂרִים, מִכְּבוֹדָם לְחַלְּלָם
רלח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ, מְכַבֵּד לֹא תֵקַל, וּבָאֶבֶן יִרְגֹּם הַמְקַלְּלָם·
רלט בָּרֵךְ יִכְרְעוּ הַבָּנִים לְהוֹרֵיהֶם, וּמְרִימֵי יָד חֶנֶק מִשְׁפָּטָם
רמ יָשָׁר לֹא תְעַוְּתוּ, וְלֹא תַעַוְלוּ לְצַדִּיק וְלָרָשָׁע מִשְׁפָּטָם ·
רמא כַּבֵּד לֹא תְכַבְּדוּ, פְּנֵי גָדוֹל וְעָשִׁיר, הַבָּאִים לְדִין,

ציונים

ובהוריות פ' בתרא ובירוש' בכורות ספרי סנהדרין פ"א ופ' אד"מ הר"מ ס' שופטים ה' סנהדרין פ"ג : **רלד** שלא לקלל דיין בפ' משפטים אלהים לא תקלל ולוקה שתים א' שהוא ישראל ב' שהוא דיין , חיובה לכל בכ"מ ובכ"ז , ספרי מכלתא ,תו"כ ועקרה בשבועות וסנהדרין הר"מ ס' שופטים ה' סנהד' פ' ט"ז : **רלה** שלא להמרות פי ב"ד בפ' שופטים ע"פ התורה אשר יורוך כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן , ולענין זקן ממרה אינה נוהגת אלא בבית , עקר באורה סנהדרין פ' הנחנקין ובסוף המסכת ספרי הר"מ ס' שופטים ה' ממרים פ"א : **רלו** שלא לקלל שום איש בפ' קדושים לא תקלל חרש חיובה לכל בכ"מ וזמן , ספרי שבועות פ' שבועות העדות הר"מ ס' שופטים ה' סנהד' פ' ט"ז : **רלז** שלא לקלל נשיא בפ' משפטים ונשיא בעמך לא תאור ובא הפירוש שהנשיא זהו המלך ונכללו בזה השרים חיובה לכל בכ"מ וזמן , סנהדרין שבועות הר"מ פירשה במקום הנזכר : **רלח** שלא לקלל אב ואם בפ' משפטים ומקלל אביו ואמו מות יומת חיובה לכל בכ"מ וזמן , סנהד' פ' ד' מיתות ובסופה שבועות פ' שבועות העדות מכילתא הר"מ ס' שופטים ה' ממרים פ' ה' : **רלט** שלא להכות אב ואם שנאמר ומכה אביו ואמו מות יומת , והכוונה בתיבת ברך לומר שתתנהג עם אביך בבריכה והכנעה מלשון אברך וכל הברכים וחיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה בב"ק פ' החובל קדו' פ"ק , שבועות פ' שבה"ע ועקרה בסנהדרין פ' ד' מיתות ופ' הנחנקין ובסוף המסכת ובמכלתא הר"מ ס' שופטים ה' ממרים פ"ה : **רמ** שלא לעשות עול במשפט בפרשת קדושים לא תעשו עול במשפט זהו המעוות את הדין ומזכה את החייב ומחייב את הזכאי וכן המענה את הדין כדי לצער אחד מבעלי הדין הרי זה בכלל עול : **רמא** שלא לכבד גדול בדין שנא' ולא תהדר פני גדול :

שלא

כתר תורה

רמב (ורחם) וְרַחֲמִים הִתְאַפָּקוּ, לְדָל בְּלִי רַחֵם, יוֹם יַעֲמוֹד בַּדִּין ·

רמג אֶבְיוֹן בְּמִצְוֹת, לֹא תַטּוּ מִשְׁפָּטוֹ, בְּעַד חֶסְרוֹן אֱמָנָה ·

רמד תַּטּוּ אֹזֶן קַשֶּׁבֶת, וְלֹא תַטּוּ מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה·

רמה אִישׁ בַּעַל דִּין קָשֶׁה, הַשּׁוֹפְטִים מִמֶּנּוּ לֹא יָגוּרוּ,

רמו מַזִּיק בְּחַבּוּרָה וְרֶצַח, עָלָיו לֹא תָחוּסוּ, וְדַם נָקִי תָּסִירוּ·

רמז (כלקיחתך) כַּפֶּיךָ יִנָּקוּ מִמַּקַּח שֹׁחַד, אַף לְזַכּוֹת אֶת הַנָּקִי

רמח לְרַבִּים אֶחָד לֹא יַטֶּה בְּדִינֵי נֶפֶשׁ, אֶת הַיּוֹצֵא נָקִי ·

רמט מְזַכֶּה לְנֶפֶשׁ, מֵאָז נִהְיֶה, אַחַר הַדְּבָרִים, לֹא יְלַמֵּד חוֹבָה,

ציונים

רמב שלא לרחם על עני בדין בפ' משפטים ודל לא תהדר בריבו וכתיב לא תשא פני דל: **רמג** שלא להטות משפט אדם חוטא שהוא אביון במצות בפ' משפטים לא תטה משפט אבינך בריבו וחיוב ארבעתן לכל מי שדן בכ"מ וזמן, באורן בכתובות פ' בתרא, שבועות פ"ק ועקרן בסנהדרין ובספרי הר"מ ס' סופטים ה' סנהדרין פ"כ: **רמד** שלא להטות משפט גר יתום ואלמנה בפ' תצא לא תטה משפט גר יתום כו' ואזהרה זו לכל מי שדן בכ"מ וזמן ועקרה במציעא פ' הזהב, ובספרי הר"מ שם פרק הנזכר: **רמה** שלא יירא הדיין בדין מאדם רע בפ' דברים ולא תגורו מפני איש חיובה כנ"ל בכ"מ וזמן ובאורה בשבועות ועקרה בסנהדרין ובספרי הר"מ ס' שופטים הלכות סנהד' פ' כ"ב: **רמו** שלא לחוס על המזיק שהרג חברו או שחבל בו, בפ' שופטים לא תחוס עינך עליו ובערת דם הנקי מישראל וטוב לך אזהרה זו בזמן שהיו דנין בא"י דיני נפשות וקנסות ובאורה בספרי הר"ם שם פ' ל': **רמז** שלא ליקח שוחד בפרשת משפטים ושוחד לא תקח, ונכפלה בפרשת שופטים לא תקח שוחד, אזהרה זו לכל מי שדן את הדין, סוף כתובות ומס' בכורות פ"ק ריש שבועות ועקרה בסנהדרין ובספרי הר"מ ס' שופטים הלכות סנהדרין פל"ג: **רמח** שלא להטות אחרי רבים בדיני נפשות אלא עד שיהיו המחייבים יתר על המזכים שנים בפ' משפטים לא תהיה אחרי רבים לרעות אזהרה זו לדיינים שהיו דנים דיני נפשות ובאורה סנהדרין פ"א ופ"ד הר"מ ס' שופטים הל' סנהדרין פ' שמיני: **רמט** שלא ילמד חובה מי שלמד זכות תחילה בדיני נפשות שנאמר לא תענה על ריב לנטות אזהרה זו לדיינים שהיו דנין דיני נפשות סנהדרין פ' אד"מ ומכלתא הר"מ ס' שופטים הלכות

רנ (עומד) עַד עֲמוֹד הָרוֹצֵחַ לַדִּין, לֹא תּוּשַׁת עָלָיו כָּל חוֹבָה

רנא נִשְׁמַע מִשּׁוּפֵט, לֹא יִהְיֶה הַבַּעַל דִּין, כִּי אֵין מִשְׁנֵהוּ,

רנב יֻלְקֶה הָרָשָׁע, דֵּי רִשְׁעָתוֹ, וְלֹא יוֹסִיפוּ הַשּׁוֹטְרִים לְהַכֵּהוּ

רנג אָנוּס וַאֲנוּסָה, לֹא תֶּעֱנִישׁוּ, וְלֹא תַעֲשׂוּ דָבָר אַתֶּם
הַשּׁוֹפְטִים,

רנד רוֹדֵף לְנֶפֶשׁ, וּמְאֹרָשָׂה לְאַנֵּס, לֹא תָחוּסוּ מֵעֲשׂוֹת
בְּנַפְשָׁם שְׁפָטִים.

רנה כַּחַשׁ לֹא תְכַחֲשׁוּ, בְּכֶסֶף נִכְסָף, וַאֲבֵדָה מְצָאתֶם,
בְּמִלְוֶה וּפִקָּדוֹן,

רנו וּכְפִירַת הַכֶּסֶף אַל תִּכְסוֹף, אֶל שֶׁקֶר לְהִשָּׁבֵעַ
וְלֶאֱרוֹב לְפִקָּדוֹן.

רנז נֶעֱשַׁק הַמַּאֲמִין, מֵאִישׁ אֱמוּנִים, כִּי כָבַשׁ כֶּסֶף
אַל יַעַשְׁקֵהוּ,

ציונים :

הל' סנהדרין פ"י : רנ שלא להרוג המחויב קודם שיעמוד בדין בפ' מסעי ולא ימות הרוצח עד עמדו כו' אזהרה זו לכל היא בב"מ וזמן מכות פרק הגולין מכלתא הר"מ ספר נזיקין הל' רוצח פ"א : רנא שלא לשמוע מאחד מבעלי הדין ואין חברו עמו בפרשה משפטים לא תשא שמע שוא אזהרה זו לדיין הדן, באורה שבועות, מכלתא, הר"מ ס' שופטים הל' סנהדרין פכ"א : רנב שלא להוסיף במלקות להמחוייב מלקות בפ' תצא ארבעים יכנו לא יוסיף, אזהרה זו לענין איסור המוסיף במלקות בא"י, מכות פ' הלוקין, ובספרי הר"מ ס' שופטים הל' סנהדרין פט"ז : רנג שלא לענוש האנוס שנא' ולנערה לא תעשה דבר כו' אזהרה זו לב"ד בכ"מ וזמן, סנהדרין יבמות פ' הבא על יבמתו הר"מ פ"כ שם : רנד שלא לחוס על הרודף שנאמר וקצותה את כפה, באורה סנהדרין פ' בן סורר הר"מ ס' נזיקין הל' רוצח פ"א : רנה שלא לכחש בממון חברו בפ' קדושים לא תגנובו ולא תכחשו : רנו שלא לישבע על כפירת ממון שנאמר ולא תשקרו איש בעמיתו ושתי אזהרות אלו לכל בכ"מ וזמן שבועות פ' שבועת העדות ר"מ ס' הפלאה הל' שבועות פ"ה : רנז שלא לעשוק שנא' לא תעשוק את רעך וזהו מי שבא ממון חברו לידו ברצון הבעלים ואחר שתבעהו כבש הממון בחזקה ולא החזירו, חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה במציעא ועקרה בב"ק במרובה והגוזל קמא ובתרא,

רנח יוֹנוּ בִּלְשׁוֹנָם אַנְשֵׁי אָוֶן, וּבְדַבֶּרְכֶם לֹא תוֹנוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ.

רנט מִקְּחֲכֶם תְּנֻקֶּה, בְּמַשָּׂא וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים,

רס יִתְאַנֶּה הַגֵּר, יַעֲנֶה מֵאִתִּי מַהֵר, כִּי תוֹנֵנוּ, בְּאוֹנָאַת דְּבָרִים.

רסא כְּגֵרוּתְךָ עִם גֵּר, לֹא תוֹנֵנוּ בְּמִקְנֶה, וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ,

רסב עֶבֶד לֹא תַסְגִּיר אֶל אֲדוֹנָיו, עִמְּךָ יֵשֵׁב וּמִיָּדוֹ תַּצִּילֶנּוּ.

רסג לְאוֹנָאָתוֹ כָּל תִּתְאָו, בְּקִרְבְּךָ יֵשֵׁב, וְטוֹב לוֹ וְלֹא תוֹנֶנּוּ

רסד הַלְבָּנַת פָּנִים, אַף בְּהוֹכִיחֲךָ עֲמִיתֶךָ, לֹא תַלְבִּינֶנּוּ.

רסה אֻמְלָלִים הַנִּשְׁפָּלִים, לֹא תְעַנּוּן, לְיָתוֹם וּלְאַלְמָנָה הַרְנִינוּ

רסו דַּם רֵעִים לְהַצִּיל, לֹא תִתְעַלְּמוּ, עֵת לְיֶשַׁע יַמְתִּינוּ.

רסז מִכְשׁוֹל תָּרִים מִדֶּרֶךְ הָעִוֵּר, וְלֹא תַכְשִׁיל אֱנוֹשׁ בַּעֲצָתֶךָ

ציונים

ספרי הר"מ ס' נזיקין הל' גזלה ואבדה פ"א: **רנח** שלא להונות עמיתו בדברים בפ' בהר ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך כו': **רנט** שלא להונות חברו במו"מ שנאמר וכי תמכרו ממכר לעמיתך כו' אל תונו: **רס** שלא להונות גר בדברים בפ' משפטים וגר לא תונה זו אונאת דברים: **רסא** שלא להונות גר במקח וממכר שנאמר ולא תלחצנו זו אונאת ממון וארבע אזהרות הללו לכל הן בכ"מ וזמן ועקר באורן במציעא פ' הזהב ובספרי, הר"מ פירש שתי הזהרות הגר בספר קנין הלכות מכירה פי"ד: **רסב** שלא להחזיר עבד שברח לא"י לאדוניו שבחוץ לארץ בפ' תצא לא תסגיר עבד אל אדוניו כו': **רסג** שלא להונות עבד זה שנא' עמך ישב בקרבך בטוב לו לא תוננו, שתי אזהרות אלו לכל בכל זמן ובאורן בגיטין ועקרן פ' השולח ובספרי הר"מ ס' קנין הל' עבדים פ' שמיני: **רסד** שלא להלבין פני אדם בפ' קדשים הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא מכאן אמרו חכמים שאסור לאדם להכלים אנוש וכל שכן ברבים: **רסה** שלא לענות יתום ואלמנה בפ' משפטים כל אלמנה ויתום לא תענון שתי אזהרות אלו לכל בכ"מ וזמן ובאורן בבבא מציעא, ובספרי ובמכלתא ומפוזר במקומות מהתלמוד הר"מ ס' המדע הל' דעות פ"ו: **רסו** שלא לעמוד על הדם בפ' קדושים לא תעמוד על דם רעך אני ה' אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן ובאורה סנהד' פ' ב"ס ובספרא הר"מ ס' נזיקין ה' רוצח ושמירת נפש פ"א: **רסז** שלא להכשיל עור בדרך, ולפני עור לא תתן מכשול וכן המשיא

עצה

רסח הַמַּכְשֵׁלוֹת מִבֵּיתְךָ תָּרִים, וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ׃
רסט אַלְמָנָה עֲנִיָּה וַעֲשִׁירָה, לֹא תַחְבְּלוּ מֵהֶם, כָּל חֲפָצֶיהָ,
ער שָׁעָה הָעֲנִיִּים עֲבֹטָם יִשְׁאָלוּ, לֹא תִמְנְעוּ לַהֲשִׁיבָם
הַנְּחוּצִים,
רעא רֵחַיִם וָרֶכֶב, לֹא תַחְבּוֹלוּ, וְכָל כְּלֵי מַעֲשֵׂה הַמַּאֲכָלִים׃
רעב יִתְמַשְׁכֵּן הַמִּסְכֵּן, לֹא בִּזְרוֹעַ, אַךְ מַה שֶּׁיּוֹצִיאוּ
הָאֻמְלָלִים׃
רעג הַלְוָאַת כֶּסֶף, לֹא תִתְּנוּ בְּנֶשֶׁךְ, וְאֹכֶל לֹא תִתְּנוּ
בְּמַרְבִּית,
רעד וּבְרִבִּית לֹא תַנְשִׁיךְ, וְאַל תָּזִיד לָתֵת לְאָחִיךָ הָרִבִּית׃
רהע הִתְמַצֵּא לְעֵד, כְּתוֹב וַעֲרֹב לִנְשׁוֹךְ נֶשֶׁךְ לֹא תַחְפּוֹץ,
רעו אַמֵּץ הַלֵּב, קְפוֹץ הַיָּד מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן לֹא תִקְפּוֹץ׃
רעז לֶעָנִי וְאֶבְיוֹן, לֹא תִהְיֶה כְּנֹשֶׁה, וְעֵת יֵצַר לוֹ לֹא תְצַעֲרֵהוּ׃

ציונים

עצה לחברו שאינה הוגנת לו חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה פסחים פרק כ"ש ע"ג פ"ח, ספרי הר"מ שם פ' י"ב: רסח שלא להניח מכשלות בפ' תצא ולא תשים דמים בביתך אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן ע"ג פ' אין מעמידין, חולין פרק ראשית הגז ב"ק סנהדרין הר"מ פרק י"א שם: רסט שלא למשכן את האלמנה בפרשת תצא ולא תחבול בגד אלמנה: ער שלא למניע העבוט מבעליו העני בשעה שהוא צריך לו שנאמר ואם איש עני הוא לא תשכב בעבוטו: ריעא שלא לחבול כלים שעושים בהם אוכל נפש שנאמר לא יחבול רחים ורכב כי נפש הוא חובל: רעב שלא למשכן בעל חוב בזרוע שנאמר כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו, חיוב ד' אלו לכל הן בכ"מ וזמן ובאורן בב"מ פרק המקבל כפרי הר"מ ס' משפטים הל' מלוה ולוה פ"ג: רעג שלא להלוות ברבית בפ' בהר את כספך לא תתן לו בנשך כו': רעד שלא ללוות ברבית בפ' תצא לא תשיך לאחיך וטפי השמועה למדו שזו אזהרה ללוה כלומר לא תנשך לאחיך: רהע שלא להתמצא בין לוה ומלוה ברבית, בפ' משפטים אם כסף תלוה את עמי כו' לא תשימון עליו נשך, חיוב ג' אלו לכל הן בכ"מ וזמן ובאורן במציעא פ' א"נ הר"מ ס' משפטים ה' מלוה ולוה פ"ג: רעו שלא להמנע מלהחיות עני ומליתן לו מה שהוא צריך בפ' ראה כי יהיה בך אביון כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן ועקרה בכתובות פ' אעפ"י, הר"מ ס' זרעים ה' מתנות עניים פ"ז: רעז שלא

כתר תורה

רעח (העובר) הַלְוָאָה כִּי עָבְרָה עָלֶיהָ הַשְּׁמִטָּה, לֹא יִגֹּשׂ אֶת רֵעֵהוּ.

רעט יְשָׁמֵט כַּסְפִּי בַּשְּׁבִיעִית, לֹא יִהְיֶה דָבָר, עִם לְבָבְךָ בְלִיַּעַל

רפ כִּשְׂכַר הַפּוֹעֵל, כֵּן לִבְהֵמָה וְלִכְלֵי פְעֻלָּה לֹא תְאַחֵר שְׂכָרָם לְהָעֵל.

רפא נַפְשְׁךָ הַשָּׂכִיר, לִשְׂבְעָה תִּשְׂבַּע, וְלֹא תִדְבַּק מְאוּמָה בְיָדֶךָ,

רפב תְּנוּפַת חֶרְמֵשׁ, לֹא תָנִיף, בְּקָמַת שְׂדֵה רֵעַ בְּעָבְדֶךָ:

רפג נִקְמַת הֶבֶל, לֹא תִקּוֹם, לְאִישׁ זָר מַעֲשֵׂהוּ,

רפד לֹא תִטּוֹר, וּבְהֵטִיבְךָ לְאִישׁ, בְּמַעֲשָׂיו אַל תּוֹכִיחֵהוּ

רפה כָּבֵשׁ אֵשֶׁת יְפַת תֹּאַר, לֹא כְּבְשִׁפְחָה תִּתְעַמֵּר וְתַעַבְדֶנָּה,

ציונים

[ר]תבע את העני בחובו ולא יצר לו כשיודע שהוא עני בפ' משפטים אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה בב"מ פ' איזהו נשך ובמכלתא הר"מ ס' משפטים הל' מלוה ולוה פ"א: **רעח** שלא לתבוע הלואה שעברה עליה שמיטה בפ' ראה וזה דבר השמיטה חיובה בזמן שהיובל נוהג ומדרבנן אף בחו"ל בכ"ז: **רעט** שלא ימנע מלהלות לעני מפני השמיטה שנא' השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל כו', חיובה לכל בזמן שהיובל נוהג מדאורייתא ומדרבנן בכ"מ וזמן ובאורן גיטין פ' השולח והעקר בשביעית פ' אחרון ספרי ר"מ ס' זרעים ה' שמיטה ויובל פ"ט: **רפ** שלא לאחר פעולת שכיר בפ' קדושים לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר אחד שכר האדם ושכר בהמה וכלים חייב ליתן בזמנו אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן ב"מ פ' המקבל הר"מ ס' משפטים ה' שכירות פ' י"א: **רפא** שלא ליקח השכיר יתר על אכילתו בפ' תצא כי תבא בכרם רעך כו': **רפב** שלא יאכל השכיר שלא בשעת גמר מלאכה מן המחובר שעושה בו מלאכה, וחרמש לא תניף כו' וחיוב ב' אלו לכל בכ"מ וזמן ובאורן במציעא פ' השוכר את הפועלים ר"מ הל' שכירות פ' י"ב: **רפג** שלא לנקום בפ' קדושים לא תקום: **רפד** שלא ליטור שנאמר ולא תטור את בני עמך, חיובן לכל בכ"מ וזמן, באורן ביומא פ' בראשונה ובספרי הר"מ ספר המדע ה' דעות פ"ז: **רפה** שלא לכבוש אשת יפת תואר לשפחה בפ' תצא לא תתעמר בה: **רפו** שלא

רפו לַיָּפָה הַזֹּאת, אַחֲרֵי עִנִּיתָהּ, בְּבֶצַע כֶּסֶף לֹא תִמְכְּרֶנָּה
רפז אֵיבָתְךָ לַעֲמָלֵקִי תַּרְבֶּה, לֹא תִשְׁכַּח מִלֵּב, וּמִפֶּה לְהַזְכִּירוֹ,
רפח תַּגְלוּ הָרוֹצֵחַ בִּשְׁגָגָה, לֹא תִקְחוּ מִנּוּ כֹּפֶר, לָשׁוּב לְעִירוֹ ׃
רפט רוֹצֵחַ לְנֶפֶשׁ, בְּזָדוֹן הֵמִית, בְּכֹפֶר לֹא יְכֻפָּר,
רצ צַדִּיק אַל תַּהֲרוֹג, עֲדֵי עֵדִים רָאוּ, וְלֹא מִפִּיהֶם יְסֻפָּר ׃
רצא חַף וְנָקִי אַל תַּהֲרוֹג, וְחַרְבִּי תְּחַלֵּל, הָרוֹצֵחַ בִּצְדִיָּה ׃
רצב לִיעוּדָהּ, לֹא תִגְרַע, וּמִגְּבִירָהּ לֹא תֵקַל אָמָה הָעִבְרִיָּה
רצג אֲמָתְךָ בְּבִגְדְךָ בָהּ, לֹא תִמְכְּרֶנָּה לְנָכְרִים לְשַׁלֵּב ׃

ציונים

למכור אשת יפת תואר לשפחה שנאמר ומכור לא תמכרנה בכסף חיובן הי' בא"י לחלוצי צבא מישראל בזמן שישראל על אדמתן ובאורן בסנהדרין פ' כ"ג יבמות פ' החולץ ועקרן בקדושין פ"ק ובספרי הר"מ פירשן בס' שופטים ה' מלכים ומלחמותיהם פ"ח : **רפז** לאייב עמלק שלא לשכח הרע שעשה לנו בצאתנו ממצרים שנא' תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח ומפי השמועה למדו זכור בפה לא תשכח בלב חיובה לזכרים בכ"מ וזמן שנדע שהוא עמלק . סוטה פ' מ"מ והעקר בספרי הר"מ שם פ"ה : **רפח** שלא ליקח כופר מן הרוצח בשגגה כדי לישב בעירו אזהרתה לב"ד בזמן הבית שעתה אין לנו עסק בדיני נפשות, סוף מכות ספרי הר"מ ס' נזיקין ה' רוצח פ"ה : **רפט** שלא ליקח כופר להציל נפש רוצח שנאמר ולא תקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע למות כי מות יומת אזהרה זו בזמן הבית לכל מי שלוקח ממון ומציל הרוצח, כתובות פ' א"נ ספרי הר"מ ס' נזיקין ה' רוצח פ"א : **רצ** שלא לחתוך הדין באומד הדעת עד שיראו עדים גופו של דבר בפ' משפטים ונקי וצדיק אל תהרוג כי לא אצדיק רשע סנהדרין פ' אחד דיני ממונות הר"מ ס' שופטים ה' סנהדרין פ' כ' : **רצא** פירוש נקי כמו חף אנכי ולא עון לי כלומר שלא להרוג נקי בפ' יתרו לא תרצח, חיובה לכל בכ"מ וזמן : מכות סנהדרין פ' הנשרפין ר"מ ס' נזיקין ה' רוצח פ"א : **רצב** שלא למנוע מאמה העבריה היעודה שאר כסות ועונה בפ' משפטים שארה כסותה ועונתה לא יגרע ואזהרה זו לענין בת חורין בכ"מ וזמן, כתובות פ"ד הר"מ ס' נשים ה' אישות פי"ב : **רצג** שלא ימכור אמה העבריה לאחר שנא' לעם נכרי לא ימשול למכרה בבגדו בה ואזהרה זו בזמן שהיובל נוהג שאז נוהג גם מצות יעוד קדושין פ"ק הר"מ ס' קנין ה'

כתר תורה

רצד תִּשְׂנָא מְשַׂנְאַי, וְלֹא מְאַהֲבִי, וְאַף לֹא בְלֵב.

רצה נָאוֹף אִשָּׁה לֹא כַדָּת, חֲסַר־לֵב הֲנֶהוּ, כִּבְהֵמָה.

רצו אֱמוֹל אֵבְרֵי זֶרַע, הַנְּבָלָה לֹא תֵעָשֶׂה בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה

רצז פָּצוּעַ וּכְרוּת מִבְּנוֹתֵיכֶם יִמָּנְעוּ, לֹא יָבוֹאוּ בְּקָהָל לְעוֹלָם.

רצח לְהָקִים בְּהֵמָה וּמַשָּׂאָה, לֹא תִתְעַלְּמוּ מֵהֶעָמֵס עָלָם.

רצט אֲבֵדָה מִבְּעָלֶיהָ נֶעְלָמָה, לֹא יִתְעַלֵּם, כָּל מוֹצְאָהּ לַהֲשִׁיבָהּ,

ש תְּחוּם לֹא תַסִּיג, אַף מְלֹא אֶצְבַּע לְהַשִּׂיג נַחֲלָתְךָ לְהַרְחִיבָה.

שא גָּנוֹב לֹא תִגְנְבוּ כֶסֶף, וּפְרוּטָה נְחֹשֶׁת כְּמֵאָה דָּתָהּ,

ציונים

ה' עבדים פ"ד: **רצד** שלא לשנא לשום אחד מישראל בלב "שנא' לא תשנא את אחיך בלבבך, חיובה לכל בכל מקום וזמן ובאורה בערכין ובספרא הר"מ ס' המדע ה' דעות פ' ששי: **רצה** שלא לבעול אשה בלי כתובה וקדושין בפ' תצא לא תהיה קדשה מבנות ישראל חיובה לכל בכ"מ וזמן ע"ג פ' א"מ קדושין פ"ק והעקר בסנהדרין פ' כ"ג הר"מ ס' נשים ה' אישות פ"א: **רצו** פירוש חתוך כמו מה אמולה לבתך, פירש שלא לחתוך אברי הזרע שלא לסרס שום מין בע"ח בפ' אמור ומעוך וכתות כו' ובארצכם לא תעשו חיובה לכל שלא יסרסו בכ"מ וזמן, חגיגה פ' אין דורשין בכורות פ' כל פסולי ופ' אלו מומין והעקר בשבת פ' שמונה שרצים ובת"כ ר"מ שם ה' אסורי ביאה פ' ט"ז: **רצז** שלא יבוא סריס על בת ישראל בפ' תצא ולא יבוא פצוע דכה כו' אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן בבכורות פ' אלו מומין ועקרה במס' יבמות פ' הערל הר"מ ס' הנז': **רצח** שלא להניח הבהמה שנפלה רק יעזור להקימה במשא שנאמר לא תראה את חמור אחיך כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן מציעא פא"מ ר"מ ס' נזיקין ה' רוצח ושמירת נפש פ' י"ג: **רצט** שלא להתעלם מן האבדה שנאמר וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם, חיובה לכל בכ"מ וזמן ועקר באורה בב"מ פרק א"מ הר"מ ס' נזיקין ה' גזלה ואבדה פ' י"א: **ש** שלא להשיג גבול בפ' שופטים לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים כו' אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן באורה בספרי הר"מ ס' נזיקין ה' גנבה פ"ז: **שא** שלא לגנוב ממון בפ' קדשים לא תגנובו, וכל הגונב משוה פרוטה ולמעלה עובר על ל"ת, אזהרה זו

לכל

שב נֶפֶשׁ לֹא תִגְנוֹבוּ, וּבְדִבְרֵי „לֹא תִגְנוֹב" הִנֵּה חֲרוּתָה,
שג בִּגְזֵלָה לֹא תִתְגָּאֲלוּ, אַף בִּפְרוּטָה, יְדֵי רֶשַׁע לְשַׁלּוֹחַ,
דש לְשַׁלַּח עֶבֶד וְאָמָה רֵיקָם, תִּשָּׁמֵרוּ, עֵת מָצְאוּ מָנוֹחַ.
שה אֵם רוֹבֶצֶת, לֹא תִקַּח עַל הַבָּנִים, וְאוֹתָהּ לַחָפְשִׁי שַׁלַּח
שו תִּגְלַחַת מִסָּבִיב לַצָּרַעַת, וְהַנֶּתֶק בְּתַעַר לֹא יְגַלַּח.
שז עֲקוֹר סִמָּנֵי צָרַעַת, הִשָּׁמֶר בַּנֶּגַע, כַּאֲשֶׁר יוֹרוּ בַשַּׁעַר,
שח נָזִיר בִּימֵי נֶדֶר נִזְרוֹ, בְּרֹאשׁוֹ לֹא יַעֲבוֹר תַּעַר.
שט הִטַּמֵּא לְמֵת יִנָּזֵר הַנָּזִיר, וְלֹא יִטַּמָּא לָהֶם בְּמוֹתָם,
שי בִּכְנִיסָתוֹ יִשָּׁמֵר מִבּוֹא בְּאֹהֶל הַמֵּת, וְלֹא יָבוֹא
בְּקִבְרוֹתָם.

ציונים

לכל היא בכ"מ ובכ"ז ובאורה בסנהדרין פ' ד' מיתות ובמציעא פ' איזהו נשך יומא פ"ז והעקר בב"ק פ' הגוזל ומאכיל ספרי הר"מ ס' נזיקין ה' גנבה ואבדה פ"ח: שב שלא לגנוב נפש בפ' יתרו לא תגנוב זו אזהרה לגוגב נפשות וחיוב אזהרתה לכל הוא בכ"מ ובכ"ז ובאורה בסנהדרין פ' הנחנקין הר"מ ס' נזיקין ה' גנבה ואבדה פ"ט: שג שלא לגזול בפ' קדושים לא תגזול וכל הגוזל את חברו שוה פרוטה עובר בל"ת חיובה לכל בכל מקום וזמן יומא פ"ז, בכורות פ"ב. יבמות פ' י"ב. מציעא פ' המקבל ועקרה בב"ק פ"ט ופ"י הר"מ ס' נזיקין ת' גזלה פ"א. דש שלא לשלוח עבד עברי ריקם כשיצא חפשי שנאמר בפ' ראה וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם חיובה לכל בזמן שהיובל נוהג קדושין הר"מ ס' קנין הל' עבדים פ"ג: שה שלא ליקח אם על הבנים בפ' תצא כי יקרא קן צפור לפניך כו' חיובה לכל בכ"מ וזמן. ובאורה בחולין פ' שלוח הקן הר"ם ס' קדושה ה' שמטה פ"ג: שו שלא לגלח שער הנתק בפ' תזריע ואת הנתק לא יגלח ואזהרה זו לכל בזמן שיש כהן רואה את הנגעים: שז שלא לתלוש סימני הצרעת שנא' השמר בנגע הצרעת כו' חיובה לכל בכל מי שנצטרע ומכיר בסימני צרעתו שאינו רשאי לקצץ אותן בכ"מ וזמן ובאור שתיהן פ' הלוקין ועקרן בנגעים ובספרי הר"מ ס' טהרות הל' טומאת צרעת פ"י: שח שלא יגלח הנזיר. בפ' נשא כל ימי נדר נזרו תער לא יעבור על ראשו. שט שלא יטמא הנזיר למת שנאמר לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי נזר כו': שי שלא יכנוס באהל המת שנא' על כל נפשות מת לא יבא ג' אזהרות הללו לכל הן בכ"מ וזמן. מכות פ' הלוקין. אהלות. והעקר בנזיר הר"מ ס' הפלאה הל'

כֶּתֶר תּוֹרָה

שי"א רָכִיל לֹא תֵלֵךְ בַּעֲמֶךָ , כִּי אַכְרִית כָּל שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת ·

שי"ב עִיר הַנִּדַּחַת לֹא תִבָּנֶה לְעוֹלָם , רַק לְשָׂדוֹת וּכְרָמִים מְחֻזָּקוֹת ·

שי"ג (כמדוחות) כְּהוּדְחָה הָעִיר , לֹא יִדְבַּק בְּיֶדְכֶם מְאוּמָה וּמִכַּסְפָּהּ תִּנָּזֵרוּ ,

שי"ד עֵד אֶחָד לֹא יָקוּם בְּאִישׁ , וְהַדִּין מִפִּיו אַל יִגְזוֹרוּ ·

שט"ו דַּיָּן וְשׁוֹפֵט , לֹא יוּשַׂם הָאִישׁ , הַמֵּעִיד לִנְפָשׁוֹת ,

שט"ז שֶׁקֶר לֹא תָעִיד, וְאַף לֹא מִפִּי אֲחֵרִים מְפוֹרָשׁוֹת ·

שי"ז קָרוֹב לֹא יָעִיד , לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרוֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ ,

שי"ח רָשָׁע לְעֵד לֹא יוּשַׁת, אוֹהֵב חָמָס, וְכֶסֶף רִבִּית מְלַאכְתּוֹ

ציונים

הל' נזירות פ"ה : שי"א שלא לרגל בחברו בפ' קדושים לא תלך רכיל בעמך אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן באורה בסנהדרין פ' ז"ב ובשבת פרק ב"ב ערכין פ' יש בערכין ועקר האזהרה בכתובות פ' נערה הר"מ ספר המדע ה' דעות פ"ז: שי"ב שלא לבנות עיר הנדחת לעולם בפ' ראה והיתה תל עולם לא תבנה עוד ומותר לעשותה גנות ופרדסים שנא' לא תבנה מדינה כמו שהיתה : שי"ג שלא ליהנות בממון עיר הנדחת שנא' ולא ידבק בידך מאומה מן החרם : אזהרה בזמן שדין עיר הנדחת נוהג והוא בזמן שישראל על אדמתן וסנהדרין במקומן ובאורה פ"י מסנה' הר"מ ס' חמדע ה' ע"ג פ"ד : שי"ד שלא לפסוק הדין עפ"י עד אחד בפרשת שופטים לא יקום עד אחד באיש כו' אזהרה זו לדיינים היא בכ"מ וזמן לענין דיני ממונות כתובות פ' שני מכות פ"ק ועקרה בסנהדרין ובספרי הר"מ ס' שופטים הל' עדות פ"ה : שט"ו שלא יורה העד בדין שהעיד בו בדיני נפשות בפ' מסעי ועד אחד לא יענה בנפש למות. אזהרה זו לב"ד הדנים דיני נפשות, ולענין דיני ממונות לכל הוא בכ"מ וזמן ובאורה בסנהד' פ' אד"מ . כתובות פרק שני ספרי הר"מ הלכות עדות באותו הפרק: שט"ז שלא להעיד עדות שקר , בעשרת הדברות לא תענה ברעך עד שקר חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה בשבועות והעקר בסנהדרין ובמכלתא הר"מ ה' עדות פי"ז: שי"ז שלא יעיד קרוב בפ' תצא לא יומתו אבות על בנים כו' אזהרה זו לכל היא בכ"מ וזמן לכל מי שהוא בתורת עדות ודיינות סנהד' פ' ז"ב ובספרי הר"מ פ' י"ג מהל' עדות : שי"ח שלא יעיד בעל עבירה בפ' שופטים אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס . אזהרה זו בכ"מ וזמן לזכרים שהם בתורת עדות ועקרה במס' סנהד' פ' ז"ב

ובספרי

שיט לְמִדּוֹת וּלְמִשְׁקָלוֹת, לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל, וַעֲלֵיהֶם הַשְׁלִימוּ,
שכ אֲבָנִים וְאֵיפוֹת, גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת, לֹא יִהְיוּ בְּבָתֵּיכֶם,
וֶאֱמוּנַתְכֶם תַּשְׁלִימוּ ·
שכא תַּאֲוָה בְּלֵב, לֹא תִתְאַוֶּה אֶת כָּל טוּב רֵעִים,
שכב חֶמְדָּה לֹא תַחְמוֹד, אַף בְּכֶסֶף מָלֵא, וּלְהַרְבּוֹת רֵעִים ·
שכג מְכַשֵּׁף לֹא תְחַיֶּה, מִשְׁפָּט אֶחָד לָאִישׁ וְלָאִשָּׁה,
שכד דִּבְרֵי הַקָּהָל, לֹא יְדֻבַּר בְּחָתָן, שְׁנַת לְקָחוֹ אִשָּׁה ·
שכה בְּעֶבֶד הָעִבְרִי, לֹא תִתְנַהֲגוּ בְּמִקָּחוֹ מִמְכֶּרֶת עֲבָדִים,
שכו יַעַבְדוּ הָעִבְרִים, כְּתוֹשָׁבִים וּשְׂכִירִים, וְלֹא כַעֲבָדִים ·
שכז תִּרְדֶּה בְרוּחֶךָ, וְלֹא תִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ, וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ,
שכח רְדִיַּת הַגּוֹיִם תִּמְנַע, וְלֹא יִרְדֶּנּוּ בְּפֶרֶךְ לְעֵינֶיךָ ·

ציונים

ובספרי הר"מ בפ"י מהל' עדות: **שיט** שלא לעשות עול במדה בפרשת קדושים לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה: **שכ** שלא להיות אצלינו אבן ואבן איפה ואיפה בפרשת תצא לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן כו' וחיוב שתי אזהרות אלו לכל בכל מקום וזמן ובאורן בבבא קמא פ' מרובה, מציעא פ' א"נ ב"ב פרק המוכר את הספינה ר"מ ס' נזיקן הל' גנבה פ"ז: **שכא** שלא להתאוות שנאמר בפ' ואתחנן ולא תתאוה בית רעך כו' ואין תאוה אלא בלב בלבד: **שכב** שלא לחמוד בפרשת יתרו לא תחמוד בית רעך כו' ושתי מצות אלו לכל הן בכ"מ וזמן מציעא פ"ק והעקר בב"ק פ' הגוזל ומאכיל מכלתא הר"מ ס' נזיקין ה' גזלה ואבדה פ"א: **שכג** שלא להחיות מכשף בפ' משפטים מכשפה לא תחיה אחד האיש ואחד האשה, ברכות פ' מי שמתו והעקר בסנה' פ' אד"ם הר"מ ס' שופטים ה' סנה' פט"ו: **שכד** שלא יתחייב חתן בדבר מצרכי צבור, בפ' תצא כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבור כו', אזהרה זו לענין שלא יצא חתן מהבית וזולת לדבר מצוה במחילת אשתו בכ"מ וזמן ובאורה בסוטה פ' מ"מ ובספרי הר"מ ס' שופטים הל' מלכים ומלחמותיה' פ"ז: **שכה** שלא למכור עבד עברי ממכרת עבד בפ' בהר כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים כו' והוא להעמידו על אבן המקח וש"ד ואינו נמכר אלא בצנעא דרך כבוד: **שכו** שלא לעבוד בע"ע עבודת עבד שנאמר וכי ימוך אחיך ונמכר לך ואינו נוהג בו אלא כשכיר שנאמר כשכיר כתושב יהיה עמך: **שכז** שלא לרדות בע"ע בפרך שנאמר לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיך וזו עבודה שאין לה קצבה, ועבודה שאין צריך לה: **שכח** שלא להניח לכנעני לרדות בעבד עברי בפרך שנאמר

כֶּתֶר תּוֹרָה

שכט עֲרָיוֹת תַּרְחִיקוּ, לֹא תְעוֹרְרוּ אַהֲבָה, לְקָרֵב תַּאֲוֹתְכֶם,

של כְּבוֹד הָאָב לֹא תְחַלְּלוּ, לְגַלּוֹת צַלְעוֹ בְּרִשְׁעַתְכֶם.

שלא לָאֵם לֹא תִקְרַב, אִמְּךָ הִיא, לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ,

שלב אֲחוֹתְךָ מֵאָב וּמֵאֵם לֹא תְגַלֶּה מִבַּיִת וּמִחוּץ מוֹלַדְתָּהּ.

שלג תּוֹלֶדֶת בִּנְךָ בָּנוֹת כִּי הוֹלִיד, לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן,

שלד חֲלָצֶיךָ בָּנוֹת כְּהוֹצִיאוּ וּבָנוֹת הוֹלִידוּ, כִּבְנוֹת בִּנְךָ דָּתָן

שלה מוֹלֶדֶת אָבִיךָ אֲחוֹתְךָ הִיא, וְלֹא תְגַלֶּה בַּת אֵשֶׁת אָבִיךָ

שלו דֹּדָתְךָ לֹא תְגַלֶּה, עֶרְוַת אֵשֶׁת אֲחִי אָבִיךָ.

שלז אֵשֶׁת אָחִיךָ, לְעוֹלָם אֲסוּרָה, אַךְ לְשֵׁם הַמֵּת, הַדָּבָר בְּעִתָּהּ,

שלח שְׁתַּיִם, עֶרְוָתָן לֹא תְגַלֶּה, עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ

ציונים

לא ירדנו בפרך לעיניך, חיוב ד' מצות אלו לכל בזמן שהיובל נוהג ובאורן במציעא פ' א"נ, גיטין פ' השולח, קדושין פ"ק, ספרי הר"מ ס' קנין הלכות עבדים פ"א: **שכט** שלא לקרב לעריות בדבר המביא לידי גלוי ערוה בפ' אחרי איש איש אל כל ש"ב לא תקרבו לגלות ערוה אני ה', אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן ברכות פ' מי שמתו, קדו' פ' האיש מקדש שבת פ' ב"א, יבמות פ' הערל ספרא הר"מ ס' קדושה הל' אסורי ביאה פ' כ"א: **של** שלא לגלות ערות אשת האב שנאמר ערות אשת אביך לא תגלה ערות אביך היא ואזהרה זו לכל בכ"מ וזמן: **שלא** שלא לגלות ערות האם שנאמר אמך היא לא תגלה ערותה חיובא לכל בכל מקום וזמן: **שלב** שלא לגלות ערות אחותו מאב או מאם שנאמר ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ לא תגלה ערותן לכל בכ"מ וזמן: **שלג** פירוש בת הבן שהיא התולדת, שלא לגלות ערות בת הבן שנאמר ערות בת בנך לא תגלה חיובה כנ"ל: **שלד** שלא לגלות בת הבת שנאמר או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך הנה חיובה כנ"ל: **שלה** שלא לגלות ערות בת אשת אב שהיא אחותו שנ' ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא לא תגלה ערותה חיובה הכל כנ"ל: **שלו** שלא לגלות ערות אשת אחי האב וזאת היא הנקראת בכתוב דודתו שנאמר ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב דודתך היא חיובה לכל בכ"מ ובכ"ז: **שלז** שלא לגלות ערות אשת אח לעולם רק כשמת האח בלא בנים שנאמר ערות אשת אחיך לא תגלה אזהרה זו לכל בכל מקום וזמן: **שלח** שלא לגלות ערות אשה ובתה שנאמר ערות אשה ובתה לא תגלה ואין החיוב רק כשנשא האחת תחלה ואחר כך כשבא

על

שלט תּוֹלַדְתָּהּ מִבְּנָהּ הוֹלִידָהּ, אֶת בִּתּוֹ לֹא תִקַּח לְאִשָּׁה,

שמ רְבִיַּת אִשְׁתְּךָ, בַּת בִּתָּהּ עָלֶיךָ נֶאֱסָרָה, בְּנִשּׂוּאֵי הָאִשָּׁה

שמא עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ, לִצְרוֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָהּ, לֹא תִקַּח אֲחוֹתָהּ,

שמב כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֶּה, בְּחַיֵּי הַבֵּן וּבְמוֹתוֹ, וּבְגֵרְשׁוֹ אוֹתָהּ.

שמג (וסת) וְעֵת טֻמְאָה הַנִּדָּה, לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ

שדמ עֲמִית וָרֵעַ, לְאִשְׁתּוֹ אַל תִּתְרַע, וּמָרָה אַחֲרִיתָהּ.

שמה בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה, וְאַל תְּהִי גְזֵרָה שָׁוָה קַלָּה בְּעֵינֶיךָ,

שמו דּוֹדְךָ אֲחִי אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה, וְזָכוֹר כִּי כְּפָלַיִם לַעֲוֹנֶךָ.

שמז וְאָבִיךָ כְּבוֹדוֹ לֹא תְגַלֶּה וְלֹא תִשְׁגֶּה בִּשְׁתֵּי חַטָּאוֹת,

שמח וַאֲחוֹתוֹ לֹא תְגַלֶּה מֵאָב, וּמֵאֵם, כְּאַחַת בָּאוֹת.

שמט אֲחוֹת אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה, כִּי שְׁאֵר אִמְּךָ הִיא,

ציונים

על השניה הוא מתחייב אזהרה זו בכ"מ וזמן : **שלט** שלא לגלות ערות אשה ובת בנה שנאמר את בת בנה לא תקח חיובה הכל כנ"ל : **שמ** מה שפרה ורבה ממנה ופרושו שלא לגלות ערות אשה ובת בתה ואיסור זה חל בנשואי הראשונה חיובה הכל כנ"ל : **שמא** שלא לגלות ערות אחות אשתו בחיי אשתו שנאמר ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה בחייה אזהרתה הכל כנ"ל : **שמב** שלא לגלות ערות אשת הבן שנאמר ערות כלתך לא תגלה אשת בנך היא לא תגלה ערותה וחיובה הכל כנ"ל : **שמג** שלא לבא על הנדה בעת טומאתה שנאמר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן : **שדמ** שלא לבא על אשת איש שנאמר ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה , אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן , **שמה** שלא לגלות ערות הבת ואעפ"י שלא נאמרה בתורה מאחר שאסר בת הבת שתק מן הבת ואיסורה מן התורה ובמס' כריתות אל תהי ג"ש קלה בעיניך כו' דאי מקו"ח גרידא אין עונשין מן הדין חיובה לכל בכ"מ וזמן : **שמו** שלא לגלות ערות אחי אביו בעצמו שהוא דודו שנא' ערות אחי אביך לא תגלה , וחייב שתים משום זכור ומשום אחי אביו בכ"מ וזמן : **שמז** שלא לגלות ערות אביו בעצמו שנא' ערות אביך וערות אמך לא תגלה. בכ"מ וזמן : **שמח** שלא לגלות ערות אחות האב שנאמר ערות אחות אביך לא תגלה שאר אביך היא בין שהיא אחות אביו מן האב או אחותו מן האם לכל בכ"מ וזמן : **שמט** שלא לבא על אחות אם שנא' ערות אחות אמך לא תגלה

כי

כתר תורה

שנ מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה, לֹא יִהְיֶה בְּגֶבֶר, כִּי תוֹעֵבָה הִיא ·
שנא תֶּבֶל הוּא אִשָּׁה כִּי תַעֲמוֹד לִפְנֵי בְהֵמָה,
שנב וּבִבְהֵמָה לֹא יִטַּמָּא גָּבֶר, וְלֹא יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂי הַבְּהֵמָה
שנג וּמַחְשְׁבוֹת לְבַבְכֶם תְּטַהֲרוּ, וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי עֵינֵיכֶם הַזּוֹנִים ·
שנד שֶׁלְּמַמְזֵר יֵחָשֵׁב, לֹא יָבֹא בַּקָּהָל לְעוֹלָם, הַנּוֹלָד מִזְּנוּנִים
שנה וְאוֹנֵס אֶת אֲנוּסָתוֹ תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה, עוֹלָם לֹא יְשַׁלְּחֶנָּה
שנו רָע חָרֵשׁ, וְשֵׂם רָע לִבְתוּלָה הוֹצִיא, נֶצַח לֹא יְגָרְשֶׁנָּה
שנז וּמְגָרֵשׁ הָאִשָּׁה אַחֲרֵי לְאַחֵר נִלְקָחָה, הָרִאשׁוֹן לֹא יַחֲזִירֶהָ,

ציונים

כי שאר אמך הוא וכל עניינה וחיובה כאחות האב כנ"ל: **שנ** שלא לבא על הזכר שנאמר ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא אזהרה זו לכל בכ"מ ובכ"ז: **שנא** שלא תביא האשה בהמה עליה שנאמר ואשה לא תעמוד לפני בהמה כו': **שנב** שלא לבא האיש על הבהמה והפכו שנא' ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה כל אזהרות העריות נוהגות בכ"מ ובכ"ז ובאור כולן במס' מכות והעקר במס' כריתות ובסנה' ובמכלתא ובספרי ובספרא הר"מ ס' קדושה ה' אסורי ביאה מפ"ח ואילך: **שנג** שלא לתור אחר מחשבות הלב וראיית העינים שנא' בפ' שלח ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, כל מחשבה שגורמת לאדם לעקור עיקר מעיקרי התורה מוזהרין אנו שלא להעלותם על לבנו מפני שדעתו של אדם קצרה ולא כלנו יכולים להשיג האמת ואם ימשוך כל אדם אחר מחשבות לבו נמצא מחריב העולם לפי קוצר דעתו, אזהרה זו לכל בכל רגע ובכ"מ, ובאורה ע"ג פ"ק חגיגה פ' אין דורשין ברכות. ספרי הר"מ בס' המדע ה' ע"ג פ"ב: **שנד** שלא יבא ממזר בקהל ה' שנ' בפ' תצא לא יבא ממזר בקהל ה' גם דור כו' אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן קדושין פ' ע"י יבמות פ' החולץ הר"מ ס' קדושה ה' אסורי ביאה פט"ו: **שנה** שלא לגרש האונס את אנוסתו כל ימי חייו שנא' ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה לא יוכל שלחה כל ימיו: **שנו** שלא לגרש מוציא שם רע את אשתו לעולם שנאמר ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו ושתי אזהרות אלו בכ"מ וזמן, כתובות פ' א"נ ופ' נערה מכות פ' הלוקין ופ' ד' ה' ר"מ ס' נשים ה' נערה בתולה פ"א: **שנז** שלא להחזיר גרושתו משנשאת לאחר שנא' לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה כו' חיובה לכל בב"מ וזמן, יבמות גיטין פ' השולח הר"מ ס' נשים הל' גרושין

שנח וְהַיְבָמָה לְזָר לֹא תִנָּשֵׂא, עֲדֵי זִיקָתוֹ מֵעָלֶיהָ הֲסִירָה ·

שנט חָסוֹם לֹא תַחְסֹם פִּי הַבְּהֵמָה מֵאָכְלָה, עֵת תִּמְשׁוֹל בְּרוּחָהּ,

שס מֶלֶךְ מִקְהַל גֵּרִים, עֲלֵיכֶם לֹא יִמְלוֹךְ, בְּבוֹאֲכֶם אֶל הַמְּנוּחָה ·

שסא רֶכֶב וָסוּס, לֹא יַרְבֶּה לוֹ הַמֶּלֶךְ, לְהַעֲלוֹת מִמִּצְרַיִם מֶרְכָּבוֹ,

שסב וְנָשִׁים לֹא יַרְבֶּה לוֹ הַמֶּלֶךְ, וְלֹא יָסִירוּ אֶת לְבָבוֹ ·

שסג וְזָהָב וָכֶסֶף, לִסְגֻלַּת מְלָכִים, לֹא יַרְבֶּה לוֹ מְאֹד,

שסד כְּתוֹסֶפֶת חָכְמָה, עַל הַתּוֹרָה, לְכָתְבָהּ וּלְבֵאוּרָהּ, לֹא תוֹסִיפוּ עוֹד ·

שסה לִגְרוֹעַ מִתּוֹרָתִי לֹא תַחְסְרוּ דָּבָר, מִכְּתָבָהּ, כְּפִי בֵּאוּרֵי הַתַּנָּאִים,

ציונים

גרושין פ"י: **שנח** שלא תנשא היבמה לאיש זר עד שתסיר רשות היבם מעליה שנא' כי ישבו אחים יחדו כו' אזהרה זו לכל בכ"מ וזמן ובאורה ביבמות הר"מ ס' נשים ה' יבום וחליצה פ"ב: **שנט** שלא לחסום פי הבהמה בעת מלאכתה שנא' לא תחסום שור בדישו אזהרה זו לכל ואיסורה בכ"מ וזמן ובאורה בב"ק פ' ש"ש את הפרה ועקרה בב"מ פ' השוכר את הפועלים הר"מ ס' משפטים ה' שכרות פ' י"ג: **שס** שלא למנות מלך מקהל גרים בפ' שופטים מקרב אחיך תשים עליך מלך כו' אזהרה זו לענין מלך בזמן שהיו ישראל על אדמתן וחיובה היה לכלל הצבור, סוטה פ' מ"מ הר"מ ס' שופטים ה' מלכים ומלחמותיהם פ"ח: **שסא** שלא ירבה לו סוסים שנא' רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וה' אמר לכם כו', אזהרה זו היתה למלך בזמן שהיה: **שסב** שלא ירבה לו המלך נשים כו' מפי השמועה למדו שהוא נושא עד י"ח נשים עם הפלגשים: **שסג** שלא ירבה לו כסף וזהב שנא' וכסף וזהב לא ירבה לו מאד ד' אזהרות אלו היו למלך כנזכר ובאורן בב"ב פ"ק יבמות פ' החולץ, סוטה פ' מ"מ והעקר בסנהדרין פ' כ"ג הר"מ ס' שופטים ה' מלכים ומלחמותיהם פ"ג: **שסד** שלא להוסיף על מצות התורה בין תורה שבכתב בין תורה שבע"פ שהיא פירושה, בפ' ראה לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם: **שסה** שלא לגרוע מכל מצות התורה

שבע מצות דרבנן

א אוֹר הַנֵּר תָּאִירוּ לְזֵכֶר הַנֵּס, בִּימֵי מַלְכֵי בֵּית חַשְׁמוֹנָאִים

ב שַׁבָּת מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ לִשְׁלוֹם הַבַּיִת, נֵר לְהַדְלִיק בּוֹ חוֹבָה

ג רִנָּה וְשֶׁבַח, הַלֵּל לִגְמוֹר, בְּיָמִים הַנּוֹעָדִים, וְעַל כָּל טוֹבָה

ד לִקְרוֹא הַמְּגִלָּה בִּזְמַנָּה, מִצְוָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וּנְבִיאִים

ה רְחִיצָה בִּנְטִילָה, נוֹתֶנֶת חַיִּים, וְהַמְזַלְזְלִים נֶעֱקָרִים, וְלַעֲגִיוֹת בָּאִים.

ו עֵרוּבִין לַחֲצֵרוֹת, שִׁתּוּפִין לִמְבוֹאוֹת, לְתַבְשִׁיל, וּתְחוּם, לְמִצְוָה יָצָאוּ,

ז כְּבִרְכוֹת הַהוֹדָאוֹת, וְהַמִּצְוֹת, כֵּן תְּבָרְכוּ עֵת הֲנָאַתְכֶם תִּמְצָאוּ:

ציונים

התורה בין מתורה שבכתב בין מתורה שבע"פ שנא' ולא תגרעו ממנו לשמור את מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם, שתי אזהרות אלו לכל ואיסורן בכ"מ וזמן ובאורן רת"ש פ' ראוהו ב"ד ובזבחים פ' התערובות ובעירובין פ' המוצא תפילין ועקרן בסנהד' פ' הנחנקין ובספרי הר"מ ס' שופטים ה' ממרים פ"ו:

שבע מצות דרבנן

א אור לחמשה ועשרים בכסליו מדליקין נרות לזכר הנס שעשה הקב"ה בבית שני כשמלכו היונים וגזרו גזירות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ושארי דברים חיובה לכל בכ"מ וזמן שבת פ' ב"מ מנחות פ' שתי הלחם הר"מ ה' חנוכה: ב הדלקת נר בשבת חיובה לכל בכ"מ וזמן ועקר באור שתיהן במס' שבת פ' ב"מ: ג לרנן ולשבח לשם יתעלה ולומר לפניו הלל בימים שתקנו חכמים מפני הנסים שעשה לנו השי"ת חיובה כנ"ל, פ' בתרא דתענית פ' ב' דערכין הר"מ הלכות חנוכה פ"א: ד לקרות המגילה בזמנה חיובה לכל בכ"מ וזמן ובאורה במס' מגילה והר"ם ס' זמנים ה' מגילה: ה רחיצת ידים שהיא הנטילה פ"א דסוטה שבת פ' במה אשה, עירובין פ' עושין פסין וחיובה לכל בכ"מ וזמן: ו מ"ע מד"ס לערב ערובי חצרות ושתופי מבואות ועירובי תחומין ועירובי תבשילין לכל בכ"מ וזמן, ובאורה בעירובין ובביצה הר"מ ה' שביתת יום טוב: ז מצות עשה מדרבנן לברך על כל דבר שאדם נהנה בעולם זולת מה שחייב לברך על המזון מדאורייתא, וג' מיני ברכות הן ברכת ההודאה לשי"ת, וברכת המצות, וברכת הנהנין ונוסח הברכות עזרא וב"ד תקנום ואין לשנותן.

וזה לשון הגאון ר' **דוד ויטל** בספרו **כתר תורה** הגדול. ונמצא לפי מה שבארנו שחיוב המצות עשה נחלק לשמונה עשר חלקים ואלו הן:

א שחיובן בזכרים ולנקבות בכל מקום ובכל זמן
ב שחיובן לזכרים בלבד בכ"מ וזמן
ג ומהן שחיובן ע"פ הכהנים לזכרים ולנקבות בכ"מ ובכל זמן
ד שחיובן לזכרים ולנקבות בארץ ישראל בכל זמן
ה שחיובן לזכרים ולנקבות בזמן שבית המקדש קיים בלבד
ו לזכרים בלבד בזמן הבית
ז לכהנים לבדם בזמן הבית
ח שחיובן לכהנים להקריבן ולצבור ישראל להמציאן
ט לכהנים ולוים יחד בזמן הבית
י ללוים לבדם בזמן הבית
יא לכהנים לבדם בכל מקום וזמן
יב לכהן גדול לבדו בזמן הבית
יג למלך ישראל
יד ומהן שחיובן בזמן שישראל שרויין על אדמתן והיובל נוהג
טו שחיובן לצבור ישראל בזמן שישראל שרויין על אדמתן ע"פ בית דין הגדול
טז ומהן לזכרים היוצאים למלחמה
יז ומהן שחיובן לבית דין הגדול ולנסמכים בא"י
יח שחיובן לכל דיין בכ"מ ובכל זמן עכ"ל בשינוי לשון מעט

חלק הראשון מהמצות שחיובן לזכרים ולנקבות בכל מקום ובכל זמן מצותיו ס"א ואלו הן:

א להאמין שיש אלוה
ב ליחדו ולהאמין שהוא אחד
ג לאהוב אותו
ד ליראה ממנו
ה לקדש את השם
ו להתפלל לשם יתעלה
ז לברך ברכת המזון
ח לקבוע מזוזה
ט לעשות מעקה ולהרחיק הנזק
י לשמוע מכל ב"ד גדול שיהיה לנו
יא ללכת בדרכי ה'
יב להתדבק בשם יתעלה ופירוש להתדב' בחכמים
יג לקיים אדם דברו מה שהוציא בנדר מפיו
יד להשבע בשמו המחויב שבועה
טו לשמוע מכל נביא שיאמר לנו אמת
טז להלוות בחנם פירוש בלי רבית
יז להשיב האבידה לבעליה
יח להשיב הגזלה
יט להשיב המשכון לבעלין בעת שצריכו
כ לשחוט מי שירצה לאכול בשר
כא לכסות דם חיה ועוף בעפר
כב לתת לכהנים הזרוע והלחיים והקב' מכל בהמה שישחטו הישראל' שאין הכהנים חייבין בזה
כג לבדוק בסימני חיה
כד לבדוק בסימני דגים
כה לבדוק בסימני הארבה
כו לבדוק בסימני העוף
כז לטבול כל טמא במקוה
כח להיות השכיר אוכל בזמן השכירות
כט לתת שכר שכיר בעתו
ל לכבד החכמים
לא ליראה מאב ואם
לב לכבד אב ואם
לג להתענות ביום הכפורים
לד לשבות ביום הכפורים
לה לקדש את יום השבת
לו לשבות ביום השבת
לז לספר ביציאת מצרים
לח לבער החמץ בערב הפסח
לט לאכול מצה בליל פסח
מ לשבות ולנוח ביום ראשון של פסח

כתר תורה

מא לשבות ולנוח ביום שביעי של פסח
מב לשבות בחג השבועות
מג לשבות ביום ראש השנה
מד לשבות ביום ראשון של חג הסוכות
מה לשבות ביום שמיני עצרת
מו להתודות לפני הש"י כשישוב האדם בתשובה
מז להיות החתן משמח אשתו בשנה הראשונה
מח לעבוד בעבד כנעני מהשבעה עממין לעולם אם ידוע שהוא מהם
מט לנשוך לכנענים השם ברבית אם ידוע כנ"ל
נ לנגוש לכנענים ולהפרע מהם כנ"ל
נא לפרוק המשא
נב לטעון המשא
נג לעשות צדקה לעניים
נד לקדש לזרע אהרן ולכבדם בכל דבר שבקדושה
נה לקבור המתים
נו להציל הנרדף מיד הרודף
נז לשלח אם צפור כשרובצת על הקן
נח לאהוב כל איש
נט לאהוב את הגר
ס להיות כל המשקלות והמדות שלמות
סא להוכיח החוטא

חלק השני מהמצות שחיובן לזכרים בכל מקום וזמן יש לו כ"ד מצות ואלו הן:

א לקדש את האשה
ב לישא האונס את אנוסתו
ג לפרות ולרבות
ד לגרש את האשה אם מצא בה ערות דבר
ה להיות המוציא שם רע על אשתו יושב עמה כל ימיו
ו לייבם
ז לחלוץ
ח לזכור מה שעשה לנו עמלק
ט להכרית זרע עמלק
י לשום תפילין על היד
יא לשום תפילין בראש
יב ללבוש ציצית
יג ללמוד תורה וללמדה
יד למול את הזכרים
טו ליטול לולב
טז לישב בסוכה
יז לפדות פטר חמור
יח לערוף פטר חמור
יט לפדות בכור הבנים
כ לקרות שמע ב' פעמים ביום
כא להעיד בב"ד למי שיודע עדות
כב לספור ספירת העומר ז' שבועות
כג לשמוע קול תקיעת שופר בר"ה
כד לכתוב כ"א ספר תורה לעצמו

חלק השלישי מהמצות שחיובן על פי הכהנים לזכרים ולנקבות בכל מקום ובכל זמן יש לו שלש מצות ואלו הן:

א להיות המצורע ידוע ומפורסם לכל בפריע' ופרימה ובכל אותן הדברי' הכתובים בפרשה
ב להיות המצורע מגלח את כל שערו
ג לעשות טהרה מן הצרעת כתורה האמורה בפ' מצורע

חלק הרביעי מהמצות שחיובן לזכרים ולנקבות בארץ ישראל בכל זמן יש לו י"ג מצות ואלו הן:

א לאבד עו"ג בארץ ישראל
ב להקדיש בכור בהמה טהורה. ומדרבנן נוהגת גם בח"ל
ג להניח פרט הכרם. וגם זאת בח"ל מדרבנן
ד להניח עוללות בהענפים. וגם זאת

בח"ל מדרבנן

ה להניח פאה . וגם זאת נוהגת בח"ל מדרבנן

ו להניח לקט . וגם זאת נוהגת בח"ל מדרבנן

ז להניח השכחה . וגם זאת נוהגת בח"ל מדרבנן

ח להפריש חלה מהעיסה . ובח"ל נוהגת מדרבנן

ט לשלח הטמאים מן המקדש

י ליראה מן המקדש

יא להיות נטע רבעי קודש

יב לתת לכהן ראשית הגז

יג לקיים הנזירות . ובחוץ לארץ כופין אותו לעלות לארץ ישראל לקיים הנזירות

חלק החמישי מהמצות שחיובן לזכרים ולנקבות בזמן שבית המקדש קיים יש לו מ' מצות ואלו הן :

א להיות מעריך אדם נותן כערך הכתוב בפרשה

ב להית מעריך בית נותן כערך הכהן

ג להיות מעריך בהמה נותן דמיה

ד להיות מעריך אדם נותן כפי ערכו האמור בפ' לכל גויה וגויה

ה להיות כל קרבנות בהמה קרבים מיום השמיני והלאה

ו להיות כל הקרבנות קרבין בבה"מ

ז לשמוח ברגלים בהבאת שלמים ובשמחת בית השואבה

ח להקריב קרבן חטאת קבועה

ט להקריב קרבן עולה ויורד

י להקריב אשם ודאי

יא להקריב אשם תלוי

יב להקריב הזב קרבן כשיטהר מזובו

יג להקריב הזבה קרבן כשתטהר מזובה

יד להקריב היולדת קרבן

טו לעשות דיני חרמים

טז להטפיל בהבאת קרבנות מחוצה לארץ לבית הבחירה

יז לעשות דיני מי נדה

יח להיות כל קרבן בהמה תמים ויפה

יט לשלם השוגג במעילה הקרן ולהוסיף חומש

כ להיות התמורה קדש

כא להפריש הבכורים ולהביאם לבית הבחירה

כב לשחוט הפסח בי"ד בניסן

כג לאכול בשר הפסח ללי בליל חמשה עשר בניסן

כד להקריב כל קרבן שהוא עליו חובה בנדר או בנדבה ברגל ובמועד הראשון שפגע בו

כה לפדות הקדשים בעלי המומין

כו להיות הנבלה טמאה מטמאה

כז להיות הנדה טמאה ומטמאה

כח להיות המצורע טמא ומטמא

כט להיות בגד המצורע טמא ומטמא

ל להיות בית המצורע שהוא עומד בו טמא ומטמא

לא להיות שכבת זרע טמא ומטמא

לב להיות אוכלין ומשקין מיטמאין ומטמאין

לג להיות המת טמא ומטמא

לד להקריב המצורע קרבן אחרי טהרתו

לה להיות הזב טמא ומטמא

לו להיות היולדת טמאה ומטמאה .

לז להיות הזבה טמאה ומטמאה .

לח להיות שמונה שרצים מטמאין

לט להיות הנזיר מתגלח על קרבנותיו

מ לעשר הבהמה הטהורה . וגזרת חכמים הוא שלא תנהוג רק בזמן הבית

חלק הששי מהמצות שחיובן לזכרים בלבד בזמן הבית יש לו שבע מצות ואלו הן :

א לחוג ברגלים

ב לקרות על הבכוריםהדברים האמורי'

כתר תורה

בפרשה
ג להתודות וידוי המעשר
ד לעלות ולהראות בבית הבחירה שלש פעמים בשנה
ה לעשות פסח שני. אבל לנשים רשות
ו לאכול בשר פסח שני. וגם זה לנשים רשות
ז לתת מחצית השקל בכל שנה

חלק השביעי מהמצות שחיובן לכהנים לבדם בזמן הבית יש לו י"ט מצות ואלו הן:

א ללבוש בגדי כהונה בשעת עבודה
ב לקדש ידיהם ורגליהם בשעת עבודה
ג להבעיר אש על המזבח תמיד.
ד לעשות קרבן המנחה
ה לעשות קרבן העולה
ו לעשות קרבן האשם
ז לעשות זבחי השלמים
ח לעשות קרבן חטאת
ט לשרוף בשר קדש שנטמא
י לשרוף הנותר
יא להרים הדשן מעל המזבח
יב להקטיר הקטורת
יג להעריך לחם הפנים
יד להדליק נרות על המנורה
טו להיות הכהנים אוכלים בשר חטאות ואשמות
טז להיות הכהנים אוכלין שיירי המנחות
יז להיות הכהנים עובדים במקדש למשמרות ובמועדים עובדים כאחד
יח לתקוע בחצוצרות על הקרבנות
יט למלוח כל הקרבנות

חלק השמיני מהמצות שחיובן לכהנים להקריבן ולצבור ישראל להמציאן יש לו שלש עשרה מצות ואלו הן:

א להקריב שני כבשים בכל יום עולת תמיד אחד בבוקר ואחד בערב
ב להוסיף קרבן בכל ראש חדש
ג להוסיף קרבן בכל יום שבת
ד להוסיף קרבן בראש השנה
ה לעשות בכל יום כפור סדר עבודת הקרבנות וסדר עבודת היום
ו להוסיף קרבן ביום הכפורים
ז להוסיף קרבן בחג הסכות
ח להוסיף קרבן ביום שמיני עצרת
ט להוסיף קרבן בחג הפסח
י להקריב מנחת העומר עם קרבנותיה בששה עשר בניסן.
יא להביא שתי הלחם עם קרבנותיהם בחג השבועות
יב להוסיף קרבן מוסף בחג השבועות
יג לעשות פרה אדומה כמשפטה

חלק התשיעי מהמצות שחיובן לכהנים וללוים יחדו בזמן הבית שתים הן:

א לשאת את הארון בכתף
ב לשמור את בית המקדש

חלק העשירי מהמצות שחיובן ללוים לבדם בזמן הבית שתים הן:

א לשרת בבית המקדש בשיר
ב להפרים מעשר לכהנים מהמעשר שלהם שהיא תרומת מעשר

חלק האחד עשר מהמצות שחיובן לכהנים לבדם בכל מקום ובכל זמן שתים הן:

א להטמא לקרובים ולהתאבל עליהם
ב לעשות ברכת כהנים בנשיאת כפים שבאר כל ישראל

חלק השנים עשר. לכהן גדול לבדו בזמן הבית שתים הן:

א לישא בתולה
ב להקריב קרבן מנחה בכל יום

חלק הי"ג למלך ישראל לבדו שתים הן:

א לכתוב לעצמו ס"ת יתר על אותו הספר שהיה לו כשהיה הדיוט
ב להקהיל האנשים והנשים והטף במוצאי שביעית במועד חג הסוכות ולקרות לפניהם פרשיות המיוחדות לכך

חלק הי"ד מהמצות שחיובן בזמן שישראל שרוין על אדמתן והיובל נוהג יש לו י"ג מצות ואלו הן:

א לתת גאולה לארץ. וזהו דין שדה אחוזה
ב לתת גאולה בבתי ערי חומה
ג לעשות דין עבד עברי כי ימכר
ד לפדות אמה העבריה ולעשות לה דיניה ושחרוריה
ה ליעד אמה העבריה
ו להעניק לעבד ולאמה העברים
ז לשבות בשנת השמיטה ובזמן הזה בא"י מדרבנן
ח להשמיט האדם הלואותיו בשביעית
ט להשמיט כל מה שתוציא הארץ בשביעית
י להפריש תרומה גדולה
יא להפריש מעשר ראשון
יב להפריש מעשר שני
יג להפריש מעשר עני

חלק הט"ו מהמצות שחיובן לצבור ישראל בזמן שישראל על אדמתן עפ"י ב"ד הגדול של ע"א תשע הן:

א לבנות בית המקדש
ב לעשות שמן המשחה
ג למנות מלך עליהם
ד להכין ערי מקלט
ה לתת ללוים ערים לשבת
ו למנות שופטים ושוטרים
ז למשוח כהן למלחמה
ח לעשות במלחמת הרשות כדין האמור בפרשה
ט להחרים שבעת העמים הכנענים.

חלק הט"ז מהמצות שחיובן לזכרים אנשי חיל היוצאים למלחמה בא"י מצותיו ג' והן:

א לעשות ליפת תואר דינה המפורש בתורה
ב להכין יד מחוץ למחנה
ג לשאת יתד במחנה

חלק הי"ז מהמצות שחיובן לבית דין הגדול ולנסמכים בארץ ישראל כ"ג הן:

א להקריב ב"ד קרבן אם טעו בהוראה ומצוה זו לסנהדרי גדולה בזמה"ב
ב למנות שני יובל ומצוה זו ג"כ מסור' לסנהדרין של שבעים ואחד
ג לקדש שנת היובל גם זו מסורה לב"ד של ע"א
ד לעשות עגלה ערופה כמשפטה ומצות מדידת הגבול ג"כ מסורה לב"ד של

כתר תורה

ע"א לשלוח חמשה מהם למדוד הגבול

ה לדין את העיר הנידחת בדיניה גשזו מסורה לבית דין הגדול

ו להשקות את הסוטה ואין משקין אותה כי אם בב"ד הגדול

ז לקדש חדשים ולעבר שנים. ומצוה זו לנסמכין בא"י ויש דברים שאין עושים אותן אלא הסנהדרין כגון לעבר שנים לפי הצורך או לפי השעה

ח לעשות לעדים זוממין כאשר זממו לעשות ומצוה זו לסנהד' אפילו של כ"ג ולענין דיני ממונות היא לשלשה הנסמכין בא"י

ט לקנוס החובל בחברו הסנהד' אפילו של כ"ג אם יש בחבלה שגגת מיתה ולענין קנס ממון לג' הנסמכין בארץ ישראל

י להגלות הרוצח לעיר מקלטו. ומצוה זו לכל בית דין מישראל להגלות הרוצח בשגגה בזמן שישראל על אדמתן ויש סנהדרי גדולה

יא להלקות לרשע ומצוה זו אפילו לג' הסמוכין בארץ ישראל

יב לדון הגנב במיתה או בתשלומין ולענין מיתה לא היו דנין אותו כי אם מסנהדרין של כ"ג ולמעלה.

יג לדון בהריגה

יד לדון בחנק

טו לדון בשריפה. טז לדון בסקילה.

יז לתלות ממותי ב"ד על העץ ומיתות הללו לא היו דנין אותן כי אם מסנהדרין של כ"ג ומעלה ודנין אותם בכ"מ בזמן שישראל על אדמתן ויש כהן גדול מקריב וסנהדרין של ע"א בבית המקדש

יח לדון במפתה. ודין זה מסור אפי' לב"ד של שלשה הנסמכין בא"י.

יט לדון בדיני המבעיר שדה חבירו ומסורה ג"כ כנ"ל

כ לדון בדיני הבור

כא לדון בנזקי האש

כב לדון בנזקי השור

כג להעביר שופר תרועה בשנת היובל ביום הכפוריםותחילת מצוה זו בב"ד הנסמכין בא"י ואחר כך לכל יחיד ויחיד מישראל

חלק הי"ח מהמצות שחיובן לכל דיין בכ"מ ובכל זמן עשרה הן:

א ללכת אחרי רבים להטות הדין

ב לדון בהפרת נדרים

ג לדון בדיני הנחלות

ד לדרוש ולחקור העדים

ה להשוות בין בעלי הדין

ו לדון בדין שואל ומשאיל

ז לדון בדין שומר חנם

ח לדון בדין נושא שכר ושוכר

ט לדון בדיני טוען ונטען

י לדון בדיני מקח וממכר

עפ"י סדר הזה חלקם הגאון ר' דוד ויטל זיע"א. וז"ל בסוף המצות ל"ת ובתשלום הלז של מצות ל"ת אין צורך לתת סימנים אחרים לזכירתן כאשר עשיתי בתשלום המצות עשה שסדרתי שם סדר מחולק לי"ח חלקים מצד כל אופני קיומי מ"ע כדי שתמיד יזכרם ויעשה אותם האדם במקומותם ובזמניהם. אבל מצות ל"ת אין ראוי לשום אדם לעשותן כי אם להמנע מהן ולהבדל מלעשות אפי' אחת מהנה ומאחר שהאדם נמנע ונבדל לעשותן אין צריך כל כך זכירה בדבר ומקרא מלא כתיב למען תזכרו ועשיתם כי צריך האדם לזכור מה שצריך לעשותו לא מה שאינו צריך לעשותו לכן לא ראיתי לתת למצות לא תעשה סימנים אחרים באחרונה. ואתנם לדעתן במספרן ומשפטן ועל מי חיובן באזהרתן כבר מבואר בפנים הספר אל כל מצוה ומצוה והמחפש ימצא עכ"ל הטהור:

כתר תורה

חלק שני

לפי סדר החינוך:

יח נִקְדְּשׁוּ הַבְּכוֹרוֹת, וּמִבְּהֵמוֹת טְהוֹרוֹת,
וּפִטְרֵי חֲמוֹרוֹת, מֵאָז וְלַדּוֹרוֹת.

יט שִׁבְעַת הַיָּמִים, מֵחָמֵץ מִטְעָמִים,
הִתְרַחֲקוּ מִשְּׂאוֹרִיתוֹ, וּמִלֶּאֱכוֹל אוֹתוֹ,

כ מֵהַפֶּה וּמֵהָעֵנַיִם, יֶעְלְמוּ הַשְּׁנַיִם,
בִּגְבוּלְכֶם לְהֵרָאוֹת, חָמֵץ וּמִשְׁאָרוֹת.

כא מִיצִיאַת מִצְרַיִם, סַפְּרוּ בִּשְׂפָתַיִם,
בְּקוֹל מְצִלְתַּיִם, בְּכוֹסוֹת אַרְבַּעְתַּיִם.

כב וּבְכוֹר הַחֲמוֹר, בְּשֶׂה לְהָמֵר, הָאֵל נְתָנָהּ לְכֹהֵן לְמָנָה.

כג רְצוֹנִי בְּפִדְיוֹנְךָ, וְחָדַלְתָּ מִכְּהֻנָּךְ,
עֲרוֹף הַחֲמוֹר וַהֲנָאָתְךָ אָסוּר.

כד וְרַגְלְךָ בְּשַׁבָּת, בַּהֲלוּכָה תִּשְׁבֹּת,
כְּנוֹחַ הָאֵל, בְּמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל.

כה אֱלוֹהַּ שְׁמוֹ, מַמְצִיא עוֹלָמוֹ פָּדָה אוֹתָנוּ וּבְתוֹרָתוֹ חָנָּנוּ.

כו הָיָה לָרִאשׁוֹנָה, יִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה, הֹוֶה לְבַדּוֹ וְאֵין כְּיִחוּדוֹ.

ציונים

והוא שמתו אחיו מחמת מילה, ואצ"ל עבריין לערלות: **יח** לקדש הבכורות באדם ובבהמה הטהורה, והחמור לבדו, שנאמר קדש לי כל בכור כו': **יט** שלא לאכול חמץ בפסח, שנאמר ולא יאכל חמץ: **כ** שלא יראה חמץ בכל מושבותינו כל שבעת ימי הפסח שנאמר ולא יראה לך חמץ, ולא יראה לך שאור בכל גבולך: **כא** לספר ביציאת מצרים בליל חמשה עשר ניסן לשבח לשמו יתברך שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא כו': **כב** לפדות בכור החמור בשה, שנאמר ופטר חמור תפדה בשה: **כג** לערוף פטר חמור אם לא רצה לפדותו, שנאמר ואם לא תפדה כו': **כד** בשלח יש בה מל"ת אחת, שלא ללכת בשבת חוץ לגבול ידוע, שנא' אל יצא איש ממקומו ביום השביעי ודין תחום תורה הוא שנים עשר מיל כמחנה ישראל: **כה** פ' יתרו יש בה ג' מ"ע וי"ד מל"ת להאמין שיש לעולם אלוה שהמציא כל הנמצאים, מנהיג היה הוה ויהיה המוציאנו ממצרים ונתן לנו את תורתו שנאמר אנכי ה' אלהיך כו': **כו** שלא נאמין באלהות זולת השי"ת לבדו, שנא' לא יהיה לך אלהים אחרים על פני:

שלא

הַחָמֵץ תַּשְׁבִּיתוּ, וְזִכְרוּ תַּשְׁחִיתוּ.
י וּבְלֵיל, הִתְקַדֵּשׁ פֶּסַח קוֹדֶשׁ,
תֹּאכְלוּ מַצּוֹת, עַד חֲצוֹת.
יא וְלֹא יִמָּצֵא, עֲדֵי יֵצֵא,
חַג חֵרוּתֵיכֶם, הֶחָמֵץ בִּרְשׁוּתֵיכֶם.
יב וּמַאֲכָלוֹת תַּעֲרוּבוֹת, בְּחַג עֲזוּבוֹת,
נֶחֱמֶצֶת מֵעִמּוֹ, וְנוֹתֵן טַעְמוֹ.
יג וְקָרְבַּן חֵרוּתֵנוּ, לִבְנֵי דָתֵינוּ,
וְתַנְכְּרוּ אֲכִילָתוֹ, מְכוּפֵּר בְּדָתוֹ.
יד תּוֹשָׁבְכֶם וּשְׂכִירְכֶם יָגוּרוּ בֵּינֵיכֶם,
וְלֹא מָלוּהוּ, לֹא יֹאכְלוּהוּ.
טו וּלְהוֹצִיא הַבָּשָׂר, הַחוּצָה נֶאֱסָר,
מִבֵּית אֲכִילָתוֹ מִמְּקוֹם חֲבוּרָתוֹ.
טז וְהָעֲצָמוֹת לִגְזָרִים, בִּלְתִּי נִשְׁבָּרִים,
מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים, קְרָאָנוּ אֱלֹהִים.
יז עָרֵל מֵעִבְרִים, אֶחָיו נֶעְדָּרִים,
בְּהִמּוֹל בָּשָׂר, מֵאֲכִילָתוֹ נֶאֱסָר,

ציונים

הראשון קודם לפסח: י לאכול מצה בליל ט"ו ניסן העשוי ממין דגן שנא' בערב תאכלו מצות: יא שלא ימצא חמץ ברשותינו כל ימי הפסח, שנאמר שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם: יב שלא לאכול מדברים שיש בהם חמץ כגון כותח הבבלי וכיוצא בו, שנא' כל מחמצת לא תאכלו: יג שלא להאכיל את הפסח לישראל מומר לעבודת כוכבים שנאמר כל בן נכר לא יאכל בו. ובא הפירוש שנתנכרו מעשיו וכן תרגם אונקלוס: יד שלא להאכילו לגר ותושב שנא' תושב ושכיר כו' התושב הוא שקבל ע"ע שלא לעבוד כוכבים ואוכל נבילות, ושכיר הוא גר שמל ולא טבל כן פירשו חכמינו ז"ל: טו שלא להוציא מבשר הפסח ממקום החבורה שנא' לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה: טז שלא לשבור עצם מהפסח שנאמר ועצם לא תשברו בו: יז שלא יאכל ערל בפסח שנא' וכל ערל כו'

והוא

לו לִגְנוֹב בְּמִסְתָּרִים, וַעֲשׂוֹת מִסְחָרִים,
בְּנֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל, אָסַר הָאֵל·
לז וְשֶׁקֶר לַעֲנוֹת, מִגְּדוֹלֵי הָעֲוֹנוֹת,
עוֹלָמֵי הֶעֱמִידוּ, וְאֱמֶת תָּעִידוּ·
לח לִכְסוֹף מֵרֵעֲךָ, תַּעֲצוֹר רוּחֲךָ,
וְאַף בְּכַסְפְּךָ, לְמַלְּאוֹת חֶמְדָּתֶךָ·
לט חִדְלוּ לָכֶם, לְתָאֵר דְּמוּתְכֶם,
וְאַף הַצּוּרוֹת, לְנוֹי מְצוּיָּרוֹת·
מ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים, בְּמַסַּע נִבְנִים,
וְגָזִית פְּסוּלָה, לְכָל פְּעֻלָּה
מא בְּלִי קָלוֹת, בְּמִזְבְּחִי לַעֲלוֹת,
הַמַּדְרֵגוֹת נֶאֱסָרוֹת, וְהַכְּבָשִׁים מוּכְשָׁרוֹת·
מב לִגְמוֹל חֲסָדֵינוּ, לְעִבְרִי בְּעָבְדֵנוּ,
וּבַשְּׁבִיעִית לְשַׁלְּחֵהוּ, כְּפִי דָתֵהוּ·
מג וְהָעִבְרִיָּה יְבִיאֶנָּה, לְאִשָּׁה יִקָּחֶנָּה,
וְלֹא יִשָּׂאֶנָּה, לִבְנוֹ יְיָעֲדֶנָּה·
מד וּבִלְעֲדֵי זֶה, בְּרַחֲמָיו יֶחֱזֶה,
בְּפִדְיוֹנָהּ לְהוֹצִיאָהּ, לְבֵית אָבִיהָ·

ציונים

אלא באשת איש: **לו** שלא לגנוב נפש מישראל שנא' לא תגנוב ובגונב נפש הכתוב מדבר: **לז** שלא להעיד שקר, שנא' לא תענה ברעך עד שקר: **לח** שלא לחמוד דבר חבירו שנא' לא תחמד בית רעך כו': **לט** שלא לעשות צורת אדם ממתכות ועץ ואבן אף לנוי שנא' לא תעשון אתי: **מ** שלא לבנות מזבח מאבני גזית, שנא' לא תבנה אתהן גזית: **מא** שלא לעלות במזבח במדריגות שנא' ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו: **מב** פ' משפטים יש בה כ"ג מ"ע, יו"ד מצות ל"ת, לדון בדין עבד עברי ככתוב בפרשה, כי תקנה עבד עברי כו': **מג** ליעד אמה העבריה שנ' אם רעה בעיני אדוניה אשר לא יעדה כו': **מד** לפדות אמה העבריה שנא' והפדה: **מה** שבל מי שיקנה אמה העבריה

כז וְלַעֲשׂוֹת צְלָמִים, תִּהְיוּ נֶאֱשָׁמִים,
מִלָּצוּר אוֹתָמוֹ, וְלֹא לְעָבְדָמוֹ.
כח לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְזָרָה, הֲלֹא נֶאֱסָרָה,
וְלֹא כַּעֲבוֹדָתָהּ, אַחַת דָּתָהּ.
כט וּכְדֶרֶךְ עֲבוֹדָתָהּ, וּלְבַזּוֹת אוֹתָהּ,
לַעֲבוֹד הַזָּרָה, הָאֵל אֲסָרָהּ.
ל לֹא תִשָּׂא, שֵׁם הַמְנוּשָּׂא,
שָׁוְא לְהַשְׁבִּיעַ, שֶׁקֶר לְהַשְׁמִיעַ.
לא הַשַּׁבָּת לְקַדְּשֵׁהוּ, בַּיַּיִן לְזָכְרֵהוּ,
בִּכְנִיסָתוֹ וּבִיצִיאָתוֹ, בִּקְדוּשָּׁתוֹ וְהַבְדָּלָתוֹ:
לב וּבְיוֹם מְנוּחָתֵנוּ, נֶאֶסְרָה מְלַאכְתֵּנוּ,
מִבָּנִים וַעֲבָדִים, וּמִבְּהֵמוֹת הַנֶּעֱבָדִים.
לג לְכַבֵּד הוֹרִים, כַּדָּת מוֹרִים,
בְּמַאֲכָלָם וּשְׁתִיָּתָם, בִּכְנִיסָתָם וִיצִיאָתָם.
לד וּלְיִשּׁוּב עוֹלָמוֹ, הִזְהִיר כּוּלָּמוֹ,
נֶפֶשׁ מְרַצּוֹחַ, לְהַרְבּוֹת מָנוֹחַ.
לה לְאֵשֶׁת רֵעַ אַל תִּתְרוֹעֵעַ, לְעוֹרֵר אַהֲבָה, וּלְטָמְאָה בָּהּ

ציונים

כז שלא נעשה צלמים אעפ"י שלא לאבדם, והעשיה לבד אסורה שנ' לא תעשה לך פסל כו': **כח** שלא להשתחות לע"א, ואף שלא כדרך עבודתה, שנא' לא תשתחוה להם כו' כו': **כט** שלא נעבוד שום ע"ז בדברים שדרכה להעבד מהאמינים בה, ואף שעבודתה דרך בזיון כגון לפעור ומרקולים שנא' ולא תעבדם, **ל** שלא לשבע לבטלה, שנאמר לא תשא את שם כו', בד' צדדים אחד לשנות הידוע, ב' על הידוע שהוא כן, ג' לבטל המצוה, ד' לעשות דבר שאין בו כח לעשותו: **לא** לדבר דברים ביום חשבת בכניסה וביציאה, שנ' זכור את יום השבת לקדשו, ובא הפירוש, זכרהו על היין: **לב** שלא נעשה מלאכת בשבת אנו ובנינו עבדינו ובהמתנו, שנא' לא תעשה כל מלאכה כו' כו': **לג** לכבד אב ואם, שנאמר כבד את אביך ואת אמך: **לד** שלא להרוג נפש שנא' לא תרצח: **לה** שלא לבא על אשת איש שנא' לא תנאף, כי אין נאוף

קֶרֶן וְכִפְלַיִם, חֲמִשָּׁה וְאַרְבַּעְתַּיִם.
נה וּתְבוּאוֹת נִבְעֲרוּ, וּבְרֶגֶל נִשְׁבְּרוּ,
בְּמֵיטַב שָׂדוֹת, יְשׁוּלְּמוּ הַנִּפְסָדוֹת.
נו לְגָדִישׁ וְקָמָה, בְּיָד רָמָה,
בִּרְשׁוּתוֹ הִדְלִיק, יְאֻשַּׁם הַמַּדְלִיק.
נז כֶּסֶף וְכֵלִים, מְסָרוּ הַבְּעָלִים,
וּבְחִנָּם שְׁמָרוּהוּ, מִגְּנֵיבָה יִפְטְרוּהוּ:
נח לְדַבֵּר פֶּשַׁע, מִידֵי רֶשַׁע,
וְיוֹדֶה בְּמִקְצָתוֹ, לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתוֹ.
נט לְשָׂכִיר וּלְשׁוֹכֵר, כַּדָּת לִזְכּוֹר,
גְּנֵיבָתָם וַאֲבֵדָתָם, הִיא פְּשִׁיעָתָם.
ס וְשׁוֹאֵל מֵחֲבֵירוֹ, חֶפְצוֹ וּבְעִירוֹ,
וְנֶאֱנַס מִיָּדוֹ, יְדָרֵשׁ מֵעִמָּדוֹ.
סא מְדָרֵךְ יַטֶּה, וּבְתוּלָה יְפַתֶּה,
בְּמוֹהַר יְקַדְּמֶנָּה, וּמֹהַר יְמַהֲרֶנָּה.
סב הַמְכַשְּׁפִים לַהֲמִיתָם, וְרָעָתָם תַּצְמִיתֵם,
וַאֲמוּרִים הַדְּבָרִים, בְּנָשִׁים וּזְכָרִים.
סג וְגֵר בְּהוֹנָאָתוֹ, נִכְפְּלָה אַזְהָרָתוֹ,

ציונים

נה לדון בנזקי שן ורגל שנאמר כי יבער איש כו' ושלח את בעירו: **נו** לדון ולחייב על נזקי איש שנאמר כי תצא איש כו': **נז** לדון בדיני שומר חנם, שנאמר כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור: **נח** לדון בדיני טוען ונטען, שנאמר על כל דבר פשע כו', אשר יאמר עליו כי הוא זה כו': **נט** לדון בדיני נושא שכר ושוכר ככתוב כי יתן איש אל רעהו חמור או כו': **ס** לדון בדיני השואל שנאמר וכי ישאל איש מעם רעהו כו': **סא** לדון במפתה כדין הכתוב, כי יפתה איש בתולה כו' כו': **סב** שלא נחיה מכשפה ולאו דוקא מכשפה אלא שדבר הכתוב בהוה שנאמר מכשפה לא תחיה: **סג** מלהונות הגר אף בדברים, וגר לא תונה כו':

שלא

מה לְעַם אַחֵר , לֹא תִמָּכֵר , מֵאֵת אֲדוֹנָהּ , זֹאת הַקְּטַנָּה ·

מו וְהָאָמָה יְשָׁאֶנָּה , לֹא יְגָרְעֶנָּה ,

מִמֶּנּוּ לְהִבָּנוֹת , כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת ·

מז וּבְחֶנֶק לַהֲמִיתוֹ , כְּפִי דָתוֹ , מִיָּדוֹ הוּמָת , מוֹת יוּמָת

(לפי דעת הרב המגיה במ"ע זו)

(לְרוֹצֵחַ נְפָשׁוֹת , בְּלִי לַחֲשׁוֹת , בְּחֶרֶב לַהֲמִיתוֹ , כְּפִי דָתוֹ) ·

מח וְיָדוֹ הֵרִים , עֲלֵי הוֹרִים ,

בְּמַכַּת חַבּוּרָה , מִיתָתוֹ אֲמוּרָה ·

מט וְדִינֵי קְנָסוֹת , בְּאַרְצְכֶם לְהֵעָשׂוֹת ,

שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ , יַעַמְדוּ בַּפֶּרֶץ

נ וְתַחַת יָדוֹ , מֵת עַבְדּוֹ , בַּחֶרֶב דָּתוֹ , לָקַחַת נִקְמָתוֹ ·

נא שׁוֹר הַמַּזִּיק , אָדָם יַזִּיק , וְשׁוֹר רֵעֵהוּ , לַחֲרוֹץ מִשְׁפָּטֵהוּ ·

נב וּבִסְקִילָה דִינֵהוּ , בָּאֲבָנִים לְסַקְּלֵהוּ ,

וְאַחֲרֵי גְמָרוּהוּ , מֵהֲנָאָתוֹ יֶאֶסְרוּהוּ ·

נג בּוֹר כָּרָה , שִׂיחַ וּמְעָרָה , וַעֲלֵי פְּתִיחָתָם , לָחוֹב אוֹתָם ·

נד לִגְנֵבַת דָּמִים , לְהַרְבּוֹת תַּשְׁלוּמִים ,

ציונים

הַעִבְרִיָּה לֹא יִמָּכְרֶנָּה לְאִישׁ אַחֵר לְעוֹלָם , שנא' לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשׁוֹל כו' **מו** שכל קונה האמה ויעדה לא יגרע לה , ככתוב שארה , כסותה ועונתה : **מז** שנצטוינו להמית העוברים על קצת מצות שבתורה בחנק שנ' מכה איש ומת כו' , וכל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק , (לפי דעת הרב סמג"ס) אזהרה להמית הרוצח נפש , ומיתתו בסייף שנאמר מכה איש ומת מות יומת : **מח** שלא יכה הבן האב והאם , שנא' ומכה אביו ואמו מות יומת : **מט** שנצטוינו בדין חובל בחבירו לענשו ככתוב , וכי יריבון אנשים וזה יקרא דיני קנסות : **נ** על קצת מצות התורה לדון העוברים בסייף , והוא הנקרא הורג שנא' נקום ינקם : **נא** לדון בדיני שור המזיק שהזיק אדם או שור ככתוב כי יגח כו' : **נב** שלא לאכול בשר שור הנסקל , ולאסור הנאתו אף שנשחט כראוי מאחר שנגמר דינו שנא' ולא יאכל את בשרו : **נג** לדון בנזקי הבור שנאמר כי יפתח איש בור או כי יכרה כו' : **נד** לדון בדיני הגנב ככתוב כי יגנוב איש :

לדון

יִהְיוּ מְסוּדָּרִים, מִלְהַקְדִּים הַמְאוּחָרִים,

עג וְחַיָּה נִטְרָפָה, בְּשָׂדֶה טְרֵיפָה,
אֲכִילָתָהּ נֶאֱסָרָה, וְהַנָּאָתָהּ מוּכְשָׁרָה׃

עד הַטּוֹעֵן דְּבָרֵהוּ, בְּלִי מְשַׁנֵּהוּ,
לִפְנֵי שׁוֹפְטֵהוּ, אַל יִשְׁמָעֵהוּ׃

עה רַע מְעַלְלִים, לְהָעִיד בִּפְלִילִים,
מִלְּקַבֵּל דְּבָרוֹ, הַתּוֹרָה אֲסָרוֹ׃

עו לְרַבִּים לְרָעוֹת, לְהוֹסִיף דֵּעוֹת,
הִתְחַזֵּק לַחֲשׁוֹת, בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת׃

עז בְּנַפְשׁוֹת דַּנְתָּ, וּזְכוּת הֵבַנְתָּ, לֹא תְעַוֵּת, חוֹבָה לְחַוּת׃

עח אַחֲרֵי רַבִּים, לְהַטּוֹת מְחוּיָּבִים,
וְהַמִּשְׁפָּטִים נִגְמָרִים, בְּרוֹב הַמִּסְפָּרִים׃

עט לֹא תְהַדְּרֵהוּ, לְזַכּוֹתוֹ בְּמִשְׁפָּטֵהוּ,
וֶהֱיוֹת אוֹהֲבוֹ, לְדַל בְּרִיבוֹ׃

פ לְכוֹשֵׁל בֶּרֶךְ, נוֹפֵל בַּדֶּרֶךְ,
עָזוֹב וַהֲקִימֵהוּ, מִתַּחַת מַשָּׂאֵהוּ׃

פא אֶבְיוֹן בְּמִצְוֹת, לֹא תְעַוֵּת,
וְנִדְכֶּה בְּרִיבוֹ, הִשָּׁמֵר מֵהַלְעִיבוֹ׃

ציונים

שנאמר מלאתך ודמעך כו׳: **עג** שלא לאכול מן הטרפה, ובשר בשדה טרפה: **עד** שלא ישמע הדיין טענת האחד שלא בפני בעל דין השני, שנאמר לא תשא שמע שוא: **עה** שלא לקבל עדות מאיש חוטא שנאמר אל תשת ידך עם רשע להיות כו׳: **עו** שלא יטה ע״פ אחד בדיני נפשות שנאמר ולא תהיה אחרי רבים לרעות. **עז** שלא ללמוד חובה מי שלמד תחילה עליו זכות לילך אחר דעת הרוב בלי הבנת שכלו, ולא תענה על ריב לנטות: **עח** לנטות אחרי רבים שנא׳ אחרי רבים להטות: **עט** שלא לחתם הדל בדין שנא׳ ודל לא תהדר בריבו: **פ** להסיר המשא מעל הבהמה הנופלת בדרך, שנאמר כי תראה חמור שונאך כו׳: **פא** שלא להטות

וְהוֹנָאַת דְּבָרִים, יִמָּנְעוּ מְגֵרִים ·

סד בְּכֶסֶף תִּסְחָרֶנּוּ, לֹא תוֹנֶנּוּ,

בְּאָח תֶּאֱהָבֶנּוּ, וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ ·

סה לְיָתוֹם וּלְאַלְמָנָה, בְּרַחֲמִים תַּעֲנֶה,

לֹא תְעַנֵּמוֹ, אַךְ תְּחָנֵמוֹ ·

סו תַּלְוֶה לֵאלֹהֶיךָ, בְּגָמְלְךָ עֲנִיֶּיךָ,

לְהָקֵל אַנְחָתָם, רְבוֹת פַּרְנָסָתָם ·

סז וּלְאָחִיךָ הַלֹּוֶה, אַחֲרֵי תַּלְוֶה,

עֵת מַחְסֹרֵהוּ, לֹא תִּנְגְּשֵׁהוּ ·

סח הָעֵדִים וְהַסּוֹפֵר, וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר,

וְנֶשֶׁךְ עִסְקֵיהֶם, יִשְּׂאוּ פִּשְׁעֵיהֶם ·

סט אֱלֹהִים קַלֵּל, וּשְׁמָם חַלֵּל,

בְּמַלְקוֹת אַרְבָּעִים, לְהַלְקוֹתוֹ בִּכְפָלַיִם ·

ע וְנוֹקֵב הַשֵּׁם, בְּנַפְשׁוֹ אָשֵׁם,

בְּדִיבּוּרוֹ הִשְׁחִית, וְהוֹדוּ לְמַשְׁחִית ·

עא וְלְרָאשֵׁי הַשְּׂרָרָה, בָּאָה הָאַזְהָרָה,

מִכְּבוֹדָם לְחַלְּלָם, וְלֹא לְקַלְּלָם ·

עב מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ, בִּתְבוּאוֹת זַרְעֲךָ,

ציונים:

סד שלא להונותו בממון שנאמר שם ולא תלחצנו: **סה** שלא לענות אלמנה ויתום ואפילו בדברים, שנא' כל אלמנה ויתום כו' כו': **סו** להלוות לעני כפי השגת היד, שנא' אם כסף תלוה כו' ונאמר והעבט תעביטנו: **סז** שלא לחבוע מהלוה בעת שנדע שאין לו, לא תהיה כנושה: **סח** שלא להתעסק בעסק הרבית בין הלוה והמלוה, להעיד ולכתוב השטר מפסוק ולא תשימון עליו נשך: **סט** שלא לקלל הדיין וחייב על זה שתיים, א' שהוא ישראל, ב' שהוא דיין מפסוק אלהים לא תקלל: **ע** לאו דברכת השם: **עא** שלא לקלל נשיא שנאמר ונשיא בעמך לא תאור, נשיא זה מלך ושריו: **עב** שלא נקדים חוקי התבואה אלא כסדר שנאמר·

צ וּבְלִינָה נִפְסָלִים, דְּבָרִים הַנֶּעֱלָים,
הַחֵלֶב וְהַנְּתָחִים, מִזֶּבַח הַפְּסָחִים.
צא מֵרֵאשִׁית תְּבוּאוֹתֵיכֶם, מִזִּמְרַת פִּרְיֵיכֶם,
רֵאשִׁית בִּכּוּרֵיכֶם, לְהָבִיא מֵאַרְצְכֶם.
צב הִשָּׁמְרוּ מֵהִכָּשֵׁל, בְּחָלָב לְבַשֵּׁל,
הַגְּדִי נֶאֱסָר, וּבְחָלָב בָּשָׂר.
צג מִפִּי הַגְּבוּרָה, הַבְּרִית אֲסוּרָה,
לְעוֹבְדֵי זָרִים בִּכְנַעַן גָּרִים.
צד לְהוֹשִׁיבֵם בְּאַרְצֵנוּ, רַבּוּ חַטָּאֵינוּ,
וְהִנְחִילָהּ הָאֵל, לְבֵית יִשְׂרָאֵל.
צה בְּמִקְדָּשׁ לְקָדְשֵׁנוּ, בְּאֶרֶץ מְנוּחָתֵנוּ,
לִבְנוֹתוֹ צִוָּנוּ, וּשְׁכִינָתוֹ אִתָּנוּ.
צו וּבַאֲרוֹן הַקּוֹדֶשׁ, מִשְׁכָּנָם קוֹדֶשׁ,
וְהַבַּדִּים לַהֲסִירָה, מִמֶּנּוּ נֶאֱסָרָה.
צז וְלֶחֶם תָּמִיד, בְּשׁוּלְחָנִי יַתְמִיד,
בְּהֵיכַל תִּפְאָרָה, לִפְנֵי לְאַזְכָּרָה,
צח פָּנָיו יָאֵר, בְּהַטִּיבָם לְבָעֵר,

ציונים

על חמץ דם זבחי: **צ** שלא להניח אמורי הפסח עד הבקר, ונעשה נותר, ולא ילין חלב חגי עד בקר: **צא** להביא הבכורים למקדש, שנאמר ראשית בכורי אדמתך תביא כו׳: **צב** שלא לבשל בשר בהמה בחלב, לא תבשל גדי בחלב אמו: **צג** שלא נכרות ברית אהבה לשבע אומות הכנענים לא תכרות להם ולאלהיהם ברית: **צד** שלא להשכין עבודת כוכבים בא״י שנאמר לא ישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי: **צה** תרומה יש בה ב׳ מ״ע ול״ת אחת, לבנות בית המקדש שנאמר ועשו לי מקדש: **צו** שלא להוציא בדי הארון מתוך הטבעות שנאמר בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו: **צז** להשים בבית המקדש לפני ה׳ לחם תמיד, שנאמר ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד, פ׳ תצוה יש בה ד׳ מ״ע, ג׳ ל״ת: **צח** להטיב הנרות תמיד לפני השי״ת שנאמר יערוך אותו אהרן ובניו: לעשות

פב עֵדִים נֶאֱמָנִים , לְדָמִים נְתָנִים ,
וְשִׁיקּוּל הַדַּעַת , בְּמִשְׁפָּט מַגְרַעַת ·
פג מִשְׁפָּט יְחַבֵּל , שׁוֹחַד מְקַבֵּל ,
תּוֹרָתוֹ יְחַלֵּף , וְצַדִּיקִים יְסַלֵּף ·
פד תֵּעָבוֹד בְּרִנָּה , מִדֵּי שָׁנָה ,
וְהַשְּׁבִיעִית תִּשְׁמְטֶנָּה , וּבִיבוּלָהּ תַּפְקִירֶנָּה ·

ליום שני

פה וּבַשַּׁבָּת תִּשְׁבּוֹת , מִמְּלָאכָה לִשְׁבּוֹת ,
וְהָעֲבָדִים וְהַשְּׁפָחוֹת , יֵשְׁבוּ בִּמְנוּחוֹת ·
פו בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים , לִשָּׁבֵעַ אֲסוּרִים ,
וַאֲחֵרִים לְהַשְׁבִּיעַ , שְׂפָתֶיךָ תַּמְנִיעַ ·
פז מִלְּהַדִּיחַ לְזָרָה , בָּאָה הָאַזְהָרָה ,
וּמִלְּהִשָּׁמַע מִפִּיךָ , רְאֵה הִזְהַרְתִּיךָ ·
פח לָחוֹג בִּרְגָלִים , וּבְרֶגֶל עוֹלִים ,
בְּפֶסַח וַעֲצֶרֶת , וּבְעֵת מְהוּדֶּרֶת ·
פט לִשְׁחוֹט הַפֶּסַח , בְּעֶרֶב פֶּסַח ,
בְּחָמֵץ וּמִשְׁאֶרֶת , הַשְּׁחִיטָה נֶאֱסֶרֶת ·

ציונים

להטות הדין מאיש שהוא רשע בעל עבירות , שנאמר לא תטה משפט אביונך בריבו , ופירושו אביון במצות : **פב** שלא יהרגו ב"ד הנדון כי אם בעדים נאמנים , ועל זה נאמר ונקי וצדיק אל תהרוג : **פג** שלא יקח הדיין שוחד אף לדון דין אמת , ושוחד לא תקח : **פד** להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשביעית שנאמר והשביעית תשמטנה ונטשתה כו' כו' :
פה לשבות ממלכה ביום השבת, שנאמר וביום השביעי תשבות : **פו** שלא לשבוע בשם ע"ג , ולא נשביע לעובד כוכבים , שנאמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו : **פז** שלא להדיח לע"ז שנאמר ולא ישמע על פיך :
פח לחוג ברגלים ולעלות לרגל שנאמר שלש רגלים תחוג לי בשנה :
פט שלא לשחוט הפסח בעוד החמץ קיים ברשותינו , שנאמר לא תזבח

על

כֶּתֶר תּוֹרָה

לְכֹהֵן בְּדִבְרִי, וּלְמֶלֶךְ גְּבִירִי ·
קח בְּכֹרֶת וְאַזְהָרָה, לְנֶפֶשׁ זָרָה,
וּלְהִנָּזֵר מִשְּׁמָנִים בְּקוֹדֶשׁ מוּכָנִים ·
קט כָּמוֹהוּ לִרְקוֹחַ, זָר לִמְשׁוֹחַ, זָר מַעֲשֵׂהוּ, וּבִכְרֵת הִנֵּהוּ ·
קי בְּסַמִּים לִמְקֻטֶּרֶת, יֵעָשׂוּ מוּזֶרֶת,
נָכְרִיָּה עֲבוֹדָתוֹ, וְיִכָּרֵת מֵעֲדָתוֹ ·
קיא מִתִּקְרוֹבֶת הַזָּרִים, בְּאַרְצְכֶם גָּרִים,
אִסְרוּ הֲנָאָתָם, וְהִתְרַחֲקוּ מִבְּרִיתָם ·
קיב בֶּחָרִישׁ וְקָצִיר, וּמִמַּעֲשֵׂי הַבָּצִיר,
אִסְפוּ יְדֵיכֶם, בִּשְׁמִיטוֹת שַׁבְּתוֹתֵיכֶם ·
קיג מֵהֲנָאָה וַאֲכִילָה, נַפְשְׁךָ הַבְדִּילָה,
מִבֵּית מְבַשְּׁלָיו, הַבָּשָׂר בְּחָלָב ·
קיד בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, לָדוּן יוֹשֶׁבֶת, בָּאֵשׁ חֲרוּתָה, לִבְנֵי תְמוּתָה
קטו קָרְבַּן הָעוֹלָה, מְאוֹד נַעֲלָה,
כְּמִשְׁפָּט מַעֲשֶׂיהָ, לְאִשֶּׁה נִתְחֶיהָ ·
קטז לְמִנְחָתֵינוּ יֵשַׁע, לִיחִידִים תֵּשַׁע,
וּבְקָהָל מְשׁוּלֶּשֶׁת, לְשֵׁם מוּגֶּשֶׁת ·

צִיּוּנִים

קח שלא יסוך ממנו איש זר שנאמר על בשר אדם כו׳ : **קט** שלא לעשות שמן המשחה, שנאמר ועשית אותו שמן משחת קודש כו׳ : **קי** שלא לעשות במתכונת הקטורת, שנאמר ובמתכונתו לא תעשו: **קיא** שלא ליהנות מתקרובת עבודת כוכבים, שנאמר פן תכרות ברית כו׳: **קיב** לבטל עבודת הארץ בשנה השביעית, בחריש ובקציר תשבות : **קיג** שלא לאכול בשר בחלב שנתבשלו יחד, לא תבשל גדי בחלב אמו : **קיד** ויקהל יש בה מצות ל״ת אחת, שלא לענוש בשבת שנאמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, פ׳ ויקרא יש בה י״א מ״ע ה׳ מל״ת : **קטו** לעשות העולה כמשפטה שנאמר אם עולה קרבנו. **קטז** לעשות המנחות כמשפטן ומנחות צבור הן ג׳, עומר פסח, שתי הלחם בעצרת, לחם הפנים בשבת

בַּמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה , בְּחוּקֵי הַתּוֹרָה ·

צט לְמְכַהֲנֵי בַקֹּדֶשׁ , בְּבִגְדֵי קוֹדֶשׁ ,

לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת , לַעֲבוֹדָה וּלְמִשְׁמֶרֶת ·

ק הַחֹשֶׁן מֵאֲפוּדָתוֹ , נֶאֱסַר פְּרִידָתוֹ ,

לְהַדְרַת פָּנָיו , עֲלֵי אַפְנָיו ·

קא מְמְעִיל אֲמוּלָה , נִקְרָעָה בְּשׁוּלָהּ ,

מִלְּבִישָׁתָהּ יֶחְדַּל , הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל ·

קב בְּשַׂר הַקָּרְבָּנוֹת , לְכֹהֲנִים לְמָנוֹת ,

הֵמָּה אוֹכְלֵיהֶם , וְהַכַּפָּרָה לְבַעֲלֵיהֶם ·

קג שַׁחֲרִית וְעַרְבִית , לִכְבוֹד הַבַּיִת ,

לְהַקְטִיר קְטֹרֶת , עוֹבְדֶיהָ מְעַשֶּׁרֶת

קד בְּמִזְבַּח הַזָּהָב , הַקְטֹרֶת נֶאֱהָב ,

וְהַזָּיוֹתָיו סְפוּרִים , בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים ·

קה מִדֵּי שָׁנָה , לְמִקְדָּשׁ לְמָנָה ,

מַחֲצִית שְׁקָלִים , מֵעֲשִׁירִים וְדַלִּים :

קו יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם , יִרְחֲצוּ מִכִּיּוֹרֵיהֶם ,

וַעֲבוֹדָתָם יַעֲשׂוּ , וְלֹא יָמוּתוּ ·

קז שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה , יֵעָשֶׂה לְמִשְׁחָה ,

ציונים

צט לעשות בגדי כהונה , שנאמר ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו כו' : ק שלא יזח החשן מעל האפוד, שנאמר ולא יזח החשן מעל האפוד: קא שלא לקרוע המעיל שנאמר לא יקרע : קב לאכול הכהנים הקדשים במקדש שנאמר ואכלו אותם אשר כופר בהם : קג להקטיר קטורת פעמים בכל יום על המזבח , שנאמר והקטיר עליו אהרן וכו': קד שלא להקטיר במזבח הזהב חוץ מהקטורת, שנאמר לא תעלו עליו כו' פ' תשא יש בה ד' מ"ע ה' מל"ת: קה שיתן כל אחד מישראל מחצית השקל, זה יתנו כל העובר על הפקודים : קו לקדש הכהן ידיו ורגליו לעבודה , שנאמר ורחצו אהרן ובניו וכו' : קז לעשות שמן המשחה

וּשְׁתֵּי הָאַזְהָרוֹת , בְּמִנְחָתוֹ נֶדְבָּרוֹת ׃

קנז וְנֶהֱנֶה מִקּוֹדֶשׁ , קָרְבָּנוֹ בְּגוֹדֶשׁ ,

מִקּוֹדֶשׁ נִגְזֶלֶת , וְנַפְשׁוֹ מוֹעֶלֶת ׃

קנח סְפֵק חֲטָאוֹת , מְכָרֵת בָּאוֹת ,

נֶעֶלְמוּ מֵעֵינֵיכֶם , תְּלוּהוּ בְּאַשְׁמוֹתֵיכֶם ׃

קנט שֶׁקֶר לִשְׁבוֹעַ , בְּכֶסֶף לִבְצוֹעַ ,

בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ , יוֹסִיף כְּדָתוֹ ׃

קל בְּשׁוּבוֹ מִמַּעֲלָיו , לְהָשִׁיב לִבְעָלָיו

הַגְּזֵילָה מִיָּדוֹ , מִיּוֹם חֲמָדוֹ ׃

קלא חֳדָשִׁים לַבְּקָרִים , הַדֶּשֶׁן לְהָרִים ,

בְּמוֹעֲדָם יָרִים , וְכַחֲצוֹת בַּכִּפּוּרִים ׃

קלב בַּמִּזְבֵּחַ לְאִשֵּׁי , יַבְעִירוּ אֲנָשַׁי ,

אֵשׁ מוּזֶרֶת , לְבַד הָאַחֶרֶת ׃

קלג הַכֹּהֵן בְּמִשְׁמֶרֶת , יִשְׁמוֹר הַבּוֹעֶרֶת ,

אוּלַי כָּבָה , כְּנֵר הַלֶּהָבָה ׃

קלד לַכֹּהֲנִים לְמָנָה , הַמִּנְחָה הוּכָנָה ,

וְקוֹמְצָהּ נִקְטֶרֶת , יֹאכְלוּ הַנּוֹתֶרֶת ׃

ציונים

יוּשם לבונה במנחה חנ״ל, שנאמר ולא יתן עליה לבונה : קנז לשלם כל הנהנה מן ההקדש בתוספת חומש , וקרבן מעילה , ונפש כי תמעול מעל כו׳ : קנח להקריב אשם תלוי מי שלא נודע לו אם חטא , נפש כי תחטא כו׳, ולא ידע ואשם כו׳: קנט להקריב אשם ודאי על חטאים ידועים , ונפש כי תחטא כו׳ וכחש בעמיתו כו׳ : קל להשיב הגזילה אם היא בעין שנא׳ והשיב את הגזילה כו׳ , פ׳ צו יש בה ט׳ מ״ע ט׳ מצות ל״ת : קלא להרים הדשן בכל יום מהמזבח , ולבש הכהן מדו בד כו׳ והרים כו׳ : קלב להבעיר אש במזבח בכל יום תמיד, אש תמיד תוקד על המזבח : קלג שלא לכבות אש המזבח שנאמר לא תכבה : קלד לאכול הכהנים שיירי המנחות , והנותרת ממנה יאכלו כו׳ :

שלא

קיז וּמִשְּׂאוֹר הַזֹּהַר, בְּמִנְחָה לָאוֹר, וְעֵרוּב הָעֶרֶב, לֹא יַקְרֵב

קיח וּמֶלַח בְּרִית, לֹא תַשְׁבִּית, מִכָּל קָרְבָּנֶיךָ, וְעַל מִנְחָתֶיךָ׃

קיט וּלְזֶבַח וּמִנְחָה, הַבְּרִית הוּנָחָה,
כְּדָת לִמְלוֹחַ, לְרֵיחַ נִיחוֹחַ׃

קכ הוֹרָאוֹת בְּאֹהָלִים, נָטוּ מֵהַגְּדוֹלִים,
חַטָּאת מִפָּרִים, יַקְרִיבוּ הַשָּׂרִים׃

קכא וְחַטָּאת בְּהֵמָה, לְהָשִׁיב הַחֵימָה,
מִנֶּפֶשׁ פּוֹרַעַת, בְּלִי דַעַת׃

קכב וְנַפְשׁוֹ יוֹדַעַת, וְאָלָה שׁוֹמַעַת
וְהִתְוַדָּה שִׁגְגָתוֹ, יְכַפֵּר בְּחַטָּאתוֹ,

קכג עוֹלִים וְיוֹרְדִים, לַעֲוֹנוֹת יְדוּעִים,
הַשֵּׁם זְבָדָם, כְּמִסַּת יָדָם׃

קכד לִמְלוֹק הָרָאשִׁים, מֵחַטָּאוֹת הָרָאשִׁים,
מֵחַטָּאתָם נֶחְדָּלִים, הֵבִיאוּ הַדַּלִּים׃

קכה בְּמִנְחַת הַדַּל, הַשֶּׁמֶן יֶחְדַּל,
וְלִיוֹצְרוֹ יְקָרָה, רוּחוֹ הַנִּשְׁבָּרָה׃

קכו וְלָזֹאת הַלְּבוֹנָה, בִּלְתִּי נְכוֹנָה,

ציונים

בשבת, וליחיד הן תשע, מנחת חוטא, מנחת סוטה, מנחת חינוך הכהן מנחת כ"ג חביתין, מנחת סולת, מנחת מרחשת, מאפה תנור חלות מאפה תנור רקיקין, ומנחת מחבת: **קיז** כל שאור ודבש כו': **קיח** שלא להשבית מלח: **קיט** להקריב מלח, שנאמר ולא תשבית מלח כו' על כל קרבנך כו': **קכ** שיקריבו הסנהדרין קרבן אם טעו בהוראה שנאמר ואם כל עדת כו': **קכא** שיקריב כל שוגג בשגגת כרת חטאת שנאמר ואם נפש אחת תחטא כו': **קכב** להעיד עדות כשיודע, שנאמר והוא עד: **קכג** להקריב קרבן עולה ויורד על חטאים מיוחדים, שנא' ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה כו': **קכד** שלא יפריד הכהן הראש מהעוף הבא לקרבן, שנאמר ומלק את ראשו כו': **קכה** שלא יושם שמן במנחת חוטא עני, שנאמר לא ישים עליה שמן כו': **קכו** שלא

יושם

קמד וְנֶחְשָׁב לְגִלּוּלִים, מַחְשֶׁבֶת פִּגּוּלִים,

וּבְזֹאת הַמַּחֲשָׁבָה, הַתְּשׁוּרָה נִתְעָבָה.

קמה בְּשַׂר קָדָשִׁים, נִטְמְאוּ מֵאִישִׁים,

בַּחשֶׁךְ יִדָּמוּ, וְאוֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ.

קמו וְאַחַת דָּתָם, לְבַעֵר אוֹתָם,

מִחוּץ וּמִפְּנִים, בָּאֵשׁ נִפְנִים.

קמז תְּכוּנוֹת הָרָעוֹת, מֵאֲכִילוֹת בָּאוֹת.

וּבְאָכְלְךָ הַבָּשָׂר, הַחֵלֶב נֶאֱסָר,

קמח הַדָּם נֶאֱסָר, מִכָּל בָּשָׂר, מִדּוֹת אַכְזָרִיּוֹת, מִנּוּ בָאוֹת.

קמט הַכֹּהֲנִים נִשָּׂאוּ, וּבַל יִפְרָעוּ,

לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתָם, בְּגוֹדֶל שַׂעֲרָתָם.

קנ וּמֵעַמִּי יְרוּמוּ, וְלֹא יִפְרוּמוּ,

וּבְעֵת יִוָּדְעוּ, לֹא יִקְרָעוּ.

קנא וּבְעֵת עֲבוֹדָתָם, מִמִּקְדָּשׁ כְּצֵאתָם,

יִקְרְבוּ מוֹתָם, הִזְהַרְתִּי אוֹתָם.

קנב שְׁתוּיֵי יַיִן, שְׁתוּמֵי עַיִן,

בַּעֲבוֹדָתָם מִגְרַעַת, וּלְחַוּוֹת דַּעַת.

קנג לִבְדּוֹק כַּתּוֹרָה, בִּבְהֵמָה טְהוֹרָה,

ציונים

השלישי באש ישרף: **קמד** שלא לאכול הפיגול, שנא' ואם האכל יאכל כו' והנפש האוכלת כו': **קמה** שלא לאכול בשר קודש שנטמא שנאמר והבשר אשר יגע כו': **קמו** לשרוף קדשים שנטמאו, שנאמר והבשר אשר יגע בכל טמא כו': **קמז** שלא לאכול חלב בהמה טהורה, שנאמר כל חלב שור וכשב ועז כו': **קמח** שלא לאכול דם בהמה חיה ועוף שנאמר וכל דם לא תאכלו: **קמט** שלא יכנסו הכהנים למקדש מגודלי שער שנאמר ראשיכם אל תפרעו: **קנ** שלא יכנסו למקדש קרועי בגדים שנ' ובגדיכם לא תפרומו: **קנא** שלא יצאו מהמקדש בעת עבודתם ומפתח אוהל מועד כו'. **קנב** שלא לכנוס שתוי במקדש, וכן שלא להורות השכור, שנאמר יין ושכר אל תשת ולהורות כו': **קנג** לבדוק סימני בהמה וחיה

קלה וְחָמֵץ לַאֲפוּתָהּ, לְכוּלָּמוֹ אַזְהָרָתָהּ,
וְאַחֲרֵי לְשׁוּהָ, מַצָּה יֹאכְלוּהָ.

קלו מִנְחַת הַמָּשִׁיחַ, תָּמִיד אָרִיחַ,
בְּיוֹם פְּעָמִים, בַּבֹּקֶר וּבָעֲרָבַיִם.

קלז וּמְנָחוֹת הַכֹּהֲנִים, לָאִשֶּׁה נִתָּנִים,
לֶאֱכָלָם נֶאֱסָרוּ, כָּלִיל יוּקְטָרוּ,

קלח הַחַטָּאת כְּתוֹרָתוֹ, יַעֲשֶׂה כַּפָּרָתוֹ,
בְּמוֹעֵד הַקְרָבָתוֹ, וּבִמְקוֹם הַזָּיָתוֹ.

קלט וַעֲבָדֵי הַכֹּהֲנִים, בִּלְתִּי נֶהֱנִים,
מִבְּשַׂר הַחַטָּאוֹת, לִפְנִים מוּבָאוֹת,

קמ וְתוֹרַת הָאָשָׁם, לְנֶפֶשׁ נֶאְשָׁם,
לִזְרוֹק דְּמֵיהֶם, לְכַפֵּר פִּשְׁעֵיהֶם.

קמא תּוֹדָה וּשְׁלָמִים, בְּמִקְדַּשׁ עוֹלָמִים,
לְבַעֲלֵיהֶם אֲכִילָתָם, וּלְכֹהֲנִים מְנָתָם.

קמב הַתּוֹדָה לְהוֹתִירָהּ, נִפְרְשָׁה וְנֶאֱסָרָה,
וְכָל הַנֶּאֱכָלִים, בָּהּ נִכְלָלִים.

קמג וְהַנּוֹתָר לְמָחֳרָתוֹ, יִשָּׂרֵף כְּחוּקָּתוֹ,
וְהִשָּׁמְרוּ בְּזֹאת, קָדָשִׁים מִלְּבְזוֹת.

ציונים

קלה, שלא לבשל ולאפות שיירי המנחות חמץ לא תאפה חמץ חלקם: קלו, שיקריב הכ"ג מנחה בכל יום בבוקר ובערב, זה קרבן אהרן כו': קלז שלא לאכול ממנחת כהן, שנאמר וכל מנחת כהן כליל תהיה, לא תאכל: קלח סדר קרבן חטאת, שנאמר וזאת תורת החטאת: קלט שלא יאכלו הכהנים מהחטאות הפנימיות, שנאמר וכל חטאת כו': קמ מלאכת האשם וזאת תורת האשם: קמא לעשות הכהנים קרבן השלמים, שנאמר ואם זבח שלמים קרבנו כו': קמב שלא להותיר קדשים אחר זמן שנאמר בתודה לא יניח ממנו עד בקר כו' וכולם מתודה ילמדו: קמג לשרוף הנותר שנא' והנותר מבשר הזבח ביום

השלישי

כתר תורה

חַסּוֹתִי עֲלֵיכֶם, מִלְּטַמְּאוֹת נַפְשׁוֹתֵיכֶם׃

קסג יִשְׁרְצוּ כְּתוֹלָעִים, וְהַנּוֹלָדִים בְּזֵרָעִים,

וּבְפֵירוֹת נִמְצָאוּ, מֵאֲכָלָה נִגְדָּעוּ׃

קסד וּבַעֲלֵי הַחַיִּים, בְּשֶׁרֶץ הַמַּיִם,

נִטְמְאוּ וְנֶאֶסְרוּ, וּמֵאֲכִילָתָם תִּזָּהֵרוּ׃

קסה מִשְּׁרָצִים הָרוֹמְשִׂים, מְגֻלָּלִים וְעִפּוּשִׁים,

מִלְּטַמֵּא נַפְשׁוֹתֵיכֶם, הִפְרַשְׁתִּי אֶתְכֶם׃

קסו בְּשָׁבוּעַ לְבָנִים, וּבִשְׁבוּעַיִם נִדּוֹנִים,

בְּטוּמְאַת מוֹלֶדֶת, לְהִטָּהֵר נוֹעֶדֶת׃

קסז לְמִקְדָּשׁ וְקֳדָשִׁים, יְיַחֵלוּ הַמִּתְקַדְּשִׁים,

לְבִיאָתָם וַאֲכִילָתָם, לְשִׁמְשָׁם וְכַפָּרָתָם׃

ליום שלישי

קסח וּבְקָרְבָּנָהּ נִפְקֶדֶת, כְּסִפּוּר הַיּוֹלֶדֶת,

אַרְבָּעִים לְבָנִים, וְלַנְּקֵבָה שְׁמוֹנִים׃

קסט הַצָּרַעַת תְּבוֹאֶנּוּ, הַכֹּהֵן יְטַמְּאֶנּוּ,

לְהַסְגִּירוֹ כְּנֶאֱשָׁמִים, שִׁבְעַת יָמִים׃

קע וְנִתְקוֹ בְּתַעַר, לְגַלַּח הַשֵּׂעָר,

הַתּוֹרָה אֲסָרָהּ, בִּימֵי הָעֲבָרָה׃

ציונים

קסג שלא לאכול תולעים, שנאמר לכל השרץ השורץ וכו': קסד שלא לאכול משרץ המים, שנאמר אל תשקצו כו': קסה חמתהוה מעפוש, שנאמר ולא תטמא כו', תזריע יש בה ז' מ"ע ב' מל"ת: קסו לטמא היולדת שנאמר אשה כי תזריע: קסז שלא יאכל הטמא קדש ולא יבא למקדש, בכל קדש לא תגע כו' כו':

קסח שתקריב היולדת קרבן במלאת: קסט לטמא המצורע, אדם כי יהיה בעור בשרו כו': קע שלא לגלח שער הנתק, ואת הנתק

לא

בְּפַרְסָה וְגֵרָה, יַכִּירוּ מְהֵרָה ׃

קנד בִּשְׁנֵי הַסִּימָנִים, הֱיוּ נֶהֱנִים,

וּבְאַחַת נִמְצָאוּ, אֵלֶּה תִּטַּמָּאוּ ׃

קנה הַדָּגָה בְּמַיִם, בְּאוֹתוֹת שְׁתַּיִם,

בִּסְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת, לָכֶם נִדְרֶשֶׁת ׃

קנו וְהָאוֹתוֹת נֶחְסָרוּ, מֵאֲכִילָתָם תֵּאוֹסָרוּ,

לְטַמְאוּת הַיְקָרָה, נֶפֶשׁ הַבָּרָה ׃

קנז יָעוּפוּ בַשָּׁמַיִם, בְּאוֹתוֹת אַרְבַּעְתַּיִם,

תַּכִּירוּ הַטְּהוֹרוֹת, לְאָכְלָה מוּכְשָׁרוֹת ׃

קנח הָאַרְבֶּה לְמִינֵהוּ, תִּרְאֶה וְתַכִּירֵהוּ,

לְאָכְלָם נְאוֹתוֹת, תָּבֹאנָה הָאוֹתוֹת ׃

קנט שְׁמוֹנֶה הַשְּׁרָצִים, בִּשְׁמָם נֶחְרָצִים,

שִׂימוּ כַחוֹתָם, מִלִּנְגוֹעַ בְּמוֹתָם ׃

קס הָאוֹכָלִים וְהַמַּשְׁקָאוֹת, לְטוּמְאָה בָאוֹת,

הִשָּׁמְרוּ בְטָהֳרָתָם, כְּפִי תוֹרָתָם ׃

קסא הַשְּׁחִיטָה לְטָהוֹרָה, כְּחוּקַּת הַתּוֹרָה,

וּבְנִבְלָתָם יִטַּמָּאוּ, כְּנָגְעוּ וְנָשְׂאוּ ׃

קסב וְשֶׁרֶץ, כִּנְבֵלָה, אֲכִילָתוֹ נִגְעָלָה,

ציונים

וחיה כשנרצה לאכול מהם, שנאמר זאת החיה כו': **קנד** שלא לאכול חיה
ועוף טמא, שנאמר את זה לא תאכלו: **קנה** לבדוק בסימני דגים, את
זה תאכלו מכל אשר במים: **קנו** שלא לאכול דג טמא, מבשרם לא
תאכלו וכו': **קנז** שלא לאכול עוף טמא, ואת אלה תשקצו
מן העוף: **קנח** לבדוק בסימני חגבים אשר לו כרעים ממעל לרגליו
וכו': **קנט** להיות שמונה שרצים טמאין ומטמאין, וזה לכם הטמא:
קס להיות אוכלין ומשקין טמאין ומטמאין שנאמר מכל האוכל אשר
יאכל אשר יבא עליו מים וכו': **קסא** להיות הנבלה טמאה ומטמאה,
שנאמר וכי ימות מן הבהמה כו': **קסב** שלא לאכול שרץ הארץ
שנאמר

כֶּתֶר תּוֹרָה

מֵאִישָּׁה נֶאֱסֶרֶת , וּנְגִיעָתָהּ לְמִשְׁמֶרֶת ·

קפב וְאִשָּׁה הַזָּבָה, הִנֵּה כְדָוָה, וְאַחַת דָּתָן, כָּרֵת בְּשִׁכְבָתָן

קפג וּבַשְּׁמִינִי כְּנִרְפָּאָה , וְעֶזְרָתָהּ בָּאָה ,

בְּיוֹנִים וְתוֹרִים , לְהִתְחַבֵּר בִּטְהוֹרִים ·

קפד וְלַמִּקְדָּשׁ , בַּעֲבוֹדָתָם , הוּתָּרָה בִיאָתָם ,

וְהַמָּשׁוּחַ בִּגְדוּלָּתוֹ , אַחַת דָּתוֹ ·

קפה וּמֵעֲדָתוֹ יִבָּדֵל , הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל ,

וַעֲבוֹדָתוֹ מְסוּדָּרָה , בְּיוֹם הַכַּפָּרָה ·

קפו לִקְדֹשֵׁי יִשְׂרָאֵל , בְּאַזְהָרַת הָאֵל ,

הַשְּׁחִיטָה נֶאֱסָרָה , מִחוּץ לָעֲזָרָה ·

קפז לָעוֹף וְלַחַיָּה, הַדָּבָר נִהְיָה, עֵת יִשְׁחָטֵמוֹ, בֶּעָפָר לְכַסֵּמוֹ

קפח בְּמֵישָׁרִים לִחְיוֹת , הִתְרַחֲקוּ מֵעֲרָיוֹת ,

וּלְהִסְתַּכֵּל בָּמוֹ , תִּתְנַכְּרוּ לָמוֹ ·

קפט עֶרְוַת הוֹרֵהוּ, לֹא יְגַלֵּהוּ, רַבָּה רָעָתוֹ, כִּפְלַיִם רִשְׁעָתוֹ ·

קצ וְנָטָה עֲקַלְקַלּוֹת , אִמּוֹ לְגַלּוֹת ,

מֵעֲדָתוֹ יַכְרִיתֵהוּ , וּבְעֵדִים לְסַקְּלֵהוּ ·

קצא אֵשֶׁת אָבִיךָ , מִלְּגַלּוֹת הִזְהַרְתִּיךָ ,

כָּרֵת לַמְּזִידִים , וּסְקִילָה בָּעֵדִים ·

צִיּוּנִים

קפג שתקריב הזבה קרבן כשתתרפא , אחרי מות יש בה ב' מ"ע , כ"ו מל"ת : קפד שלא יכנסו הכהנים למקדש רק בעת עבודה , ואל יבא בכל עת כו' : קפה עבודת יוה"כ בכ"ג : קפו שלא לזבוח קדשים חוץ לעזרה שנאמר אשר ישחט כו': קפז לכסות דם חיה ועוף אחר השחי' , כי יצוד ציד חיה : קפח להתרחק מעריות ואשת איש ונדה ואפי' בלא ביאה שנאמר איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו: קפט שלא לגלות ערות האב שנאמר ערות אביך לא תגלה (זכור) : קצ שלא לגלות ערות האם , אמך היא כו': קצא ערות אשת האב , ערות אשת אביך כו' :

ערות

קעא בִּפְרִיעָה וּפְרִימָה , לִבְלִי כְלִימָה ,
בָּדָד מוֹשָׁבוֹ , וְיִקְרָא כִּכְתָבוֹ ·
קעב בְּפִשְׁתִּים וְצֶמֶרֶת , נִהְיָתָה הַמַּמְאֶרֶת ,
לְהָשִׁיב הַמְּאֵרָה , לַעֲשׂוֹת כַּתּוֹרָה ·
קעג הַמְּצוֹרָע בְּטָהֳרָתוֹ , יַעַשׂ כְּתוֹרָתוֹ ,
יָשׁוּב בְּהוֹדָיָה , מִדַּרְכּוֹ , וְחָיָה ·
קעד וּבְיוֹם טָהֳרוֹ , יְגַלַּח בְּתַעְרוֹ , כָּל שְׂעָרוֹ , מִכָּל בְּשָׂרוֹ ·
קעה וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים , לְכָל הַנִּטְהָרִים ,
מִקְוֵה מַיִם , מֵאַרְבָּעִים סָאתַיִם ·
קעו וְיָשׁוּב לְאֵיתָנוֹ , הַמְּצוֹרָע בְּקָרְבָּנוֹ ,
וּבַהֲבִיאוֹ הַכַּפָּרָה , נַפְשׁוֹ נִטְהָרָה ·
קעז וְהַכֹּהֵן יָשׁוּב , כְּמִשְׁפַּט הַכָּתוּב ,
בְּבַיִת נִרְאֵית , אֶבֶן הַמְּנוּגַעַת ·
קעח זָב יִקָּרֵא , רָר בְּשָׂרוֹ ,
שְׁתַּיִם לְטוּמְאָתוֹ , וְשָׁלֹשׁ לְכַפָּרָתוֹ ·
קעט וְאַחֲרֵי סְפִירָתוֹ , יְמֵי טָהֳרָתוֹ ,
יָבִיא קָרְבָּנוֹ , לְכַפֵּר עֲוֹנוֹ ·
קפ טוּמְאָה יִקְרֶנּוּ , תַּאֲוָתוֹ תְּטַמְּאֶנּוּ ,
יִטְבּוֹל בַּמַּיִם , וְטָהֵר בָּעֲרָבַיִם ·
קפא לְנִדָּה הָיְתָה , הִנֵּה בְּטוּמְאָתָהּ ,

ציונים

לא יגלח : קעא הנהגת המצורע בפריעה ופרימה : קעב צרעת הבגד פ' מצורע יש בה י"א מ"ע : קעג מצות טהרת מצורע : קעד מצות גילוחו : קעה לטבול כל טמא במקוה שנאמר ורחץ את כל בשרו : קעו שיקריב המצורע קרבן כשירפא : קעז לטמא בית המנוגע : קעח שיהיה הזב טומ"ט : קעט להקריב הזב קרבן : קפ להיות ש"ז טמא ומטמא : קפא להיות הנדה כנ"ל : קפב להיות הזבה כנ"ל :

כתר תורה

הָאַחַת כְּהוֹכְשָׁרָה, הַשְּׁנִיָּה נֶאֱסָרָה ·

רד הָאִשָּׁה הַזְּקֵנָה, וּבַת בְּנָהּ,
מִנְּשׂוּאֵי הָרִאשׁוֹנָה, נֶאֶסְרָה הָאַחֲרוֹנָה ·

רה הָאִשָּׁה וְנֶכְדָּתָהּ, כְּגִלּוּת עֶרְוָתָהּ,
וְחַיִּים שְׁתֵּיהֶם, יִשָּׂרְפוּ שְׁנֵיהֶם ·

רו בְּחַיִּין אֲסוּרוֹת, הָאֲחָיוֹת הַצָּרוֹת,
וְאַף יְגָרְשֶׁנָּה, צָרָה הִנֵּנָּה ·

רז וּלְאִשָּׁה בְּנִדָּתָהּ, הָדַת חֶרְוָתָהּ,
יִכָּרֵת לָדַעַת, וְחַטָּאתוֹ נִקְבַּעַת ·

רח לַמּוֹלֶךְ בְּהַעֲבִירָם, לָתֵת מִזַּרְעָם,
יִסָּקְלוּ הַמְּזִידִים, וְיִכָּרְתוּ הַיְחִידִים ·

רט קָדֵשׁ בְּיִשְׂרָאֵל, תּוֹעֵבָה לָאֵל,
בְּמֵזִיד לְסָקְלֵהוּ, יִכָּרֵת מֵעוֹלָמֵהוּ ·

רי הַנֶּפֶשׁ אֲשֵׁמָה, בְּתַאֲבָה לִבְהֵמָה,
יִסּוֹקְלוּ בְּעֵדוּתוֹ, וְיִכָּרֵת בִּיחִידוּתוֹ ·

ריא וּבְהֵמָה לְרִבְעָה, רַבָּה הַתּוֹעֵבָה,
סְקִילָה לִמְזִידָה, וְתִכָּרֵת הַיְחִידָה ·

ריב יְרָא הוֹרִים, מוֹלִידִים וּמוֹרִים,

ציונים

ובת בנה, את בת בנה כו': רה אשה ובת בתה, שנאמר ואת בת בתה לא תקח כו': רו על שתי אחיות בחיי הראשונה, ואשה אל אחותה כו': רז על אשה נדה, ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב כו' כו': רח שלא ליתן מזרעו למולך לכל ע"ז שבעולם, שנאמר ומזרעך לא תתן להעביר למולך: רט שלא לבוא על הזכרים, שנאמר ואת זכר לא תשכב משכבי אשה כו': רי שלא לבוא על הבהמה ולא להביאה עליו, שנאמר ובכל בהמה לא תתן שכבתך: ריא שלא תביא אשה בהמה עליה שנאמר ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה, קדושים יש בה י"ג מ"ע, ל"ה מצוות ל"ת: ריב לירא מאב ואם שנאמר איש אמו ואביו תיראו: ריג שלא לפנות

קצב כָּרֵת דָּתְךָ, בְּגַלּוֹת אֲחוֹתְךָ, בַּת הוֹרֶיךָ, וּבַת אִמֶּךָ.

קצג בִּשְׂרֵיפָה דִּינְךָ, לְבַת בִּנְךָ, נַפְשְׁךָ שִׁחַתָּ, לְהִכָּרֵת נוֹעַדְתָּ

קצד עֶרְוָתְךָ הֵנָּה, נֶכְדָּתְךָ תְגַלֶּה, בַּת בִּתְּךָ, פִּשְׁעֲךָ אִתָּךְ:

קצה וּבִתְּךָ לְגַלּוֹת, בָּאָה מִכְּלָלוֹת,
בִּגְזֵירָה שָׁוָה, נִלְמְדָה בִּרְחָבָה.

קצו בַּת הָאִשָּׁה, וְאָבִיךָ אִישָׁהּ,
וְהִיא אֲחוֹתֶיךָ, הוּכְפְּלוּ חַטֹּאותֶיךָ.

קצז אֲחוֹת הָאָב, כְּגַלּוֹת תָּאַב,
נִכְרֶת מִדַּעַת וְחַטָּאתוֹ נִקְבַּעַת.

קצח וְאַחַת הֵם, לַאֲחוֹת אֵם, בְּמֵזִיד לְהִכָּרֵת, וּבְשׁוֹגֵג לְכַפָּרוֹת

קצט אַח הָאָב, בְּתוֹעֵבָה תָּאַב,
נִסְקָלִים שְׁנֵיהֶם, וְנִכְפְּלוּ חַטֹּאותֵיהֶם:

ר חֶנֶק לַמְּזִידִים, בְּמִשְׁכַּב דּוֹדִים,
לְאָחִיךָ אֵשֶׁת, נָפַלְתָּ בְּרֶשֶׁת.

רא מִבּוֹא לְכַלָּתְךָ, מְנַע תַּאֲוָתְךָ,
יִכָּרְתוּ הַמְּזִידִים, וְיִסָּקְלוּ בְּעֵדִים.

רב נְשֵׁי אַחֶיךָ, נֶאֶסְרוּ עָלֶיךָ, וְאַחַת דָּתוֹ, בְּחֶנֶק מִיתָתוֹ:

רג וְאִשָּׁה וּבִתָּהּ, הֵנָּמוֹ לְמַחְתָּה,

ציונים

קצב ערות אחות, אחותך בת אביך או בת מולדת כו': **קצג** ערות בת הבן, ערות בת בנך כו': **קצד** ערות בת הבת, את בת בתך לא תגלה כו': **קצה** ערות הבת בג"ש: **קצו** בת אשת אביו כשהיא אחותו, שנאמר ערות בת אשת אביך כו': **קצז** ערות אחות האב שנאמר אחות אביך כו': **קצח** אחות האם, ערות אחות אמך כו': **קצט** על אחי האב, וחייב ב' שנאמר ערות אחי אביך כו': **ר** אשת אחי האב וזאת הנקראת בתורה דודתו, שנאמר אל אשתו לא תקרב כו': **רא** על אשת הבן, בחייו ובמותו, ובין גרשה, ערות כלתך כו': **רב** על אשת אחיו, שנאמר אשת אחיך כו': **רג** אשה ובתה לא תגלה: **רד** אשה ובת

כֶּתֶר תּוֹרָה

רכב וּפֶרֶט עֲזוֹב, מִשְּׁנַיִם הַחוֹב,
וּשְׁלֹשָׁה לְכַלְכָּלָתֶךָ, כְּפִי דָּתֶךָ
רכג וְלֹא יִקְחוּ, מֵאָז הוּנָחוּ, גַּרְעִינֵי הָעֲנָבִים, לִפְנֵי הָעֲנִיִּים.
רכד לֹא תִּגְנוֹבוּ, כְּסָפִים תֹּאבוּ,
וּמִפְּרוּטָה וָמַעְלָה כְּמֵאָה נַעֲלָה.
רכה כַּחֵשׁ בְּפִקָּדוֹן, בִּפְנֵי הָאָדוֹן,
וּבִתְשׂוּמֶת רֵעַ, הַשֵּׁם יוֹדֵעַ.
רכו רַחֲקוּ הַיְשָׁרִים, מִשְּׁבוּעוֹת שְׁקָרִים,
וְכֶסֶף בִּידֵיכֶם, וּפִקָּדוֹן בִּכְלֵיכֶם.
רכז וּבִשְׁבוּעוֹת שְׂתַיִם, לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם,
לֹא יְשַׁקְּרוּ, מֵאֲשֶׁר נָזוֹרוּ.
רכח וְלֹא תַעֲשׁוֹק, בְּרֵעֲךָ תַּעְסוֹק, הוֹן לִבְצוֹעַ, הִשָּׁמֵר מִנְּגוֹעַ
רכט לִגְזוֹל בִּזְרוֹעַ, בִּמְהֵרָה תִּוָּדֵעַ,
תַּעֲמוֹל בְּיָדַיִם, וּבְזֵעַת אַפַּיִם.
רל] שְׂכַר עֲבוֹדָתוֹ, מִלְּהָלִין לְמָחֳרָתוֹ,
וְלִשְׂכִיר לַיְלָה, מִבֹּקֶר וָמַעְלָה.
רלא הַמְקַלֵּל חֵרֵשׁ, נַפְשׁוֹ יְשָׁרֵשׁ,
יִסְגּוֹר שְׂפָתַיִם, לְמִשְׁפָּטוֹ כַּצָּהֳרָיִם.

צִיּוּנִים

תעולל: רכב לעזוב פרט הכרם לעניים שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם: רכג שלא ללקוט פרט הכרם לעצמו, ופרט כרמך לא תלקט: רכד שלא לגנוב ממון שנאמר לא תגנובו: רכה שלא נכחד במה שהופקד בידינו, שנאמר לא תכחשו: רכו שלא נשבע על ההכחשה שנאמר ולא תשקרו: רכז שלא לשבוע על שקר בשבועות בטוי שנאמר ולא תשבעו בשמי לשקר: רכח שלא לעשוק שנאמר ולא תעשוק, והוא ממון הבא לידו בהיתר בתחילה: רכט שלא לגזול ממון, שנאמר ולא תגזול: ר״ל שלא לאחר שכר שכיר שנאמר לא תלין פעולת שכיר כו׳: רלא שלא לקלל

שום

וּכְדִבְרֵיהֶם לָעוּ , בִּלְתִּי תֶחֱטָאוּ ,
ריג פְּנוֹת לָאֱלִילִים , הָעֵינַיִם תַּעֲלִים ,
וּבְתַהֲלוּכוֹת רַעְיוֹנִים , מֵהֱיוֹת נִדּוֹנִים ·
ריד וּלְעוֹבְדֵי זָרִים , לַעֲשׂוֹתָהּ מוּזְהָרִים ,
וְיוֹצְרֵי תוֹעֵבָה , יִשָּׁכְבוּן לְמַעֲצֵבָה ·
רטו הַקֳּדָשִׁים כְּנוֹתְרוּ , מִלְּאָכְלָם נִזְהָרוּ ,
כְּנִזְרְקוּ הַדָּמִים , זֶה מִיָּמִים ·
רטז וּלְנֶפֶשׁ נְכֵאָה , תַּנִּיחוּ הַפֵּאָה ,
וְדֵי בִרְכָתֶךָ , שָׁפְרָה נַחֲלָתֶךָ ·
ריז וְלֹא תְכַלֶּה , הַשָּׂדֶה כֻּלָּהּ ,
וּנְפָשׁוֹת נְכֵאוֹת , עֵינֵי רוֹאוֹת ·
ריח וְלִלְקֹט הַשִּׁבֳּלִים , הַנִּיחָה לְאוּמְלָלִים ,
לְבַל יִמּוֹטוּן , כַּיּוֹם יִלְקֹטוּן ·
ריט וּלְבִלְתִּי קַחַת , מִשִּׁבֳּלִים הָאַחַת ,
וְגַם בִּשְׁנַיִם , זָכוּ הָעֲנִיִּים ·
רכ וּבְכֶרֶם לְהַזְנִיחַ , וּפֵאָה תַּנִּיחַ ,
וְעֵת בָּצְרֶךָ , חֶסֶד תְּסוֹבְבֶךָ ·
רכא וּבִלְתִּי כַּלּוֹת , אֶת הָעוֹלֵלוֹת ,
וּבְשֵׁם פֹּארוֹת , בְּזֵיתִים מְבוֹאָרוֹת ·

ציונים

לפנות אחר ע"ז במחשבות הלב , שנאמר אל תפנו אל האלילים: **ריד** שלא לעשות ע"ז אף לכנעני שנאמר ואלהי מסכה לא תעשו לכם וכו' : **רטו** שלא לאכול נותר , שנאמר לא יאכל כי קודש הם : **רטז** להניח הפיאה מהתבואה , שנאמר ובקוצרכם : **ריז** שלא לקצור כל הזרוע שנאמר לא תכלה פאת שדך כו' : **ריח** לעזוב הלקט לעניים מתוך המגל , שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם : **ריט** שלא לקחת השבלים הנופלות לעצמו שנאמר ולקט קצירך כו' : **רכ** להניח פיאה בכרם שנאמר לעני ולגר תעזוב כו' : **רכא** שלא לכלות כל פירות הכרם , שנאמר וכרמך לא תעולל

רמא לִנְקוֹם מֵרֵעֵהוּ , לְשַׁלֵּם גְּמוּלֵהוּ ,
כְּפִי מַעֲשֵׂהוּ , יִשָּׁמֵר מֵהַכְאִיבֵהוּ ·
רמב וְלֹא תִטּוֹר , אֵיבָה לִנְטוֹר ,
לְזָר מַעֲשֵׂהוּ , וּמִטּוּבְךָ תְּגַמְּלֵהוּ ·
רמג כְּאַהֲבַת נַפְשְׁךָ , תֶּאֱהַב רֵעֲךָ ,
וְזֹאת הַתּוֹרָה , וּמִשָּׁם בְּאֵרָה ·
רמד לֹא תַרְשִׁיעַ , בְּהֵמָה לְהַרְבִּיעַ ,
מִיְצִירַת בּוֹרְאֵהֶם , לְשַׁנּוֹת פְּנֵיהֶם ·
רמה וֶהֱיוּ נִכְלָאִים , גַּם בִּזְרָעִים ,
לִזְרוֹעַ כִּלְאַיִם , בְּכֶרֶם מוּבָאִים ·

ליום רביעי

רמו וְאִילָנוֹת תִּטְעוּ , מִפֵּירוֹתֵיהֶם תִּמָּנְעוּ ,
מִהְיוֹת נֶהֱנִים שָׁלֹשׁ שָׁנִים ·
רמז וּבָרְבִיעִית לִנְטוּעִים , בַּעֲלֵיהֶם קְרוּאִים ,
מֵאֵל בַּשָּׁמַיִם , לְאָכְלָם בִּירוּשָׁלָיִם ·
רמח אַל תּוֹבֵא , כְּזוֹלֵל וְסֹבֵא , אֱכוֹל הָאָדָם , עַל הַדָּם ·
רמט הִשָּׁמְרוּ לָכֶם , לֵילֵךְ בְּמַעֲשֵׂיכֶם ,

ציונים

שנאמר ולא תשא עליו חטא : **רמא** שלא לנקום שנאמר לא תקום : **רמב** שלא לנטור , שנאמר לא תטור : **רמג** לאהוב כל איש כנפשו שנאמר ואהבת לרעך כמוך : **רמד** שלא להרביע בהמה כלאים , שנאמר בהמתך לא תרביע כלאים : **רמה** שלא לזרוע שני מיני זרעים בארץ ישראל ביחד , שנא' שדך לא תזרע כלאים :
רמו שלא לאכול ערלה ג' שנים , שנאמר שלש שנים יהיו לכם ערלים כו' : **רמז** להיות נטע רבעי כולו קדש , שנא' ובשנה הרביעית יהיה כל פריו כו' : **רמח** שלא להרבות באכילה ושתיה בימי הנערות כבן סורר ומורה , ואזהרתו מלא תאכלו על הדם : **רמט** שלא לנחש

רלב תִּירָא מֵאֱלֹהֶיךָ, מִלְּהַכְשִׁיל בַּעֲצָתֶיךָ,
הִשָּׁמְרוּ הָעִבְרִים, מֵהַכְשִׁיל עִוְרִים.
רלג וּלְבִלְתִּי עֲשׂוֹת, בְּמִשְׁפָּט עֲוָלוֹת,
אָוֶן בִּשְׁעָרִים, וּמַעַל בְּמֵישָׁרִים.
רלד לְהַדֵּר הַגָּדוֹל, הַשּׁוֹפֵט יֶחְדּוֹל,
וּגְדוֹלֵי הָאֲנָשִׁים, כַּעֲנִיִּים וְרָשִׁים.
רלה וְצַדֵּק בְּמִשְׁפָּטִים, לִשְׁנֵי הַנִּשְׁפָּטִים,
וּבִישִׁיבָה וַעֲמִידָה, בְּלִי לְהַפְחִידָה.
רלו וְרָכִיל בְּעַמְּךָ מְנַע רַגְלֶיךָ,
וּלְשׁוֹן הַתָּרִים כְּנָחָשׁ בְּמִסְתָּרִים.
רלז מִנֶּגֶד בִּרְאוּתְכֶם, דַּם רֵעֲכֶם,
לֹא תִתְעַצְּלוּ וְעָלָיו תַּחְמוֹלוּ.
רלח שִׂנְאַת הַלֵּב, מֵרֵעֲךָ עֲזוֹב,
וְאָחִיךָ בָּטוּחַ, מֵאֵיבַת הָרוּחַ.
רלט תּוֹכַחְתְּךָ לַבְּקָרִים, לַעֲמִיתְךָ נֶאֱמָרִים,
לַעֲזוֹב רִשְׁעוֹ וּלְהַשִּׂיג יִשְׁעוֹ.
רמ וְהִשָּׁמֵר בְּמִסְתָּרִים, חֲטָאָיו מֵהָרִים,
בְּפִשְׁעוֹ לְהַכְלִימוֹ, בַּעֲבוּר הַרְעִימוֹ.

ציונים

רלב. שלא להכשיל שום איש בעצה רעה, ולפני עור לא תתן מכשול כו': רלג. שלא לעשות הדיין עול בדין שנאמר לא תעשו עול במשפט: רלד שלא יכבד הדיין לאחד מבעה"ד בשעת הדין שנאמר לא תהדר פני גדול רלה לשפוט בצדק שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: רלו להמנעות מהרכילות לא תלך רכיל: רלז שלא למנוע מהציל חברו, לא תעמוד על דם רעך: רלח שלא לשנא בלב שום איש, שנאמר לא תשנא את אחיך בלבבך: רלט להוכיח החוטא שנא' הוכח תוכיח: רמ שלא לבייש שום איש, שנאמר

מֵאִישָׁה נֶאֱסֶרֶת, וּנְגִיעָתָהּ לְמִשְׁמֶרֶת ·

קפב וְאִשָּׁה הַזָּבָה, הִנֵּה כְּדָוָה, וְאַחַת דָּתָן, כָּרֵת בִּשְׁכִיבָתָן

קפג וּבַשְּׁמִינִי כְּנִרְפָּאָה, וְעֶזְרָתָהּ בָּאָה,

בְּיוֹנִים וְתוֹרִים, לְהִתְחַבֵּר בִּטְהוֹרִים ·

קפד וְלַמִּקְדָּשׁ, בַּעֲבוֹדָתָם, הוּתְּרָה בִּיאָתָם,

וְהַמָּשׁוּחַ בִּגְדוּלָּתוֹ, אַחַת דָּתוֹ ·

קפה וּמֵעֲדָתוֹ יִבָּדֵל, הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל,

וַעֲבוֹדָתוֹ מְסוּדָּרָה, בְּיוֹם הַכַּפָּרָה ·

קפו לְקָדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל, בְּאַזְהָרַת הָאֵל,

הַשְּׁחִיטָה נֶאֱסָרָה, מִחוּץ לָעֲזָרָה ·

קפז לָעוֹף וְלַחַיָּה, הַדָּבָר נִהְיָה, עֵת יִשְׁחָטֵמוֹ, בֶּעָפָר לְכַסֵּמוֹ

קפח בְּמֵישָׁרִים לִחְיוֹת, הִתְרַחֲקוּ מֵעֲרָיוֹת,

וּלְהִסְתַּכֵּל בָּמוֹ, תִּתְנַכְּרוּ לָמוֹ ·

קפט עֶרְוַת הוֹרֵהוּ, לֹא יְגַלֵּהוּ, רַבָּה רָעָתוֹ, כִּפְלַיִם רִשְׁעָתוֹ ·

קצ וְנָטָה עֲקַלְקַלּוֹת, אִמּוֹ לְגַלּוֹת,

מֵעֲדָתוֹ יַכְרִיתֵהוּ, וּבְעֵדִים לְסַקְּלֵהוּ ·

קצא אֵשֶׁת אָבִיךָ, מִלְּגַלּוֹת הִזְהַרְתִּיךָ,

כָּרֵת לַמְּזִידִים, וּסְקִילָה בְּעֵדִים ·

ציונים

קפג שתקריב הזבה קרבן כשתתרפא, אחרי מות יש בה ב' מ"ע, כ"ו מל"ת: **קפד** שלא יכנסו הכהנים למקדש רק בעת עבודה, ואל יבא בכל עת כו': **קפה** עבודת יוה"כ בכ"ג: **קפו** שלא לזבוח קדשים חוץ לעזרה שנאמר אשר ישחט כו': **קפז** לכסות דם חיה ועוף אחר השחי', כי יצוד ציד חיה: **קפח** להתרחק מעריות ואשת איש ונדה ואפי' בלא ביאה שנאמר איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו: **קפט** שלא לגלות ערות האב שנאמר ערות אביך לא תגלה (זכור): **קצ** שלא לגלות ערות האם, אמך היא כו': **קצא** ערות אשת האב, ערות אשת אביך כו':

ערות

קעא בִּפְרִיעָה וּפְרִימָה, לְבְלִי כְלִימָה,

בָּדָד מוֹשָׁבוֹ, וְיִקְרָא כִּכְתָבוֹ.

קעב בְּפִשְׁתִּים וְצֶמֶרֶת, וְהָיְתָה הַמַּמְאֶרֶת,

לְהָשִׁיב הַמְּאֵרָה, לַעֲשׂוֹת כַּתּוֹרָה.

קעג הַמְּצוֹרָע בְּטָהֳרָתוֹ, יַעַשׂ כְּתוֹרָתוֹ,

יָשׁוּב בְּהוֹדָיָה, מִדַּרְכּוֹ, וְחָיָה.

קעד וּבְיוֹם טָהֳרוֹ, יְגַלַּח בְּתַעְרוֹ, כָּל שְׂעָרוֹ, מִכָּל בְּשָׂרוֹ.

קעה וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים, לְכָל הַנִּטְהָרִים,

מִקְוֵה מַיִם, מֵאַרְבָּעִים סְאָתַיִם.

קעו וְיָשׁוּב לְאֵיתָנוֹ, הַמְּצוֹרָע בְּקָרְבָּנוֹ,

וּבַהֲבִיאוֹ הַכַּפָּרָה, נַפְשׁוֹ נִטְהָרָה.

קעז וְהַכֹּהֵן יָשׁוּב, כְּמִשְׁפַּט הַכָּתוּב,

בְּבַיִת נִרְאֵית, אֶבֶן הַמְּנוּגַעַת.

קעח זָב יִקָּרֵא, רָר בְּשָׂרוֹ,

שְׁתַּיִם לְטוּמְאָתוֹ, וְשָׁלֹשׁ לְכַפָּרָתוֹ.

קעט וְאַחֲרֵי סְפִירָתוֹ, יְמֵי טָהֳרָתוֹ,

יָבִיא קָרְבָּנוֹ, לְכַפֵּר עֲוֹנוֹ.

קפ טוּמְאָה יִקְרֶנּוּ, תַּאֲוָתוֹ תְּטַמְּאֶנּוּ,

יִטְבּוֹל בַּמַּיִם, וְטָהֵר בָּעֲרָבַיִם.

קפא לְנִדָּה הָיְתָה, הִנֵּה בְטוּמְאָתָהּ,

ציונים

קעא הנהגת המצורע בפריעה ופרימה: קעב צרעת הבגד לא יגלה: קעג מצות טהרת מצורע: קעד מצות פ' מצורע יש בה י"א מ"ע: קעה לטבול כל טמא במקוה שנאמר ורחץ את כל בשרו: גילוחו: קעו שיקריב המצורע קרבן כשירפא: קעז לטמא בית המנוגע: קעח שיהיה הזב טומ"ט: קעט להקריב הזב קרבן: קפ להיות ש"ז טמא ומטמא: קפא להיות הנדה כנ"ל: קפב להיות הזבה כנ"ל:

כֶּתֶר תּוֹרָה

הָאַחַת כְּהוּכְשָׁרָה, הַשְּׁנִיָּה נֶאֱסָרָה.

רד וְהָאִשָּׁה הַזְּקֵנָה, וּבַת בְּנָהּ,

מִנְּשׂוּאֵי הָרִאשׁוֹנָה, נֶאֶסְרָה הָאַחֲרוֹנָה.

רה הָאִשָּׁה וְנִכְדָּתָהּ, כְּגִלּוּת עֶרְוָתָהּ,

וְחַיִּים שְׁתֵּיהֶם, יִשָּׂרְפוּ שְׁנֵיהֶם.

רו בְּחַיֵּין אֲסוּרוֹת, הָאֲחָיוֹת הַצָּרוֹת,

וְאַף יְגָרְשֶׁנָּה, צָרָה הִנֶּנָּה.

רז וּלְאִשָּׁה בְּנִדָּתָהּ, הַדָּת חֵרוּתָהּ,

יִכָּרֵת לָדַעַת, וְחַטָּאתוֹ נִקְבַּעַת.

רח לַמּוֹלֶךְ בְּהַעֲבִירָם, לָתֵת מִזַּרְעָם,

יִסָּקְלוּ הַמְּזִידִים, וְיִכָּרְתוּ הַיְחִידִים.

רט קָדֵשׁ בְּיִשְׂרָאֵל, תּוֹעֵבָה לָאֵל,

בְּמֵזִיד לְסָקְלֵהוּ, יִכָּרֵת מֵעוֹלָמֵהוּ.

רי הַנֶּפֶשׁ אֲשֵׁמָה, בְּתַאֲוָה לַבְּהֵמָה,

יְסוּקְלוּ בְּעֵדוּתוֹ, וְיִכָּרֵת בִּיחִידוּתוֹ.

ריא וּבְהֵמָה לְרִבְעָה, רַבָּה הַתּוֹעֵבָה,

סְקִילָה לִמְזִידָה, וְתִכָּרֵת הַיְחִידָה.

ריב יִרְא הוֹרִים, מוֹלִידִים וּמוֹרִים,

ציונים

ובת בנה, את בת בנה כו': רה אשה ובת בתה, שנאמר ואת בת בתה לא תקח כו': רו על שתי אחיות בחיי הראשונה, ואשה אל אחותה כו': רז על אשה נדה, ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב כו' כו': רח שלא ליתן מזרעו למולך לכל ע"ז שבעולם, שנאמר ומזרעך לא תתן להעביר למולך: רט שלא לבוא על הזכרים, שנאמר ואת זכר לא תשכב משכבי אשה כו': רי שלא לבוא על הבהמה ולא להביאה עליו, שנאמר ובכל בהמה לא תתן שכבתך: ריא שלא תביא אשה בהמה עליה שנאמר ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה, קדושים יש בה י"ג מ"ע, ל"ה מצות ל"ת: ריב לירא מאב ואם שנאמר איש אמו ואביו תיראו: ריג שלא לפנות

קצב כָּרֵת דָּתְךָ, בְּגַלּוֹת אֲחוֹתְךָ, בַּת הוֹרֶיךָ, וּבַת אִמֶּךָ:
קצג בִּשְׂרֵיפָה דִּינְךָ, לְבַת בִּנְךָ, נַפְשְׁךָ שַׁחַת, לְהִכָּרֵת נוֹעַדְתָּ
קצד עֶרְוָתְךָ הֵנָּה, נֶכְדָּתְךָ תְּגַלֶּה, בַּת בִּתְּךָ, פִּשְׁעֲךָ אִתָּךְ:
קצה וּבִתְּךָ לְגַלּוֹת, בָּאָה מִכְּלָלוֹת,
בִּגְזֵירָה שָׁוָה, נִלְמְדָה בְּרָחְבָה.
קצו בַּת הָאִשָּׁה, וְאָבִיךָ אִישָׁהּ,
וְהִיא אֲחוֹתֶיךָ, הוּכְפְּלוּ חַטֹּאותֶיךָ:
קצז אֲחוֹת הָאָב, כְּגַלּוֹת תָּאַב,
נִכְרֶתֶ מִדַּעַת וְחַטָּאתוֹ נִקְבַּעַת.
קצח וְאַחַת הֵם, לַאֲחוֹת אֵם, בְּמֵזִיד לְהִכָּרֵת, וּבְשׁוֹגֵג לְכַפָּרוֹת
קצט אַח הָאָב, בְּתֵעָבָה תָּאַב,
נִסְקָלִים שְׁנֵיהֶם, וְנִכְפְּלוּ חַטֹּאותֵיהֶם:
ר חֶנֶק לַמְּזִידִים, בְּמִשְׁכַּב דּוֹדִים,
לְאָחִיךָ אֵשֶׁת, נָפַלְתָּ בְּרֶשֶׁת:
רא מִבּוֹא לְכַלָּתְךָ, מְנַע תַּאֲוָתְךָ,
יִכָּרְתוּ הַמְּזִידִים, וְיִסָּקְלוּ בְּעֵדִים:
רב נְשֵׁי אַחֶיךָ, נֶאֶסְרוּ עָלֶיךָ, וְאַחַת דָּתוֹ, בְּחֶנֶק מִיתָתוֹ:
רג וְאִשָּׁה וּבִתָּהּ, הֻנְּמוּ לְמִחְתָּה,

ציונים

קצב ערות אחות, אחותך בת אביך או בת מולדת כו': קצג ערות בת הבן, ערות בת בנך כו': קצד ערות בת הבת, את בת בתך לא תגלה כו': קצה ערות הבת בג"ש: קצו בת אשת אביו כשהיא אחותו, שנאמר ערות בת אשת אביך כו': קצז ערות אחות האב שנאמר אחות אביך כו': קצח אחות האם, ערות אחות אמך כו': קצט על אחי האב, וחייב ב' שנאמר ערות אחי אביך כו': ר אשת אחי האב וזאת הנקראת בתורה דודתו, שנאמר אל אשתו לא תקרב כו': רא על אשת הבן, בחייו ובמותו, ובין גרשה, ערות כלתך כו': רב על אשת אחיו, שנאמר אשת אחיך כו': רג אשה ובתה לא תגלה: רד אשה

וּבַת

רכב וּפֶרֶט עֱזוֹב, מִשְּׁנַיִם הַחוֹב,
וּשְׁלֹשָׁה לְכַלְכָּלָתֶךָ, כְּפִי דָתֶךָ
רכג וְלֹא יִקְחוּ, מְאָז הוּנְחוּ, גַּרְעִינֵי הָעֲנָבִים, לִפְנֵי הָעֲנִיִּים ·
רכד לֹא תִּגְנוֹבוּ, כְּסָפִים תֹּאבוּ,
וּמִפְּרוּטָה וָמַעְלָה כְּמֵאָה נַעֲלָה ·
רכה כַּחֵשׁ בְּפִקָּדוֹן, בִּפְנֵי הָאָדוֹן,
וּבִתְשׂוּמַת רֵעַ, הַשֵּׁם יוֹדֵעַ ·
רכו רַחֲקוּ הַיְשָׁרִים, מִשְּׁבוּעוֹת שְׁקָרִים,
וְכֶסֶף בִּידֵיכֶם, וּפִקָּדוֹן בִּכְלֵיכֶם ·
רכז וּבִשְׁבוּעוֹת שְׂתַיִם, לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם,
לֹא יְשַׁקֵּרוּ, מֵאֲשֶׁר נָזוֹרוּ ·
רכח וְלֹא תַעֲשׁוֹק, בְּרֵעֲךָ תַּעֲסוֹק, הוֹן לִבְצוֹעַ, הִשָּׁמֵר מִנְּגוֹעַ
רכט לִגְזוֹל בִּזְרוֹעַ, בִּמְהֵרָה תִּוָּדַע,
תַּעֲמוֹל בְּיָדַיִם, וּבְזֵעַת אַפַּיִם ·
רל שְׂכַר עֲבוֹדָתוֹ, מִלְּהָלִין לְמָחֳרָתוֹ,
וְלִשְׂכִיר לַיְלָה, מִבֹּקֶר וָמַעְלָה ·
רלא הַמְקַלֵּל חֵרֵשׁ, נַפְשׁוֹ יְשָׁרֵשׁ,
יִסְגּוֹר שְׂפָתַיִם, לְמִשְׁפָּטוֹ כַּצָּהֳרַיִם ·

ציונים

תעולל: רכב לעזוב פרט הכרם לעניים שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם: רכג שלא ללקוט פרט הכרם לעצמו, ופרט כרמך לא תלקט: רכד שלא לגנוב ממון שנאמר לא תגנובו: רכה שלא נכחד במה שהופקד בידינו, שנאמר לא תכחשו: רכו שלא נשבע על ההכחשה שנאמר ולא תשקרו: רכז שלא לשבוע על שקר בשבועות בטוי שנאמר ולא תשבעו בשמי לשקר: רכח שלא לעשוק שנאמר ולא תעשוק, והוא ממון הבא לידו בהיתר בתחילה: רכט שלא לגזול ממון, שנאמר ולא תגזול: רל שלא לאחר שכר שכיר שנאמר לא תלין פעולת שכיר כו': רלא שלא לקלל שום

וּכְדִבְרֵיהֶם לְעוּ, בִּלְתִּי תֶחֶטָאוּ,

ריג פְּנוֹת לָאֱלִילִים, הָעֵינַיִם תַּעְלִים,

וּבְתַהֲלוּכוֹת רַעְיוֹנִים, מֵהְיוֹת נִדוֹנִים.

ריד וּלְעוֹבְדֵי זָרִים, לַעֲשׂוֹתָהּ מוּזְהָרִים,

וְיוֹצְרֵי תוֹעֵבָה, יִשְׁכְּבוּן לְמַעֲצֵבָה.

רטו הַקֳּדָשִׁים כְּנוֹתָרוּ, מִלְּאָכְלָם נִזְהָרוּ,

כְּנִזְרְקוּ הַדָּמִים, זֶה מִיָּמִים.

רטז וּלְנֶפֶשׁ נְכֵאָה, תַּנִיחוּ הַפֵּאָה,

וְדֵי בִרְכָתֶךָ, שָׁפְרָה נַחֲלָתֶךָ.

ריז וְלֹא תְכַלֶּה, הַשָּׂדֶה כָּלָה,

וּנְפָשׁוֹת נְכֵאוֹת, עֵינַי רוֹאוֹת.

ריח וְלִלְקֹט הַשִּׁבֳּלִים, הַנִּיחָה לְאוּמְלָלִים,

לְכָל יְמוֹטוּן, כְּיוֹם יִלְקֹטוּן.

ריט וּלְבִלְתִּי קַחַת, מִשִּׁבֳּלִים הָאַחַת,

וְגַם בִּשְׁנַיִם, זָכוּ הָעֲנִיִּים.

רכ וּבְכֶרֶם לְהַזְנִיחַ, וּפֵאָה תַנִּיחַ,

וְעֵת בָּצְרְךָ, חֶסֶד תְּסוֹבְבֶךָ.

רכא וּבִלְתִּי כַלּוֹת, אֶת הָעוֹלֵלוֹת,

וּבְשֵׁם פְּאֵרוֹת, בְּזֵיתִים מְבוֹאָרוֹת.

ציונים

לפנות אחר ע"ז במחשבות הלב, שנאמר אל תפנו אל האלילים: ריד שלא לעשות ע"ז אף לכנעני שנאמר ואלהי מסכה לא תעשו לכם וכו': רטו שלא לאכול נותר, שנאמר לא יאכל כי קודש הם: רטז להניח הפיאה מהתבואה, שנאמר ובקוצרכם: ריז שלא לקצור כל הזרוע שנאמר לא תכלה פאת שדך כו': ריח לעזוב הלקט לעניים מתוך המגל, שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם: ריט שלא לקחת השבלים הנופלות לעצמו, שנאמר ולקט קצירך כו': רכ להניח פיאה בכרם שנאמר לעני ולגר תעזב כו': רכא שלא לכלות כל פירות הכרם, שנאמר וכרמך לא תעולל

כתר תורה

רמא לִנְקוֹם מֵרֵעֵהוּ, לְשַׁלֵּם גְּמוּלֵהוּ,
כְּפִי מַעֲשֵׂהוּ, יִשָּׁמֵר מֵהַכְאִיבֵהוּ.
רמב וְלֹא תִטּוֹר, אֵיבָה לִנְטוֹר,
לְזֵר מַעֲשֵׂהוּ, וּמְטוּבְךָ תִּגְמְלֵהוּ.
רמג כְּאַהֲבַת נַפְשְׁךָ, תֶּאֱהַב רֵעֲךָ,
וְזֹאת הַתּוֹרָה, וּמִשָּׁם בֵּאֲרָה.
רמד לֹא תַרְשִׁיעַ, בְּהֵמָה לְהַרְבִּיעַ,
מִיצִירַת בּוֹרְאֵהֶם, לְשַׁנּוֹת פְּנֵיהֶם.
רמה וְהֱיוּ נִכְלָאִים, גַּם בִּזְרָעִים,
לִזְרוֹעַ כִּלְאַיִם, בְּכֶרֶם מוּבָאִים.

ליום רביעי

רמו וְאִילָנוֹת תִּטְּעוּ, מִפֵּירוֹתֵיהֶם תִּמָּנְעוּ,
מִהְיוֹת נֶהֱנִים שָׁלֹשׁ שָׁנִים.
רמז וּבָרְבִיעִית לִנְטוּעִים, בַּעֲלֵיהֶם קְרוּאִים,
מֵאֵל בַּשָּׁמַיִם, לְאָכְלָם בִּירוּשָׁלָיִם.
רמח אַל תּוֹבֵא, כְּזוֹלֵל וְסֹבֵא, אֱכוֹל הָאָדָם, עַל הַדָּם.
רמט הִשָּׁמְרוּ לָכֶם, לֵילֵךְ בְּמַעֲשֵׂיכֶם,

ציונים

רמא שלא לנקום שנאמר לא תקום: שנאמר ולא תשא עליו חטא: **רמב** שלא לנטור, שנאמר לא תטור: **רמג** לאהוב כל איש כנפשו שנאמר ואהבת לרעך כמוך: **רמד** שלא להרביע בהמה כלאים, שנאמר בהמתך לא תרביע כלאים: **רמה** שלא לזרוע שני מיני זרעים בארץ ישראל ביחד, שנא' שדך לא תזרע כלאים:

רמו שלא לאכול ערלה ג' שנים, שנאמר שלש שנים יהיו לכם ערלים כו': **רמז** להיות נטע רבעי כולו קדש, שנא' ובשנה הרביעית יהיה כל פריו כו': **רמח** שלא להרבות באכילה ושתיה בימי הנערות כבן סורר ומורה, ואזהרתו מלא תאכלו על הדם: **רמט** שלא לנחש

רלב תִּירָא מֵאֱלֹהֶיךָ, מִלְּהַכְשִׁיל בַּעֲצָתֶיךָ,
הִשָּׁמְרוּ הָעִבְרִים, מֵהַכְשִׁיל עִוְרִים.

רלג וּלְבִלְתִּי עֲשׂוֹת, בְּמִשְׁפָּט עֲוָלוֹת,
אָוֶן בַּשְּׁעָרִים, וּמַעַל בְּמֵישָׁרִים.

רלד לְהֶהְדַר הַגָּדוֹל, הַשּׁוֹפֵט יֶחְדּוֹל,
וּגְדוֹלֵי הָאֲנָשִׁים, כַּעֲנִיִּים וְרָשִׁים.

רלה וְצֶדֶק בַּמִּשְׁפָּטִים, לִשְׁנֵי הַנִּשְׁפָּטִים,
וּבִישִׁיבָה וַעֲמִידָה, בְּלִי לְהַפְחִידָה.

רלו וְרָכִיל בְּעַמְּךָ מְנַע רַגְלֶיךָ,
וּלְשׁוֹן הַתָּרִים כְּנָחָשׁ בְּמִסְתָּרִים.

רלז מִנֶּגֶד בִּרְאוֹתְכֶם, דַּם רֵעֲכֶם,
לֹא תִתְעַצְּלוּ וְעָלָיו תַּחְמוֹלוּ.

רלח שִׂנְאַת הַלֵּב, מֵרֵעֲךָ עֲזוֹב,
וְאָחִיךָ בָּטוּחַ, מֵאֵיבַת הָרוּחַ.

רלט תּוֹכַחְתְּךָ לַבְּקָרִים, לַעֲמִיתְךָ נֶאֱמָרִים,
לַעֲזוֹב רִשְׁעוֹ וּלְהַשִּׂיג יִשְׁעוֹ.

רמ וְהִשָּׁמֵר בְּמִסְתָּרִים, חֲטָאָיו מֵהַרִים,
בְּפִשְׁעוֹ לְהַכְלִימוֹ, בַּעֲבוּר הַרְעִימוֹ.

ציונים

שום איש, שנא׳ לא תקלל חרש: רלב שלא להכשיל שום איש בעצה רעה, ולפני עור לא תתן מכשול כו׳: רלג שלא לעשות הדיין עול בדין שנאמר לא תעשו עול במשפט: רלד שלא יכבד הדיין לאחד מבעה״ד בשעת הדין שנאמר לא תהדר פני גדול רלה לשפוט בצדק שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: רלו להמנעות מהרכילות לא תלך רכיל: רלז שלא למנוע מהציל חברו, לא תעמוד על דם רעך: רלח שלא לשנא בלב שום איש, שנאמר לא תשנא את אחיך בלבבך: רלט להוכיח החוטא שנא׳ הוכח תוכיח: רמ שלא לבייש שום איש, שנאמר

שלה וְלֹא אֲדוֹנִים, לִפְרִי מַעֲדַנִּים, וְכָל שִׂיחַ, לָעֲנִיִּים תַּנִּיחַ ·

שלו לִשְׁפּוֹט בְּמֵישָׁרִים, בְּמֶקַח וּמִמְכָּרִים,
לָדוּן בַּשְּׁעָרִים בְּכָל הֶעָרִים ·

שלז בְּמִרְמָה לְהִתְעַשֵּׁר, לְבָבְךָ תְּיַסֵּר,
סְחוֹרָתְךָ לְיַקֵּר, בֶּאֱמוּנָה לְשַׁקֵּר ·

שלח וּבְאוֹנָאַת דְּבָרִים, הֱיוּ נִזְהָרִים,
לְהוֹנוֹתוֹ וּלְצַעֲרֵהוּ, וּלְהַזְכִּיר חֲטָאֵהוּ ·

שלט אֲחוּזוֹת וּבָתֵּיהֶם, תְּשַׁבְנָה לְבַעֲלֵיהֶם,
וּבִלְתִּי נִמְכָּרִים, לִצְמִיתוּת לַאֲחֵרִים ·

ליום חמישי

שמ וּבַיּוֹבֵל הוֹאִילָה, לְהָשִׁיב הַגְּאוּלָּה,
וְשָׂדֶה וְדִירָה, תּוּשַׁב לִגְבִירָה,

שמא וּבְעִיר הַמּוּקֶּפָה, כֹּחוֹ יָפָה,
גְּאוּלָּתוֹ לְיָמִים, וְלַקּוֹנֶה לְעוֹלָמִים ·

שמב וּבְאֶרֶץ הַנִּבְחֶרֶת, לַלְוִיִּם בְּמִשְׁמֶרֶת,
לֹא לְשַׁנּוֹתָם, לְהַחֲלִיף בְּנַחֲלָתָם ·

שמג בְּכַסְפְּךָ אַסְרְתִּיךָ, לְהַרְבּוֹת מֵאָחִיךָ,
אַךְ בְּרַחֲמֶיךָ, תְּתְנֵהוּ אָכְלֶךָ ·

ציונים

לא תקצרו: שלה שלא נאסוף הפירות בו, שנאמר ולא תבצרו: שלו לדון בדיני מקח וממכר, שנא׳ וכי תמכרו ממכר: שלז שלא להונות במסחר שנאמר וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה כו׳: שלח שלא להונות בדברים, שנאמר ולא תונו איש את עמיתו שלט שלא למכור שדה בא״י לצמיתות שנאמר והארץ לא תמכרו לצמיתות שמ להשיב שדות וכרמים והבתים לבעליהם ביובל בלי כסף, שנאמר ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ: שמא שיגאלו בתי ערי חומה רק עד שנה שנאמר ואיש כי ימכור בית מושב כו׳: שמב שלא לשנות בערי הלוים ושדותיהם, ונגאלים לעולם: שנאמר ושדה מגרש ערי הלוים לא ימכר: שמג שלא להלוות ברבית לישראל, שנאמר את כספך

שכה תֶּחְסוּ בִּצְלָלִים, לְזֵכֶר הָאוֹהָלִים,

תֵּשְׁבוּ בַּסּוּכָּה, כַּתּוֹרָה וְכַחוּקָּה׃

שכו עֲבוֹדַת אֲדָמָה, בַּשְּׁבִיעִית הוּרָמָה,

מִנַּחֲלָתָם יִגָּרְעוּ, וְלֹא יִזָּרְעוּ׃

שכז וְאַל תֵּפֶן, לַעֲבוֹדַת הַגֶּפֶן, לִתְאֵנָה וָזַיִת, בַּשָּׂדֶה וּבַבַּיִת

שכח מִלִּקְצוֹר הַסְּפִיחַ, בַּשְּׁבִיעִית תָּנִיחַ,

וְלָאֶבְיוֹנִים לְמָנָה, יְבוּל הַשָּׁנָה׃

שכט הַנְּזִירִים בָּעֲנָבִים, לְגֵרִים וְתוֹשָׁבִים,

וּמֵאֲסִיפַת פֵּירוֹתֵיכֶם, אִסְפוּ יְדֵיכֶם׃

של שֶׁבַע פְּעָמִים, שָׁנִים וְיָמִים, בְּחַיֵּי תֵּבֵל, לִמְנוֹת לְיוֹבֵל.

שלא וּבַשּׁוֹפָר לְהָרִיעַ, חֵרוּת לְהַשְׁמִיעַ,

דְּרוֹר לַעֲבָדִים, וְלַשָּׂדוֹת מְכוּרִים׃

שלב וּשְׁנַת הַחֲמִשִּׁים, הֱיוּ מְקַדְּשִׁים,

כִּשְׁמִיטָּה לִמְלָאכָה, לִדְרוֹר וְלַהֲנָחָה׃

שלג הַשּׁוֹפָר כְּהִשָּׁמַע, בַּל יִזָּרַע,

כִּשְׁמִיטָּה קָרָאתִי, וְצִוִּיתִי בִּרְכָתִי׃

שלד וְהַסְּפִיחִים גּוֹדְלוּ, בְּשָׂדוֹתֵיכֶם עָלוּ,

יֹאכְלוּ כְּשָׂבְעָם, אֶבְיוֹנֵי הָעָם׃

ציונים

במקדש: שנאמר ולקחתם לכם כו': **שכה** לישב בסוכה ז' ימים שנאמר בסוכות תשבו ז' ימים, פ' בהר יש בה ז' מ"ע וי"ז מל"ת: **שכו** שלא לעבוד האדמה בשנה השביעית שנאמר ובשנה השביעית כו': **שכז** שלא לעבוד האילנות בשנה הנ"ל שנאמר וכרמך לא תזמור: **שכח** שלא נקצור הספיחים בהנ"ל: **שכט** שלא נאסוף הפירות בהנ"ל שנאמר ואת ענבי נזירך כו': **של** לספור השנים עד היובל, שנאמר וספרת לך שבע שבתות שנים כו': **שלא** לתקוע שופר ביוה"כ שביובל: שנאמר והעברת שופר תרועה כו', וקראתם דרור: **שלב** לקדש היובל בבטול העבודה כמו בשמיטה שנאמר וקדשתם את שנת החמישים כו': **שלג** שלא נעבוד בשנת היובל שנאמר לא תזרעו: **שלד** שלא נקצור בו הספיחים שנאמר

כֶּתֶר תּוֹרָה

וְהַבַּעַל בִּגְאוּלָּתוֹ, יוֹסִיף חֲמִישִׁיתוֹ.

שנד הַמַּקְדִּישׁ בֵּיתוֹ, יַעֲרִיךְ אוֹתוֹ,

וְהָאָדוֹן בְּגָאֳלוֹ, בְּחוֹמֶשׁ לְהַעֲלוֹ.

שנה וּלְחֶשְׁבּוֹן מֵעֲלִים, כֶּסֶף שְׁקָלִים,

בְּעֶרֶךְ חֲמִשִּׁים, לַאֲחוּזַת אֲנָשִׁים.

שנו וֶהֱיוּ נִפְרָשִׁים, מִלְשַׁנּוֹת בְּמוּקְדָּשִׁים

וִיבוּכַּר הַבְּכוֹר, מִלְשַׁנּוֹתוֹ נִצּוֹר.

שנז שְׁנֵי חֲרָמִים, בְּתוֹרָתִי נִרְשָׁמִים,

לְכֹהֲנִים נְתַתִּים, וּלְבֶדֶק הַבָּתִּים.

שנח וְחֶרְמֵי שָׂדוֹת, לְכֹהֵן מְיוּחָדוֹת,

לָעוֹמְדִים בְּמִשְׁמֶרֶת, בְּיָדָם נִשְׁאֶרֶת.

שנט וְחֵרֶם בְּיִשְׂרָאֵל, לֹא יִגָּאֵל,

מֵהַכֹּהֲנִים הַחוֹרִים, לְהִמָּכֵר לַאֲחֵרִים.

שס לַעֲשֵׂר הָעֲדָרִים, וּלְהַעֲלוֹת הַמְעוּשָּׂרִים,

וּבִירוּשָׁלַיִם אֲכִילָתָם, אַחֲרֵי הַקְרָבָתָם.

שסא לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ, וְלֹא יְמִירֶנּוּ,

לֹא יִמְכְּרֶנּוּ, וּבִירוּשָׁלַיִם יֹאכְלֶנּוּ.

צ י ו נ י ם

שנאמר והעמיד את הבהמה לפני הכהן כו׳: **שנד** לדון בערכי בתים שנאמר ואיש כי יקדיש את ביתו כו׳: **שנה** לדון בערכי שדות כפי ערך הכתוב בפרשה זרע חומר שעורים כו׳: **שנו** שלא לשנות בקדשים מקרבן לקרבן שנאמר בבכור לא יקדיש איש אותו: **שנז** לדון בדיני החרמים מהם לה׳ ומהם לכהן שנאמר את כל חרם אשר יחרים איש כו׳: **שנח** שלא ימכר שדה החרם שנאמר כל חרם כו׳ לא ימכר כו׳: **שנט** שלא יגאל שדה החרם, שנאמר ולא יגאל: **שס** לעשר כל הבהמות הטהורות שהם בקר וצאן ועזים הנולדים אצלינו בכל שנה שנאמר וכל מעשר בקר וצאן כו׳: **שסא** שלא למכור מעשר בהמה מהכתוב לא יגאל, בשום צד מכירה אלא יאכלוהו בעליו או מי שירצו הבעלים בירושלים: ועל זה נאמר כאן במעשר בהמה לא יגאל, בפרשה במדבר אין בה מצות, נשא יש

בה

שדמ בְּהִמָּכֵר אָחִיךָ, רְאֵה הִזְהַרְתִּיךָ,
בַּעֲבוֹדָתוֹ מִלְּבַזֵּהוּ, כְּעֶבֶד בִּמְלַאכְתֵּהוּ.
שמה וּמִמֶּכֶרֶת עֲבָדִים, בִּלְתִּי לַיְּהוּדִים,
וּבְאֶבֶן הַמְּקָחִים, בִּלְתִּי נִקָּחִים.
שמו וְלֹא תִרְדֶּנּוּ, אָחִיךָ הִנֵּהוּ, וְעֵת יָשׁוּחַ, הָבָה מָנוֹחַ.
שמז הַכְּנַעֲנִים הָעֲבָדִים, לְעוֹלָם נֶעֱבָדִים,
יַעַבְדוּ בְּבָתֵּיכֶם, לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם.
שמח לְנָכְרִים בְּאַרְצֵנוּ, כְּנִמְכַּר אָחִינוּ,
רְדִיָּתוֹ לִמְנוֹעַ, וּמִכַּסְפּוֹ לִגְרוֹעַ.
שמט וּבְטוֹהַר הַמַּחֲשָׁבוֹת, בְּלִי לְהִשְׁתַּחֲוֹת,
כְּמַשְׂכִּיּוֹת הַגּוֹיִם, בְּאַרְצְכֶם שְׁרוּיִם.
שנ בְּעֶרְכֵּי נְפָשׁוֹת, לְשָׁנִים הַמְּפוֹרָשׁוֹת,
כְּיוֹצֵא מִשְּׂפָתָיו, יְמַהֵר מַעֲשָׂיו.
שנא וּבְהֵמָה הַנִּקְדָּשָׁה, לְמִזְבֵּחַ הוּפְרָשָׁה,
לֹא יַחֲלִיפֶנָּה, וְלֹא יְמִירֶנָּה.
שנב וּמָהִיר בְּאִמְרָתוֹ, לְהָמִיר נִדְבָתוֹ,
גַּם שְׁתֵּיהֶם, יוּקְדְּשׁוּ כְּדָתֵיהֶם.
שנג וְעֶרְכֵּי הַטְּמֵאוֹת, לַכֹּהֵן לִחְיוֹת,

ציונים

כספך לא תתן לו כו׳: **שדמ** שלא לעבוד בע״ע בעבודת בזיון שנא׳ לא תעבוד בו עבודת עבד: **שמה** שלא למכור אותו כעבד כנעני שנא׳ לא ימכרו ממכרת עבד: **שמו** שלא נעבוד בו בפרך שנאמר לא תרדה בו בפרך: **שמז** שנעבוד בעבד כנעני לעולם שנאמר לעולם בהם תעבודו: **שמח** שלא להניח הכותים לעבוד בע״ע בפרך שנא׳ לא ירדנו בפרך לעיניך **שמט** שלא להשתחוות על אבן משכית אף להשי״ת, שנאמר ואבן משכית כו׳ פרשה בחוקותי יש בה ז׳ מ״ע ה׳ מל״ת: **שנ** לדון בערכי אדם שנאמר איש כי יפליא נדר בערכך נפשות לד׳: **שנא** שלא להמיר בקדשים שנאמר לא יחליפנו ולא ימיר אותו כו׳: **שנב** להיות התמורה קודש שנא׳ והיה הוא ותמורתו יהיה קודש: **שנג** לדון בערכי בהמה

שנאמר

כתר תורה

נֶאֱסַר טְעִימָתָם, כְּפִי תוֹרָתָם.

שעב וּמִנְּזִירוּת סָג, בְּאָכְלוֹ הַזָּג, וִימֵי נְזִירָתוֹ, נִפְלוּ בְּעָוְלָתוֹ

שעג וּלְגַלֵּחַ שְׂעָרוֹ, וְתַעַר לִבְשָׂרוֹ, בִּימֵי נִזְרוֹ, הָאֵל אֲסָרוֹ.

שעד וִיגַדֵּל שְׂעָרוֹ, יְמֵי הִנָּזְרוֹ, בְּפֶרַע פְּרָעוֹת, בְּלִי לְהִתְגָּאוֹת

שעה וּבְאֹהֶל מֵת, נִזְהָר מִלְּטַמְּאוֹת,

מִלְּחַלֵּל כְּבוֹדוֹ, לֶעָפָר יְסוֹדוֹ.

שעו וְלִנְפָשׁוֹת נֶעְדָּרִים, מִלִּגַּעַת מוּזְהָרִים,

וְלִשְׁאֵר בְּשָׂרוֹ, הָאֵל אֲסָרוֹ.

שעז וּבִמְלֹאת נִזְרוֹ, יְגַלַּח שְׂעָרוֹ, יָבִיא קָרְבָּנוֹ, וְהָאֵל חֲנָנוֹ.

שעח הַכֹּהֲנִים בִּמְנוּחָתִי, יְבָרְכוּ נַחֲלָתִי,

בִּנְשִׂיאַת כַּפַּיִם, לִשְׁמֵי שָׁמַיִם.

שעט וְלַכֹּהֲנִים מְקֻדָּשׁ, אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ,

וּבְעֵת יִסָּעוּ, בְּכָתֵף יִשָּׂאוּ.

שפ וּפֶסַח שֵׁנִי, בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי,

הָרְחוֹקִים וְהַטְּמֵאִים, לְהַשְׁלִים בָּאִים.

שפא כְּפֶסַח הָרִאשׁוֹן, לְאָכְלוֹ בְּאִישׁוֹן,

ציונים

שעב שלא יאכל קליפת יאכל הנזיר זרע הענבים שנאמר וחרצנים כו׳: הענבים שנאמר ועד זג לא יאכל. **שעג** שלא יגלח בימי נזירותו, שנא׳ תער לא יעבור על ראשו. **שעד** לגדל שער ראשו כל ימי נזרו, שנאמר גדל פרע שער ראשו. **שעה** שלא יכנוס באוהל מת שנאמר על נפש מת לא יבא. **שעו** שלא יטמא למת שנאמר לאביו ולאמו לא יטמא כו׳: **שעז** שיגלח ויביא קרבנות כשישלים נזירותו וכן כשיטמא שנאמר וביום מלאת כו׳, וכי ימות מת עליו כו׳. **שעח** שיברכו הכהנים בנשיאות כפים לישראל בכל יום שנ׳ כה תברכו את ב״י אמור להם. **שעט** שישאו הכהנים הארון בכתף כשמוליכין אותו ממקום למקום, שנאמר בכתף ישאו פ׳ בהעלותך ג׳ מ״ע, ב׳ ל״ת. **שפ** שכל מי שלא היה יכול לעשות פסח ראשון מחמת טומאה או דרך רחוקה שיעשה פסח שני בי״ד באייר שנאמר בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים כו׳. **שפא** שיאכל המחויב בפסח שני על מצות ומרורים, שנאמר על מצות ומרורים.

שסב מִשְׁמֶרֶת לְמַחֲנֵיכֶם, לְטָהֳרַת גְּבוּלֵיכֶם,
וּלְשַׁלַּח מְחוּיָּבִים, צְרוּעִים וְזָבִים.
שסג הִשָּׁמְרוּ בְּמִקְדְּשֵׁיכֶם, לְטַמְּאוֹת מַחֲנֵיכֶם,
סְבִיבָיו מִשְׁמֶרֶת, וְלַטָּמֵא מִסְגֶּרֶת.
שסד וְהִתְוַדָּה מֵחַטָּאתוֹ, מִתְנַחֵם מֵרָעָתוֹ,
אָסִיר חַטָּאתוֹ, וַאֲקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ,
שסה לַכֹּהֵן בְּמִשְׁמֶרֶת, תּוּבָא הַסּוֹרֶרֶת,
לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּטָהּ, מֵאִישָׁהּ כְּסָטָה.
שסו וּמִנְחָתָהּ לַהֲבִיאֶנָּה, בְּלִי שַׁמְנָהּ,
לְהַכְעִיסָהּ תַּמְרוּרִים, אַלּוּף נְעוּרִים.
שסז וּבִלְעֲדֵי הַלְּבוֹנָה, נִזְכֶּרֶת בָּעֲוֹנָה,
הַשְּׁמוּעָה יָצְאָה, מוּסָר כְּפַרְעֹה.
שסח יַפְלִיא נִדְרוֹ, נָזִיר בְּהַזִּירוֹ, וּמִגֶּפֶן הַיַּיִן, יַעֲלִים עַיִן.
שסט וּמַאֲכִילָהּ יָזִיר, כְּדַת הַנָּזִיר,
מֵעֲנָבִים לַחִים, בְּאֶשְׁכֹּלוֹת מוּנָחִים.
שע וּמִלֶּאֱכוֹל הַצְּמוּקִים, יִהְיוּ מְרוּחָקִים,
וְשֵׁם נְזִירִים, בָּזֶה מַפִּירִים.
שעא מֵהָעֲנָבִים הַחַרְצַנִּים, כְּיֶתֶר הָאוֹפַנִּים,

ציונים

בה ז' מ"ע י"א מל"ת. **שסב** לשלח הטמאים חוץ למחנה שכינה ולדורות חוץ לעזרה, שנאמר צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה" כו'. **שסג** שלא יכנוס הטמא לעזרה שנאמר ולא יטמאו את מחניהם. **שסד** להתודות לפני השי"ת בהתנחמנו מן החטא שנאמר והתודו את חטאתם כו'. **שסה** להביא האשה הסוטה לכהן שנאמר והביא האיש את אשתו כו'. **שסו** שלא ליתן שמן במנחתה. **שסז** שלא ליתן לבונה במנחתה שנאמר לא יצוק עליה שמן, ולא יתן עליה לבונה. **שסח** שלא ישתה הנזיר יין שנאמר מיין ושכר יזיר. **שסט** שלא יאכל הנזיר ענבים לחים שנא' וענבים לחים ויבשים לא יאכל. **שע** וכן הצמוקים שנא' ויבשים **שעא** שלא יאכל

שצ וְתָמִיד בִּמְעוֹנִי, הַשֵּׁבֶט יְשָׁרְתֵנִי,
וּמְאֹד מוּזְהָרִים, מֵעֲבוֹדַת זָרִים׃

שצא וְהַשְּׁמִירָה הַמּוֹעֶלֶת, בִּלְתִּי נִבְטֶלֶת,
מִמִּקְדָּשִׁי הַנַּעֲלָה, יוֹמָם וָלַיְלָה.

שצב מֵהַכֹּהֲנִים הַחוֹרִים, לִפְדּוֹת הַבְּכוֹרִים,
מֵרֶחֶם אִשֶּׁת, בִּשְׁקָלִים חֲמִשֶּׁת.

שצג וּבְכוֹר הַטְּהוֹרָה, שַׁי לַמּוֹרָא,
מִפִּדְיוֹנוֹ יוּמְנָעוּ, לְמִזְבְּחִי יוּבָאוּ.

שצד וְהַלְוִיִּם מְחוּיָבִים, לַעֲבוֹד בְּאֲהָבִים,
בְּמִקְדָּשׁ לְשׁוֹעֲרִים, וּלְפֶרֶק בְּשִׁירִים.

שצה וְחֵלֶף עֲבוֹדָתָם, מִתְּבוּאוֹת אַדְמָתָם,
הַמַּעֲשֵׂר לְמָנָה, לַלְוִיִּם נִתָּנָה׃

שצו וְהַלֵּוִי מִמַּעַשְׂרוֹ, יָרִים וַיְעַשְּׂרוֹ,
וּמִקָּדְשׁוֹ מִמֶּנּוּ, לְכֹהֵן יִתְּנֶנּוּ.

שצז מֵאֵפֶר הָאֲדוּמּוֹת, לְטַהֲרָה מִמֵּת,
וּלְנֶפֶשׁ הַטְּמֵאָה, הַטַּהֲרָה בָּאָה.

שצח זֹאת הַתּוֹרָה, מִמֵּת לְטַהֲרָה,
הַכֵּלִים וְהָאֹהָלִים, וּבָם עוֹלִים.

ציונים

יעבוד הזר במקדש, שנאמר וזר לא יקרב אליכם: **שצא** שלא לבטל שמירת המקדש תמיד בכל לילה שנאמר ושמרתם את משמרת הקדש. **שצב** לפדות בכור האדם שהוא הבכור לאם מיד כהן שנאמר אך פדה תפדה כו׳. **שצג** שלא לפדות בכור בהמה הטהורה שנאמר אך בכור כשב או כו׳. **שצד** להיות הלוים עובדים במקדש לשוערים ומשוררים בכל יום על הקרבן שנאמר ועבד הלוי כו׳. **שצה** שנתחייבו ב״י לתת מעשר ללוים שנאמר כי את מעשר. **שצו** שנצטוו הלוים לתת מעשר מן המעשר לכהנים, שנאמר ואל הלוים תדבר, פ׳ חקת ג׳ מ״ע. **שצז** שנצטוו ב״י לעשות פרה אדומה: **שצח** להתנהג בטומאת מת ככתוב, זאת התורה

אדם

בְּכָל הַהִדּוּרִים, וּבְמַצּוֹת וּמְרוֹרִים.

שפב וּלְהוֹתִירוֹ לְמָחֳרָתוֹ, כְּרִאשׁוֹן דָּתוֹ,

וּכְכָל חֻקָּתוֹ, יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ.

שפג וּבַשֵּׁנִי תִּשְׁמוֹרוּ, וּכְאִישׁוֹן תִּנְצוֹרוּ,

מִלִּשְׁבּוֹר עַצְמוֹתָיו, וּכְכָל חֻקּוֹתָיו.

שפד חֲצוֹצְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ, בְּמוֹעֵד הַנִּקְדָּשׁ,

בְּרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם, וְתִוָּשְׁעוּ מִצָּרוֹתֵיכֶם.

שפה מֵרֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם, תִּתְּנוּ לְכֹהֲנֵיכֶם,

מָנָה הוּקְדָּשָׁה, לָהֶם לְמוֹרָשָׁה.

שפו וּלְמַעַן הָאַזְכָּרָה, לְמִצְוָה בָּרָה,

הַטִּילוּ צִיצִיּוֹתֵיכֶם, בְּכַנְפֵי בִּגְדֵיכֶם.

שפז וּמַחְשְׁבוֹתֵיכֶם טַהֲרוּ, וְלֹא תָתוּרוּ,

לְתַאֲוָה לָעֵינַיִם, וְלִשְׂעִפִּים רָעִים.

שפח הַכֹּהֲנִים לְמִשְׁמָרִים, וְהַלְוִיִּם לָעֲבָרִים,

יִשְׁמְרוּ הַשְּׁעָרִים, מִקְּרוֹב הַזָּרִים.

שפט וְהַחֲלִיפוֹת בְּמִשְׁמֶרֶת, לָמוֹ נֶאֱסֶרֶת,

אַהֲרוֹנִים בִּכְהוּנָּתָם, וְהַלְוִיִּם בַּעֲבוֹדָתָם

ציונים

זמרורים יאפלוהו. **שפב** שלא להותיר מבשרו למחרתו, שנאמר לא ישאירו ממנו עד בקר. **שפג** שלא לשבור מעצמותיו שנאמר ועצם לא ישברו בו. **שפד** לתקוע במקדש בכל יום על הקרבנות בחצוצרות וכמו כן על כל צרה שלא תבא, שנאמר וביום שמחתכם כו', ותקעתם כו', שלח יש בה ב' מ"ע, א' מל"ת **שפה** להפריש חלה מכל עריסה ולתת לכהן שנאמר ראשית עריסותיכם חלה תרימו. **שפו** להטיל ציצית בבגד ועשו להם כו'. **שפז** שלא לתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים, שנאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם כו', פרשה קרח יש בה ה' מ"ע ד' ל"ת. **שפח** שנצטוו הכהנים והלוים לשמור המקדש, שנאמר ושמרו את משמרת כו', ואתה ובנך אתך כו'. **שפט** שלא יתחלפו הכהנים והלוים במשמרותם, שנאמר איש איש על עבודתו ועל משאו. **שצ** שלא יעבוד

כֶּתֶר תּוֹרָה

תח מֵאֲחוּזַּת הַיְשָׁרִים, יוּתַּן הֶעָרִים,
לַלְוִיִּם אֲחוּזָּתָם, וְלִבְהֶמְתָּם וְחַיָּתָם.

תט עֲדֵי עָמְדוֹ, לְדִין יְעִידוֹ, רָצַח אוֹתוֹ, בְּלִי לַהֲמִיתוֹ.

תי וְלִבְלִי צְדִיָּה, רָצַח גְוִיָּה, לְהָחִישׁ מִפְלָטוֹ, לְעִיר מִקְלָטוֹ.

תיא בְּנֶפֶשׁ לַהֲמִיתוֹ, אוֹ לְזַכּוֹתוֹ, לֹא יַעֲנֵהוּ, הָאֶחָד בִּדְבָרֵהוּ.

תיב וּלְנֶפֶשׁ רוֹצֵחַ, הוּכַן הַמַּטְבֵּחַ,
מִפִּדְיוֹנוֹ וְכַפָּרָתוֹ, כְּבֵדָה חַטָּאתוֹ,

תיג מִמְּחֻיָּב גָּלוּת, הַרְחִיקוּ הַפְּדוּת,
וְהַגָּדוֹל בְּמוֹתוֹ, יָשׁוּב לְבֵיתוֹ.

תיד מֵחַכְמֵי הַתּוֹרָה, הַמִּשְׁפָּט אוֹרָה,
וְהַחֲכָמִים בְּדַעַת, לְמִשְׁפָּט מִגְרַעַת.

תטו וְאַתֶּם הַנִּבְחָרִים, לָדוּן בַּשְּׁעָרִים,
מֵאֲנָשִׁים יִגְבָּרוּ, לֹא תָגוּרוּ:

תטז תַּאֲוַת הַלֵּב, מֵאֲשֶׁר לְאוֹהֵב,
אָחוֹר תְּשִׁיבֶנָּה, וְלָנֶצַח תִּשְׁכָּחֶנָּה.

תיז שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אֶחָד הָאֵל, הַמַּמְצִיא אוֹתָנוּ, נַאֲמִין כּוּלָנוּ

ציונים

תח לתת ללוים ערים לשבת שנאמר צו את ב"י, ונתנו ללוים מנחלת אחוזתם כו': **תט** לבלתי המית החוטא במשפט מות עד עמדו לדין שנאמר ולא ימות הרוצח עד עמדו לדין כו': **תי** שנצטוו ב"ד לשלוח הרוצח בשגגה לעיר מקלטו שנא' והשיבו אותו אל עיר מקלטו: **תיא** שלא ידבר בדיני נפשות שום דבר העד שהעיד עליו שנאמר ועד אחד לא יענה בנפש למות: **תיב** שלא נקח כופר לנפש רוצח במזיד. שנאמר ולא תקחו כופר כו': **תיג** שלא ליקח כופר מהמחוייב גלות, ולא תקחו כופר לנוס כו', פרשה דברים ב' מל"ת: **תיד** שלא למנות עלינו שופט שאינו בקי בחכמת התורה אף שהוא חכם מדיני שנאמר לא תכירו פנים במשפט כו': **תטו** שלא יירא הדיין מאיש אלם בדין שנאמר לא תגורו מפני איש פ' ואתחנן יש בה שמונה מ"ע, וארבעה מל"ת: **תטז** לבלי התאוות בלב מה שהוא של אחר, שנאמר לא תתאוה בית רעיך: **תיז** להאמין

כי

שצט וְאֵלֶּה הַנִּטְמָאִים, לְהַזָּיָה מוּבָאִים,
בְּמֵי הַנִּדָּה, וְנֶעְלָם סוֹדָה.

ת הוֹן וְנַחֲלָאוֹת, בִּירוּשָׁה בָּאוֹת,
לִבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם, וְלִשְׁאֵרֵי בְּשָׂרֵיהֶם.

תא מִבְּנֵי הַיְדִידִים, שְׁנֵי תְמִידִים,
בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, בְּמוֹעֲדָם יְקָרֵב.

תב וּבְשַׁבַּת מְנוּחָתִי, מוּסַף אֲרוּחָתִי,
לִשְׁמִי נַעֲשִׂים, שְׁנֵי כְבָשִׂים.

תג מִדֵּי חוֹדֶשׁ, מוּסַף קוֹדֶשׁ,
הִתְחַדֵּשׁ הַיָּרֵחַ, נַפְשְׁכֶם לְשַׂמֵּחַ.

תד וּבְמַתַּן תּוֹרָתֵינוּ, נוֹסִיף עוֹלוֹתֵינוּ,
וּמִנְחָה מוּגָּשָׁה, מִתְּבוּאָה חֲדָשָׁה.

תה שׁוֹפָר לִתְקוֹעַ, בִּשְׁבָרִים לְהָרִיעַ,
לְמַלְכוּת הַנֶּאֱמָנָה, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

תו דִּינֵי הַנְּדָרִים, וּבִשְׁבוּעוֹת מְבוֹאָרִים,
בִּגְזֵרַת אָיוֹם, לְהָפֵר וּלְקַיֵּים.

תז וּתְמַלֵּא נְדָרֶךָ בִּלְעֲדֵי שְׁבוּעָתֶיךָ,
וְתִשְׁמוֹר דְּבָרֶיךָ, הַיּוֹצֵא מִשְּׂפָתֶיךָ.

ציונים

אדם כי ימות באהל כו׳: שצט שנצטוינו בדיני מי הנדה, פי׳ בדיני הזיה מאפר פרה, פ׳ פנחס יש בה ששה מ״ע: ת שנצטוינו בדיני הנחלאות שנאמר איש כי ימות ובן אין לו כו׳, ואם אין לו בת כו׳: תא להקריב קרבן התמיד, שנאמר צו את ב״י ואמרת עליהם כו׳: תב מוסף שבת וביום השבת: תג מוסף בר״ח ובראשי חדשיכם: תד מוסף בשבועות, וביום הבכורים כו׳: תה לשמוע קול שופר ברה״ש שנאמר יום תרועה יהיה לכם, פ׳ מטות א׳ מ״ע א׳ מל״ת: תו לדון בהפרת נדרים שנאמר איש כי ידור נדר כו׳: תז שלא לשנות ממה שנתחייבנו בדבור אף בלא שבועה, שנאמר לא יחל דברו כו׳, פ׳ מסעי יש בה ב׳ מ״ע, ד׳ ל״ת:

תכח צִפּוּי הַפְּסִילִים, וּזְהַב אֱלִילִים,

עֲלֵיהֶם הוּשְׂמוּ, מֵהֲנָאָה יוּחְרְמוּ.

תכט וְחֵרֶם אִתָּךְ. בְּהִדָּבְקָם בְּיָדְךָ,

וְתוֹעֵבָה בְּבֵיתֶךָ, בְּהִתְעָרְבָם בְּכַסְפֶּךָ.

תל וּבָרֵךְ בּוֹרְאֶךָ, כְּאָכְלְךָ שָׂבְעֶךָ,

מִזִּמְרַת הָאֲדָמָה, בְּאַתְּ שְׂמֵחָה.

תלא לֶאֱהוֹב הַגֵּרִים, בֵּינֵיכֶם מִתְגּוֹרְרִים,

בְּמִצְרַיִם גַּרְתֶּם, וְנַפְשְׁכֶם הַכַּרְתֶּם.

תלב הָאֵל נוֹרָא, וּמוּסָרוֹ מוֹרָא, מִמַּעֲשָׂיו נִרְאָה, אוֹתוֹ תִּירָא

תלג וְעָמְדוּ בִתְפִלָּה, לְנוֹרָא עֲלִילָה,

בְּשַׁחַר וַעֲרָבִים, בְּמַרְבִּית אֲהָבִים.

תלד וּלְהִתְדַּבֵּק בֵּאלוֹהוּתוֹ, בְּמִידּוֹת שְׁלֵמוּתוֹ,

בְּחַכְמֵי תוֹרָתוֹ, וּבְיוֹדְעֵי יִרְאָתוֹ.

תלה הָאֱמֶת לְהוֹדֵעַ, בִּשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ,

וּבְשֵׁם אֱמוּנָתֶךָ, לְהַרְחִיק רָעָתֶךָ.

תלו בְּשֶׁבֶר וְהֲרִיסָה, בִּשְׂרֵיפָה וּכְרִיתָה,

ציונים

תכח שלא ליהנות מצפוי הפסילים שנאמר לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך: תכט שלא נדביק שום דבר מע"ז בידינו וברשותינו, ליהנות בו, ועל זה נאמר לא תביא תועבה אל ביתך: תל לברך הש"י אחר האכילה מלחם או משבעת המינים כשהוא נזון מהם, שנאמר ואכלת ושבעת וברכת כו': תלא לאהוב הגרים שנאמר ואהבתם את הגר: תלב ליראה מה' יתברך, שיהיה יראתו על פנינו תמיד לבלתי נחטא, ועל זה נאמר את ה' אלהיך תירא. תלג להתפלל אליו יתב' בכל יום שנאמר ואותו תעבוד, ונכפלה זאת המצוה כמה פעמים שנאמר ועבדתם את ה' אלהיכם, ובמקום אחר נאמר ולעבדו בכל לבבכם, ומפי השמועה למדו איזהו עבודה שהיא בלב זו תפילה: תלד להתדבק ולהתחבר עם החכמים יודעי התורה, שנאמר ובו תדבק, ולא עוד, ולדבקה בו, והפירוש להתדבק בחכמים. תלה להשבע בשמו המחויב שבועה בב"ד, ובשמו תשבע, פ' ראה יש בה י"ז מ"ע ל"ח מל"ת: תלו לאבד כומ"ז מארצינו

שנאמר

תיח לֶאֱהוֹב אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל לְבָבֵנוּ, כְּטוּבוֹ גְּמָלָנוּ, מֵאָז בְּרָאָנוּ

תיט לַחְתּוֹם תּוֹרָה, אִמְרָתוֹ הַטְּהוֹרָה,

בְּלֵב בָּנֵינוּ, צִוָּנוּ אֱלֹהֵינוּ

תכ וּקְרִיאַת שְׁמַע, מִפִּינוּ יִשָּׁמַע, בְּיוֹם תָּמִים, שְׁתֵּי פְעָמִים

תכא וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים, יִהְיוּ נִקְשָׁרִים, עַל יָדֵינוּ, נֶגֶד לִבֵּנוּ.

תכב וּבֵין עֵינֵינוּ, נָשִׂים פְּאֵרֵנוּ,

תְּפִלִּין לְתִפְאֶרֶת, תָּמִיד לְמַזְכֶּרֶת.

תכג וּבִפְתָחִים וּשְׁעָרִים, אֵלֶּה הַדְּבָרִים,

תָּמִיד לְהַזְכִּירָה, בִּמְזוּזַת הַדִּירָה.

תכד לְבִלְתִּי נַסּוֹתֵנוּ, נְבִיא אֱלֹהֵינוּ,

אַנְשֵׁי סוֹדוֹ, הַמְסַפְּרִים הוֹדוֹ.

תכה וְשִׁבְעַת הָעַמִּים, מֵאִתִּי נִזְעָמִים,

לְפִי חַרְבֶּךָ, לְהַשְׁמִיד מִקִּרְבֶּךָ.

תכו וְהַכְּנַעֲנִים לְאוּמּוֹתָם, שֶׁקֶר בְּשִׂפְתוֹתָם,

נִזְהַרְנוּ עֲלֵיהֶם, מִלְּחוֹנֵן אִישֵׁיהֶם.

תכז לְהִתְחַתֵּן בְּאוּמּוֹת, הֵנָּה זְעוּמוֹת,

יְסִירוּ וְיָזִידוּ, הַבָּנִים יוֹלִידוּ.

ציונים

כי השי"ת הוא אחד, שנאמר שמע ישראל ה' כו': **תיח** לאהוב אותו שנאמר ואהבת כו': **תיט** ללמוד התורה וללמדה לבנינו, שנאמר ושננתם לבניך: **תכ** לקרות שמע שחרית וערבית שנאמר ודברת בם כו': **תכא** להניח תפילין על היד, שנאמר וקשרתם לאות על ידיך: **תכב** להניח תפילין על הראש, והיו לטוטפות בין עיניך: **תכג** לקבוע מזוזה במזוזות ביתינו, שנאמר וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: **תכד** שלא לנסות נביא האמת המלמדינו דרכי התשובה אחר שנדע אמתת נבואתו, ועל זה נאמר לא תנסון את ה' אלהיכם כאשר נסיתם במסה: **תכה** לאבד השבעה אומות מא"י, ומכל מקום שנמצאים, שנאמר עליהם החרם תחרימם: **תכו** שלא נחמול עליהם שנאמר לא תחנם: **תכז** שלא נתחתן בם שנ' ולא תתחתן בם, פ' והיה עקב יש בה ששה מ"ע, ב' מצות ל"ת:

שלא

כתר תורה

תמה הַזָּרִים מוּזְהָרִים , מִבְּשַׂר הַבְּכּוּרִים ,
וְהַכֹּהֲנִים בִּירוּשָׁלַיִם , מְטוּבָם חַיִּים ׃
תמו לְחַטָּאוֹת וַאֲשָׁמִים , הַכֹּהֲנִים נֶאֱשָׁמִים ,
בְּאָכְלָם מֵהֵמָּה , חוּץ לְחוֹמָה ׃
תמז נֶדֶר הָעוֹלָה, כָּלִיל תַּעֲלֶה, מִלֶּאֱכוֹל מְאוּמָה, עַד תּוּמָּה
תמח וְקָדָשִׁים הַקַּלִּים , הוּכְשָׁרוּ לִבְעָלִים ,
מִתּוֹדָה וּשְׁלָמִים , כְּנִזְרְקוּ הַדָּמִים ,
תמט וְהַבִּכּוּרִים מְכֻשָּׁרִים , לְכֹהֲנִים בְּמִשְׁמָרִים ,
כְּהוּנָחוּ בַּעֲזָרָה , וּלְזָרִים הָאַזְהָרָה ׃
תנ הַלֵּוִי לְעָזְרֵהוּ , וְאַל תַּעַזְבֵהוּ ,
מֵהִתְחַסֵּד אִתּוֹ , וּלְשָׂמְחוֹ בְּעִתּוֹ ׃
תנא וְנַפְשְׁךָ תְּכַלֶּה , בָּשָׂר לְאָכְלָה ,
הַמַּאֲכֶלֶת בְּיָדְךָ , לִזְבּוֹחַ כְּצִוִּיתִיךָ ׃
תנב אֵבֶר בְּהֵמָה , בְּנַפְשָׁהּ דָּמָה ,
אֲכִילָה נִגְעָלָה , מִנֹּחַ וְהָלְאָה ׃
תנג וּמִחוּץ לְאַרְצְכֶם , תָּבִיאוּ נִדְרֵיכֶם ,

ציונים

של יצהר ופירושו שמן חוץ לירושלים שנאמר ויצהריך: **תמה** שלא יאכל הכהנים הבכור חוץ לירושלים , והזר בשום מקום שנאמר שם ובכורות בקרך וצאנך : **תמו** שלא לאכול בשר קדשי קדשים הכהנים חוץ לקלעים וכנגדם בירושלים קדשים קלים חוץ לחומה שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך ואמרו החכמים לא בא הכתוב אלא לזאת הכונה לומר שגם זה בכלל : **תמז** שלא לאכול מבשר העולה שם לא תוכל כו׳ , וכל נדריך אשר תדר : **תמח** שלא לאכול מבשר קדשים קלים קודם זריקת דמים , שנאמר שם ונדבותיך : **תמט** שלא יאכלו הכהנים הבכורים קודם הנחתן בעזרה, והזרים אף משהונחו שם, לא תוכל כו׳ ותרומת ידך : **תנ** שלא לעזוב הלוי מליתן לו מתנותיו שנאמר השמר לך פן תעזוב את הלוי : **תנא** מצות שחיטה שנאמר וזבחת כו׳ כאשר צויתיך : **תנב** שלא לאכול אבר מן החי שנאמר ולא תאכל הנפש עם הבשר : **תנג** להביא הקדשים לבית הבחירה שנא׳

רק

לְאַבֵּד אֱלִילֵיהֶם, וְלִנְתּוֹץ מִזְבְּחוֹתֵיהֶם.

תלז וּמֵעֲשׂוֹת כָּכָה, אָמַרְתִּי אוֹתְכָה,
לְשֵׁם קְדוּשָּׁתִי, בִּסְפָרַי וּמִקְדָּשִׁי.

תלח בָּרִאשׁוֹן לְמוֹעֶדְךָ, כְּיוֹצֵא מִשְׁפָּטֶיךָ,
לְהָבִיא נְדָרֶיךָ, בֵּית אֱלֹהֶיךָ.

תלט לִכְבוֹדִי מוּזְרָה, מִחוּץ לָעֲזָרָה,
בְּהַעֲלוֹתְךָ עוֹלוֹתֶיךָ, וְקָרְבְּנֵי תְּשׁוּרוֹתֶיךָ.

תמ וְרַק בִּמְעוֹנִי, שָׁם רְצוֹנִי, שָׁמָּה תַּעֲלוּ, וּלְרָצוֹן יַעֲלוּ.

תמא מוּם בְּנִקְדָּשָׁה, אַחֶרֶת מוּגָּשָׁה,
וּקְדוּשָּׁתָהּ חוּלָּלָה, לִפְדוֹתָהּ וּלְהַעֲלָה.

ליום ששי

תמב וּמַעֲשֵׂר הַשֵּׁנִי, לֶאֱכוֹל בִּמְעוֹנִי,
וּבִשְׁעָרֶיךָ לֶאֱכוֹל, לֹא תוּכַל.

תמג וְאוֹתְךָ אֶדְרוֹשׁ, הַשֵּׁנִי בְּתִירוֹשׁ,
מִגֶּפֶן פּוֹרִיָּה, יְרוּשָׁלַיְמָה לַהֲבִיאָהּ.

תמד וְלֹא יִצְהָרְךָ, לְאָכְלָה בִּשְׁעָרֶיךָ,
וּלְצִיּוֹן הַמְּדִינָה, תְּבִיאֵהוּ בְּרִנָּה.

ציונים

שנאמר אבד תאבדון כו': **תלז** שלא לאבד בית המקדש וספרי קודש ושמותיו היקרים, שנאמר לא תעשון כן לה' אלהיכם כו': **תלח** להביא הנדרים והנדבות ברגל הראשון שפגע בו שנאמר ובאת שמה כו': **תלט** שלא להקריב חוץ לעזרה שנאמר השמר לך כו': **תמ** להקריב בביהמ"ק ולא בחוץ שנאמר כי אם במקום אשר יבחר כו': **תמא** לפדות הקדשים שנפל בהם מום ולוקחים בדמיהם בהמה אחרת לקרבן ואחר הפדיון הם יוצאים לחולין ואוכלים הבעלים אותם בתורת חולין גמורים ועל זה נאמר רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כו':

תמב שלא לאכול מעשר שני של דגן חוץ לירושלים, ועל זה נאמר לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך כו': **תמג** שלא לאכול מ"ש של תירוש חוץ לירושלים שנאמר ותירשך: **תמד** שלא לאכול מ"ש

של

כתר תורה

בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל , אָסְרָנוּ הָאֵל ·

תסג לִדְרוֹשׁ בַּשְּׁעָרִים , עֵדוּת גְּבָרִים ,

וְהַשּׁוֹפְטִים מוּזְהָרִים , לַחְקוֹר בְּמֵישָׁרִים ·

תסד לִשְׂרוֹף הַנִּדַּחַת , וּלְהוֹרִיָ"הּ שַׁחַת ,

וּכְהֵסִיתָם הַבְּלִיַּעַל , עֲשָׂנָה לְהַעַל ·

תסה וְלִבְנוֹתָהּ לְעוֹלָמִים , אָסַר אֱלֹהִים ,

וְהוּכְשְׁרָה לְשָׁנוֹת , לִכְרָמִים וְגַנּוֹת ·

תסו וּמִשְּׁלַל הַנִּדַּחַת הִשָּׁמְרוּ לָקַחַת ,

וּמְתַאֲוָה לָעֵינַיִם , הָרִימוּ הַיָּדַיִם ·

תסז לְנֶפֶשׁ וְלַזָּרָה , לְהִתְגּוֹדֵד נֶאֱסָרָה ,

וְהַשּׁוֹפְטִים מוּזְהָרִים , מֵהִתְחַלֵּק לִגְזָרִים ·

תסח וּלְהָשִׂים קָרַחַת , לְאֵבֶל הַמְשֻׁלַּחַת ,

רַבָּה רָעוֹתֵיכֶם , וְנִכְפְּלָה לְכֹהֲנֵיכֶם ·

תסט וְכָל תּוֹעֵבָה , לֶאֱכוֹל מְתוֹעָבָה ,

הוּמְמָה הַמּוּקְדֶשֶׁת , וְאֵינָהּ מוּגֶּשֶׁת ·

תע וְשִׂימוּ עֵינַיִם , לְעוֹפוֹת שָׁמַיִם ,

צ י ו נ י ם

ולא יוסיפו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך : **תסג** לחקור בעדות חקירה גדולה ולדרוש אותה היטב שנאמר ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר : **תסד** לשרוף עיר הנדחת ואת כל אשר בה שנאמר ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל לה' אלהיך : **תסה** שלא לבנות עיר הנדחת לעולם ועל זה נאמר והיתה תל עולם לא תבנה עוד : **תסו** שלא להנות ממָמון עיר הנדחת שנאמר ולא ידבק בידך מאומה מן החרם כו'. **תסז** שלא להתגודד לע"ז , ועל מת ובכלל האזהרה שלא יהיו שתי בתי דינין בעיר אחת בשני מנהגים הגורמים למחלוקת , ועל זה נאמר לא תתגודדו , לא תעשון אגודות אגודות : **תסח** שלא לעשות קרחה בראש על מת שנאמר ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת , ונכפל לאו זה בכהנים שנאמר עליהם ולא יקרחו קרחה בראשם : **תסט** שלא לאכול פסולי המוקדשין שנפסלו על ידינו: או אם נפסל הקרבן בשום צד , אחר זביחתו. ועל זה נאמר לא תאכל כל תועבה : **תע** לבדוק בסימני העוף וע"ז נאמר כל צפור טהורה

לְבֵית בְּחִירָתִי, מְקוֹם שְׁכִינָתִי.

תנד וְנֶאֶסְרָה הָאוּמָה, לְהוֹסִיף מְאוּמָה,

לְזֹאת הַתּוֹרָה, בְּפֶה נִגְמָרָה.

תנה וְלִגְרוֹעַ מִתּוֹרָתִי, נֶאֶסְרָה עֲדָתִי,

תְּמִימָה הִנָּה, גְּמוּרָה חֲכָמֶיהָ.

תנו לְמִתְנַבֵּא מִזָּרִים, דּוֹבֵר שְׁקָרִים,

בְּנַפְשׁוֹ פּוֹשֵׁעַ, לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ.

תנז מֵאֵל מַדִּיחַ, בִּכְזָבָיו יָפִיחַ,

הִשָּׁמֵר מִלְּאֶהֱבֵהוּ, וְלֹא תִשְׁמָעֵהוּ.

תנח וְלִנְטוֹר נְקָמָה, בְּלִי רַחֲמָה,

בִּלְבָבְךָ תִּשְׂנָאֵהוּ, מִגְּבוּלְךָ לְהַרְחִיקֵהוּ.

תנט לַמֵּסִית בְּסַכָּנָתוֹ, נֶאֶסְרָה תְּחִנָּתוֹ,

וְתָחוּס עֵינֶיךָ, גָּדוֹל עֲוֹנֶךָ.

תס וְלֹא תַחְמוֹל, בִּזְכוּתוֹ לַעֲמוֹל,

טְעָנוֹת לְלַמְּדֵהוּ, וּזְכוּת לְהַזְכִּירֵהוּ.

תסא וּלְבִלְתִּי כַּסּוֹת, חוֹבַת הַמֵּסִית,

וּבַל תַּחֲרִישׁ, לְרָעָתְךָ מַחֲרִישׁ.

תסב וּלְהוֹסִיף לַעֲשׂוֹת, כִּדְבַר הַמֵּסִית,

ציונים

דק קדשיך אשר יהיו לך כו': **תנד** שלא נוסיף על תורה שבכתב ושעל פה שנאמר לא תוסיף עליו כו': **תנה** שלא לגרוע מהם דבר, שנאמר ולא תגרע ממנו: **תנו** שלא נשמע נבואת המתנבא בשם ע"ז, שנאמר לא תשמע אל דברי הנביא ההוא: **תנז** שלא לאהוב המסית ולהטות אוזן לדבריו שנאמר לא תאבה לו: **תנח** שלא לעזוב השנאה מהמסית לע"ז וע"ז נאמר לא תשמע אליו: **תנט** שלא להציל המסית שנאמר ולא תחוס עינך עליו: **תס** שלא ילמד המוסת זכות על המסית שנאמר ולא תחמול כו': **תסא** שלא יחריש המוסת מללמוד עליו חובה, וע"ז נאמר ולא תכסה עליו: **תסב** שלא להסית אחד מישראל, וע"ז נאמר בסוף הפרשה

ולא

תפ יִשְׁמוֹר הַבְּלִיַּעַל, בִּלְבּוֹ לְהַעַל,
בְּהִשָּׁמֵט הוֹנוֹ, בְּרַעַת עֵינוֹ.

תפא וְהָעִבְרִים בְּעָבְדָם, מֵאִתְּךָ בְּהִפָּרְדָם,
לֹא תְשַׁלְּחֵמוֹ, רֵיקָם לְבָתֵּמוֹ.

תפב כְּנֶפֶשׁ אֲהוּבֶךָ, הַעֲנֵיקֵם מִטּוּבֶךָ,
הַרְאֵם חַסְדֶּךָ, וְהַשֵּׁם יְבָרְכֶךָ.

תפג לַעֲבוֹד בְּמוּקְדָּשִׁים, בִּלְתִּי נִרְשִׁים
לְמִזְבֵּחַ נְתָנִים, וְלַבֶּדֶק מוּכָנִים.

תפד וּמֵאָז בּוּכְרוּ, מִגִּיזָּתָם נֶאֶסְרוּ,
וּכְצֶמֶר נְטֶלֶת, הַקְּדוֹשָׁה מְחוּלֶּלֶת.

תפה וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר, הֶחָמֵץ נֶאֱסָר,
מֵחֲצוֹת יוֹמוֹ, טֶרֶם הוֹצִיאֵמוֹ.

תפו וּמֵחֲגִיגַת הַפֶּסַח, הוּכְפָּלָה לַפֶּסַח
לֹא תוֹתִירוּ, וּבַשְּׁלִישִׁי הַבְעִירוּ:

תפז הַפֶּסַח לִזְבּוֹחַ, בִּמְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ,
וּבְאַחַד שְׁעָרֶיךָ, אֵין בִּיכָלְתֶּךָ:

תפח וְשָׂמַחְתָּ בְחַגֶּךָ, אַתָּה וּבֵיתֶךָ,

צ י ו נ י ם

בשמחה שנאמר פתוח תפתח את ידך לו: **תפ** שלא להמנעות מלהלוות אל הנצרכים מפני פחד השמיטה שנא׳ השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל: **תפא** שלא לשלוח עבד עברי ריקם. שנאמר וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם: **תפב** להעניקם ממה שיש לנו בצאתם לחירות שנאמר הענק תעניק לו: **תפג** שלא נעבוד עבודה בבהמות הקדשים, שנאמר ולא תעבוד בבכור שורך: **תפד** שלא לגזוז הצמר מבהמת הקדשים שנאמר ולא תגז בכור צאנך: **תפה** שלא לאכול חמץ אחר חצות ביום י״ד ניסן שנאמר לא תאכל עליו חמץ: **תפו** שלא להותיר מבשר החגיגה הבאה עם קרבן הפסח עד יום השלישי שנאמר ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבקר: **תפז** שלא להקריב הפסח בבמת יחיד, אפילו בשעת היתר הבמות שנאמר לא תוכל לזבוח את הפסח כו׳: **תפח** לשמוח ברגלים, שנאמר ושמחת בחגיך: להראות

לְאָכְלָם בְּצֶדֶק, בְּהִמָּצֵא הַבֶּדֶק.

תעא וְשֶׁרֶץ הָעוֹף, בְּרוּחַ יָעוּף,

טְמֵאִים הִנָּמוֹ, מִלֶּאֱכוֹל אוֹתָמוֹ.

תעב מֵחַיָּה וּבְהֵמָה, וּמֵעוֹפוֹת כָּהֵמָּה,

בְּהִנָּבְלָם וִיפָּגֵרוּ, מֵאָכְלָה תִּנָּזֵרוּ.

תעג וְאֶת הַמַּעֲשֵׂר, הַשֵּׁנִי לְעַשֵּׂר, הָאֵל צִוָּנוּ, וְכַסְפֵּנוּ אִתָּנוּ.

תעד וְלִשְׁלֹשֶׁת הַשָּׁנִים, הַמַּעֲשֵׂר מְשַׁנִּים,

וְלָעֲנִיִּים נִתְּנָה, לְיָתוֹם וְלָאַלְמָנָה.

תעה וְהָאַזְהָרָה בָּאָה, לְעֵינֶיךָ הָרָעָה,

מִלִּנְגֹּשׂ הַלְוָאָתְךָ, בִּשְׁנַת שְׁמִיטָּתְךָ.

תעו וּלְעוֹבְדֵי זָרִים, אִתְּכֶם גָּרִים, הַכְּנַעֲנִים תִּנְגֹּשׂ, וְלֹא תָחוּס.

תעז וּמֵאַהֲבַת רֵעֲךָ, תַּשְׁמֵט יָדֶךָ,

מִנְּגִישַׂת מוּעָקָה, וּלְךָ צְדָקָה.

תעח מִלְּאַמֵּץ לְבָבְךָ, מִלְּקְפּוֹץ יָדֶךָ,

הִשָּׁמֵר בְּאָחִיךָ, וּבִגְלָלָם אֲבָרֶכְךָ.

תעט וּבְרוּחַ נְדָבָתֶךָ, תְּכַלְכֵּל צִדְקָתֶךָ,

בְּלֵב שָׂמֵחָה, לְאָחִיךָ כָּמוֹךָ.

ציונים

טהודה תאכלו: **תעא** שלא לאכול משרץ העוף, שנאמר וכל שרץ טמא כו': **תעב** שלא לאכול נבלה מבשר בהמת חיה ועוף וע"ז נאמר לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך כו': **תעג** להפריש מעשר שני עשר תעשר כו', וזה נוהג בארבעה שנים משנות השמיטה: **תעד** להוציא מעשר עני בשלישית ובששית משנות השמיטה תחת מעשר שני שנאמר מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר כו'. **תעה** שלא לתבוע חוב בשנת השמיטה שנאמר לא יגוש את רעהו ואת אחיו: **תעו** לנגוש הכנעני שנאמר את הנכרי תגוש: **תעז** לעזוב החובות בשמיטה וע"ז נאמר ואשר יהיה לך את אחיך כו': **תעח** ליתן צדקה ולא להמנעות מזה שנ' לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ כו': **תעט** לעשות הצדקה בשמחה

כתר תורה

הַנִּבְחָר מִגְּדוֹלֵיכֶם, מִנְּבִיאֵיכֶם וְשׁוֹפְטֵיכֶם.

תצח מִקֶּרֶב אֲחֵיכֶם, תְּמַנּוּ מַלְכְּכֶם,

וִילִידֵי זָרִים, מִמְּלוֹךְ נֶעְדָּרִים.

תצט וְהַמְּלָכִים מוּזְהָרִים, מֵעֲשׂוֹת מִסְחָרִים

בְּסוּסִים נָאִים, מִמִּצְרַיִם מוּבָאִים.

תק לְהָרִים פְּעָמִים, נֶאֱסַרְתֶּם לְעוֹלָמִים

לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ, עֲבַדְתֶּם בְּפֶרֶךְ.

תקא לְהַרְבּוֹת נָשִׁים, בִּלְתִּי נִרְשִׁים,

בְּרַבּוֹת אוֹתָמוֹ, יָסִירוּ לִבָּמוֹ.

תקב וְכֶסֶף וְזָהָב בְּהַרְבּוֹתָם מְתוֹעָב

וּלְהַרְבּוֹת אוֹצָרוֹ, הָאֵל אֲסָרוֹ.

תקג וְהַתּוֹרָה לְתִפְאָרָה, יִכְתּוֹב לְאַזְכָּרָה

לְלִבּוֹ חוֹתָם מִצְוֹתַי לַעֲשׂוֹתָם.

תקד וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם, מִנַּחֲלָה נִכְלָאִים,

וְעָרֵי אֲחוּזָּתָם, חֵלֶף עֲבוֹדָתָם.

תקה וְשֵׁבֶט לֵוִי, מִשְּׁלַל אוֹיְבִי,

בִּלְתִּי לָקוֹחַ, מֵהַשְּׁבִי וְהַמַּלְקוֹחַ.

ציונים

ישראל שום תשים עליך מלך כו׳: **תצח** שלא להקים שם בא״י מלך נכרי, שנאמר לא תוכל לתת עליך איש נכרי: **תצט** שלא ירבה לו סוסים שנאמר לא ירבה לו סוסים: **תק** שלא נוסיף לשוב בדרך מצרים לעולם לדור שם, שנאמר וד׳ אמר לכם לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד: **תקא** שלא ירבה לו המלך נשים הרבה שנאמר ולא ירבה לו נשים: **תקב** שלא ירבה לו המלך כסף וזהב ועל זה נאמר וכסף וזהב לו ירבה לו: **תקג** שיכתוב המלך ס״ת לעצמו יתר על אותו שהיה לו כשהיה הדיוט שנאמר וכתב לו את משנה התורה הזאת כו׳: **תקד** שלא יטול שבט הלוי חלק בארץ שנאמר לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לוי חלק ונחלה כו׳. **תקה** שלא יטול כל שבט לוי חלק בביזה שנאמר לא

וְשַׂמַּח בְּרִנָּה, לְיָתוֹם וְאַלְמָנָה:

תפט וּבְשָׁלֹשׁ רְגָלִים, הֱיוּ נִקְהָלִים,

לְבֵית מִקְדַּשְׁכֶם, כָּל זְכוּרְכֶם.

תצ וּבְבוֹאָם לִמְעוֹנִי, לְהָבִיא קָרְבָּנִי,

וּכְמַרְבִּית הַתְּשׁוּרָה, בִּרְכָתִי אֲמוּרָה.

תצא שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים, בְּשַׁעֲרֵי הֶעָרִים,

לְצֶדֶק וּמֵישָׁרִים, בְּעֵרֶךְ נִסְדָּרִים:

תצב וּבְמִקְדָּשִׁי לְתִפְאֶרֶת, הָאֲשֵׁרָה נֶאֱסֶרֶת,

וּבִלְתִּי נִתָּנִים, אֲשֵׁרִים וְחַמָּנִים.

תצג וּמֵעֲשׂוֹת הַתּוֹעֵבָה, לְהָקִים מַצֵּבָה,

כְּעוֹבְדֵי הֲבָלִים, הֱיוּ נֶחְדָּלִים.

תצד וּבְמוּם נָפְלוּ, מִקָּרְבָּן יֶחְדָּלוּ,

וּתְרוּפָה כְּמָצְאוּ, לְבֵיתִי יוּבָאוּ.

תצה לְשׁוֹפְטִים בִּימֵיכֶם, תִּשְׁמְעוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם,

נִדְמוּ בְּהוֹרָאָתָם, לְזִקְנֵי עֲדָתָם.

תצו לְכֹהֲנִים הַשּׁוֹפְטִים, לִשְׁמוֹעַ בְּמִשְׁפָּטִים,

וּבְלִי תָסוּרָה, מִדִּבְרֵיהֶם כִּשְׂעָרָה.

תצז לָשִׂים עֲלֵיכֶם, מֶלֶךְ בְּאַרְצְכֶם,

ציונים

תפט להראות כל זכר בירושלים בבית הבחירה שלש פעמים בשנה שנא' שלש פעמים בשנה כו': **תצ** שלא נעלה ברגל בלא קרבן שנאמר ולא יראו פני ריקם: פ' שופטים יש בה ארבעה עשר מ"ע, ועשרים ושבע מל"ת: **תצא** למנות שופטים ושוטרים עלינו, שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך כו': **תצב** שלא לנטוע אילנות במקדש או אצל המזבח שנאמר לא תטע לך אשרה כו': **תצג** שלא להקים מצבה בשום מקום שנאמר ולא תקים לך מצבה כו': **תצד** שלא נקריב קרבן מבהמה שיש בה מום עובר, שנאמר לא תזבח לה' אלהיך כו': **תצה** לשמוע בקול ב"ד הגדול שנאמר ועשית עפ"י הדבר אשר כו': **תצו** שלא לסור מדבריהם שנא' לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך כו': **תצז** למנות עלינו מלך בארץ ישראל

כתר תורה

תקטו וּמִדְּרוֹשׁ הִשָּׁמֵרוּ, מִמֵּתִים יִקָּבֵרוּ,
וּמִלָּלוּן בִּקְבָרוֹת, בַּחֲלוֹמוֹת לְהִקָּרוֹת.
תקטז וְלַעֲשׂוֹת לְשֵׁם, לֹא תֶּאְשַׁם,
וְתִשְׁמַע לִנְבִיאֶךָ, הָפֵרוּ תוֹרָתֶךָ.
תקיז וְשֶׁקֶר מִתְנַבֵּא, וּמֵאֲחֵרִים מִתְחַבֵּא,
בְּנַפְשׁוֹ יָדוֹן, הַמְדַבֵּר בְּזָדוֹן.
תקיח וּמִתְנַבֵּא מוּזָרָה, מֵהָעֲבוֹדָה הַזָּרָה,
חֶנֶק מִיתָתוֹ, כְּהַשְׁמִיעַ נְבוּאָתוֹ.
תקיט וַעֲדָתִי הַיְקָרָה, לֹא תָגוּרָה,
מִשֶּׁקֶר מְדַבֵּר, בְּמִשְׁפָּטוֹ לְהִתְגַּבֵּר.
תקכ וּמִלְוִיִּם הַנִּבְחָרִים, שִׁשָּׁה עָרִים,
מוּעָדוֹת לְגָלוּתֵיכֶם, וְתִסַקְּלוּ מְסִילוֹתֵיכֶם.
תקכא וּמִשְׁפָּטוֹ שָׁמָּה, לָקַחַת נְקָמָה,
וְלֹא תָחוּסָה, בִּצְדִיָּה עָשָׂה.
תקכב וּבָאָה הָאַזְהָרָה, כִּמְלֹא הַשַּׂעֲרָה,
מֵהְיוֹת שׁוֹנִים, בִּגְבוּל רִאשׁוֹנִים.

ציונים

תקטו שלא לדרוש אל המתים שלא לשאול ידעוני, שנאמר וידעוני ודורש אל המתים: **תקטז** לשמוע מן הנביא האמת כל אשר יצוה שנאמר נביא מקרבך מאחיך כמוני כו׳ אליו תשמעון: **תקיז** שלא להתנבאות בשקר, ונכלל בזה אם יאמר מה ששמע אחר בנבואה והוא אומר שהוא שמע זאת שנאמר אך הנביא אשר יזיד לדבר כו׳: **תקיח** שלא לתתנבאות בשם ע״ז, שנאמר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא: **תקיט** שלא לגור מלהרוג נביא השקר שנאמר לא תגורו ממנו: **תקכ** להפריש ערי מקלט ששה מערי הלוים שתהיינה מועדות לנוס שמה מכה נפש בשגגה ושיתוקנו הדרכים לעומת הערים שנאמר תכין לך הדרך, ושלשת את גבול ארצך: **תקכא** שלא לחמול על רוצח וחובל, שנאמר לא תחוס עיניך נפש בנפש: **תקכב** שלא להשיג גבול שנאמר לא תסיג גבול רעך:

שלא

תקו בְּרִיתִי נְתָנָה, לְכֹהֲנִים לְמָנָה,
הַזְּרֹעַ וְהַלְּחָיַיִם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם ·

תקז וּתְרוּמַת דְּגָנֶךָ, תִּירוֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ ·
מְנַת גּוֹרָלָם, לְהִתְבָּרֵךְ בִּגְלָלָם ·

תקח וּמֵגֵז כְּבָשֶׂיךָ, יִתְחַמְּמוּ כֹּהֲנֶיךָ,
וַעֲבוֹדָתָם בְּקָרָה, מִפְּנִינִים יְקָרָה ·

תקט הַלְוִיִּם וּמִשְׁפְּחֹתָם, וְהַכֹּהֲנִים בְּמִשְׁמְרוֹתָם
בְּבֹאָם בְּמוֹעֲדִים, בַּעֲבֹדָה נֶאֱחָדִים ·

תקי מְקַסְּמִים וַהֲבָלִים, הֱיוּ נֶחְדָּלִים,
עֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂיהֶם, יֶחֱזוּ בְּשִׁקְרֵיהֶם ·

תקיא וּבְשִׁמְי יְכַחֵשׁ, מְכַשֵּׁף וּמְנַחֵשׁ,
הַרְחִיקֻהוּ מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, וְהַאֲמִינוּ בֵּאלֹהֵיכֶם ·

תקיב וֶהֱיוּ נִזְהָרִים, מֵחוֹבְרֵי חֲבָרִים,
מַתְעִים בְּהַבְלֵיהֶם, לְרַפְּאוֹת בְּלַחֲשֵׁיהֶם ·

תקיג וּמֵאוֹב הַמְכוֹעָרָה, מִלִּשְׁאוֹל הָאַזְהָרָה,
בְּרוּחָם רְמִיָּה, וַעֲבוֹדָתָם נָכְרִיָּה ·

תקיד וּמִיִּדְּעוֹנִי יָדוּעַ, בְּמַעֲשָׂיו פָּרוּעַ,
הֱיוּ נִזְהָרִים, מִלִּשְׁאֲלוּ אֲמָרִים ·

צִיּוּנִים

לא יהיה לכהנים חלק ונחלה כו׳: **תקו** שנצטוו ישראל לתת הזרוע והלחיים והקיבה לכהנים שנאמר וזה יהיה משפט הכהנים כו׳, ונתן לכהן הזרוע כו׳: **תקז** להפריש מן הדגן והתירוש והיצהר תרומה לכהן שנאמר ראשית דגנך כו׳, תתן לו: **תקח** לתת ראשית הגז לכהן שנ׳ וראשית גז צאנך תתן לו: **תקט** שיעבדו הכהנים והלוים למשמרות כל השנה, וברגלים עובדים כאחד שנאמר וכי יבוא הלוי כו׳ כו׳: **תקי** שלא לקסום שנאמר לא ימצא בך קוסם קסמים כו׳ כו׳: **תקיא** שלא לכשף וע״ז נאמר ומכשף: **תקיב** שלא להשביע בעניני כשוף וע״ז נאמר וחובר חבר: **תקיג** שלא לשאול בבעל אוב שנאמר ושואל אוב: **תקיד**

שלא

וּבְנַחַל אֵיתָן, נֶאֶסְרָה זְרִיעָתָן.
תקלב בְּמִלְחָמָה נָצַחְתָּ, וִיפֵיפִיָּה חָשַׁקְתָּ,
כְּדָת תֵּעָשֶׂנָּה, עֲדֵי תְּמָאֲסֶנָּה.
תקלג וַעֲזוֹב הַנְּקָמָה, מִלֹּא רוּחָמָה,
אַחֲרֵי תִּבְעָלֶנָּה, לֹא תִמְכְּרֶנָּה.
תקלד וּכְאַחַת הַשְּׁפָחוֹת, בִּלְתִּי נִסְפָּחוֹת,
וְאַחֲרֵי עִנִּיתָהּ, שַׁלַּח אוֹתָהּ.
תקלה בְּפֶשַׁע שְׂפָתַיִם, לֵאלֹהִים חַיִּים,
לְשַׁלֵּם כְּמַעֲשֵׂהוּ, וּבָעֵץ תִּתְלֵהוּ.
תקלו וְלָאֵלֶּה הַפּוֹשְׁעִים, בְּקִלְלַת אֱלֹהִים,
בָּאָה אַזְהָרָתָם, מִלְּהָלִין נִבְלָתָם.
תקלז בְּיוֹמוֹ תִּקְבְּרֶנּוּ, וְהַשֶּׁמֶשׁ יְעִידֶנּוּ,
דְּמוּת בּוֹרְאֵהוּ, נָשָׂא חוֹתָמֵהוּ.
תקלח הָאֲבֵדָה לַהֲשִׁיבֶנָּה, עֵת יִמְצָאֶנָּה,
עֵת נִדְרָשָׁה, וּבִלְתִּי נוֹאָשָׁה.
תקלט וּבִלְתִּי הִתְעַלֵּמָה, מֵאַחַת מֵהֵמָּה,
וְעַיִן מַעֲלִימִים, נַפְשָׁם אֲשֵׁמִים:
תקמ וּמִמַּשָּׂא לַעֲיֵפָה, בְּנֶפֶשׁ שׁוֹאֵפָה,

ציונים

בנחל איתן שנאמר אשר לא יעבד בו ולא יזרע, פ' כי תצא יש בה כ"ז מ"ע מ"ז מל"ת: תקלב לעשות ליפ"ת כמו שכתוב וראית בשביה אשת יפ"ת: תקלג שלא ימכרנה לאחר שנאמר והיה אם לא חפצת בה ושלחת כו': תקלד שלא לעבוד בה שנאמר לא תתעמר בה תחת אשר עניתה: תקלה לתלות הנסקלין שנא' ותלית אותו כו': תקלו שלא להלינו על העץ שנא' לא תלין כו': תקלז לקברו ביום ההוא שנא' כי קבר תקברנו כו': תקלח להשיב האבידה לבעליה שנאמר השב תשיבם לאחיך: תקלט שלא להעלים עין מאבדה ועל זה נאמר לא תוכל להתעלם: תקמ שלא להניח חברו או בהמתו נופלים תחת משאם בדרך.

לֹא תִתְעַלֵּם, וּלְדַרְכְּכֶם הָעֳלֵם.

תקמא וּמִנְּפִילָתוֹ לַהֲקִימוֹ, תָּקִים עִמּוֹ,

בְּמֵצַר תַּעַזְבֶנּוּ, וּבְעֵזֶר תְּקַדְּמֶנּוּ.

תקמב וְתוֹעֵבָה שָׂנֵאתִי, לָכֵן צִוֵּיתִי,

לִמְנוֹעַ הַנָּשִׁים, מִבִּגְדֵי אֲנָשִׁים.

תקמג וְנֶאֶסְרוּ הָאֲנָשִׁים, לִלְבֹּשׁ כַּנָּשִׁים,

עֲבוּר הִתְנַכֵּר, בְּהֵיכָלָן לְבַקֵּר.

תקמד הָאֵם מִבָּנֶיהָ, אַל תִּקָּחֶיהָ,

תְּנַפְשְׁךָ אַכְזְרִיָּה, לְאֵם רַחֲמָנִיָּה.

תקמה הָאֵם מְשׁוּלַּחַת, וְהַבָּנִים לָקַחַת,

וּבְלֵב רַחֲמִים, תַּאֲרִיךְ יָמִים.

תקמו מַעֲקֶה לְמִסְגֶּרֶת, לְגַגּוֹת לְמִשְׁמֶרֶת,

וּמִכָּל מוֹשְׁבוֹתֵינוּ, לְהַרְחִיק מִכְשׁוֹלֵינוּ.

תקמז וּמִלְּהָשִׂים הִזְהַרְתִּיךָ, דָּמִים בְּבֵיתֶךָ,

מִבּוֹא בְדָמִים, בְּמִדְרַךְ פְּעָמִים,

תקמח וּפֹעַל לְמַעְנֵהוּ, לִזְרוֹעַ לְמִינֵהוּ,

וּתְבוּאָה בְּכֶרֶם, כִּלְאַיִם וָחֵרֶם.

ציונים

בדרך ולילך ממנו, וע"ז נאמר לא תראה חמור אחיך כו': **תקמא** לטעון המשא שנפלה מהבהמה ביחד עם חברו בעליה שנאמר הקם תקים עמו וזה נקרא בפי חז"ל טעינה: **תקמב** שלא תלבש. אשה בגדי ועדי האיש שנ' לא יהיה כלי גבר על אשה: **תקמג** שלא ילבש האיש מלבושי האשה ועל זה נאמר ולא ילבש גבר שמלת אשה: **תקמד** שלא ליקח האם על הבנים, שנא' לא תקח האם על הבנים: **תקמה** לשלוח האם מן הקן קודם שיקח בניה, שנאמר שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך: **תקמו** לעשות מעקה לגגות ולהסיר המכשולים מכל משכנותינו שנאמר ועשית מעקה לגגך: **תקמז** שלא להניח המוקשים והמכשולים בגבולינו ובתינו ועל זה נאמר ולא תשים דמים בביתך: **תקמח** שלא

כתר תורה

תקמט ולהיותה זרה, מאכלה נאסרה,

כלאים זרועה, ובכרם נטועה.

תקנ בטמאה וטהורה, לחרוש נאסרה,

המלאכה נעצרה ועבודתם זרה.

תקנא שעטנז במחוברת, מפשתה וצמרת,

להעלות בגד, לשם נגד.

תקנב תארס האשה, בדרכים שלשה,

בכסף ושטר, ובביאת משטר.

תקנג רע חרשת, לאשתך ארשת, תהיה אשתך, כל ימיך

תקנד ובלתי נשלחת, זאת הנרצחת,

ובנפשו אשם, כהוציא השם.

תקנה ונערה מאורסה, בעיר נתפשה,

בעדים נאמנים, וסקלתם באבנים.

תקנו ובשדה נתפשה, וצעקה המאורסה,

כרציחתו גבר, כן הדבר.

תקנז ותהיה בעולה, לכובש הבתולה,

ציונים

תקמט שלא לאכול כלאי הכרם ועל זה נאמר פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם: לזרוע כלאים בכרם שנא' לא תזרע כרמך כלאים: **תקנ** שלא לחרוש בשור ובחמור יחדיו והוא הדין לכל ב' מינים שהאחד טהור והשני טמא ול"ד חרישה וה"ה לכל מלאכה ועל זה נאמר לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו: **תקנא** שלא נלבש שעטנז והוא בגד מחובר מצמר ופשתים ועל זה נאמר, לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו: **תקנב** לקנות האשה באחת מג' דרכים קודם הנשואין והם כסף שטר וביא', ועל זה נאמר כי יקח איש אשה ובעלה: **תקנג** שחשב אשת מוציא שם רע תחתיו שנאמר ולו תהיה לאשה: **תקנד** שהמוציא שם רע על אשתו ונמצא שקרן בדבריו שלא לגרשה לעולם וע"ז נאמר לא יוכל לשלחה כל ימיו: **תקנה** לסקול המחויב בב"ד סקילה על עבירות הידועות שנא' וסקלתם אותם באבנים: **תקנו** שלא לדון את האנוס בדבר וע"ז נאמר ולנערה לא תעשה דבר: **תקנז** שישא האונס את

וְאוֹתוֹ מַעֲנִישִׁים , בְּכֶסֶף חֲמִשִּׁים ·

תקנט וְתַחַת יְעַנֶּהָ, לֹא יְשַׁלְּחֶהָ, וַעֲדֵי מוֹתוֹ, תֵּשֵׁב בְּבֵיתוֹ

תקנט סָרִיסִים וּפְצֻעִים , בִּלְתִּי מוּבָאִים ,

לִבְנוֹתֵיכֶם בְּחוּבָרוֹת , לַעֲשׂוֹתָן עֲקָרוֹת ·

תקס וּבֶן מַמְזֵר, מִקְּהָלִי יִנָּזֵר, וְיָלִיד שַׁחַת, לִבְנוֹתֵיכֶם לָקַחַת

תקסא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי , בִּלְתִּי לְהָבִיא ,

בִּדְבַר מֵעָלֶם , בִּקְהָלִי לְעוֹלָם ·

תקסב וּלְהִמָּנַע מִדְּרִישָׁתָם , בִּשְׁלוֹמָם וְטוֹבָתָם ,

לַעֲשׂוֹתָם בְּצִדִיָּה, בְּעָבְרְךָ בַּצִּיָּה ·

תקסג לְאָחִיךָ הָאֲדוֹמִי , הוֹחִילִי וְדוֹמִי ,

וְהַשְּׁלִישִׁי מִמֶּנּוּ , בִּבְרִית תְּבִיאֶנּוּ ·

תקסד וְגֵרֵי הַמִּצְרִים , הֱיִתֶם גֵּרִים ,

בַּשְּׁלִישִׁי מִדּוֹרוֹתָיו , תְּקָרְבוּ מִשְׁפְּחוֹתָיו ·

תקסה לְמַחֲנֶה לְוִיַּת , וּלְהַר הַבַּיִת ,

נֶאֱסַר כְּנִיסוֹתֵיהֶם , לִטְמֵאִים בְּמִקְרֵיהֶם ,

תקסו וּמַחֲנָתְךָ נְחוּצָה, לְיַד חוּצָה ,

ציונים

את אנוסתו לאשה ושיתן לאביה חמשים כסף , שנאמר ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה : תקנח שלא יוכל לגרשה לעולם ועל זה נאמר לא יוכל לשלחה כל ימיו : תקנט שלא ישא סריס בת ישראל שנאמר לא יבא פצוע כו' כו' : תקס שלא ישא ממזר בת ישראל , לא יבא ממזר כו' : תקסא שלא נתחתן עם הזכרים מעמון ומואב לעולם , שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ד' כו' עד עולם : תקסב שלא להשלים עמון ומואב עד עולם , וע"ז נאמר לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימיך לעולם : תקסג שלא להרחיק הדור השלישי מהאדומי מהתחתן בם , שנאמר לא תתעב אדומי כי אחיך הוא כו' : תקסד שלא להרחיק ולתעב המצרי מהתחתן עמו בדור הג' שנא' לא תתעב מצרי כו' כו' : תקסה שלא יכנוס הטמא במחנה לויה , וכנגדה לדורות להר הבית ועל זה נאמר כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה לא יבא אל תוך המחנה : תקסו להתקין במלחמה מקום

כתר תורה

השם אלהיך, מתהלך במחניך.

תקסז ויתד לאזנך, לכסות בצאתך, הצנע לכתך, עם אלהיך

תקסח ועבד בורח, למצוא מנוח,

לא תסגירנו, לאדוניו להביאנו.

תקסט ולהונותו בדברים, היו נזהרים,

לטובתו תחשוב, ועמך ישב.

תקע בכתובה וקידושים, תקחו לנשים,

והקדשה בישראל, אסר האל.

תקעא אתנן הנואפת, ובכלב נחלפת,

תועבת השם, לביתו לקדשם.

תקעב בהלותך לדלים, כסף ומאכלים,

עליהם רחם, ולא תשיכם.

תקעג ולזרה עובדים, הכנענים האובדים,

בהלותם למשך, השך נשך,

תקעד נדריך ונדבותיך, כהתאחרו,

בעונותיך, ובמועדם כהביאך, השם יאהבך.

ציונים

מקום להפנות בו מחוץ למחנה, ועל זה נאמר ויד תהיה לך מחוץ למחנה: **תקסז** להיות לכל אחד מבני החיל יתד תלויה עם כלי מלחמתו לחפור בו ולכסות כצאתו, ועל זה נאמר ויתד תהיה לך על אזנך: **תקסח** שלא להסגיר עבד שברח מח"ל לא"י, אל אדוניו שבחוץ לארץ שנאמר לא תסגיר עבד אל אדוניו: **תקסט** שלא להונות עבד זה הבורח, שנאמר עמך ישב בקרבך במקום אשר יבחר באחד שעריך בטוב לו לא תוננו: **תקע** שלא לבעול אשה בלי כתובה וקדושין ועל זה נאמר לא תהיה קדשה בישראל: **תקעא** שלא להקריב אתנן זונה ומחיר כלב על גבי המזבח, שנאמר לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלהיך כו': **תקעב** שלא ליקח ולא לתת הרבית בישראל ועל זה נאמר לא תשיך לאחיך נשך כסף נשך כל דבר כו': **תקעג** להלוות לכנעני ברבית שנאמר לנכרי תשיך: **תקעד** שלא לאחר הנדרים והנדבות ושאר הקרבנות שהם חובה עלינו שנאמר כי תדור נדר כו' לא תאחר לשלמו

תקעה לִשְׁמוֹר כִּדְבָרְךָ, מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ,
וְצִדְקָתְךָ בְּמֵישָׁרִים, כְּמִפִּיךָ נֶאֱמָרִים.
תקעו כְּנוֹחֲךָ מֵעָבְדְךָ, בְּכֶרֶם רֵעֶךָ,
כְּנַפְשְׁךָ תְּאֵבָה, תֹּאכַל לְשָׂבְעָה.
תקעז וּלְפוֹעֵל נֶאֱסָרָה, לְכֶלְיְךָ הָאַזְהָרָה,
מְאוּמָה לָקַחַת, לָתֵת בַּצַּלַּחַת:
תקעח וְעֵת מַעֲבָדְךָ, בִּשְׂדֵה בַעְלְךָ,
אֱסוֹף יָדֶיךָ, מִקָּמַת רֵעֶךָ.
תקעט סֵפֶר כְּרִיתָה, לְאִשָּׁה נִמְאָסָה,
בְּרִיתִי הוּפְרָה, וְלָה לְאַזְכָּרָה.
תקפ וְאַחֲרֵי הוּטְמָאָה, וּמֵאַחֵר יָצָאָה,
הָרִאשׁוֹן בִּנְשׂוּאֶיהָ, לֹא יִקָּחֶהָ,
תקפא וּלְחָתָן מִבֵּיתוֹ, נֶאֱסְרָה יְצִיאָתוֹ,
שָׁנָה אַחַת, חֲדָשָׁה בְּקַחַת.
תקפב וְאַחַת דָּתוֹ, שַׂמֵּחַ רַעְיָתוֹ,

ציונים

תקעה לקיים לשלמו ואין עוברין ע"ז עד שיעברו ג' רגלים אחר שנדר: מה שנדרנו או מה שנשבענו וכל מה שיצא מפינו לצדקה וע"ז נאמר מוצא שפתיך תשמור כו': **תקעו** שנצטוינו להיות השכיר אוכל בשעת עבודה מהדבר אשר יעבוד בו כשיהיה הדבר ההוא גידולו מן הארץ ולא נגמרה מלאכתו, ועל זה נאמר כי תבא בכרם רעך כו', וכדי שלא יתבטלו ממלאכה אמרו חכמים שלא יאכלו רק בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן: **תקעז** שלא ליקח השכיר ממה שיעבוד בו יותר על אכילתו ועל זה נאמר ואכלת ענבים כנפשך שבעך ואל כליך לא תתן: **תקעח** שלא יאכל בעת עבודתו ממש ועל זה נאמר וחרמש לא תניף על קמת רעך: **תקעט** כשנרצה לגרש הנשים, לגרש אותן בכתב וע"ז נאמר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו: **תקפ** שלא להחזיר המגורשת אחרי אשר נשאת לאחר ונתגרשה ממנו שנאמר לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה כו' אחרי אשר הוטמאה: **תקפא** שלא יצא החתן מביתו שנה אחת אפילו לצרכי צבור ועל זה נאמר ולא יעבור עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו: **תקפב** שישמח אשתו.

כתר תורה

בְּשׁוּבוֹ מֵהַמַּעֲרָכָה, צָהֳלָה וְשִׂמְחָה,
תקפג רֶכֶב וְרֵחַיִם, נוֹתְנוֹת חַיִּים,
וְעוֹשֵׂי הַמַּאֲכָלִים, בְּלִי נֶחְבָּלִים.
תקפד לְהִשָּׁמֵר בְּבַהֶרֶת, כְּאָסִיר בְּמִסְגֶּרֶת,
וּמִקְצוֹץ מִכְוָתוֹ, לְמַהֵר טָהֳרָתוֹ.
תקפה לְפִי שׁוֹפְטֵהוּ יִתְמַשְׁכֵּן רֵעֵהוּ,
וְהִשָּׁמֵר מִבִּיאָתֶךָ, לָקַחַת עֲרֻבָּתֶךָ.
תקפו יִזָּהֵר וְיָמִישׁ, בַּעֲבוֹט לְהִשְׁתַּמֵּשׁ,
רַבָּה רָעָתוֹ, מִבְּעָלָיו מְנִיעָתוֹ.
תקפז הָשֵׁב שַׂלְמָתוֹ, עֵת שְׁכִיבָתוֹ,
וּבְיוֹם חֲלִיפָתוֹ, בְּבַקְּשׁוֹ אֲרוּחָתוֹ.
תקפח בְּיוֹם שְׁחָרָם יְשׁוּלַם שְׂכָרָם,
וּכְהַתִּימָם פְּעֻלָּתָם, עֵת לִמְנוּחָתָם.
תקפט לְהָסִיר מִשְׁמוּעַ, בְּעֵדוּתוֹ נוֹגֵעַ,
וּמֵהַאֲזִין אֲמָרִים מִשְּׁאֵרֵי בְּשָׂרִים,
תקצ וְלֹא תַּאְשֵׁם, לַגֵּר וְלַיָּתוֹם,

ציונים

אשתו בשנה הראשונה לנשואין ועל זה נאמר ושמח את אשתו אשר לקח: **תקפג** שלא למשכן הכלים שעושים אוכל נפש, שנאמר לא יחבול רחים ורכב כי נפש הוא חובל: **תקפד** שלא לקוץ סימני צרעת או לכוותה עד שישתנה מראיה ועל זה נאמר השמר בנגע הצרעת: **תקפה** שלא ימשכן המלוה בעצמו את הלוה בזרוע רק עפ"י השופטים שנאמר לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו: **תקפו** שלא למנוע המשכון מבעליו בעת שהוא צריך לו וע"ז נאמר לא תשכב בעבוטו: **תקפז** להשיב לו כסות לילה בלילה וכסות יום ביום שנאמר השב תשיב לו כו': **תקפח** להשיב שכר שכיר ביומו ולא לאחר למחרתו שנאמר ביומו תתן שכרו: **תקפט** שלא לקבל עדות קרובים ונוגעים בעדותם שנאמר לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות: **תקצ** שלא להעלים עין ולהטות דין הגר והיתום שנאמר לא תטה משפט גר יתום:

שלא

בִּנְטוֹת מִשְׁפָּטָם , וְהַצֶּדֶק אִתָּם ·
תקצא וְאַלְמָנָה עֲנִיָּה , הַמְלֵאָה תַּאֲנִיָּה ,
וְלַעֲשִׁירָה , הָאַזְהָרָה , לְמַשְׁכְּנֵם נֶאֱסָרָה ·
תקצב בִּיבוּלְךָ בְּרָכָה , וְאַלּוּמָה נִשְׁכָּחָה ,
לְנֶפֶשׁ נֶאֱנָחָה , הָעוֹמֶר הַנִּיחָה ·
תקצג לַעֲנִיִּים עֲזוּבָה , וְלֹא תָשׁוּבָה ,
לָשׁוּב לָקַחַת , זֹאת הַנִּשְׁכַּחַת ,
תקצד הוּשַׁת בִּפְלִילִים , שֵׁבֶט לִכְסִילִים ,
וּכְדֵי רִשְׁעָתוֹ , הוּפְלָאָה מַכָּתוֹ ,
תקצה אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ , וּכְפִי יַעַרְכֶנּוּ ,
וּלְהוֹסִיף בְּמַכָּתוֹ תֶּרֶב אַשְׁמָתוֹ ·
תקצו לַחְסוֹם הַשְּׁוָרִים , בְּדִישָׁם נֶאֱסָרִים ,
וְעֵת דִּישָׁתָם , יֹאכְלוּ תְּבוּאָתָם ·
תקצז לִיבָמָה בְּעוֹדָנָה , הַזִּיקָה תֶּאֱסָרְנָה ,
מִלָּבוֹא אֵלֶיהָ , עֲדֵי תְּסִירֶהָ ·
תקצח מֵאֲחֵי בְעָלֶיהָ , יָבוֹא עָלֶיהָ ,
וְאֵלָיו מְקוּדֶּשֶׁת , לְהָקִים וְלָרֶשֶׁת ·

ציונים

תקצא שלא למשכן אלמנה בין עניה ובין עשירה שנאמר ולא תחבול בגד אלמנה : תקצב להניח עומר השכחה על מקומה אחר שנודע לנו ממנה ועל זה נאמר ושכחת עומר כו', לגר ליתום ולאלמנה יהיה : תקצג שלא נשוב לקחתה שנאמר לא תשוב לקחתה : תקצד להלקות הרשע המחויב מלקות ועל זה נאמר והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו : תקצה שלא להוסיף להכותו ועל זה נאמר לא יוסיף : תקצו שלא למנוע הבהמה מלאכול ממה שתעבוד בו בשעת עבודתה ועל זה נאמר לא תחסום שור בדישו : תקצז שלא לבוא על היבמה בעודנה תחת זיקת היבם , ועל זה נאמר לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה : תקצח ליבם אשת אחיו שמת בלי בנים

כתר תורה

תקצט וְזֹאת הַיְבָמָה, בְּמֵאֲנוֹ לְיַבְּמָהּ,

וּבְאַחֲוָה בְּמַעֲלוֹ, וְחָלְצָה נַעֲלוֹ.

תר בְּנֶפֶשׁ הָרוֹדֵף, יוּצַל הַנִּרְדָּף,

כִּמְעַט דְּלָקוּהוּ חִישׁ יַהַרְגוּהוּ.

תרא לְרוֹדֵף בְּהִתְאַוּוֹת, לִרְצִיחָה וַעֲרָיוֹת,

מִיתָתוֹ לִגְמֻלָּה, בְּלִי חֶמְלָה:

תרב מֹאזְנַיִם בִּכְפָלַיִם, וְאֵיפוֹת שְׁתַּיִם,

עוֹלָה בְּיָדְךָ, בְּלִי מְכִירָתֶךָ.

תרג הָעֲמָלֵקִי לְזָכְרֵהוּ, בְּפִיכֶם כְּמַעֲשֵׂהוּ,

בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם, נֶחֱשָׁלֵי בִּרְכַּיִם.

תרד וּמִתַּחַת הַשָּׁמַיִם, לִמְחוֹתָם מֵחַיִּים,

בִּשְׁמָם וְזִכְרָם, נְקֵבוֹתָם וּזְכוּרָם.

תרה וְלֹא תִשְׁכָּח, בְּאֶפֶס עָשְׁקְךָ,

וַעֲזוּתוֹ בְּמֶצַח, מִלְּשַׁכֵּחַ נֶצַח.

תרו הַבִּכּוּרִים כְּהוּבָאוּ, עֲלֵיהֶם תִּקְרָאוּ,

תּוֹדָה לֵאלֹהֵיכֶם, הַפּוֹדְכֶם מִצָּרֵיכֶם.

ציונים

בנים, שנאמר יבמה יבא עליה: **תקצט** להיות היבמה חולצת
נעל היבם כשלא ירצה ליבמה ועל זה נאמר וחלצה נעלו מעל רגלו:
תר להציל הנרדף מיד מי שירדפנו להרגו ואפילו בנפש הרודף ועל זה
נאמר וקצותה את כפה לא תחוס עיניך: **תרא** שלא לחוס על הרודף
ג"כ מזה הפסוק, וקצותה את כפה לא תחוס עיניך: **תרב** שלא להשהות
בבתינו מדות ומשקלות חסרות ואעפ"י שלא למכור בהם, שנאמר לא יהיה
בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה לא יהיה בביתך איפה ואיפה: **תרג** לזכור
מה שעשה לנו עמלק בצאתנו ממצרים, שנאמר זכור את אשר עשה לך
עמלק כו' כו': **תרד** למחות ולאבד זרעו הזכרים והנקבות מן העולם
ועל זה נאמר תמחה את זכר עמלק: **תרה** שלא לשכוח מה שעשה
לנו העמלק הזה, וע"ז נאמר בפרשה לא תשכח, פרשה כי תבא יש בה
ב' מ"ע, ג' מל"ת: **תרו** בהביאנו הבכורים למקדש לקרות עליהם הכתובים
הנזכרים

תרז וּבְשְׁנַת הַבִּעוּרִים, לְהָעֲנִיִּים הָעֲשׂוּרִים,
לְהִתְוַדּוֹת לֵאלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ׃
תרח וְהַשְּׁנַיִם בְּעִשּׂוּרִים, בַּאֲנִינוּת אֲסוּרִים,
מִלְּאָכְלָם בְּתַמְרוּרִים, הֱיוּ זְהִירִים׃
תרט וְזֶה הַמַּעֲשֵׂר בְּטוּמְאָתוֹ נֶאֱסַר
לַאֲכִילָה מִמֶּנּוּ, עֲדֵי יִפְדֶּנּוּ
תרי הַנֶּפֶשׁ לְחַיּוֹת, בַּאֲכִילוֹת וּשְׁתִיּוֹת,
וּלְזוּלָתָן נֶאֱסַר, זֶה הַמַּעֲשֵׂר׃
תריא וּבְכָל דְּרָכֵינוּ, לְהִתְדַּמּוֹת אֱלֹהֵינוּ,
לָלֶכֶת בְּאוֹרְחוֹתָיו, וּלְהִתְנַהֵג בְּמִדּוֹתָיו׃
תריב לְמֶלֶךְ לְהַקְהֵל, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִקֵּץ שְׁמִיטָתָם, לִשְׁמוֹעַ תּוֹרָתָם׃
תריג תּוֹרַת הָאֵל, יִכְתְּבוּ יִשְׂרָאֵל
וְתִכָּתֵב לְדוֹרוֹת, הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃

ציונים

הנזכרים בפ׳ זו, וע״ז נא׳ וענית ואמרת לפני ה׳ אלהיך כו׳ : תרז להתודות וידוי המעשר, וע״ז נאמר ואמרת לפני ה׳ אלהיך בערתי הקדש מן הבית : תרח שלא לאכול מעשר שני באנינות, וע״ז נאמר לא אכלתי באוני ממנו : תרט שלא לאכול מעשר שני בטומאה אף בירושלים עד שיפדה שנאמר לא בערתי ממנו בטמא : תרי שלא להוציא דמי מעשר שני אלא לצרכי אכילה ושתיה, ועל זה נאמר ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול ה׳ אלהי : תריא להתדמות בהליכתנו לדרכי השית״ב ולעשות כל מעשינו על דרך החסד והרחמים, וע״ז נאמר והלכת בדרכיו פרשה וילך יש בה ב׳ מצות עשה : תריב שיקהלו כל ישראל אנשים ונשים וטף במוצאי שנת השמיטה בשני לחג הסוכות ושיקרא המלך לפניהם במשנה תורה, וע״ז נאמר הקהל את העם כו׳ כו׳ : תריג שיכתוב כל אחד מישראל ספר תורה לעצמו ואם כתבה בעצמו כאלו קבלה מהר סיני, ואם אינו יודע לכתוב אחרים כותבים לו, ואם הגיה בה אות אחת כאלו כתבה, וע״ז נאמר כתבו לכם את השירה הזאת :

להדליק

שבע מצות דרבנן .

א הַיְּוָנִים כִּתְּרוּ, וְהַחַשְׁמוֹנָאִים גָּבְרוּ,
מִשֶּׁמֶן הוֹתִירוּ, נֵרוֹת הֵאִירוּ.
ב נֶפֶשׁ מְשׁוֹבֶבֶת, נֵר שַׁבָּת, וְלִשְׁלוֹם הַבַּיִת, יָאִיר הַזַּיִת.
ג בַּבֶּטַח לְכַלֵּל, לִגְמוֹר הַהַלֵּל, הָיָה וְהֹוֶה, וְיִהְיֶה טוֹבָה.
ד הַמְּגִלָּה נִקְרֵאת, חֲסָדָיו לָדַעַת,
הֵם הַסִּפּוּרִים, מִימֵי הַפּוּרִים.
ה וְנוֹתֶנֶת חַיִּים, נְטִילַת הַיָּדַיִם,
וְהַמְזַלְזְלִים נֶעֱקָרִים, וְלַעֲנִיּוֹת נִגְרָרִים.
ו עֵרוּבִין לַחֲצֵרוֹת שִׁתּוּפִין לְהוֹרוֹת,
לִתְחוּם וְתַבְשִׁילִים לְמִצְוָה עוֹלִים.
ז בְּרָכוֹת לְהוֹדָאוֹת וּלְמִצְוֹת בָּאוֹת,
וּלְכָל הֲנָיָה, נְבָרֵךְ יָהּ.

שבע מצות דרבנן

א להדליק נרות בשמונת ימי חנוכה, שבת כ"א, סהי"ד הל' חנוכה, סה"מ שורש א', סמ"ג עשין דרבנן סי' ה', א"ח סי' תרע"א, סמ"ק סי' רע"ט, ב להדליק נר שבת לכבוד השבת, שבת כ"ה סהי"ד הל' שבת פ"ה, סמ"ג עשין ל', א"ח סי' רס"ד סמ"ק סי' רע"א, ג כ"א יום שגומרים ההלל והסימן גבט"ח, וכן על כל נס הנעשה לצבור ישראל, ערכין דף י', תענית כ"ח, סהי"ד הל' חנוכה פ"ג סה"מ שורש א' סמ"ג עשין דרבנן סי' ט"א, א"ח סי' תנ"ב ת"ל תרמ"ד תרס"ג, סמ"ק סי' קמ"ו סובר שההלל מן התורה מפסוק הוא תהלתך וכן דעת בה"ג: ד מגילה, סהי"ד הל' מגילה, סה"מ שורש א' סמ"ג עשין דרבנן סי' ד', א"ח תרפ"ז, סמ"ק סי' קמ"ח: ה נטילת הידים לפת, חולין ק"ו, חגיגה י"א, סוטה ד', סהי"ד הל' ברכות פרק ו', סמ"ג עשין דרבנן כ"ז, סמ"ק סי' קפ"א, א"ח סי' קנ"ה: ו לעשות ערובי חצרות, שתופי מבואות וערובי תחומין וערובי תבשילים ערובין, ביצה סהי"ד הל' ערובין והל' שביתות יו"ט, סמ"ג מ"ע דרבנן סי' א', סמ"ק רפ"ב, א"ח שס"ו שע"ב, תקכ"ז: ז ג' מיני ברכות הן, ברכות הודאות לשי"ת, ברכות המצות, וברכות הנהנין בתחילה, ולאחריה מן התורה, מס' ברכות סהי"ד הל' ברכות, סמ"ג עשין כ"ז, סמ"ק סי' ק"נ קנ"א, א"ח סכ"ב:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם :